

STRATEGIA DE DEZVOLTARE A COMUNEI CAȘIN, JUDEȚUL BACĂU

2021 – 2027

COMUNA
CAȘIN

MARILE REALIZĂRI SE FAC PRIN MUNCĂ ȘI VOINȚA OAMENILOR !

Mesaj din partea primarului

Doresc să mulțumesc locuitorilor comunei Cașin pentru sprijinul acordat în realizarea Strategiei de Dezvoltare Locală, și îmi exprim convingerea că ideile cuprinse în această Strategie vor contribui la dezvoltarea comunei, prin creșterea calității vieții și prosperității cetățenilor săi.

Doresc ca împreună cu dumneavoastră, locuitori ai comunei Cașin, să transformăm comuna într-un punct de referință pentru alte comune prin utilizarea eficientă a tuturor resurselor locale corelată cu atragerea și utilizarea rațională a fondurilor publice și private, interne și internaționale.

Acțiunile pe care le-am întreprins până acum și cele viitoare sunt făcute pentru a îmbunătăți viața locuitorilor comunei Cașin. Această Strategie de Dezvoltare Locală vizează o perioadă de 7 ani și poate fi realizată prin voința dumneavoastră. Scopul acestei strategii este de a demara și finaliza proiectele prin care vom reuși să modernizăm comuna din care facem parte cu mândrie. Vom căuta să facem publice și transparente toate activitățile, demersurile și soluțiile care vor fi instrumentate.

În calitate de primar al comunei Cașin sunt determinat să continui și în perioada 2021-2027 procesul de transformare al comunei într-o comunitate modernă care să promoveze cu mândrie valorile europene, fie că vorbim de incluziune socială, dezvoltare durabilă sau accesul tuturor la educație, sănătate, demers în care doresc să îi antrenez pe toți cetățenii. Astfel, vă invit să parcurgeți această strategie ca pe o carte de vizită a comunei noastre și ca o expresie a ambițiilor unei comunități care privește cu optimism către un viitor european.

Vă mulțumesc că sunteți alături de mine și sunt convins că numai prin unirea forțelor vom reuși să realizăm ceea ce ne-am propus, o comună cu valențe europene!

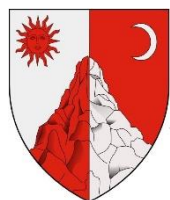
**Primar Comuna Cașin,
Ioan-Cosmin CURELEA**

CUPRINS

Capitol/ Subcapitol	Denumire capitol	Nr. Pagina
	Mesaj din partea primarului	
1.	Contextul elaborarii Strategiei de Dezvoltare Locală	3
1.1	Principii de Dezvoltare Locală	6
1.2	Etape principale in planificiarea strategiei	7
1.3	Principii de lucru	8
1.4	Context european, național și regional	8
1.5	Planul de Dezvoltare Regionala Nord-Est – orizont 2021 - 2027	20
2.	Descrierea Regiunii	22
2.1	Prezentarea generală a Regiunii de Nord-Est	23
2.2	Prezentarea generală a Județului Bacău	25
3.	Profilul comunității	31
3.1	Localizarea comunei Cașin	31
3.2	Relief și suprafață	44
4.	Populația, ocuparea și nevoile sociale	46
4.1	Populația comunei Cașin	46
4.2	Educație, cultură și artă	55
4.3	Sănătate și servicii sociale	68
4.4	Viața religioasă a comunei Cașin	71
4.5	Infrastructura de utilități	75
4.6	Politica de taxe a comunei Cașin	82
5.	Analiza SWOT	84
5.1	Prezentarea metodologiei analizei SWOT	84
5.2	Analiza SWOT a comunei Cașin	91
6.	Strategia de Dezvoltare socio-economică a comunei Cașin	94
6.1	Contextul elaborării strategiei de dezvoltare locală	94
6.2	Strategia de Dezvoltare Locală a comunei Cașin	95
6.3	Obiectivele Strategiei de Dezvoltare Locală	96
6.4	Eficiența energetică a comunei Cașin	104
6.5	Proiecția financiară	114
6.6	Surse de finanțare 2021-2027	115
7.	Bibliografie	161

ECHIPA DE COORDONARE

CURELEA COSMIN

- Primar

POPESCU MONICA-FLORINELA

- Secretar

Date de contact primărie:

Localitate: CAȘIN

Cod poștal: 607092

Județ: BACĂU

Telefon: 0234 33 10 67

Țară: România

Fax: 0234 33 10 30

E-mail: primaria@comunacasin.ro

Realizat de:

S.C. EURO CONSULTING S.R.L.

Bacău, Șoseaua Arcu, nr. 3, bl. F4, sc. A, Parter C.P. 700132

0332/439107; office@euroconsultanta.ro

Capitolul 1:

CONTEXTUL ELABORĂRII STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALĂ

Strategia este definită drept cadrul care orientează alegerile, care determină natura și direcția unei comunități. Strategia ajută la stabilirea unei direcții unitare pentru comunitate în termenii obiectivelor sale operaționale și furnizează baza alocării resurselor necesare pentru orientarea acestora spre atingerea acestor obiective.

Planurile strategice sunt documente elaborate pe termen mediu și lung, care se revizuiesc periodic și care pun în relație eforturile de planificare a acțiunilor. Un astfel de exercițiu permite unei comunități să realizeze o prioritizare, o ierarhizare a problemelor în funcție de resursele disponibile.

Principii de bază în planificarea strategică:

- șansele comunității de a avea succes sporesc în cazul când există un plan strategic care include folosirea oportunităților apărute în mediul exterior;
- șansele comunității de a avea succes sunt mai mari dacă liderii ei își proiectează perspectiva împreună cu membrii organizației astfel, încât toți să fie implicați în procesul de realizare a perspectivei.

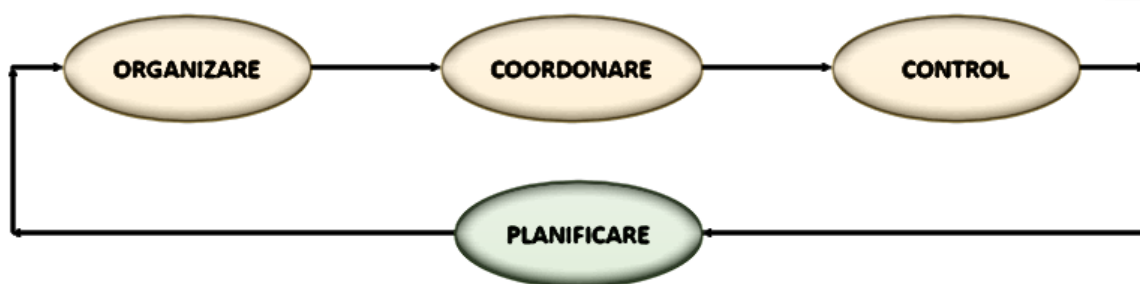
Strategia de dezvoltare locală reprezintă un instrument participativ care implică întreaga comunitate și care are drept scop asigurarea dezvoltării economice. În cele mai multe cazuri, o strategie de dezvoltare locală este un demers pe termen lung, fiind o proiecție în viitor a comunității. Această viziune a comunității cu privire la dezvoltarea sa viitoare trebuie să fie împărtășită de toți actorii relevanți de la nivel local și transpusă într-un set de obiective specifice și un plan de acțiuni concret.

Strategia nu este altceva decât un instrument care permite luarea unei decizii la un moment dat pe baza evaluărilor anterioare cu caracter justificativ.

Planificarea strategică este un proces sistematic prin care comunitatea, fie ea o comună, un oraș, un municipiu sau o microregiune agreează anumite priorități, care sunt esențiale pentru îndeplinirea misiunii ei și se află în concordanță cu evoluția mediului înconjurător.

Planificarea este o activitate orientată spre viitor prin care sunt stabilite o serie de obiective și a ceea ce trebuie făcut pentru a atinge aceste obiective. În urma planificării se pot lua decizii cu privire la ce trebuie făcut, când trebuie făcut, cum trebuie făcut și cine trebuie să o facă. Planificarea este un proces care nu se încheie odată cu crearea unui plan, ci continuă cu implementarea acestuia, ținându-se cont de faptul că, în etapa de implementare și control, planul poate necesita îmbunătățiri sau modificări menite să îl facă mai eficient.

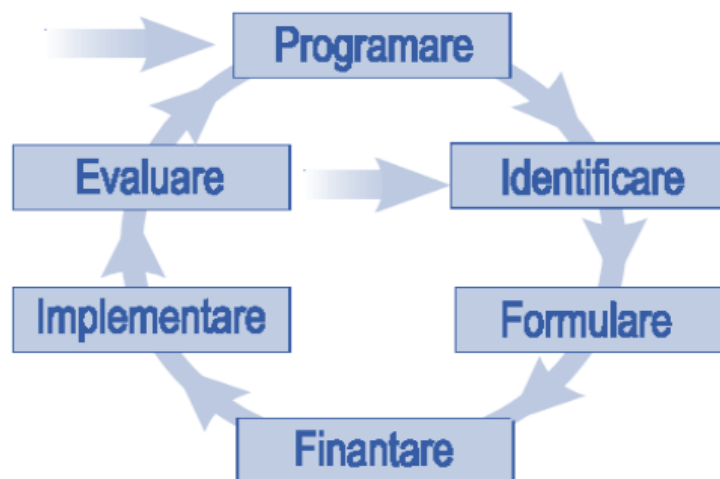

Relația planificării cu alte procese decizionale

Dacă o comunitate nu are o strategie bine definită, va fi obligată să facă față evenimentelor zilnice pe măsură ce acestea apar, orice modificare va reprezenta o provocare majoră. Pe de altă parte, în condițiile existenței unei strategii, liderii comunității și comunitatea în ansamblul ei au posibilitatea de a se concentra asupra obiectivelor urmărite și asupra acțiunilor care trebuie făcute pentru atingerea acestor obiective. Astfel, prin urmărirea unor obiective planificate inițial, resursele din cadrul unei comunități pot fi coordonate și orientate în mod eficient.

Pe parcurs pot apărea modificări, ajustări, însă acestea nu modifică substanțial obiectivele și acțiunile prevăzute anterior.

Planificarea trebuie văzută ca fiind un proces ciclic, repetitiv. Orice proces de planificare constă în stabilirea obiectivelor, planificarea propriu zisă pentru atingerea acestora, un proces de autocontrol și un sistem periodic de revizuire, urmat de o evaluare a rezultatelor și de decizia de a reîncepe exercițiul de programare.

Ciclul de viață al unui proces de planificare

Planificarea internă este un instrument de coordonare care ne poate ajuta să:

- ✓ definim orientările și obiectivele strategice ale comunității;
- ✓ determinăm prioritățile și cele mai potrivite acțiuni pe care la vom face pe termen scurt și mediu.

În ceea ce privește utilizarea procesului de planificarea strategică ca un mijloc de comunicare și motivare internă aceasta ne permite să:

- ✓ informăm membrii comunității despre problemele cu care aceasta se confruntă, dincolo de problemele personale ale fiecăruia;

- ✓ stabilim împreună cu membrii comunității calea optimă de utilizare a resurselor umane, materiale și de altă natură.

Strategia de Dezvoltare Locală conține următoarele elemente:

- definirea zonei și a populației care fac obiectul strategiei;
- o analiză a necesităților de dezvoltare și a potențialului zonei, inclusiv o analiză a punctelor tari, slabe, oportunități și amenințări;
- o descriere a strategiei și a obiectivelor acesteia, o descriere a caracterului integrat și inovator de strategie și o ierarhie a obiectivelor, inclusiv ținte clare și măsurabile pentru realizări și rezultate;
- o descriere a procesului de implicare a comunității în elaborarea strategiei;
- un plan de acțiune care să demonstreze modul în care obiectivele sunt transpuse în acțiuni;
- o descriere a procedurilor de gestionare și monitorizare a strategiei, o descriere a procedurilor specifice de evaluare;
- planul financiar al strategiei.

Principiile de punere în aplicare specifică utilizarea principiului parteneriatului în planificarea strategiei de dezvoltare locală. Principiile sunt explicitate astfel:

✓ *Strategia de Dezvoltare Locală este fundamentul de bază pentru dezvoltare.* Strategia de Dezvoltare Locală oferă cadrul pentru dezvoltarea economică și socială a zonei de funcționare a parteneriatului public-privat. Strategia are ca scop o mai bună utilizare a resurselor, integrarea activităților locale, bazându-se pe identități comune și o viziune comună pentru zonă.

✓ *Strategia de Dezvoltare Locală este pregătită într-un parteneriat public-privat la nivel local.* Membrii parteneriatului se pun de acord și conlucrează pentru a defini obiectivele de dezvoltare locală și mijloacele necesare pentru a fi atinse.

✓ *Elaborarea și implementarea Strategiei de Dezvoltare Locală este ancorată în nevoile de dezvoltare locală și resursele locale așa cum sunt percepute de actorii locali implicați.*

✓ *Procesul de planificare și implementare a dezvoltării locale se bazează pe interacțiunea dintre actorii implicați și proiectele din diferite sectoare ale economiei locale.*

Planificarea este un instrument de dialog dintre diferiți factori de interes și comunitate pentru că ne ajută la:

- informarea asupra alegerilor strategice, proiecte și priorități;
- ajungerea la un consens în problema perspectivelor de dezvoltare ale comunității și prioritățile acesteia;
- demonstrarea că orice membru al comunității poate avea un rol efectiv în dezvoltarea acesteia;
- stabilirea unor relații de parteneriat în urma unor analize a competențelor și necesităților.

1.1 Principii de Dezvoltare Locală

Față de etapele enumerate anterior, există o serie de principii ce trebuie respectate pe deplin în procesul de planificare a Strategiei de Dezvoltare Locală precum și în elaborarea de măsuri pentru a duce la îndeplinire obiectivele bine stabilite.

Sustenabilitate – cu respectarea principiului durabilității, planificatorului Strategiei de dezvoltare locală poate asigura că proiectele implementate în baza măsurilor și obiectivelor Strategiei vor contribui la conservarea și dezvoltarea resurselor naturale și sociale locale, care oferă baza pentru economia locală pe termen lung.

Egalitatea de șanse – integrarea socială și egalitatea de șanse constituie pilonul social al durabilității. În plus, oferind șanse egale, se pot genera oportunități de dezvoltare sporite pentru grupurile minoritare.

Integrarea – este o consecință logică a unui proces transparent și deschis de planificare a dezvoltării locale. Conceptul justifică faptul că Strategia de dezvoltare locală este o strategie care acoperă un set complet de obiective de dezvoltare astfel cum sunt definite de o plajă largă de actori locali interesați.

Inovarea - este un element esențial al planificării în care un plan de dezvoltare locală evoluează printr-o serie de consultări, discuții, debateri între actorii locali. Este o condiție prealabilă pentru măsurile de dezvoltare adaptată la nevoile societății rurale.

Publicitatea – măsurile de publicitate și transparente de luare a deciziilor implică actorii locali în procesul de elaborare a strategiei de dezvoltare locală, aceasta fiind un document care reflectă nevoile și prioritățile societății rurale.

Legitimitatea – este strâns legată de conceptul de transparență și publicitate.

Control, monitorizare și evaluare – stabilirea mecanismelor adecvate pentru monitorizarea și urmărirea punerii în aplicare a Strategiei de dezvoltare locală.

1.2 Etape principale în planificarea strategiei

Procesul de planificare a Strategiei de Dezvoltare Locală a fost împărțit în două componente cheie:

1. Planificarea strategiei
2. Planificarea punerii în aplicare a strategiei

Strategia este un instrument de planificare a obiectivelor care reflectă nevoile actuale ale comunității și atingerea acestora în viitor.

Caracteristicile planificării strategice

Metodologic este indicat ca fiecare localitate să elaboreze o strategie proprie de dezvoltare economică și socială, pentru a avea o imagine clară privind situația inițială și punctul în care se dorește să se ajungă într-un anumit orizont de timp. Strategiile de dezvoltare se elaborează pe perioade bine determinate de timp, de la un an la patru, șapte sau chiar mai mulți ani.

În Uniunea Europeană se elaborează strategii pentru un ciclu de șapte ani, dar având în vedere faptul că aleșii locali își desfășoară activitatea în cicluri electorale de patru ani, pot fi alese și orizonturi de timp mai scurte.

Strategiile de dezvoltare ale localităților trebuie să fie integrate în strategiile județene și regionale, iar în același timp să țină cont de liniile directe din cadrul Planului Național de Dezvoltare al României pentru perioada 2021-2027 pentru a găsi acoperire în instrumentele financiare disponibile pentru proiectele identificate ca fiind prioritare.

Principalele caracteristici ale unei planificări strategice de dezvoltare locală sunt:

- Vizează dezvoltarea, sprijinindu-se atât pe practicile existente, cât și introducerea de noi oportunități pentru acțiune;
- Operează într-un teritoriu bine definit spațial și administrativ;
- Abordează problemele la nivel macro, și nu se concentrează pe problemele izolate;
- Sprijinul politic este o componentă esențială;
- Aduce elemente noi în domeniul tehnic, managerial și financiar, adaptând experiențe care s-au dovedit a fi de succes;
- Generează resurse, stabilind o legătură directă între planificare și implementare.

Etapele planificării strategice

Așa cum am mai precizat planificarea presupune luarea de decizii cu privire la:

Ce trebuie făcut?

Când trebuie făcut?

Unde trebuie făcut?

De către cine trebuie făcut?

Cum trebuie făcut?

Cu ce resurse trebuie făcut?

Pentru a răspunde la toate aceste întrebări într-o planificare strategică este necesară respectarea anumitor etape. De cele mai multe ori metodologia de lucru folosită la elaborarea unei strategii de dezvoltare locală se desfășoară pe baza a 4 mari faze:

- Redactarea Viziunii, Misiunii și principiilor de lucru
- Analizele diagnostic
- Analiza strategică și formularea Planurilor de Acțiune
- Redactarea documentului final.

1.3 Principii de lucru

În ceea ce privește elaborarea unei structuri durabile trebuie avute în vedere următoarele principii ce vizează o dezvoltare durabilă și echilibrată din punct de vedere regional:

- ✓ *Promovarea coeziunii teritoriale prin intermediul unei dezvoltări socioeconomice echilibrate și de îmbunătățire a competitivității.* Deciziile și investițiile cu efecte teritoriale se orientează prin rapoarte la un model de dezvoltare policentrică, atât la nivel european cât și la nivel național și regional.
- ✓ *Promovarea încurajării dezvoltării generate de funcțiunile urbane și de îmbunătățire a relațiilor dintre orașe și sate.* Parteneriatele oraș-sat au jucat și vor juca în continuare un rol important, mai ales în domeniul unei structuri echilibrate de dezvoltare a rețelelor de transporturi publice, al revitalizării și diversificării economiei zonelor rurale, al creșterii productivității infrastructurilor, al dezvoltării spațiilor de agrement pentru populația urbană, al protecției și valorificării patrimonului natural și cultural.
- ✓ *Promovarea unor condiții de accesibilitate mai echilibrate.* O politică de amenajare din punct de vedere regional trebuie să asigure o mai bună interconexiune și eliminarea curențelor în materie de legături intraregionale.
- ✓ *Facilitarea accesului la informație și cunoaștere.* Apariția societății informaționale este fenomenul cel mai semnificativ al remodelării societății globale și a structurilor sale teritoriale. Trebuie acordată o atenție deosebită tuturor regiunilor pentru ca accesul la informație să nu fie limitat de constrângeri fizice sau de altă natură.
- ✓ *Reducerea degradării mediului.* Politica de amenajare trebuie să acorde o atenție deosebită practicilor agricole și silvicole mai puțin distrugătoare, promovării sistemelor de transport și de energie și reabilitarea acestora, regenerarea mediului din zonele afectate de activități industriale poluante.
- ✓ *Valorificarea patrimoniului cultural ca factor de dezvoltare.* Valorificarea patrimoniului cultural ce crește atractivitatea regională și locală pentru investitori, pentru turism și populație este un factor decisiv de dezvoltare economică și contribuie la omogenizarea identității regionale.

1.4 Context european, național și regional

Elaborarea strategiei de dezvoltare economică și socială a județului Bacău are scopul de a evalua și de a pune în valoare oportunitățile economice și investiționale care să contribuie la realizarea obiectivelor județene și regionale care țin de competența administrației publice, în conformitate cu liniile strategice europene, naționale și regionale și posibilitățile reale de acțiune ale Consiliului Județean, potrivit Legii 215/2001 a administrației publice locale.

Județul Bacău își propune să își păstreze și să consolideze poziția de dezvoltare în zona Moldovei, care va atrage investiții, va concentra cele mai noi rezultate în cercetare în domeniul agro-industrial și medical și va avea capacitatea de a forma specialiști în domeniu, fiind astfel al doilea mare județ, după Iași la dezvoltarea economică.

Strategia de dezvoltare reprezintă așadar atât un proces de planificare, cât și un produs care promovează parteneriatul în rândul diferiților actori locali și regionali: administrația publică locală, comunitățile locale, sectorul privat, reprezentanții societății civile și, nu în ultimul rând, locuitorii județului Bacău, cu scopul de a analiza problemele legate de dezvoltare, de viziunea pentru viitor, de tendințele identificate, de mobilizarea resurselor, de elaborarea și coordonarea strategiilor sectoriale de dezvoltare, de propunerea și elaborarea proiectelor, precum și de implementarea, monitorizarea și evaluarea acestora.

De asemenea, documentul orientează programele sectoriale ale instituțiilor și organizațiilor locale, furnizează informațiile necesare sectorului privat și îi implică pe reprezentanții acestuia în planificarea dezvoltării economice locale, asigură fundamentarea solicitărilor de finanțare pentru proiectele prioritare. În același timp, se vizează orientarea comunității pe termen lung (pentru o perioadă de 7 ani) către competitivitate și valoare adăugată.

Obiectivele strategiei sunt în concordanță cu prioritățile de dezvoltare regională și națională. Rolul strategiei este și acela de a asigura un management mai bun în planificarea proiectelor și de a evita irosirea resurselor folosite, în special cele financiare.

Din punct de vedere al contextului european, strategia este orientată spre politicile de convergență, cooperare și competitivitate, stabilite la nivel comunitar, pentru aceeași perioadă. Proiectarea opțiunilor strategice ale județului Bacău, din perspectiva calității României de stat membru al Uniunii Europene, trebuie să se sprijine pe strategiile naționale sectoriale de dezvoltare și strategia de dezvoltare regională și trebuie să fie reflectată de toate celelalte documente strategice subsecvente, în domenii precum asistența socială, educația, sănătatea, cultură, patrimoniul, turism, etc.

Cadrul operațional al elaborării și implementării Strategiei de dezvoltare economico-socială a fost determinat de contextul general al orientărilor strategice la nivel european și în contextul specific al Tratatului de Aderare a României la Uniunea Europeană și a cerințelor specifice legate de accesarea Fondurilor Structurale.

Relansarea economică și accelerarea dezvoltării durabile reprezintă obiectivul esențial pentru asigurarea depășirii condiției actuale a Regiunii Nord-Est. Aceasta vizează crearea infrastructurilor necesare pentru favorizarea mediului de afaceri, precum și sprijinirea dezvoltării IMM-urilor, dezvoltarea accentuată a spiritului antreprenorial, dezvoltarea rurală și a agriculturii.

De o importanță strategică este preservarea și dezvoltarea selectivă a potențialului industrial existent pentru promovarea amplasării în regiune a ramurilor cu o productivitate ridicată.

Analiza se structurează pe prezentarea principalelor obiective strategice identificate de fiecare document analizat, prezentarea celor mai importante măsuri de

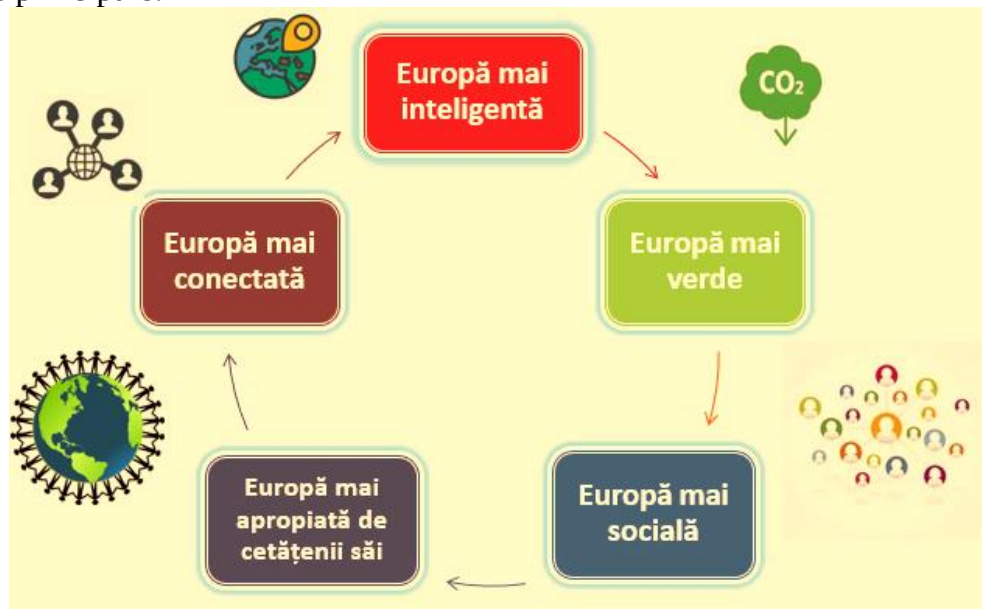

punere în aplicare a obiectivelor, urmată de o secțiune de concluzii, recomandări sau observații generale din perspectiva elaborării strategiei.

Cadrul strategic la nivel european – Politica de coeziune 2021-2027

Politica de coeziune 2021-2027 propune o abordare strategică ce cuprinde 5 obiective principale:

Strategia pentru Europa 2027 reprezintă un document de tip „viziune generală” privind modul în care Uniunea Europeană ar trebui să arate în viitorul apropiat – un spațiu comun cu o economie inteligentă bazată pe investiții în educație, cercetare și inovare, o economie durabilă, focalizată pe dezvoltarea unor surse „verzi” de energie și o economie favorabilă incluziunii sociale, prin reducerea sărăciei și dezvoltarea unor politici viabile privind crearea de locuri de muncă.

Cadrul strategic la nivel național – Programul Național de Reformă și rezultatele obținute

La nivel național, singurul document cu caracter strategic este *Programul Național de Reformă*. PNR a reprezentat un instrument intermediar de implementare la nivel național a unor măsuri în concordanță cu Strategia pentru Europa și, totodată, platforma-cadru pentru definirea și aplicarea politicilor de dezvoltare economică a României, în concordanță cu politicile Uniunii Europene (UE). Cadrul Strategic Național de Referință (CSNR) a fost documentul care a făcut legătura între prioritățile naționale de dezvoltare, stabilite în Planul Național de Dezvoltare, prioritățile la nivel european – Orientările Strategice Comunitare privind Coeziunea și Strategia de la Lisabona revizuită.

În acest sens, au fost identificate patru priorități tematice și o prioritate teritorială:

- ✓ Dezvoltarea infrastructurii de bază la standarde europene;
- ✓ Creșterea competitivității pe termen lung a economiei românești;
- ✓ Dezvoltarea și folosirea mai eficientă a capitalului uman din România;
- ✓ Consolidarea unei capacități administrative eficiente;
- ✓ Promovarea dezvoltării teritoriale echilibrate.

La nivel regional, prin amplasarea și dotările sale infrastructurale, regiunea Moldovei îndeplinește un rol strategic, de cooperare transfrontalieră cu Republica Moldova și Ucraina și se face remarcată prin bogăția patrimoniului cultural.

Domeniile de excelență ale regiunii, care se disting prin potențialul lor inovativ, „dezvoltare tehnologică” și poziționarea pe piețele europene a produselor regionale sunt: agricultura, industria farmaceutică, industria alimentară și a bunurilor de consum (confecții), turismul și IT&C.

Regiunea dispune de un valoros capital uman, sistemele de educație ale adulților, de formare continuă a adulților și învățământul universitar fiind recunoscute la nivel național și internațional.

Prioritățile identificate completează acest scop strategic:

- Îmbunătățirea capitalului uman prin aplicarea de măsuri orientate către creșterea ocupării, accesului la educație, instruire și sănătate, promovarea incluziunii sociale;
- Dezvoltarea unei infrastructuri moderne care să asigure creșterea accesibilității, conectivității și atractivității Regiunii Nord-Est;
- Sprijinirea unei economii competitive și a dezvoltării locale;
- Optimizarea utilizării și protejarea resurselor și patrimoniului natural.

Plecând de la realitatea ca Regiunea Nord-Est este o zonă cu resurse naturale diverse dar limitate, se consideră, capitalul uman drept principala bogăție a regiunii.

Pentru a răspunde provocărilor, investiția în resursele umane disponibile în zonă, constituie unul din obiectivele prioritare ale strategiei de dezvoltare.

Satisfacerea la cel mai ridicat standard a necesarului de forță de muncă pentru economie, promovarea investițiilor locale și revigorarea rolului economic al IMM-urilor se va realiza și prin dezvoltarea coordonată a unui sistem de educare, instruire și reinstruire.

De o importanță majoră este cunoașterea, analizarea și identificarea potențialului uman disponibil și al valențelor acestuia, precum și a celor mai potrivite căi și mijloace de reconversie profesională spre domenii cu șanse reale de dezvoltare în regiune.

Orizontul temporal pentru care este conceput un plan strategic este foarte important, comunitățile putând opta pentru planuri concepute pentru cel mult un an (planuri pe termen scurt) până la planuri concepute pentru cel puțin cinci ani (planuri pe termen lung).

România, în calitate de stat membru al Organizației Națiunilor Unite (ONU) și Uniunii Europene (UE), și-a exprimat adeziunea la cele 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă (ODD) ale Agendei 2030, adoptată prin Rezoluția Adunării Generale a ONU, în cadrul Summit-ului ONU pentru Dezvoltare Durabilă din septembrie 2015. Concluziile Consiliului UE, adoptate în data de 20 iunie 2017, „Un viitor durabil al Europei: răspunsul UE la Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă” reprezintă documentul politic asumat de statele membre ale UE privind implementarea Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă.

Prin această strategie, România își stabilește cadrul național pentru susținerea Agendei 2030 și implementarea setului de 17 ODD. Strategia susține dezvoltarea României pe trei piloni principali, respectiv economic, social și de mediu. Strategia este orientată către cetățean și se concentrează pe inovație, optimism, reziliență și încrederea că statul servește nevoile fiecărui cetățean, într-un mod echitabil, eficient și într-un mediu curat, în mod echilibrat și integrat.

Dezvoltarea Durabilă reprezintă, în contextul românesc, dorința realizării unui echilibru, o sinteză între aspirațiile cetățeanului născut liber, societatea de care depinde și prin care se definește și contextul care permite realizarea de sine. Acest echilibru pornește de la om, actor central care caută un echilibru individual și condiții favorabile pentru a se realiza. Condițiile favorabile sunt influențate de societatea care trebuie să îl susțină și să îl motiveze și de mediul prin care se regăsește și își poate găsi

echilibrul. Rolul statului în contextul dezvoltării durabile este să ajute la realizarea acestui echilibru, nu doar pentru cetățenii de acum, dar și pentru generațiile viitoare.

Dacă în ultimii zece ani țintele României erau stabilite în raport cu evoluția economiei mondiale și în concordanță cu politicile UE, acum atât România, cât și UE trebuie să-și reprojeteze prioritățile pe termen mediu și lung pentru atingerea obiectivelor din Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă, adoptată în cadrul Summit-ului Organizației Națiunilor Unite, în septembrie 2015. Aceasta este o cale sigură prin care se poate realiza un viitor mai bun generațiilor viitoare.

România, alături de alte 192 de state, și-a asumat stabilirea cadrului național pentru susținerea Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă, care include un set de 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă și Agenda de Acțiune de la Addis-Abeba. Planul de acțiune global, pe care România alege să-l susțină în următorii ani, se adresează ameliorării sărăciei, combaterii inegalităților, injustiției sociale și protejării planetei până în anul 2030. Este un plan de acțiune pentru oameni, planetă și prosperitate, prin care se urmărește consolidarea unui climat de siguranță și libertate, în care „nimeni nu va fi lăsat în urmă”.

Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă a rezultat în urma unui proces internațional îndelungat de analiză, care recunoaște că problemele globale se pot rezolva doar prin soluții la nivel global. Modificarea percepției și conștientizarea evoluției fără precedent a societății, creșterea natalității la scară globală, a accelerării economiilor țărilor în curs de dezvoltare și a disparităților sociale au pus în evidență limitele creșterii planetare.

Cei trei piloni prin care Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă se structurează au fost definiți în Raportul Comisiei Brundtland (1987):

1. ECHITATEA SOCIALĂ – prin care națiunile în curs de dezvoltare trebuie să aibă posibilitatea de a-și satisface nevoile de bază în ceea ce privește ocuparea forței de muncă, alimentația, asigurarea energiei, apei și canalizării;

2. CREȘTEREA ECONOMICĂ – la nivelul națiunilor în curs de dezvoltare pentru a se apropia de calitatea vieții din țările dezvoltate;

3. MEDIUL – cu nevoia de a conserva și îmbunătăți baza de resurse disponibile prin schimbarea treptată a modului în care trebuie să se dezvolte și să fie folosite tehnologiile.

Cele 17 Obiective pentru Dezvoltare Durabilă (ODD) cuprinse în Agenda 2030 sunt:

◆ Obiectivul 1: Fără sărăcie

Eradicarea sărăciei în toate formele sale și în orice context

Strategia își propune reducerea numărului cetățenilor care trăiesc în sărăcie severă și relativă în toate dimensiunile acesteia, potrivit definițiilor naționale. Documentul are în vedere diminuarea numărului de persoane care trăiesc sub pragul de sărăcie, stimularea participării pe piața muncii a persoanelor apte de muncă, dezvoltarea sistemului de protecție și asistență socială.

Potrivit documentului, România înregistrează o pondere ridicată a persoanelor care suferă de deprivare materială severă, raportată la media UE. Conform datelor INS din 2016, procentajul de persoane încadrate în această categorie era de 23,8%. Rata sărăciei relative în perioada 2007-2016 (stabilită la nivelul de 60% din mediana veniturilor disponibile pe adult-echivalent) a fost evaluată de INS la 24,6%-25,3%, față de nivelul mediu din UE de 16,6%-17,3%. Conform Eurostat, în 2016, 49,2% dintre copiii din România, cu vârste cuprinse între de 0 și 17 ani, prezentau risc de excluziune socială, comparativ cu media UE de 26,4%, țara noastră înregistrând cel mai mare număr de astfel de cazuri. Coeficientul GINI, care măsoară gradul inegalității în societate, a fost, de asemenea, în creștere în România.

Ținte 2030:

- Eradicarea sărăciei extreme pentru toți cetățenii;
- Reducerea cu cel puțin jumătate a numărului de cetățeni care trăiesc în sărăcie relativă;
- Consolidarea sistemului național unitar al serviciilor de intervenție de urgență, reabilitare ulterioară și compensare a pierderilor în caz de calamități naturale, accidente industriale sau evenimente climatice extreme.

◆ Obiectivul 2: Foamete zero

Eradicarea foamei, asigurarea securității alimentare, îmbunătățirea nutriției și promovarea unei agriculturi sustenabile

Strategia vizează dezvoltarea unui sector agroalimentar durabil și competitiv pentru îmbunătățirea calității vieții și asigurării unor condiții de viață în mediul rural apropiate de cele din mediul urban, promovarea producției autohtone și ecologice și valorificarea produselor tradiționale și montane cu valoare adăugată.

Ținte 2030:

- Finalizarea cadastrului agricol;
- Dublarea ponderii agriculturii în PIB-ul României, față de anul 2018;
- Menținerea și rentabilizarea unor ocupații și metode tradiționale de valorificare a plantelor medicinale și fructelor de pădure în zona montană. Menținerea tradițiilor locale prin creșterea numărului de produse cu caracteristici specifice în ceea ce privește originea geografică.

◆ Obiectivul 3: Sănătate și bunăstare

Asigurarea unei vieți sănătoase și promovarea bunăstării tuturor, la orice vârstă

Strategia are în vedere reducerea ratei mortalității materne și infantile, diminuarea incidenței îmbolnăvirilor de boli infecțioase și cronice, respectiv prevenirea și tratarea abuzului de substanțe nocive și a bolilor mintale.

◆ Obiectivul 4: Educație de calitate

Garantarea unei educații de calitate și promovarea oportunităților de învățare de-a lungul vieții pentru toți

Strategia se adresează, în principal, următoarelor domenii: accesul tuturor copiilor la educație timpurie, învățământ primar și secundar echitabil și calitativ, care să conducă la rezultate relevante și eficiente, creșterea substanțială a numărului de tineri și adulți care dețin competențe profesionale relevante, care să faciliteze angajarea la locuri de muncă decente și antreprenoriatul. Asigură faptul că toți elevii dobândesc cunoștințele și competențele necesare pentru promovarea dezvoltării durabile.

Ținte 2030:

- Reducerea ratei de părăsire timpurie a sistemului educațional;
- Învățământ axat pe competențe și centrat pe nevoile elevului, căruia să îi fie oferită o mai mare libertate în definirea priorităților de studiu, prin măsuri precum creșterea ponderii de materii opționale;
- Organizarea învățământului profesional și tehnic în campusuri special amenajate și dotate; pregătirea personalului didactic bine calificat; ▪ Creșterea nivelului de educație financiară a cetățenilor.

◆ Obiectivul 5: Egalitate de gen

Realizarea egalității de gen și întărirea rolului femeilor și al fetelor în societate

Strategia își propune prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și fetelor, în sfera publică și cea privată, asigurarea participării echilibrate și efective a femeilor și a egalității de șanse la ocuparea posturilor de conducere la toate nivelurile de luare a deciziilor în viața politică, economică și publică.

◆ Obiectivul 6: Apă curată și sanitație

Asigurarea disponibilității și gestionării durabile a apei și sanitație pentru toți

Strategia vizează creșterea calității vieții prin dezvoltarea infrastructurii de apă și canalizare și a serviciilor publice, alinierea României la cerințele și standardele UE privind gestionarea apei potabile, apelor uzate, deșeurilor și creșterea eficienței de utilizare a apei în toate sectoarele.

Ținte 2030:

- Creșterea substanțială a eficienței folosirii apei în activitățile industriale, comerciale și agricole; extinderea reutilizării raționale a apelor tratate și reciclate în perspectiva atingerii obiectivelor economiei circulare;
- Conectarea gospodăriilor populației din orașe, comune și sate compacte la rețeaua de apă potabilă și canalizare în proporție de cel puțin 90%.

◆ Obiectivul 7: Energie curată și la prețuri accesibile

Asigurarea accesului tuturor la energie la prețuri accesibile, într-un mod sigur, durabil și modern

Pentru a susține pe termen lung așteptările consumatorilor, sectorul energetic românesc trebuie să devină mai robust din punct de vedere economic, mai avansat și mai flexibil din punct de vedere tehnologic și mai puțin poluant.

Ținte 2030:

- Asigurarea securității cibernetice a platformelor de monitorizare a rețelelor de producție, transport și distribuție a energiei electrice și gazelor naturale;
- Decuplarea creșterii economice de procesul de epuizare a resurselor și de degradare a mediului prin sporirea considerabilă a eficienței energetice (cu minimum 27% comparativ cu scenariul de *status-quo*) și folosirea extinsă a schemei EU ETS în condiții de piață previzibile și stabile;
- Creșterea ponderii surselor de energie regenerabilă și a combustibililor cu conținut scăzut de carbon în sectorul transporturilor (autovehicule electrice), inclusiv combustibili alternativi.

◆ Obiectivul 8: Muncă decentă și creștere economică

Promovarea unei creșteri economice susținute, deschisă tuturor și durabilă, a ocupării depline și productive a forței de muncă și asigurarea de locuri de muncă decente pentru toți

Strategia urmărește susținerea creșterii economice pe locuitor și promovarea sectoarelor productive și diversificarea produselor cu valoare adăugată, crearea locurilor de muncă decente, antreprenoriatul, creșterea întreprinderilor micro, mici și mijlocii, modernizarea tehnologică și inovarea, asigurarea muncii decente pentru toți cetățenii, inclusiv pentru tineri și persoanele cu dizabilități, renumerarea egală pentru munca de valoare egală, accesul la finanțare. Se susține un turism durabil care creează locuri de muncă și promovează diversitatea culturală, produsele locale și respectul pentru tradiții și mediul în care trăim.

Tinte 2030:

- Păstrarea în continuare a unui ritm al creșterii PIB superior față de media UE pentru a susține efortul de reducere a decalajelor în comparație cu țările europene avansate, paralel cu aplicarea principiilor dezvoltării durabile și îmbunătățirea constantă a nivelului de trai al populației;
- Promovarea unor politici orientate spre dezvoltare care susțin activitățile productive, crearea locurilor de muncă decente, antreprenorialul prin start-up, creativitatea și inovația, și care încurajează formalizarea și creșterea întreprinderilor micro, mici și mijlocii, inclusiv prin acces la servicii financiare.

◆ Obiectivul 9: Industrie, inovație și infrastructură

Construirea unor infrastructuri reziliente, promovarea industrializării durabile și încurajarea inovației

Strategia propune dezvoltarea infrastructurii calitative, fiabile, sigure și durabile, pentru a sprijini dezvoltarea economică și bunăstarea pentru toți, integrarea întreprinderilor mici și mijlocii în lanțuri valorice și pe piețe externe, modernizarea infrastructurii și reabilitarea durabilă a industriilor pentru utilizarea eficientă a resurselor, prin adoptarea tehnologiilor și proceselor industriale curate și ecologice, întărirea cercetării științifice și colaborarea cu mediul privat, modernizarea capacităților tehnologice ale sectoarelor industriale, încurajarea inovațiilor și creșterea semnificativă a numărului de angajați în cercetare și dezvoltare.

Tinte 2030:

- Reabilitarea industriilor pentru a deveni durabile, cu eficiență sporită în utilizarea resurselor și adoptare sporită a tehnologiilor și proceselor industriale curate și ecologice, toate țările luând măsuri în conformitate cu capacitățile respective ale acestora;
- Stimularea cu precădere a economiei digitale și investițiilor industriale care se situează în zona mai profitabilă a lanțului valoric, care fructifică și rezultatele eforturilor naționale de cercetare-dezvoltare-inovare și care se adresează unor piețe stabile și în creștere.

◆ Obiectivul 10: Inegalități reduse

Reducerea inegalităților în interiorul țărilor și între țări

Strategia propune reducerea decalajelor, eliminarea discriminărilor de orice fel și politici de realizare progresivă a unei egalități sporite, în special fiscale, salariale, educaționale și de protecție socială.

Coeficientul GINI este indicatorul care măsoară gradul de inegalitate a veniturilor disponibile ale unei populații – când este 0% reprezintă egalitate deplină și când este 100% reprezintă inegalitate absolută.

Conform Eurostat, în anul 2008, acest coeficient a fost de 35,9% pentru România, comparativ cu 31,0% media UE, iar în 2016 a fost de 34,7%, comparativ cu 30,8%.

În ceea ce privește inegalitățile între rural și urban, conform INS, 46,2% din cetățenii României trăiau în mediu rural în 2015. Potrivit Eurostat, media UE era de 28%. Pentru decalajul socio-economic dintre mediul urban și rural, indicatorul reprezentativ este „riscul sărăciei sau a excluziunii sociale”. Eurostat subliniază faptul că, în 2016, în România, în mediul urban, rata *riscului de sărăcie* era de 24,3%, în timp ce în mediul rural era la 51,7%. Media UE era de 23,6% în mediul urban și 25,5% în mediul rural.

◆ Obiectivul 11: Orașe și comunități durabile

Dezvoltarea orașelor și a așezărilor umane pentru ca ele să fie deschise tuturor, sigure, reziliente și durabile

Strategia vizează asigurarea condițiilor pentru o viață demnă a cetățenilor din comunitățile urbane și rurale prin accesul la locuințe și servicii de bază adecvate, sigure și la prețuri accesibile; accesul la transport public eficient, la prețuri echitabile și accesibile pentru toți; promovarea conceptului de smart-city; consolidarea eforturilor de protecție și salvagardare a patrimoniului cultural; reducerea impactului negativ asupra mediului în orașe, inclusiv prin acordarea unei atenții deosebite calității aerului și mediului în general.

Ținte 2030:

- Reducerea semnificativă a pierderilor economice provocate de inundații și alunecările de teren, îmbunătățirea răspunsului colectiv și întărirea capacității de adaptare și revenire la nivel funcțional în cel mai scurt timp după producerea evenimentului, reducerea impactului inundațiilor sau a poluărilor generate de inundații și ale alunecărilor de teren asupra ecosistemelor, inclusiv prin îmbunătățirea constantă a cadrului legislativ;
- Elaborarea și punerea în aplicare a unui program general de planificare spațială și amenajare a teritoriului în corelare cu strategiile sectoriale la nivel național prin aplicarea conceptului de dezvoltare spațială policentrică și echilibrată, care să susțină coeziunea teritorială;
- Educarea și responsabilizarea populației pentru situații de risc seismic.

◆ Obiectivul 12: Consum și producție responsabile

Asigurarea unor modele de consum și producție durabile

Strategia propune trecerea etapizată la un nou model de dezvoltare prin introducerea unor elemente ale economiei circulare, creșterea productivității resurselor, reducerea risipei de alimente și a deșeurilor, prin: diminuarea generării, de consumuri la toate nivelurile sale; reciclare și reutilizare; încurajarea companiilor să adopte practici durabile și să integreze informațiile privind durabilitatea activităților lor în ciclul de raportare; promovarea practicilor durabile de achiziții publice; conștientizarea cetățenilor asupra a ce înseamnă un stil de viață în armonie cu natura.

Ținte 2030:

- Înjumătățirea pe cap de locuitor a risipei de alimente la nivel de vânzare cu amănuntul și de consum și reducerea pierderilor de alimente de-a lungul lanțurilor de producție și de aprovizionare, inclusiv a pierderilor post-recoltare;
- Reciclarea în proporție de 55% a deșeurilor municipale până în 2025 și 60% până în 2030;
- Reciclarea în proporție de 65% a deșeurilor de ambalaje până în 2025 (materiale plastice 50%; lemn 25%; metale feroase 70%, aluminiu 50%, sticlă 70%, hârtie și carton 75%) și 70% până în 2030 (materiale plastice 55%; lemn 30%; metale feroase 80%, aluminiu 60%, sticlă 75%, hârtie și carton 85%);
- Colectarea separată a deșeurilor menajere periculoase până în 2022, a deșeurilor biologice până în 2023 și materialele textile până în 2025.

◆ Obiectivul 13: Acțiune în domeniul schimbărilor climatice

Luarea unor măsuri urgente de combatere a schimbărilor climatice și a impactului lor

Strategia vizează consolidarea capacității de adaptare și reziliență a României pentru a combate pericolele legate de schimbările climatice și dezastrele naturale prin integrarea măsurilor de diminuare și de adaptare la acestea atât în strategiile, cât și în politicile naționale și în planificarea și creșterea nivelului de educație și conștientizare.

◆ Obiectivul 14: Viață acvatică

Conservarea și utilizarea durabilă a oceanelor, mărilor și a resurselor marine pentru o dezvoltare durabilă

Strategia își propune prevenirea și reducerea poluării marine, gestionarea și protecția durabilă a ecosistemelor marine, conservarea zonelor costiere și asigurarea unui pescuit durabil.

◆ Obiectivul 15: Viața terestră

Protejarea, restaurarea și promovarea utilizării durabile a ecosistemelor terestre, gestionarea durabilă a pădurilor, combaterea deșertificării, stoparea și repararea degradării solului și stoparea pierderilor de biodiversitate

Strategia are în vedere conservarea și utilizarea durabilă a ecosistemelor terestre, managementul durabil al pădurilor, combaterea deșertificării, restaurarea terenurilor și solurilor degradate, inclusiv a terenurilor afectate de deșertificare, secetă și inundații, dezvoltarea infrastructurii verzi, conservarea și protejarea zonelor umede, asigurarea conservării ecosistemelor montane, susținerea cercetării în domeniu, gestionarea durabilă a pădurilor, eliminarea defrișărilor abuzive și a tăierilor rase, tranziția către o economie circulară.

◆ Obiectivul 16: Pace, justiție și instituții eficiente

Promovarea unor societăți pașnice și incluzive pentru o dezvoltare durabilă, a accesului la justiție pentru toți și crearea unor instituții eficiente, responsabile și incluzive la toate nivelurile

Strategia are în vedere dezvoltarea capitalului social, promovarea toleranței, eradicarea violenței asupra copiilor și reducerea semnificativă a tuturor formelor de violență, diminuarea corupției, dezvoltarea instituțiilor eficiente și transparente la toate nivelurile, asigurarea procesului decizional receptiv, inclusiv participarea și reprezentarea cetățenilor la toate nivelurile și asigurarea accesului public la informații și protejarea libertăților fundamentale.

◆ Obiectivul 17: Parteneriate pentru realizarea obiectivelor

Consolidarea mijloacelor de implementare și revitalizarea parteneriatului global pentru dezvoltare durabilă

În vederea sprijinirii acestui obiectiv, prin strategie, România înțelege să-și susțină angajamentele internaționale, aderarea la Zona Euro, la spațiul Schengen și la Organizația pentru Dezvoltare și Cooperare Economică și să joace un rol proactiv pe plan european și internațional.

Pentru ca dezvoltarea durabilă să reușească în România și, prin urmare Agenda 2030, împreună cu angajamentele Uniunii Europene, această strategie este construită în jurul cetățeanului și nevoilor generațiilor viitoare.

PE PLAN ECONOMIC este nevoie de garantarea unei creșteri economice pe termen lung de care să beneficieze cetățenii României. Deși economia unei țări adeseori se măsoară prin cifre, care nu iau în considerare potențialul cetățeanului, transformarea economiei într-una durabilă și competitivă necesită un nou mod de acțiune care să se centreze pe inovație, optimism și reziliența cetățenilor. O asemenea abordare va crea o cultură a antreprenoriatului în care cetățeanul se poate realiza material și aspirațional.

SUB ASPECT SOCIAL este nevoie de o societate coezivă, care să beneficieze de îmbunătățirea sistemului de educație și sănătate, de reducerea inegalităților dintre bărbați și femei, dintre mediul urban și rural, care să conducă la promovarea unei societăți deschise, în care cetățenii se pot simți apreciați și sprijiniți. E nevoie de cultivarea rezilienței populației, în așa fel încât cetățeanul, într-un cadru instituțional echitabil, să își poată realiza visurile acasă. În același timp, statul trebuie să ajute la sporirea potențialului cetățeanului prin abordarea problemelor legate de sănătate, de educație și de limitele pieței libere, probleme la care se poate răspunde prin politici publice, rezultatul fiind un nivel de trai cât mai ridicat pentru toți cetățenii. Sporirea capitalului social – crearea unui simț civic definit prin încredere între cetățeni - va conduce la deblocarea potențialului cetățenilor români pentru a se realiza prin forțe proprii, asigurând totodată și dezvoltarea durabilă a comunităților lor.

CONȘTIENTIZAREA IMPORTANȚEI MEDIULUI a crescut semnificativ în ultimii ani, atât în ceea ce privește mediul natural, cât și la cel antropic. Protejarea naturii este responsabilitatea tuturor datorită impactului biunivoc om – mediu, dar și o oportunitate a cetățenilor de a se uni într-un scop nobil, prin conștientizarea acestei responsabilități. Realizarea unui mediu antropic durabil poate fi atins prin cultivarea unui sentiment de apartenență și de comunitate, care să elimine simțul singurătății cetățeanului, factor de risc în realizarea potențialului personal și, în ultimă instanță, a funcționării comunitare.

1.5 Planul de Dezvoltare Regională Nord-Est – orizont 2021 – 2027

Până în prezent, în România s-au elaborat Planuri de Dezvoltare Regională, pentru perioadele 2000-2004, 2004-2006, 2007-2013, 2014-2020 și 2021-2027. Experiența procesului de planificare s-a îmbogățit la nivelul regiunilor din România, fiind puse în practică o varietate de mecanisme de parteneriat.

În comparație cu generația anterioară de planuri de dezvoltare regională, abordarea de formulare a noilor planuri presupune o adaptare către o nouă generație de politici integrate de dezvoltare. Acestea vor fundamenta atât structurarea programelor operaționale cu fonduri europene cât și programele cu finanțare națională de la nivel central și local. Această nouă abordare presupune nu doar o reformulare a obiectivelor și instrumentelor, ci și a structurii și cadrului de implementare a planurilor de dezvoltare regionale prin coordonarea acțiunilor politicilor sectoriale de dezvoltare.

Procesul de planificare a dezvoltării la nivel regional oferă o bază strategică esențială pentru includerea măsurilor și a proiectelor implementate la nivel regional în viitoarele programe de finanțare, indiferent de sursele de finanțare ale acestor programe.

Într-o țară precum România, Planurile de Dezvoltare Regională, elaborate ca urmare a consultării în cadrul unor parteneriate regionale incluzive și reprezentative, precum și cu autoritățile naționale, legitimează aceste opțiuni strategice – chiar dacă nu există un nivel administrativ regional. Cu cât procesul de consultare este mai intens, cu atât sunt mai relevante măsurile și proiectele propuse de regiuni, dar, în același timp, cresc și șansele de a atinge obiectivele de dezvoltare identificate, prin asumarea lor de către toți actorii implicați.

Planurile de Dezvoltare Regională trebuie să reflecte politicile de dezvoltare economice, sociale, etc. relevante la nivel național în raport cu nevoile regionale și să ia

în considerare, acele politici relevante pentru nivelul regional, indiferent de autoritatea publică care le gestionează.

În elaborarea Planurilor de Dezvoltare Regională o atenție deosebită trebuie acordată politicii de coeziune a Uniunii Europene, o sursă importantă de finanțare a investițiilor și priorităților de dezvoltare a regiunilor.

Planurile de Dezvoltare Regională trebuie să aibă în vedere dezvoltarea în ansamblu a regiunilor, nu numai acele politici care au ca scop reducerea decalajelor, sau cele pentru care în regiuni există deja Organisme de Implementare. Strategia de dezvoltare regională definită în cadrul fiecărui Plan ar trebui să urmărească implementarea priorităților prin toate sursele de finanțare potențiale – nu numai prin intermediul fondurilor UE, deși acestea reprezintă probabil o sursă cheie pentru fiecare regiune. De asemenea, Planurile de Dezvoltare Regională trebuie să aibă în vedere complementaritatea cu celelalte regiuni și să își propună sporirea sinergiilor regionale, acolo unde există potențial pentru acest lucru.

Principalele priorități de dezvoltare rurală pentru perioada 2021-2027:

- ✚ Modernizarea și creșterea viabilității exploatațiilor agricole prin consolidarea acestora, deschiderea către piață și procesare a produselor agricole;
- ✚ Încurajarea întineririi generațiilor de agricultori prin sprijinirea instalării tinerilor fermieri;
- ✚ Dezvoltarea infrastructurii rurale de bază ca precondiție pentru atragerea investițiilor în zonele rurale și crearea de noi locuri de muncă și implicit la dezvoltarea spațiului rural;
- ✚ Încurajarea diversificării economiei rurale prin promovarea creării și dezvoltării IMM-urilor în sectoarele nonagricole din mediul rural;
- ✚ Încurajarea dezvoltării locale plasate în responsabilitatea comunității prin intermediul abordării LEADER. Competența transversală a LEADER îmbunătățește competitivitatea, calitatea vieții și diversificarea economiei rurale, precum și combaterea sărăciei și excluderii sociale;
- ✚ Promovarea sectorului pomicol, ca sector cu nevoi specifice, prin intermediul unui subprogram dedicat.
- ✚ Programul Operațional de Capital Uman pentru investiții în direcția dezvoltării calității și profesionalizării resurselor umane din zonă.
- ✚ Programul Operațional de Mediu pentru investiții în protejarea zonelor naturale unice existente în zonă
- ✚ Programul Operațional de Competitivitate Economică
- ✚ Programul de Politică Agricolă Comună (fostul Program Național de Dezvoltarea Rurală în perioada 2014-2020) pentru investiții în infrastructura comunitară precum și alte surse de finanțare ulterior identificate/analizate
- ✚ Gradul de informare al persoanelor din grupurile dezavantajate cu privire la proiectele europene derulate la nivel local este în general foarte scăzut. Procesarea informației și interesul pentru acest tip de proiecte are loc prin raportarea la nevoile proprii. De pildă, interesul pentru programele de formare profesională este mult mai mare numai dacă se oferă un loc de muncă la absolvirea acestora sau dacă se oferă stimulente financiare pe durata participării la astfel de programe.

Capitolul 2

DESCRIEREA REGIUNII

Conceptul de **regiune** a fost definit în numeroase moduri de-a lungul istoriei. Astfel, Parlamentul European definește regiunea drept: “Un teritoriu care formează, din punct de vedere geografic, o unitate netă, sau un ansamblu similar de teritorii în care există continuitate, în care populația posedă anumite elemente comune și dorește să-și păstreze specificitatea astfel rezultată, și să o dezvolte cu scopul de a stimula progresul cultural, social și economic”. Din perspectiva Adunării Regiunilor Europei, *prin regiune se înțelege: “O entitate politică de nivel inferior statului, care dispune de anumite competențe exercitate de un guvern, care la rândul lui este responsabil în fața unei adunări alese în mod democratic”*.

În aplicarea legii dezvoltării regionale în România, în concordanță cu obiectivele de coeziune economică și socială ale României, precum și ale Uniunii Europene în domeniul politicilor de dezvoltare regională, pe teritoriul României sunt constituite opt regiuni de dezvoltare.

Harta regiunilor de dezvoltare din România

Regiunile de dezvoltare din România nu sunt unități administrativ-teritoriale și nu au personalitate juridică. Regiunile, județele și/sau localitățile din județe care fac parte din regiuni diferite se pot asocia în scopul realizării unor obiective de interes comun, interregionale și/sau interjudețene.

România respectă prevederile Regulamentului CE nr. 1059/2003 privind stabilirea unei clasificări statistice comune a unităților teritorial-statistice pentru regiunile NUTS II și NUTS III. România va menține actuala clasificare provizorie NUTS în perioada de programare 2014 – 2020. Pentru a asigura stabilitatea clasificării provizorii NUTS, Legea nr. 315/2004 privind dezvoltarea regională oficializează compoziția regiunilor NUTS II, prin precizarea județelor care compun regiunile respective. Ele reprezintă cadrul pentru

elaborarea, implementarea și evaluarea atât a politicii de dezvoltare regională, cât și a programelor de coeziune economică și socială. Regiunile de dezvoltare reprezintă de asemenea cadrul pentru colectarea datelor statistice specifice în conformitate cu regulamentele europene elaborate de EUROSTAT pentru nivelul teritorial statistic NUTS II.

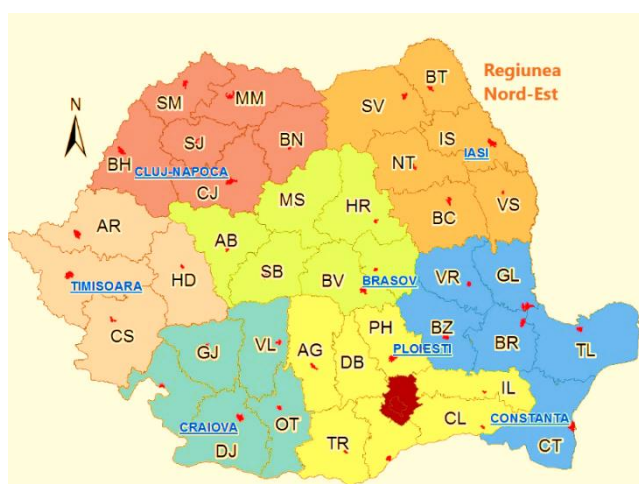
2.1 Prezentarea generală a regiunii de Nord-Est

Parte a provinciei istorice Moldova, regiunea nord-estică a României este o zonă care se remarcă prin istorie, cultură și tradiția care se îmbină armonios, dar și prin mediul natural foarte bogat.

Din perspectivă geografică, linia peisajului variază de la lanțuri muntoase împădurite din Vest, spre podișurile linie din centru și apoi către câmpii în Est, cu lacuri și vii.

Structura sistemului de așezări a regiunii Nord-Est – Unități administrative, componente ale regiunii (județe, municipii, orașe și comune).

Regiunea de Nord-Est este alcătuită din șase județe: Bacău, Botoșani, Iași, Neamț, Suceava și Vaslui, cu o populație totală 3.707.600 locuitori (2010), 3302217 locuitori (conform rezultatelor Recensământului din octombrie 2011), situându-se din acest punct de vedere, pe primul loc între cele opt regiuni ale țării (17,3 % din populația totală a României).

Regiunea de NORD-EST

Ca întindere, regiunea acoperă o suprafață de 36850 km² (15,46% din suprafața totală a țării), cele mai întinse județe fiind Suceava, cu o suprafață de 8553 km² și Bacău cu 6621 km².

Unitate teritorială	Suprafața totală (km ²)	Densitatea populației	Numar municipii	Numar orașe	Numar comune	Numar sate
BACĂU	6.621	107.9	3	5	85	491
BOTOȘANI	4.986	89.37	2	5	71	333
IAȘI	5.476	150.8	2	3	93	418
NEAMȚ	5.896	95.3	2	3	78	344
SUCEAVA	8.553	82.8	5	11	98	379
VASLUI	8.318	84.5	3	2	81	449
Regiunea Nord-Est	39.850	100.6	17	29	506	2414

Sursa: Anuarul Statistic al României, INS

Populația regiunii se concentrează în 46 centre urbane, 506 comune și 2.414 sate. Ponderea populației rurale în anul 2011 (conform INSS) din populația totală este de 56,87%.

Județul Bacău este situat în partea de sud-vest a Regiunii Nord-Est, în bazinul mijlociu al râului Siret. Amplasarea sa a contribuit la dezvoltarea zonei, beneficiind de avantajele drumului european E85 ce trece pe aici. Orașe, precum Târgu Ocna și Moinești s-au dezvoltat datorită resurselor naturale (sare, petrol, etc.). Stațiunea turistică Slănic Moldova și-a dobândit o faimă internațională încă din secolul al XIX-lea, datorită apelor curative, bogate în săruri. Orașul de reședință, Bacău s-a dezvoltat ca centru comercial în secolele al XIV-lea și al XV-lea antrenând relații de schimb între Moldova, Transilvania și Țara Românească.

Județul **Botoșani** este situat în extremitatea de nord-est a regiunii, între cursurile superioare ale râurilor Siret la vest și Prut la est. Orașul Botoșani a apărut la o intersecție favorabilă de drumuri comerciale, care i-au asigurat prosperitatea până în secolul al XIX-lea. Județul este recunoscut mai ales prin geniile pe care le-a dat culturii românești precum Mihai Eminescu, George Enescu, Nicolae Iorga și mulți alții.

Județul **Iași** este situat în perioada central-estică a regiunii, în bazinele mijlocii ale râurilor Prut și Siret. Municipiul Iași, a deținut rolul de capitală a Principatului Moldovei din 1568 până în 1859. Este cel mai mare oraș din regiune, fiind un important centru universitar având 11 instituții de învățământ superior, aici funcționând și prima universitate din România (1860). Tot aici, este dezvoltat un important nucleu de cercetare-dezvoltare, orientat spre sectorul industrial, reprezentat în majoritatea ramurilor sale. În Iași se află cel mai mare lăcaș de cult ortodox din România – Catedrala Mitropolitană

(1840-1880), precum și numeroase mănăstiri fortificate aflate pe lista monumentelor istorice de importanță națională.

Populația județului trăiește în proporție de 44,7% în mediul urban (dintre care 36,4% în municipiul Iași). Comunele cu cei mai mulți locuitori sunt: Holboca, Miroslava, Ciurea, Tomești, Belcești și Deleni.

Județul **Neamț** este situată în partea central vestică a regiunii, în bazinele Bistrița, Siret și Moldova. Orașul de reședință este Piatra-Neamț. Atestat istoric din anul 1392 sub numele de Piatra lui Crăciun, este situat în apropierea masivului Ceahlău, munte considerat sfânt în mitologia românească. Fiind situat la răscruce de drumuri turistice, orașul este un important obiectiv industrial și turistic, deținând monumente istorice și de arhitectură. Județul se bucură de numeroase obiective naturale și istorice precum Parcul Național Ceahlău, Parcul Național Cheile Bicazului-Hasmaș sau Cetatea Neamțului.

Județul **Suceava** este situat în partea de nord-vest a regiunii, în bazinele superioare ale râurilor Siret și Bistrița. Bisericele cu pictura exterioară din Suceava se bucură de o faimă mondială, 8 dintre ele fiind incluse pe Lista Patrimoniului Mondial UNESCO. Orașul Suceava a fost avantajat de faptul că aici a funcționat principala vamă a țării Moldovei, care deținea rolul de depozit. Prin aceasta, orașul avea privilegiul de a fi un mijlocitor pentru comerțul cu produse orientale atât către Polonia cât și către Ungaria.

Județul **Vaslui** este situat în partea de sud-est a regiunii, pe parcursul mijlociu al râului Bârlad. Vaslui, atât de bogat istoric, este mai puțin reprezentat prin monumente. Cele care au existat, nu au rezistat vitregiilor timpurilor decât refăcute. Bogăția naturală care face faima acestor locuri o reprezintă viile (remarcabilele vinuri de Huși). Tot aici, printr-un sistem de rafinare a vinului, experimentat perioadă îndelungată, se obțin coniacuri de foarte bună calitate.

2.2 *Prezentarea generală a județului BACĂU*

Situare geografică și accesibilitate

Regiunea Nord-Est este regiunea de dezvoltare cu cea mai mare suprafață din România, fiind amplasată în partea de nord-est a țării. În cadrul Uniunii Europene, Regiunea de Dezvoltare Nord-Est reprezintă una din regiunile situate la limita estică ale acesteia, alături de Regiunea Sud-Est și alte regiuni de dezvoltare din alte state.

Regiunea Nord-Est este o zonă în care istoria, cultura și tradiția sunt prezente și completează mediul natural, deosebit de atrăgător. Datorită costurilor scăzute și a forței de muncă bine calificată, Regiunea Nord-Est este una din cele mai avantajoase zone pentru investiții din Europa. Beneficiind de trei centre universitare în regiune, forța de muncă prezintă un grad înalt de pregătire profesională și un nivel adecvat de educație.

Relieful bogat oferă zone de deal și câmpie care se pretează unei game largi de culturi agricole iar zonele de munte sunt favorabile dezvoltării turismului. Alte sectoare productive importante sunt prelucrarea lemnului și mecanica. În prezent industria textilă este considerată ramura economică cu creșterea cea mai rapidă, în timp ce turismul oferă cel mai mare potențial al zonei.

Din punct de vedere al participării la principalele activități economice, populația ocupată civilă din agricultură, silvicultură și pescuit este predominantă (41.5%) în timp

ce în servicii populația ocupată civilă reprezintă 35.6% iar industrie și construcții este de 22.9%. Conform Anuarului Statistic 2011, în structura PIB, serviciile reprezintă 49.8% din PIB, agricultura reprezintă 10.0% iar industria și construcțiile reprezintă 30.1%.

Cu toate că **Regiunea Nord-Est** este cea mai mare regiune de dezvoltare a României sub aspectul numărului de locuitori și al suprafeței deținute, ea se situează pe ultimul loc în raport cu nivelul de dezvoltare.

Unul dintre principalii factori care determină nivelul scăzut de dezvoltare a Regiunii Nord-Est este reprezentat de *nivelul scăzut de atractivitate a zonelor rurale*.

Spațiul rural din **Regiunea Nord-Est** prezintă, în context socio-economic, o serie de elemente ce contribuie la definirea particularităților teritoriilor celor 506 comune și 2.414 de sate din județele Bacău, Botoșani, Iași, Neamț, Suceava, Vaslui.

Zonele rurale, în special cele din partea estică a regiunii, sunt caracterizate printr-un nivel redus de dezvoltare al infrastructurii de bază – gradul redus de modernizare al drumurilor comunale, ce determină o accesibilitate redusă către centrele urbane (implicit la serviciile de educație și sănătate). Adăugând acest element la lipsa locurilor de muncă obținem un cadru al cauzelor care determină migrarea tinerilor din mediul rural fie către Statele Membre, fie către zonele urbane.

Principala problemă care conduce la stagnarea dezvoltării economiei în zonele rurale din regiune este reprezentată de starea proastă a infrastructurii și în unele locuri chiar de lipsa acesteia. Acest fapt are câteva consecințe imediate cu un rol hotărâtor în dezvoltarea socio-economică a zonelor rurale, respectiv:

- imposibilitatea de a atrage investitori;
- imposibilitatea de a pune în valoare bogățiile naturale și așezămintele cultural-istorice existente prin dezvoltarea unor sectoare de activitate cum ar fi turismul rural;
- scăderea calității vieții.

Toate acestea conduc în final la stagnarea dezvoltării economice a zonelor rurale și la apariția în cadrul acestora a unor zone cu probleme socio-economice deosebite.

Situația drumurilor la nivelul Regiunii Nord-Est este grevată atât de lipsa fondurilor, a lucrărilor slabe din punct de vedere calitativ, nerespectarea legislației transporturilor, cât și a condițiilor climatice cu ierni bogate în precipitații și temperaturi scăzute care duc la distrugerea rapidă a drumurilor.

Relansarea economică și accelerarea dezvoltării durabile reprezintă obiectivul esențial pentru asigurarea depășirii condiției actuale a Regiunii Nord-Est. Acesta vizează crearea infrastructurilor necesare pentru favorizarea mediului de afaceri,

precum și sprijinirea dezvoltării IMM-urilor, dezvoltarea accentuată a spiritului antreprenorial, dezvoltarea rurală și a agriculturii.

Beneficiind de o bogată tradiție istorică, culturală și spirituală, regiunea îmbină în mod armonios tradiționalul cu modernul și trecutul cu prezentul, potențialul acestuia putând fi folosit pentru dezvoltarea infrastructurii, a zonelor rurale, a turismului și a resurselor umane.

În ceea ce privește contextul local, **Municipiul Bacău**, aflat la 9 km nord-est de confluența râurilor, Siret și Bistrița, este marcat de existența a patru trepte majore de relief: prima este formată din albia majoră a Bistriței și a Siretului 150-155 m, a doua terasă de 160-165 m, unde se găsește cea mai mare parte a localității, a treia 180-190 m și ultima 200-250 m.

În plus, trebuie menționată și prezența ariei naturale protejate Lacul Bacău II, sit Natura 2000, cu o suprafață de 202 ha, ce adăpostește peste 147 specii de păsări, fiind o zonă extrem de importantă în cadrul culoarului de migrație est – european.

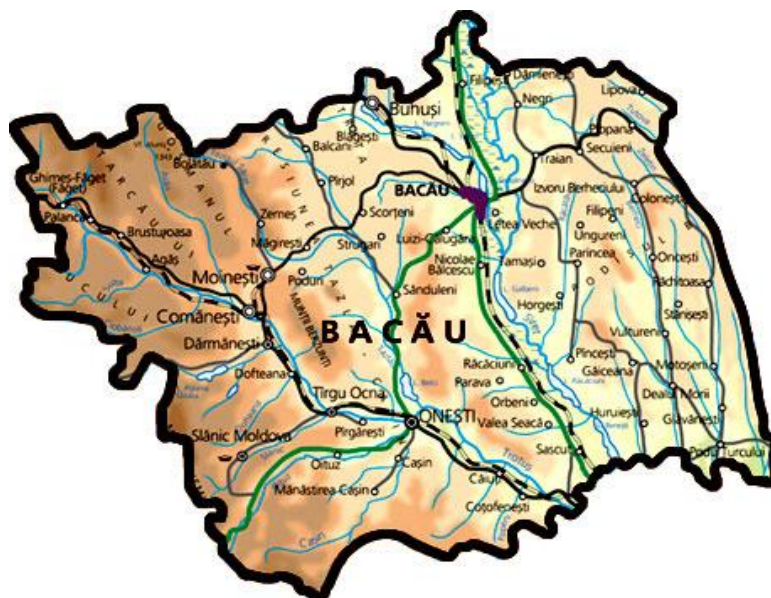
Primele atestări documentare datează încă din 1399. În arhivele Vaticanului, pe hărțile Evului Mediu precum și în alte documente latine, Bacăul apare sub numele de Bacovia, sau Ad Bacum. La sfârșitul secolului al XIV-lea, orașul Bacău era bine închegat ca așezare urbană, una dintre cele mai prospere din întreaga Moldova, având atribuții militare și comerciale foarte importante. Localitatea era cunoscută în relațiile comerciale dintre Moldova, Transilvania și Țara Românească, fiind un important punct de vamă.

Municipiul Bacău este un important centru urban la nivel județean și regional care contribuie la dezvoltarea echilibrată a Regiunii Nord – Est prin rolul său de pol de dezvoltare. Pe plan local, atractivitatea municipiului a pornit de la accesibilitatea sa ridicată ca punct de intersecție a mai multor rute de interes național, însă acest lucru a avut și dezavantajul de a transforma Bacăul într-un oraș de tranzit, în care vizitatorii nu petrec foarte mult timp.

Județul Bacău ocupă suprafața de 662.052 hectare, adică 2,8 % din teritoriul României și face parte din categoria județelor mijlocii. Din punct de vedere al numărului de locuitori, județul Bacău ocupă locul opt, având o populație de 583.590 locuitori.

Amplasarea sa la est de vârful principal al Carpaților Orientali determină un climat temperat continental, caracterizat prin veri calde și relativ seci și ierni friguroase.

Din punct de vedere administrativ, județul Bacău are **3 municipii**: Bacău, Onești și Moinești, **5 orașe**: Buhuși, Comănești, Dărmănești, Slănic-Moldova și Târgu Ocna și **85 de comune**.

Harta județului Bacău

Județul este acoperit în proporție de 48,5% de teren arabil și 39,8% de păduri (fag, stejar, pin, molid, brad). Variația reliefului arată distribuția egală a munților, dealurilor, platourilor și câmpiilor, scăzând în altitudine de la 1.664 m în vest (Munții Tarcăului) la 100 m în est (Valea Siretului). Rețeaua hidrografică este alcătuită în principal din apele din bazinul mijlociu al Siretului și din lacurile de acumulare construite pe cursurile inferioare ale râurilor Bistrița, Tazlău, Uz și Siret. Dacă în secolele XIV-XV Bacău era un important oraș manufacturier și comercial, în această regiune, în prima decadă a secolului al XIX-lea s-au pus bazele exploatării și prelucrării petrolului și a lemnului la scară industrială, cât și prima fabrică de hârtie, textile și încălțăminte.

Județul Bacău este distinct configurat pe harta culturală a țării datorită muzeelor și caselor memoriale, monumentelor istorice, de artă și arhitecturale, instituțiilor artistice, revistelor de cultură, bibliotecilor, editurilor, imprimeriilor și librăriilor proprii, celor două filiale ale uniunilor de creatori (U.A.P.), Casei de Cultură "Vasile Alecsandri" din Bacău și a celei din Onești. În plus, județul Bacău este gazda anuală a câtorva importante manifestări naționale și internaționale culturale.

Activitatea culturală a județului este susținută în principal de Centrul Internațional de Cultură "George Apostu" din Bacău, Centrul Internațional Rosetti Tescanu-George Enescu din Tescani, Teatrul Municipal Bacovia, Teatrul pentru Copii și Tineret "Vasile Alecsandri", Filarmonica "Mihail Jora", Complexul Muzeal "Iulian Antonescu", Complexul Muzeal de Științele Naturii "Ion Borcea", Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale, Biblioteca județeană "C. Sturza".

Imagini din Slănic Moldova și Valea Uzului

Principalele zone turistice ale județului Bacău sunt **Slănic Moldova, Poiana Sărată, Măgura, Târgu Ocna, Poiana Uzului**, în general **Valea Oituzului, Cașinului și Troțușului**, care reprezintă în principal zona montană a județului. Pentru turismul de tratament, stațiunea Slănic Moldova este recunoscută pentru amplasare și pentru factorii terapeutici deosebiți, dispunând de 22 de izvoare cu ape cloruro sodice, ușor sulfuroase, atermale, deosebit de eficace în tratarea bolilor digestive.

În județul Bacău turismul este dezvoltat pe trei paliere importante: turismul balnear, turismul montan și turismul cultural-ecumenic.

Rezervațiile naturale din plaiurile Nemirei, unde cresc specii rare precum floarea de colț, pinul oriental și arboretul de tisa, rezervația forestieră de la Părul Alb și Stejarul din Borzești sunt zone care înregistrează un intens flux turistic pe parcursul fiecărui an.

Trecutul istoric al Moldovei, reliefat prin biserici și mănăstiri unice prin construcție (mănăstirile Cașin și Ciolpani, biserica din Borzești), oferă numeroase oportunități de cunoaștere și recreere pentru vizitatori.

Monumente istorice, de arhitectură și artă, muzee și instituții culturale

În județul Bacău sunt înregistrate 364 monumente istorice de arhitectură și artă, cele mai semnificative fiind:

- ⇒ Ansamblul Curții Domnești, secolele XV-XVI – Bacău;
- ⇒ Ansamblul palatului Ghika, azi Muzeul de etnografie și artă „Dimitrie Ghika”, secolul al XIX-lea – Comănești;
- ⇒ Ansamblul conacului Rosetti-Tescanu, azi secția „Dimitrie și Alice Rosetti-Tescanu – George Enescu” a Muzeului Național „George Enescu” București, secolele XVIII-XX – Tescani;
- ⇒ Biserica Adormirea Maicii Domnului, 1776 – Cașin;
- ⇒ Biserica din lemn „Sf.Nicolae”, 1729 – Ciolpani-Buhuși;
- ⇒ Casa memorială George Bacovia, secolul al XIX-lea – Bacău.

Pe lângă muzeele amplasate în case memoriale și biserici, în județul Bacău mai funcționează:

- ⊗ Complexul Muzeal de Științe ale Naturii Ion Borcea – Bacău;
- ⊗ Complexul Muzeal „Iulian Antonescu” – Bacău;
- ⊗ Galeriile de artă ceramică „Anton Ciobanu” – Bacău.

De asemenea, în județul Bacău își desfășoară activitatea două instituții de cultură:

- Direcția Județeană pentru Cultură Bacău, înființată în anul 2001, cu atribuții în domeniul culturii și artei, protejarea patrimoniului cultural, valorificarea și dezvoltarea elementelor ce definesc identitatea culturală a colectivității locale.
- Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Bacău, cu atribuții în realizarea de proiecte și programe culturale, cercetarea tradițiilor și creațiilor populare specifice fiecărei zone etnofolclorice a județului.

Personalități importante pe plan național și internațional

Din județul Bacău provin personalități care au contribuit substanțial la dezvoltarea unor domenii precum cercetarea, învățământul, cultura sau politica.

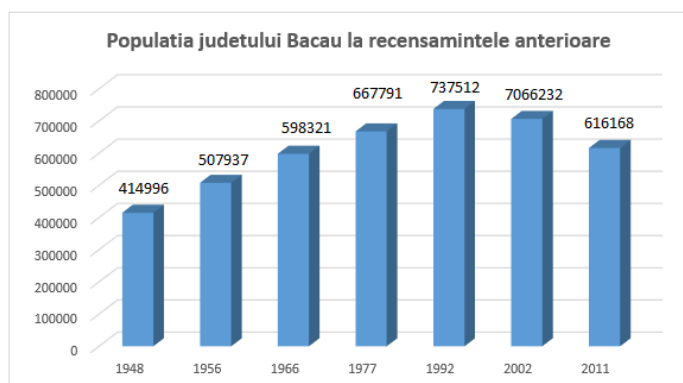
- **Vasile Alecsandri (1818-1890)** – născut la Bacău, studiază la Paris și revine în țară unde se evidențiază prin activitatea politică, culturală și diplomatică. În literatură se remarcă în domenii precum dramaturgie, proză, poezie.
- **Ion Borcea (1879-1936)** – născut în localitatea Burhoci, și-a dedicat viața cunoașterii ecosistemelor marine, fiind fondatorul oceanografiei românești.
- **George Bacovia (1881-1957)** – născut la Bacău, își definitivează studiile de drept la Iași, fără a profesa avocatura. Se dedică poeziei, pentru care în decursul anilor obține importante premii.
- **Constantin Drâmbă (1907-1997)** – născut la Borșani, astrolog și matematician, membru al Academiei Române. După doctoratul în astronomie obținut la Paris, a studiat singularitățile reale și imaginare ale celor 3 corpuri, rotația pământului și timpul astronomic.

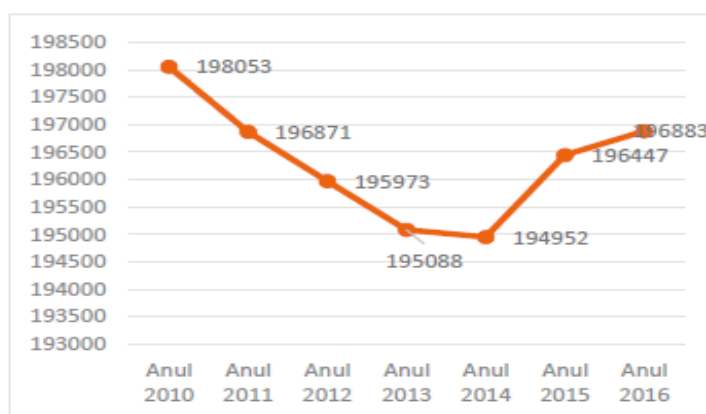

- **Radu Beligan (1918 – 2016)** – născut la Gâlbeni, studiază dreptul, teatrul și filosofia la București și se remarcă în decursul anilor ca actor, regizor, eseist, cu o activitate de peste 74 de ani în teatru, film, televiziune și radio. Este membru al Academiei Române, bucurându-se de o unanimă apreciere pentru activitatea pe care a desfășurat-o, chiar și în comuna de unde a plecat – în acest sens, căminul cultural din comuna Filipești, îi poartă numele.

Conform datelor publicate de Institutul National de Statistică, populația județului Bacău a variat de-a lungul timpului, cel mai mare număr fiind la recensământul din anul 1992 după care se observă o scădere relativ mică până în anul 2002 iar în anul 2011 o scădere destul de mare raportată la maximum din 1977, de aproximativ 16%.

Dinamica populației la în județul Bacău, din anul 2010 până în 2016, datorită datelor statistice, se prezintă astfel:

Stema județului Bacău

În aprilie 2008, în ședință de Guvern, a fost aprobată stema actuală a județului Bacău. Stema județului este reprezentată de un scut triunghiular cu marginile rotunjite, care cuprinde un munte de sare despăcat în două culori. În partea dreaptă se vede un soare stilizat, pe un fond de culoare argintie, în timp ce în stânga, în câmp roșu, se află o semilună argintie. Muntele de pe stemă reprezintă „cel mai vechi semn heraldic pentru ținutul și județul Bacău” și „evocă activitatea milenară de extragere a sării” în zonă. Soarele și luna semnifică „fertilitatea solului și, respectiv, credința în biruință”. Județul a folosit în timp de 18 ani o stemă provizorie ce înlocuia pe cea creată în anul 1957, care a fost utilizată până în luna decembrie 1989.

Stema actuală

Stema înainte de 2008

Stema în perioada comunistă

Stema în perioada interbelică

Stema înainte de Primul Război Mondial

Capitolul 3

PROFILUL COMUNITĂȚII

3.1 Localizarea comunei Cașin

Comuna CAȘIN este situată la sud-vest a Municipiului Onești, pe malurile râului Cașin, la circa 7 km amonte de vărsarea acestuia în râul Trotuș, are în componență 2 sate: Cașin și Curița.

Comuna CAȘIN este situată în partea de sud-vest a județului Bacău, plasându-se la 57 km față de Municipiul Bacău pe DN 11 și DJ 115 și la o distanță de 8 km de Municipiul Onești pe DJ 115 și se învecinează cu:

- Nord – Municipiul Onești, județul Bacău;
- Est – Comuna Ștefan Cel Mare, județul Bacău;
- Sud – Comuna Mănăstirea Cașin, județul Bacău;
- Vest – Comuna Bogdănești, județul Bacău.

Amplasarea comunei în cadrul județului Bacău

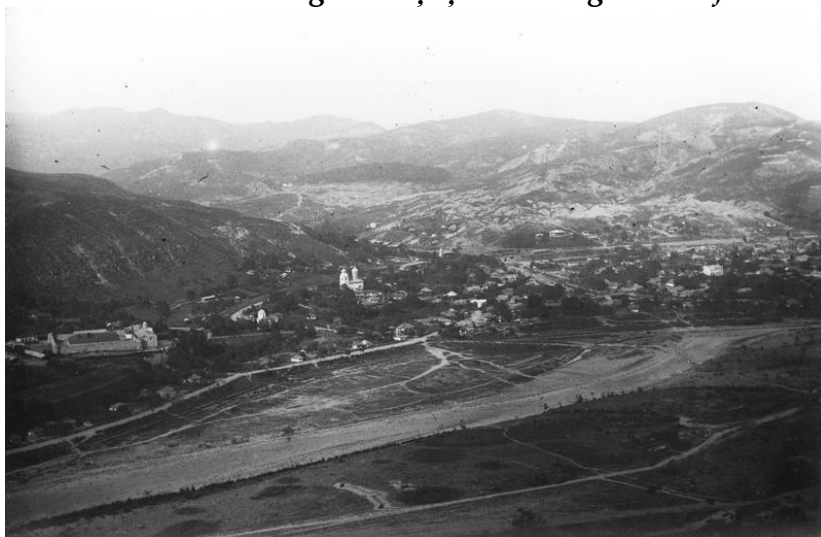
Cașinul era cunoscut în zona Moldovei, dar și în ținuturile învecinate ale Munteniei și Transilvaniei pentru iarmarocul ce se ținea ă n fiecare an la Sfânta Marie Mare. Erau de asemenea cunoscuți și pentru unicitatea obiectelor ce ieșeau din mâna femeilor casnice, precum cergile de lână de o frumusețe rară, unele albe ca zăpada, altele colorate cu motive tradiționale, cămășie și valuri de pânză de cânepă sau de in, ițarii de lână și multe alte obicete casnice erau foarte căutate și apreciate de negustori care le cumpărau pentru negoț sau chiar pentru impodobirea caselor. Intr-o mare măsură, la

cunoașterea satului a contribuit și ocupația locuitorilor la acea vreme, care în cea mai mare parte, cutreerau satele și orașele Moldovei până în Basarabia făcând negustorie și transport cu sare și diferite mărfuri, pe care le cumpărau din regiunile unde se găseau din belșug și se duceau să le vândă acolo unde nevoie.

Serviciul fotografic al Armatei Române a fost extrem de activ în timpul Primului Război Mondial și au surprins câteva cadre în anul 1917 comparabile cu cele de astăzi, de exemplu:

Locul în care se organiza și țineau târgurile în fiecare an pe data de 15 August.

Valea Cașinului 1917

Casinul văzut de pe Dealul Lada 2020

Comuna CAȘIN este străbătută de drumul județean DJ 115 care traversează Onești (DN11) – Cașin - Lupești – Pârvulești – Mănăstirea Cașin – Scutaru – Limita Județului Vrancea, aflat în stare foarte bună, marcate și două benzi pe sens.

CASIN	3387
CASIN	2662
CURITA	725

Populația stabilă conform Recensământului Populației din 2011

Vatra satului Cașin este așezată pe valea Cașinului la vărsarea pârâului Curița în râul Cașin ocupând valea pe întreaga ei lățime, din dealul Lăzii, peste apa Cașinului, și până sub costele dealurilor Buciumi și Podu Mare. Privit de pe unul din dealurilor înconjurătoare, satul apare într-un cadru de verdeață, format din viile și livezile ce-l înconjoară, dar și de mulțimea copacilor și grădinilor ce-l împânzesc. Satul ce răsare, cu casele așezate de o parte și de alta a șoselei, fiind plin de ulițe dese și întortochiate.

Organizare administrativă

Teritoriul comunei Cașin se întinde pe văile Cașinului și Curiței fiind învecinat cu proprietățile comunelor Bogdănești, Mănăstirea Cașin, Ștefan cel Mare și municipiul Onesti. Este străbătută de șoseaua județeană DJ115, care leagă spre nord Oneștiul iar spre sud comuna Mănăstirea Cașin.

Cașinul este înconjurat de frumusețea dealurilor Buciumi, Podul Mare, Dolca, dealul Stânii, Lada, Buhu, Măguricea, Purcăreața, Chiva și Cuciurul. Cel mai înalt dintre acestea este Dolca cu 511m înălțime față de nivelul mării.

Odată, aceste dealuri erau împodobite cu păduri bătrâne dar lipsa de pământ arabil, nevoia locuitorilor de a se hrăni și mai ales lăcomia omului de a lăsa pădurea fără podoaba lor frumoasă, tâind fără milă și fără a lua în calcul producerea vreunui eveniment nefericit, dealurile au fost transformate în pământ arabil dar și în voia șuvoaielor de apă. Puținele păduri rămase pe Valea-Rea și Valea Curiței au fost sortite și ele dispariției, în locul falnicilor stejari și fagi de altădată, astăzi sunt câmpuri semănate. Ținutul este bogat în pășuni și fânețe, iar pâlcurile cu pădure rămase pe ici, pe colea sunt pline cu păsări și animale sălbatice.

În Monografia Comunei Cașin scrisă de învățătorul Nicolae Pâslaru regăsim o descriere cu numai un om citit și școlit a locului ne poate spune: "De mare însemnătate în ușurarea vieții omenești și a animalelor e mulțimea izvoarelor de apă bună de băut și a apelor curgătoare, de care este udat acest ținut. Cea mai însemnată este apa râului Cașin cu o lungime de vre-o 50 km, care izvorăște din Muntele Cașin".

Din cauza ploilor, înghețurilor, dezghețurilor și a altor fenomene, o parte a malului râului Cașin amplasat pe dealul Buciumi s-a surpat scoțând la iveală statuete de lut ars ce reprezentau zeii la care se închinau oamenii din acele timpuri, diferite vase de lut, ciocane, fierăstraie, securi, cuțite lucrate din cremen și pietre de măcinat unele dintre acestea confirmând faptul că pe valea Cașinului se găseau așezări omenești încă de mai bine de 3000 de ani.

O poveste populară locală și adevărată spune așa: Acum un secol, în timp ce își desfunda cu plugul un teren din islazul său situat sub coasta dealului Stânii, Maria Vizitiu, o femeie din satul Vlașca a descoperit o oală de lut ars (amforă), plină cu 85 de monede de argint, acestea au fost înmânate Academiei Române din București. Acele monezi sunt o mărturie care dovedește existența așezărilor daco-romane de pe valea Cașinului.

Legenda satului Cașin povestește: "De mult, tare de mult, pe aceste locuri erau încă păduri dese când au venit cu oile lor, patru cete de ciobani de la Rucăr și Dragoslavele, județul Muscel, de la Secăreni și Șușeni din Transilvania și plăcându-le frumusețea locurilor, bogăția

ierburilor și mulțimea izvoarelor cu apă limpede ca lacrima, s-au așezat pe locul unde este astăzi satul Cașin, durându-și case."

Cașinul vechi: La data de 15 martie 1410, Alexandru cel Bun dăruiește prin Cartea domnească (sau hrisov) de la Suceava, lui Ghelebi Miclouș și fiilor săi, Domoncuș, Blaj și Iacob, pentru munca cinstită asupra țării, șase sate: Cașin, Oituz, Grozești, Lăslăuani și Stoenеști.

Acest hrisov reprezintă primul document ce menționează existența în istorie a satului Cașin. În Cartea domnească este astfel menționat: "Noi, Alexandru Voievod, domn al Țării Moldovei, înștiințare facem prin această carte a noastră, tuturor cui vor căuta pe dânsa, ori cetindă să o vor auzi-o, prin acest adevăr credincios sluga noastră, dumnealui Domoncuș, stolnic și fratelui Blaj și Iacobu, fiul al lui Gheleb Miclouș, ce au slujit ei mai înainte sfânt odihniților domnilor ce au fost mai înainte de noi cu dreaptă și credincioasă slujbă. Drept aceea noi, i-am miluit pe dânsii cu deosebită milă de le-am dat lor în țara noastră, a Moldovei, șase sate pe Cașin și pe Oituz anume Stînișoreștii, Săscăuții, Grozeștii și Stoieneștii de la Valcica ... cu toate hotarele lor".

Tot pe la 1410, moșia Cașin a fost dată danie boierului Stan Cașen. Acesta a fondat la dreapta râului Cașin, satul Stănești sau Cașen de la numele lui Stan Cașen. Acest sat era amplasat pe ceea ce astăzi poartă denumirea de "Cătuul lui Briceag" sau "Cotuul lui Briceag" și până "la Velniță".

"Cătuul lui Briceag"

Al doilea document însemnat care menționează existența satului Stănești este Cartea domnească de la 20 iulie 1443, tocmăit de Ștefan Voievod către boierul Vlasin Crețescu, prin care acesta primește drept danie de la domnitor "Siliștea la Cașin", aceasta este amplasată mai în amonte râului Cașin față de Stănești.

Satul Cașin a fost întemeiat pe moșia Stănești, în timpul Voievodului Gheorghe Ștefan cu coloniștii aduși de el din Transilvania. Acești coloniști erau sătenii din Rucăr, Dragoslavele și din alte sate muntenеști, care au părăsit țara din pricina multor greutăți și persecuții, pribegind prin ținutul Transilvaniei. Despre acele timpuri vorbești și

istoricul Nicolae Iorga în scrierile sale. Populația Cașinului a fost formată din locuitori de diferite origini. Mulți din locuitorii stabiliți ai purtat numele localității de unde au venit. Principala lor ocupație era creșterea oilor, urmată de agricultura și apicultură. Poienele erau pline cu stupi de albine care dădeau o îmbelșugată recoltă și ceară, mult căutate de turci și greci la acea vreme.

Cașinul nou: Există două ipoteze ale formării Cașinului nou care implică popularea malului stâng a râului Cașin până la poalele dealului Lada.

Prima ipoteza: Se spune din legenda bătrânească, faptul că prin secolul XV-XVI sosesc în Cașin patru ciobani mocani cu turmele lor. Fiecare căutându-și locul pe moșia Cașinului, au tăiat pădurea deasă ce au găsit-o și în locul lor au construit case.

Apa limpede și rece ce la munte, mulțimea izvoarelor, mulțimea potențialelor pășuni după despădurire, toate acestea au fost un temei statornic pentru cei 4 ciobani să se stabilească pe valea Cașinului în vecinătatea satului Stănești. Împreună cu aceștia, au mai fost și alții care au rămas care la Bâlca, care la Soveja și care la Hârja, de aceea, aceste comune seamănă într-un port, tradiții, numele de familie și multe altele. Se crede că acești ciobani au venit din Transilvania au venit din Transilvania și Muntenia, după port.

A doua ipoteză: Gheorghe Ștefan, logofăt al domnitorului Vasile Lupu și domnitor la rândul lui din 1643 până în anul 1658, deținea mari moșii: pe valea Siretului (Răcăciuni, Sascut, Valea Seacă, etc.) dar și pe valea Troțușului (Bogdana, Cașin, etc.).

Mare parte a moșiei Cașinului nu era ocupată de satul Stănești, ci de pădurea deasă de fag și de stejar ce încă se întâlnea aici și în cea mai mare parte pe malul stâng al râului. Cașinul a continuat, până la finalul secolului al XVII-lea să se numească Stănești.

Fiindcă grofii unguri jегmăneau pe românii aflați sub stăpânirea lor, Gheorghe Ștefan domnitor, cu acordul Principelui Transilvaniei Gheorghe Rakoczi al II-lea, migrează trei sferturi din populația localităților Rucăr și Dragoslavele din județul Muscel pentru a întemeia localitățile Rucăr și Dragoslavele din județul Putna, dar un număr mic de rucăreni și dragosloveni împreună cu secăreni și suseni din județul Ciuc, ajung la valea Cașinului tăind padurile dese și statornicindu-se în vecinătatea satului Stănești. Aceste patru mici au evitat însă a se uni între ele păstrându-și originea etnică precum și unele tradiții. Ei erau amplasați astfel: Rucărenii în centrul Cașinului nou format în timp, dragoslovenii în partea de apus și miez-noapte, secărenii în partea de răsărit iar susenii în partea de miez-zi. Odată cu scurgerea timpului însă, toate aceste comunități împreună cu satul Stănești s-au alipit formând Cașinul nou.

Cașinul își pierde libertatea: Timp de mai bine de jumătate de secol, de pe la sfârșitul secolului al XVIII-lea și până pe la jumătatea de secolului al XIX-lea, locuitorii

localității Stănești ce acum se cheama Cașen de la apa Cașinului, au fost obligați să se supună Mănăstirii Cașin precum toate celelalte sate mănăstirești. Mănăstirea Cașin a fost construită în anul 1655 de către domnitorul Gheorghe Ștefna, cu 800 de țigani robi. Deoarece locuitorii din Cașen refuzau în repetate rânduri să se supună Mănăstirii, au avut loc două procese judecate la Divanul Domnesc din Iași.

1. Primul proces a avut loc în timpul Voievodului Alexandru Calimach la data de 1797 martie 17. La primul proces, Mănăstirea a făcut jalbă la Divan pentru ca și Stănești, ce se cheamă Cașen de la apa Cașinului, să se supună acesteia precum toate celelalte sate aflate pe pământurile sale. Spre apărarea lor, locuitorii din Cașen prezintă Divanului existența a trei hrisoave ce le aprobă existența liberă, anume hrisovul lui: Grigore Alexandru Ghica, Constantin Dumitru Moruzi și Alexandru Constantin Moruzi. În același timp, și Mănăstirea prezintă hrisoavele de la 1660 ianuarie 18 al lui Gheorghe Ștefan precum și pe cel de la 1662 ianuarie 10 al lui Dabija Vodă, prin care demonstrează că Stănești, ce se cheamă acum Cașen de la apa Cașinului, trebuie să se supună Mănăstirii la fel ca și celelalte sate aflate pe pământ mănăstiresc. Astfel în urma primului proces judecat în timpul domnitorului Alexandru Calimach, Divanul Domnesc hotărăște:

- locuitorii satului Cașen trebuie să facă zile de ponturi pentru Mănăstire.
- ei trebuie să dea Mănăstirii din toate produsele lor afară de legume care sunt pentru casă.
- nu au dreptul de a vinde în sat vin sau carne fără încuviințarea Mănăstirii.
- pot pășuna animalele doar pe fânețele date de Mănăstire.
- nu pot pescui un ceas în sus și unul în jos de la Mănăstire.

2. Al doilea proces a fost stârnit de către locuitorii satului Cașen atunci când la tronul țării s-a urcat domnitorul Constantin Ipsilanti. Aceștia au arătat și noului domnitor hrisoavele ce le dețin de la domnitorii din urmă cerând libertate în fața Mănăstirii asemeni satelor răzeșești. Mănăstirea s-a apărut din nou cu cele două hrisoave ale sale. Rezultatul celui de al doilea proces a fost doar puțin mai favorabil sătenilor din Cașen, ei rămânând supuși Mănăstirii. Singura schimbare pe care a îngăduit-o domnitorul Constantin Ipsilanti a fost vânzarea de carne de către orice locuitor al satului. **Cașinul modern:** Întemeierea satului Curița în anul 1711 cu numele după apa Curiței. La început depindea de administrația mănăstirii însă, la 1874 s-a alăturat comunei Bogdanești. S-au despărțit apoi formând comuna aparte, însă din lipsă de venituri, Curița s-a alipit la Cașin așa cum o găsim până astăzi. Cu acordul Mănăstirii, aici s-a construit Biserica "Sfântul Nicolae".

Biserica "Sfântul Nicolae" – satul Curița

Întemeierea „Cătunului Vlașca”

În anul 1864 se formează și „Cătunul Pochița” în urma împrăștiării a 30 de familii de clăcași din comuna Gropile. Până la 1877, cătunul Pochița a făcut parte din comuna Gropile după care s-a alipit la Cașin. Peste scurt timp iar a trecut la comuna Gropile pentru ca în 1908, cătunul Pochița, să se unească cu comuna Cașin până astăzi.

Comuna după 1864

La sfârșitul secolului al XIX-lea, comuna făcea parte din plasa Troțușul a județului Bacău și era, ca și acum, formată din satele Cașin și Curița, având în total 1774 de locuitori ce trăiau în 455 de case. În comună existau o școală mixtă cu 24 de elevi (între care 9 fete) deschisă în 1865 și patru biserici (trei la Cașin și una la Curița). Anuarul Socec din 1925 consemnează comuna în aceeași plasă, având 2178 de locuitori în satele Cașin, Curița, Pochița și Vlașca. În 1931, comuna avea în compunere satele Cașin, Curița, Pochița, Vlașca (Gura Curiței), Buciumi și Răcăuți (ultimele două preluate de la comuna Onești).

În 1950, comuna Cașin a trecut în administrarea raionului Târgu Ocna din regiunea Bacău și între timp satele Buciumi și Răcăuți s-au separat, formând o comună de sine stătătoare. În 1968, comuna Cașin a revenit la județul Bacău, reînființat; tot atunci s-au desființat și satele Pochița, Vlașca și Suseni (ultimul apărut recent), toate trei fiind incluse în satul Cașin.

Banca populară

La data de 5 februarie 1893 a luat ființă Banca Populară „Cașinul” din comună din inițiativa învățătorilor, preoților și fruntașilor săteni din acea vreme, începând cu un capital de 2631 de lei, și cu un număr de 25 de membri. Primul consiliu de administrație al băncii era format din:

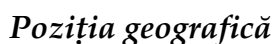
- Președinte - Neculai Pâslaru, învățător;
- Vice președinte - Gh. Floroiu, primar;
- Casier I. Măneacă, învățător;
- Contabil - Neculai Pâslaru, învățător.

Banca a mers progresând din ce în ce și a avut epoca ei de înflorire. După primul război mondial luând ființă mai multe partide politice, sătenii sub influența intelectualilor din sat și atrași de demagogia politicienilor, s-au înscris la acestea începând o luptă aprigă pentru a pune mâna pe conducerea băncii, care din institut de credit și economie a fost transformată în instrument politic. În prezent, banca este desființată de mult din secolul trecut.

Cașinul contemporan

În zilele noastre, Comuna Cașin este o comună liberă, condusă de către un primar. Ea însă se aseamănă cu cea din zilele secolului trecut din punct de vedere al satelor componente, anume: Curița și Cașin. Populația din Cătunul Pochița și Cătunul Vlașca este scăzută, acestea neavând statut de sat. Populația din Cătunul lui Briceag este aproape nesemnificativă datorită numărului foarte redus (aprox. 10 gospodării). Acest fenomen este o urmare a modernizării omului în general și a comunei, astfel încât cu mijloacele contemporane de transport, respectiv automobilele, să fie destul de dificil a ajunge în acest cătun.

Comuna Cașin este formată din două sate: Cașin și Curîța, și din trei zone integrale: „Cotul lui Briceag”, „Vlasca” și „Pochita”, astfel:

Din totalul comunei, aici se concentrează 78,59%, respectiv 2662 locuitori din totalul de 3387, conform recensământului populației din anul 2011.

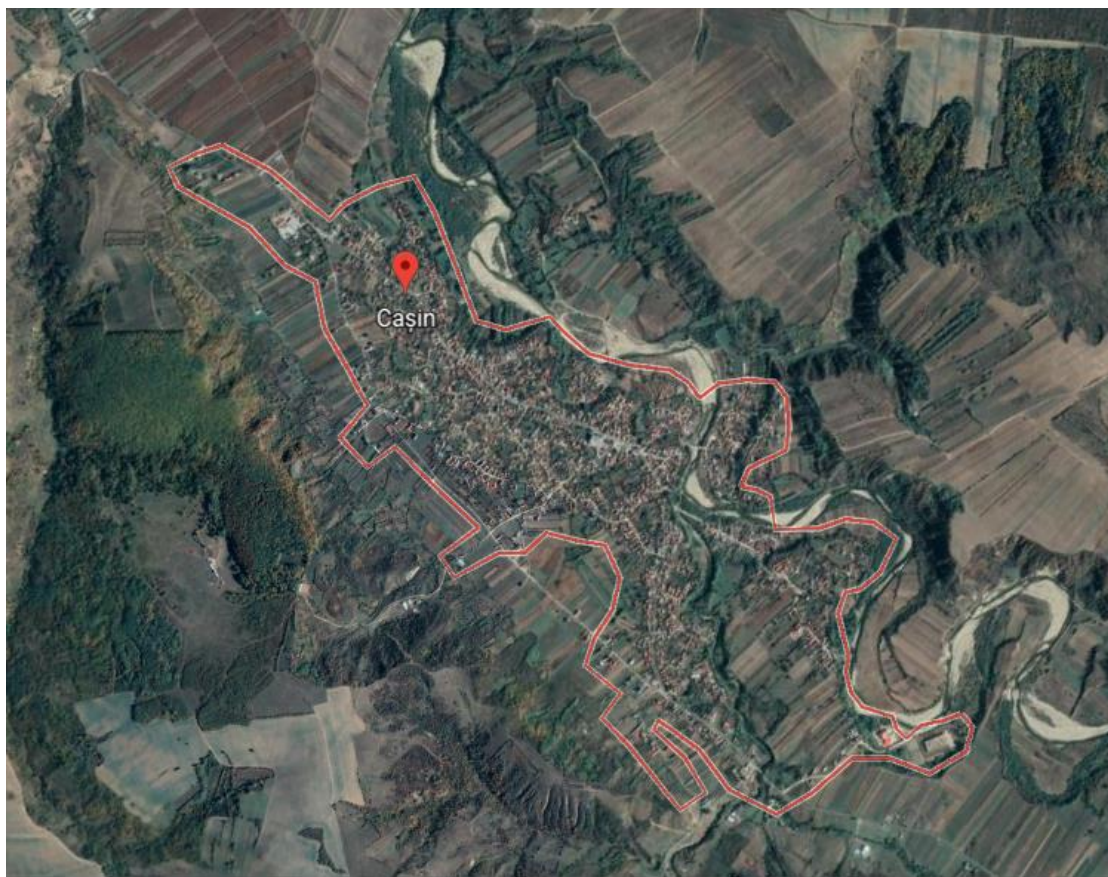
Următoarele atestări documentare datează de pe vremea lui Ștefan, fiul lui Alexandru cel Bun, într-un document datat 20 iunie 1443 și de pe vremea voievodului Gheorghe Ștefan – domn al Moldovei între anii 1633-1658, când un act de vânzare datat 15 februarie 1643 pomenește de venirea unor imigranți din Muntenia și Transilvania ce s-au așezat pe moșia Mănăstirii Cașin. Pricina imigrării populației satelor Rucăr și

Dragoslavele din Muntenia și așezarea acestora în Moldova o găsim destul de bine documentată în „Monografia comunei Dragoslavele”.

De-a lungul istoriei, renumele satului Cașin este cel mai mult legat de unul dintre cele mai glorioase evenimente din istoria neamului nostru – Războiul pentru întregirea neamului (1916-1918), în timpul căruia Valea Cașinului a fost teatru de luptă atât în marile bătălii din anul 1916, dar mai ales în 1917, alături de cunoscutele bătălii de la Mărăști, Mărășești și Oituz.

În timpul războiului, satul a fost centru de concentrare al trupelor românești care apărau această zonă și a fost vizitat și de generalul Eremia Grigorescu, comandantul Armatei a IV-a a României. Numim câțiva dintre ostașii din Cașin a căror trupuri s-au jertfit pentru întregirea neamului: caporalul Bârlă Matei, soldatul Dragu Nicolae, soldatul Igă Constantin, caporalul Brebene Toader, soldatul Gosav Nicolae. Printre aceștia s-au numărat și învățătorii: ofițerii Bălcănașu Mircea, Boeru Vasile, Dragu Costică. Se cuvine să le spunem totdeauna în chip meritat: „VEȘNICĂ SĂ LE FIE POMENIREA!”

CURIȚA – satul este așezat la 4,7 km Sud-Vest de centrul de comună Cașin.

În anul 1711 se întemeiază satul Curița cu numele după apa Curiței. La început depindea de administrația mănăstirii însă, la 1874 s-a alăturat comunei Bogdănești. S-a despărțit apoi formând comuna aparte, însă din lipsă de venituri, Curița s-a alipit la Cașin așa cum o găsim până azi. Cu acordul Mănăstirii, aici a fost construită biserica „Sfântul Nicolae”. Legenda spune că numele de Curița vine de la procesul de curățire a pădurilor din jur, de către călugări.

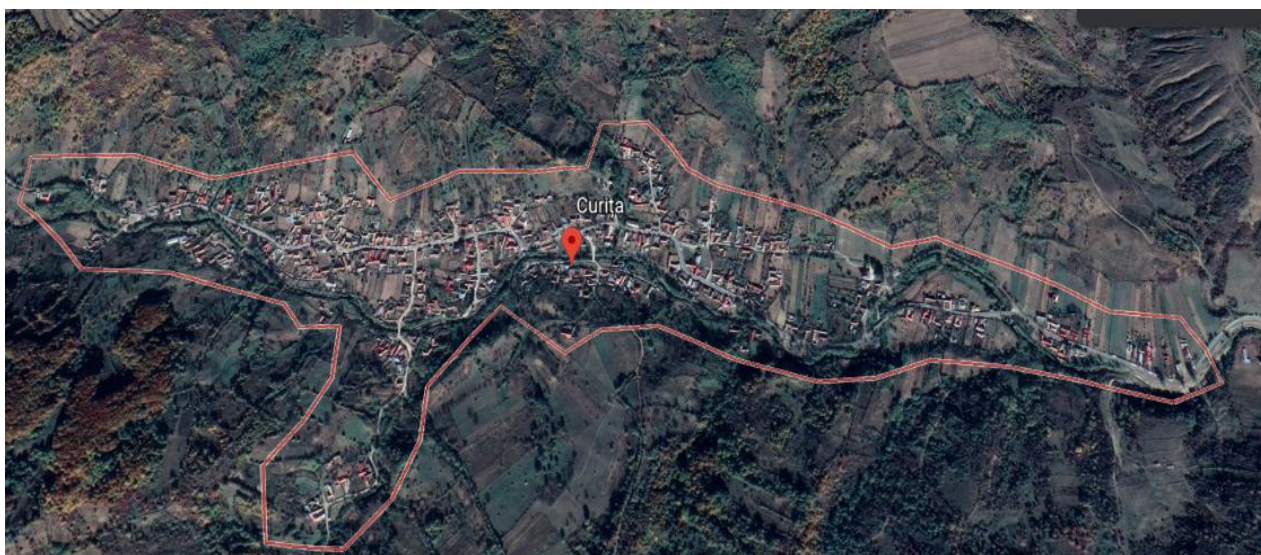
Satul Curița este amplasat pe valea lăaturalnică a râului Cașin, având același nume. Se învecinează înspre apus cu comuna Bogdănești, spre miază-zi cu Mănăstirea Cașin iar

în celelalte direcții cu satul Cașin. Satul Curița este un sat liniar, așezat de-a lungul văii, de o parte și de alta a șoselei.

Relieful acestei zone este format din dealuri înalte. Acestea sunt bogate în păduri de fag și de stejar, și în animale sălbatice. Fiind o zonă de deal, Curița conține mai mult soluri argile-calcaroase. Ținutul este împânzit de numeroase ape curgătoare și izvoare asemeni celor de munte, reci și limpezi. La ieșirea din sat, la o distanță de vreo 5km, există un izvor de salamură la care vin și locuitori ai satelor vecine. Acest izvor are o întrebuințare foarte mare pentru locuitorii comunei Cașin, salamura fiind foarte folosită aproape în fiecare gospodărie.

Valea Curiței este străbătută de pârâul Curița. Acesta izvorăște din spatele muntelui „Măgura Cașinului”, din coastele dealului „Chioșuri” și adună până la vărsarea în Cașin afluenți de dreapta, pâraiele: Bulziș, Sârbul, Sihastru, Brăduleasa, Corbu, Lărguța și pârâul Stânii. Din partea stângă, pârâul Curița adună afluenți pâraiele: pârâul Popii, pârâul Barbului și pârâul Sărat.

Cătunul lui Briceag reprezintă o parte integrată a comunei Cașin, sau o zonă a acesteia, neavând statut de sat din lipsa numărului necesar de locuitori. Cătunul lui Briceag sau „Cotul lui Briceag” reprezintă de asemenea fostul sat Stănești înființat de Stan Cașen, altfel spus, nucleul comunei Cașin de astăzi.

Stâlpii unei foste porți și treptele de piatră ce erau lângă prispa unei foste case a acestei curți părăsite, „Cotul lui Briceag”.

„Cotul lui Briceag” este situat la dreapta râului Cașin, din malul acestuia și până la poalele dealului Buciumi. Se învecinează înspre răsărit cu comuna Buciumi aflată deasupra pe dealul cu același nume, înspre miază-noapte cu zona numită „la Velniță”, înspre miază-zi cu Pochița, iar înspre apus cu satul Cașin, de care este despărțit prin râul Cașin. Legătura între satul Cașin și „Cotul lui Briceag” se poate face prin intermediul unei punți de lemn, sau cu automobilul ajungând mai întâi în Pochița și trecând apoi pe podul care face legătura între aceasta și satul Cașin.

„Cotul lui Briceag” cuprinde o zonă mai amplă întru întreținerea de activități agricole. În jur se găsesc atât prunduri, în apropierea râului Cașin, care deservește la păscutul cirezilor de vaci, atât coaste de dealuri „la Velniță” care sunt un mediu foarte propice dezvoltării viței-de-vii și a pomilor fructiferi, cât și terenuri agricole bune de semănat cereale. Solul cuprinde și straturi de argile și nisipuri în zona prundurilor și a șesurilor, dar și straturi de argile și calcare în zonele mai ridicate de coastă și de deal.

Numărul populației este foarte redus tocmai datorită condițiilor grele de a ajunge în această zonă a comunei, dar și a faptului că o parte a acestei zone este joasă, fiind în imediata apropiere a râului, de aceea în timp de inundații, gospodăriile aflate în apropierea acestuia au fost avariate. Astfel, mulți și-au lăsat pământul pârloagă mutându-se în altă parte.

Puntea peste râul Cașin ce leagă „Cotul lui Briceag” de satul Cașin

Cătunul Pochița este o parte integrată a comunei Cașin, care atestă din anul 1864. Demult Pochița deținea statut de sat, acum însă din lipsa locuitorilor aceasta nu mai are nici măcar cămin cultural, așadar este doar o zonă a comunei. *Legenda spune ca demult era un om tare bogat in sat, de meserie cârciumar, pe care îl chema Dogaru, de aceea satul s-a numit un timp „cotul lui Dogaru”.*

Vedere panoramică parțială a zonei Pochița

Pochița este situată la poalele dealurilor Buciumi și Podu Mare, ocupând spațiul dintre acestea și râul Cașin. Se învecinează înspre apus cu Vlașca, înspre miez-noapte cu „Cotul lui Briceag”, înspre miez-zi cu satul Cașin, iar înspre răsărit cu comuna Buciumi situată deasupra pe dealul cu același nume. Pochița este o așezare umană exclusiv la dreapta apei Cașinului, asemeni „Cotul lui Briceag”.

Marea parte a Pochiței, asemeni Vlașcăi, este situată la un nivel jos, apropiat albiei de curgere a râului, astfel, la inundații puternice, apa a făcut ravagii gospodăriilor aflate la acest nivel. Există în Pochița și case construite mai sus, pe terase ale dealului Podu Mare, fiind astfel ferite de revărsările violente ale apei, însă fiind totodată și mai greu accesibile. Principala legătură dintre Pochița și satul Cașin se face printr-un pod ce trece peste apa Cașinului, putându-se astfel ajunge destul de ușor cu autoturisme în această zonă. Pe lângă soluri argilo-nisipoase întâlnite pe șes, zona Pochița mai conține în compoziția solurilor și argile-calcaroase în zona de deal. Din lipsa spațiului, agricultura nu este foarte dezvoltată.

Pe lângă populația de români ortodoxi, există în Pochița și un număr mic de unguri și sârbi. Populația originală a zonei Pochița, este la origine formată din coloniștii veniți de la Secăreni. Legenda spune că aceștia erau hapsâni și foarte zgârșiți, aceasta oglindindu-se câteodată și astăzi prin prisma pochițenilor.

Cătunul Vlașca, ce astăzi nu mai are statut de sat din lipsa numărului de locuitori, reprezintă o parte integrată a comunei Cașin.

De la atestarea documentară din 1864 și până la 1908 când aceasta s-a alipit la comuna Cașin, Vlașca a avut statut de sat.

Numele vine de la boierul Vlasin Crețescu, care a primit danie acest pământ, de la domnitorul Ștefan al II-lea al Moldovei, prin hrisovul tocmnit de acesta la data de 20 iulie 1443.

Vedere din cătunul Vlașca

„Cotul Vlașca” este amplasat într-o mică depresiune formată în cadrul văii Cașinului, la vărsarea pârâului Curița în râul Cașin. Zona este astfel înconjurată din trei părți de aceste ape curgătoare, trecerea făcându-se pe un pod care dă la un pripor ce urcă mica depresiune până la strada principală, în dreptul punctului comercial „Cimpoia”. Înspre răsărit, Vlașca se învecinează cu Pochița, fiind despărțite de apa râului Cașin, iar în toate celelalte direcții, are ca vecin satul Cașin, cu care este despărțit pe o lungime considerabilă de pârâul Curița.

Majoritatea zonei Vlașca cuprinde un relief jos, fiind aflată aici confluența de vărsare a pârâului Curița în râul Cașin. Zona fiind de o suprafață restrânsă, agricultura nu a putut fi exploatată prea intens în această zonă. Straturile de sol sunt asemeni întregii comune, având în componență straturi argilo-nisipoase. Datorită faptului că este o zonă joasă, Vlașca a fost devastată de inundațiile produse de râul Cașin, pagubele fiind foarte mari pentru familiile care locuiau în apropierea apei.

Majoritatea locuitorilor din Vlașca sunt țigani ortodocși, veniți aici încă dinainte de 1864. Se spune că aceștia au fost toți împrăștiți însuși de Cuza aici în Vlașca, pentru ca ei să fie la un loc. Astfel Vlașca este un fel de comunitate de țigani. În urmă cu 200 de ani, acești țigani erau lăutari, cismari și fierari, fiind de folos cășienilor. Astăzi, unii își câștigă traiul prin Italia, alții prin „ciubucărie”, alții muncind pământul cășienilor. Puțini mai sunt aceia ce păstrează obiceiurile vechi. Dintre lăutarii de astăzi, cel mai renumit țigan este Filip.

3.2 Relief, hidrografie și climă

Relieful

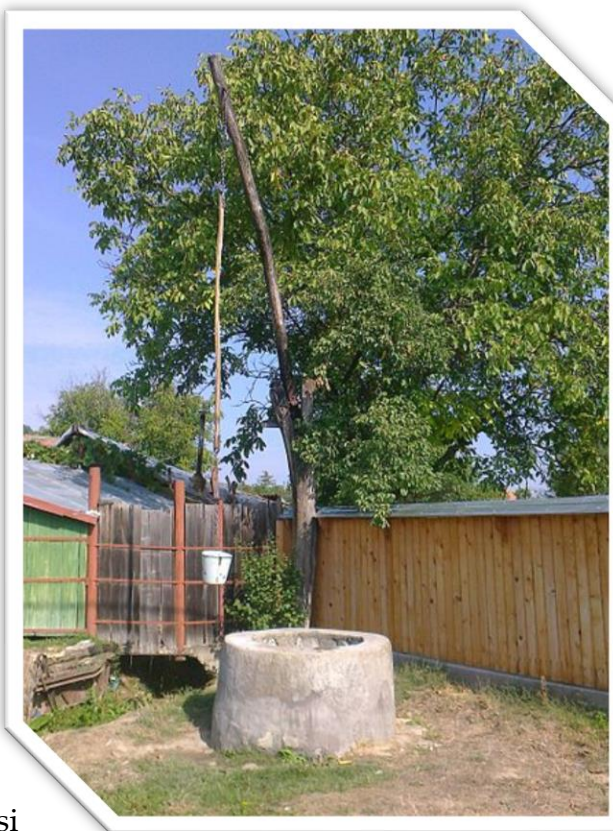
Comuna este înconjurată de dealurile Buciumi, Podu Mare, Dolca, dealul Stânii, Chiva, Purcăreața, Măguricea, Buhu, Lada și Cuciur. Dintre acestea, cel mai înalt este Dolca cu 511 metri altitudine față de nivelul mării. Toate aceste dealuri, erau în urmă cu sute de ani împodobite cu păduri falnice de fag și de stejar. Astăzi însă, în locul lor se fac semănături, pădurile căzând pradă lăcomiei omului de a le defrișa pentru propriile interese. Pătura arabilă din cuprinsul comunei este un pământ argilo-nisipos pe șes, iar pe dealuri pământul este mai mult argilo-calcaros. Se mai găsesc în multe părți și aluviuni. Intrând în detaliu, putem menționa faptul că la suprafața pământului se vede o pătură subțire de 10–30 cm care formează pământul arabil pentru ca mai jos să fie o pătură de vreo doi metri adâncime de pământ argilos, și o alta și mai groasă formată din pietriș și stânci argilo-calcaroasă. Ținutul este bogat în pășuni și fânețe cu iarbă grasă iar pădurile rămase, cu animale sălbatice care mai fac uneori stricăciuni semănăturilor.

Pământurile sunt fertile, bune pentru cultivarea cerealelor, în deosebi a porumbului. Pe dealurile din jur sunt cultivate mai ales livezile dar și vița-de-vie. Dealurile de asemeni mai sunt bogate și în cătină, porumbele, zgorghine, coarne, etc. toate acestea fiind culese atât pentru producție proprie de băuturi alcoolice, cât și pentru comerț, ele fiind vândute. Altădată se cultiva mult inul și cânepa, ele fiind foarte folosite în acele vremuri. Acum însă, apariția materialelor sintetice și de bumbac au stopat cultivarea inului și a cânepii.

Hidrografia

Una din puținele fântâni cu cumpănă din comună, construită înainte de 1900 de Costache Bălănică. (În stânga fântânii, pâraul Lada ce coboară de pe dealul Lada).

Pe lângă o mulțime de izvoare și ape bune de băut care sunt pretutindeni pe teritoriul comunei, aceasta este scăldată de râul ce îi împarte numele. Râul Cașin izvorăște din muntele Cașin, județul Covasna, traversând pe lungimea de aproximativ 50 km satele Mănăstirea Cașin, Lupești, Cașin și orașul Onești unde se varsă în râul Trotuș. Pe acest traseu primește afluenți de dreapta pâraiele: Tălâmba, Ciobotarul Dulce, Zboinița, Calasăul Mare, Haloșul Ciobotarului, apa pâraului Crețu, Vale Rea Mare, Vale Rea Mică și pâraul lui Miron.

De pe partea stângă, râul primește afluenți pâraiele: Fata Moartă, Paltinul, Pietrosul, Clăbucul, Ghioina, Sărățelul, Curița, Lada, Bărăcea și Cuciur. Unele dintre aceste pâraie nu au nicio însemnătate, apa lor secând mai totdeauna. Numai ploile abundente le mai reînvie albia amintindu-ne uneori cu neplăcere de prezența lor căci, produc stricăciuni gospodăriilor aflate în jur. Pârâul Curița izvorăște din spatele muntelui „Măgura Cașinului”, din coastele dealului „Chioșuri” și adună până la vărsarea în Cașin afluenți de dreapta, pâraiele: Bulziș, Sârbul, Sihastru, Brăduleasa, Corbu, Lărguța și pârâul Stâinii. Din partea stângă, pârâul Curița adună afluenți pâraiele: pârâul Popii, pârâul Barbului și pârâul Sărat.

Râul Cașin

Clima

Comuna Cașin, fiind situată la ieșirea din munți pe o vale larg deschisă către E, N-E, și la 260 metri altitudine, totuși, aceasta iarna este ferită de crivățul aspru iar vara nu simte foarte intens arșița soarelui datorită dealurilor din împrejurimi și a vecinătății munților. Cașinul este astfel ferit de urgiile naturii, și totodată un loc binecuvântat de Dumnezeu. De regulă iarna ninge potrivit, zăpada acoperind solul timp de 70 - 50 de zile, cu un strat de 20 - 30 de cm. Când iernile sunt grele, zăpada poate întrece și un metru.

Trecerile de la un anotimp la altul se face destul de încet. Cu toate acestea, uneori căldura vine deodată așa încât iarna există zile de adevărată primăvară. Zilele de primăvară încep în mod normal odată cu luna Aprilie. Rar mai sunt în această lună înghețuri slabe, astfel viile și livezile dau rod mult și se dezvoltă foarte bine.

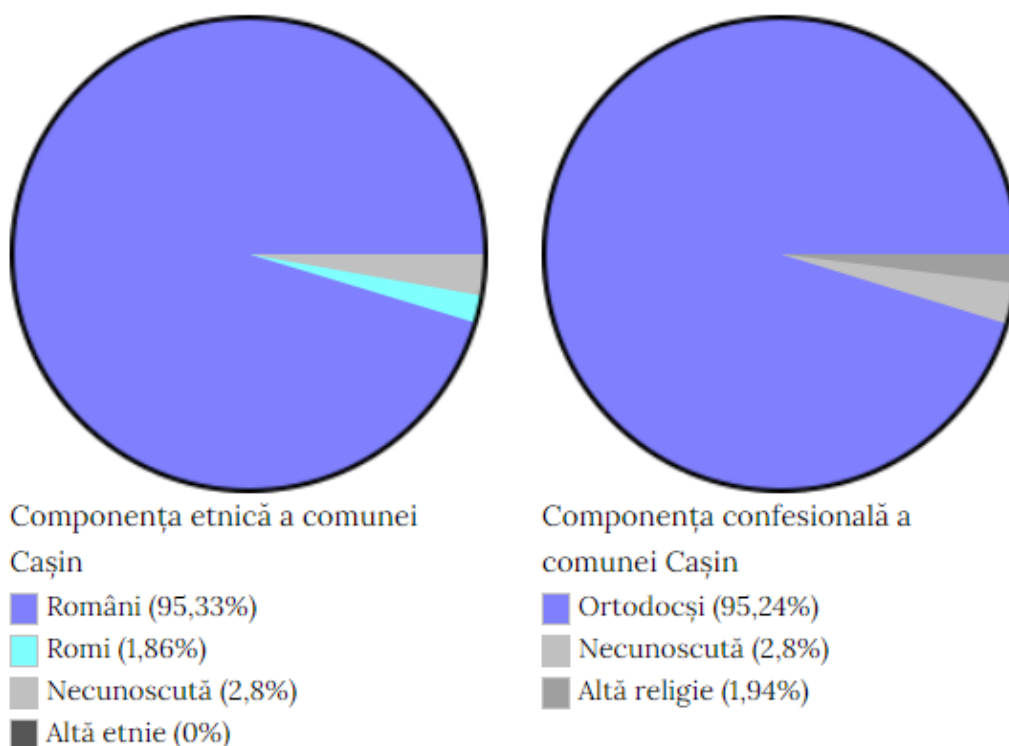

Capitolul 4.

POPULAȚIA, OCUPAREA ȘI NEVOILE SOCIALE

4.1 Populația comunei Cașin

Conform recensământului efectuat în 2011, populația comunei Cașin se ridică la 3.387 de locuitori, în scădere față de recensământul anterior din 2002, când se înregistraseră 3.749 de locuitori. Majoritatea locuitorilor sunt români (95,34%), cu o minoritate de romi (1,86%). Pentru 2,8% din populație, apartenența etnică nu este cunoscută. Din punct de vedere confesional, majoritatea locuitorilor sunt ortodocși (95,25%). Pentru 2,8% din populație, nu este cunoscută apartenența confesională.

Politică și administrație

Comuna Cașin este administrată de un primar și un consiliu local compus din 13 consilieri. Primarul, Ioan-Cosmin Curelea, de la Partidul Social Democrat, este în funcție din octombrie 2020.

Activități economice

Locuitorii comunei Cașin, încă din cele mai vechi timpuri, au muncit atât ca agricultori cât și ca crescători de animale datorită pământurilor moșiei Cașin și a obârșiei locuitorilor care la origine erau ciobani bârsani și mocani. Țăranii lucrau pământurile agricole producând în special porumb, care era necesar oamenilor, lucerna care era necesară cailor, și alte cereale, ovăz, grâu, orz, precum și cartofi. Ca îngrășământ ei foloseau bălegarul de cal căci sporea mult rodnicia pământului. Dealurile erau bune producătoare de viță-de-vie iar livezile des întâlnite

erau pline de pomi fructiferi. Coastele dealurilor erau altădată plantate cu viță indigenă din soiuri cele mai bune și potrivite climatului.

Acestea dădeau un vin foarte bun și sănătos. Filoxera însă a distrus aceste vii iar sătenii luând pildă rea de prin alte ținuturi, au replantat cu hibrizi: terasă, noha, steibel, etc, care pe lângă vinuri proaste și dăunătoare sănătății, acestea strică și bunul renume al viței românești.

Fânețele și pășunile fiind acoperite cu iarbă grasă, în comună se regăsesc numeroase familii care cresc vaci și viței, pentru carne și lapte. Se regăsesc de asemeni și numeroase stâne. Pentru carne sunt crescuți în sat și alte animale și păsări de curte, cele din urmă fiind și producătoare de ouă care aduceau profit la vânzare. O altă ocupație a locuitorilor apicultura făcea ca poienile să fie pline cu stupi care aduceau o recoltă îmbelșugată de ceară și miere. Grădinile sătenilor erau roditoare și pline de tot soiul de legume și verdețuri folosite la mâncăruri. În general, cășuneanul a avut pe tot parcursul anului camera plină cu mâncare și băutură, fiind harnic și muncind pentru procurarea acestora.

Râul Cașin și pârâul Curița sunt bogate în următoarele specii de pește: păstrăv, mreană, scoboi, clean, molane, sglavoci, porcușori, găriți, raci și scoici de apă dulce. Prinderea și vânzarea de pește reprezenta o ocupație aducătoare de bani.

Aceste activități nu mai sunt prestate atât de intens de către cășuneni așa cum se întâmpla înaintea industrializării și modernizării treptate a orașului Onești, mulți fiind acum angajați la un loc de muncă în oraș, de unde își câștigă traiul și venitul cu care își poate cumpăra de pe piață orice produs din cele menționate mai sus pentru care trebuie altfel să muncești. Există totuși numeroase cazuri în care sătenii ce au loc de muncă în oraș, sunt nevoiți să muncească pământul și să crească animale din pricina veniturilor mici cu care nu poate achiziționa carne sau alte produse necesare lor. Alții însă o fac din plăcere, datorită caracterului lor și a faptului că sunt cășuneni gospodari care nu pot trăi fără puțină mișcare sănătoasă și productivă prin muncă.

Pe vremuri, pe când nu exista economia de piață, cu toate că erau lucrate toate pământurile agricole, recolta de porumb ajungea la puțină lume de la un an la altul. Astfel a luat naștere o nouă ocupație specifică oarecum cășunenilor, anume cărăușia. Cărăușii aveau căruțe legate în fier, cu cai robusți, alții cu boi în jug, și cutreierau satele ținuturilor din jur a Transilvaniei, a Moldovei și Basarabiei, și a Munteniei, cărând diverse mărfuri din zone îmbelșugate în zone unde nevoia lor este mult simțită, înlesnind astfel comerțul dintre aceste zone. Negoțul acesta le aducea profituri remarcabile, sporind prestigiul Cașinului. Pe atunci, drumurile nefiind pietruite, o călătorie până la Galați dura 3-4 săptămâni, iar în timpuri ploioase și mai mult, de aceea bătrânii care prestau această meserie, se spovedeau și își făceau testamentul înainte de a pleca în cursă.

Meseria lor era grea: veșnic pe drumuri, prin viscole și ninsori, prin ger și arșițe, dar le era și o școală totodată, căci multe vedeau și multe învățau. De aceea prin munca lor, prin istețime și chibzuință, ei au gospodării frumoase, bine întreținute și curate, răsfrângându-se acest merit gospodinelor, și potrivindu-se aici de minune proverbul popular: „Jupânul ține drumul, jupâneasa ține casa”. Astăzi cărăușia este practică de un număr semnificativ de săteni, însă la un alt nivel potrivit secolului al XXI -lea, și mai poartă denumirea de speculă. Despre veniturile actuale ale cărăușilor putem spune că

sunt considerabile însumate în decursul a o lună de zile față de salariul mediu al unui cetățean român.

Forța de muncă plătită în comună este ridicată. Aceasta este reprezentată în primul rând de manipulanții care lucrează la cărăuși pentru a-i ajuta să manevreze cantități mari de marfă, iar în al doilea rând, de țigani din Vlașca ce sunt lucrători de pământ. Pe raza comunei Cașin, își are sediul și S.C. Vinul Casin, cu obiect de activitate în domeniul înființării plantațiilor viticole. Activitate economică a societății este de data recentă, dar foarte importantă pentru comună. În cadrul acestei societăți, activează ca salariați numeroși cetățeni ai comunei.

Industrie

Industria la Cașin se poate rezuma la cele trei mori de apă cu câte două rânduri de pietre a 36 țoli care puteau măcina pe lună 45 de vagoane de cereale. În prezent, aceste mori nu mai există, însă se găsesc în sat 5 mori electrice de măcinat cereale:

- la Mișu;
- la Ardeleanu;
- la Milu;
- la Gherasim;
- la Mîșu.

Cea mai veche moară de măcinat din comuna Cașin.

Moara de măcinat cereale de la „Gherasim” este al domnului inginer Mocanu, care de altfel a și construit-o. A cumpărat piesele după revoluția de la 1989 din Caraș Severin, însă a finalizat-o abia în 1994, lucrând ziua și schițând pe hârtie noaptea. În prim plan, morii i-a fost destinat un motor cu ardere internă ca la tractor, însă ea a fost concepută până la urmă pe curent electric. Această moară este în prezent cea mai veche din întreaga comună Cașin. Tot pe proprietatea domnului inginer Mocanu, alături de clădirea în care se află moara, este și un cazan de rachiu, unde cășunenii și locuitorii ai altor sate vin pentru a-și prepara rachiul. La Cașin se obișnuiește ca rachiul să fie făcut din prune și pierje, ci nu din tescovină precum în alte părți.

Industria casnică era altădată foarte dezvoltată, sătencile lucrând din lână oilor și din cânepa cultivată de ele, atât îmbrăcăminte trebuitoare lor, cât și pentru negoț. Astfel lucrau: ițari subțiri din lână pentru vară, ițari groși, bătuți la pică, pentru iarnă, numiți cioareci, sumane, sarici, scoarțe, leicere, păretare, fote, brăie, călțuni, pânză, cămeși, și altele. Piața de desfacere a acestor manufacturi era renumitul iarmaroc din comună.

Odată cu decăderea iarmarocului și schimbarea portului strămoșesc, a decăzut și industria casnică.

Cea mai importantă activitate industrială, este cea a exploatării și prelucrării lemnului. Pe raza comunei funcționează 3 întreprinderi, ce au ca obiect exploatarea și prelucrarea lemnului. În cadrul acestor societăți sunt angajați în jur de 60 de salariați.

Iarmarocul

Iarmarocul de la Cașin care se ținea altădată de la 1 la 20 August a fiecărui an, la Sânta Maria Mare, are o vechime de peste 300 de ani, fiind înființat din timpul când moșia Cașinului era stăpânită de călugări greci ai Mănăstirii Cașin. O organizare mai elaborată a iarmarocului este înfăptuită de către arendașul grec Asemache pe la 1848. Taxele ce se încasau erau socotite în galbeni, icusari și huseși. La 1864 iarmarocul a trecut în stăpânirea statului. Prin decretul regal din 3 februarie 1884, comuna Cașin a fost autorizată să perceapă 1% din prețul vânzării unei vite și 50 de bani pe zi de la negustorii ambulanți din târg. La început veneau negustori turci și greci, numiți corocari, care își transportau mărfurile pe spinarea cailor. Turcii aduceau de vânzare: pistoale, pânză de bumbac, numită „Bogasiu”, țesături turcești din păr de capră numită pânză „Hasa”, desagi, traiste, inele și cercei iar grecii aduceau cuțite cu teacă, brice țărănești și altele.

Nici italienii nu se lăsau mai prejos, ei aducând cele mai fine cuțitașe cu prășele de os și pumnale cu mănunchi din picioare de căprioară. Cășunenii mai aduceau la iarmaroc miere de albine, căci ei erau buni apicultori, iar aceasta era la mare căutare în rândul turcilor și a grecilor.

Iarmarocul a luat mai târziu o dezvoltare de necrezut. Mărfurile aduse din Iași, București și Transilvania, blănurile din Rusia, valurile de sumane și aba, lucrate la Cașin și satele vecine, nu mai încăpeau în cele 111 de bărânci ale satului și în cele 30-40 ale sătenilor. Negustorii aveau depozite și prin casele cășunenilor.

În afară de aceste mărfuri, se mai aduceau vagoane de lână de la Botoșani și Dorohoiu, burdufuri mari de brânză, cașcavalul afumat, brânză bătută în coajă de brad, păpuși de caș afumate, aduse mai ales de la munte de ciobanii din Brețcu. Tot în iarmaroc se vindeau și o mulțime de mărfuri casnice: ȋțari, cergi, cioareci, cojoace, căciuli, cămăși de cânepă țărănești, valuri de pânză de cânepă și bumbac lucrate la Cașin și prin alte sate din cuprinsul județului Bacău. Mai erau încă prăvălii cu hamuri de lux cu belciuge nichelate, și o librărie cu cărți evreiești. Apoi menagerii, circuri, panorame, comedii, ateliere de fotografii și multe alte distracții.

Mărfurile se vindeau cu toptanul și cu bucata în valoare de sute de mii de lei. Oborul de vite era de asemeni foarte renumit. Se strângeau până la 1000 de perechi de boi, 600 de vaci de lapte, capre și cai de muncă. Boierii din Moldova și Grofii din Ardeal aduceau spre vânzare mulți cai și armăsari de lux. Cei mai serioși cumpărători de boi pentru plug și vaci de lapte erau ploștenii și brăilenii. Până la sosirea lor în târg, vânzarea de vite era slabă, dar după venirea lor, funcționarii nu mai puteau dovedi cu viza biletelor de vânzare. După urma acestui iarmaroc, statul, comuna și sătenii încasau sume frumoase, dar partea leului era a arendașului. Din 1864, data când statul a devenit proprietar, iarmarocul a fost dat prin licitație publică. În condițiile de arendare erau precizate clar taxele ce se puteau încasa, însă, arendașii neținând cont de acestea, și încasând după bunul lor plac, sileau pe negustori ca la rândul lor să înșele pe cumpărători la măsură și preț. După războiul de întregire, iarmarocul Cașinului a început să decadă. Ultima lovitură i-a dat-o comuna Onești cu stația de cale ferată care a fost autorizată să țină 58 de iarmaroace pe an.

În prezent, iarmarocul comunei Cașin este doar o amintire frumoasă a ceea ce a fost cândva, în timp ce orașul Onești ține iarmaroc săptămânal, tot timpul anului, în fiecare zi de sâmbătă.

Magazine

În urmă cu zeci de ani, în perioada comunistă, comuna Cașin avea un singur magazin, aparținând statului. Acesta era magazinul „Universal”. Având un corp de clădire mare, cuprindea tot felul de produse pentru locuitorii comunei. Astăzi, clădirea acestui magazin aparține lui Roger Bunghez, însă nu poate funcționa datorită stării foarte proaste a ei, aceasta fiind veche și nerecondiționată, improprie unui magazin.

La ora actuală se regăsesc în cardul satului Cașin 11 magazine, particulare, funcționale, și unul care nu se știe dacă va activa. După denumirea uzuală folosită de săteni, acestea sunt:

- la „Dana”;
- la „Brebuleț”;
- la „Cimpoia”;
- la „Ciolana”;
- la „Mioara”;
- la „Nicușor Mîșu”;
- la „Roșu”;
- la „Vis”;
- la „Cornel” devale;
- la „Cimpoia” devale;
- la „Popovici”;
- la „Camelia”.

Privind numărul mare de magazine pe care îl deține satul Cașin, rezultă faptul că există putere mare de cumpărare din partea populației. Având în vedere faptul că nu este un sat foarte numeros, înseamnă că puținii locuitori au venituri mari din care își permit a face cheltuieli pe măsură. Așa se explică numărul ridicat de puncte economice în satul Cașin.

Piața de legume

În urmă cu aproximativ 10 ani, funcționa în centrul comunei o piață mică de legume, îngrădită cu garduri, și având vreo 5-10 tarabe. De acolo se aprovizionau pe timpuri totii locuitorii comunei cărora recolta grădinii proprii nu le era îndeajuns. Astăzi, piața nu mai există, iar acel spațiu aparține primăriei, făcând parte din „piața primăriei” Cașin.

Transporturile

În urmă cu sute de ani, drumul ce lega moșia Cașin de cea a Oneștiului nu era asfaltată, iar mijloacele de transport erau căruțe, șarete și calești trase de cai. Astfel parcurgerea acestui drum dura ore bune, mai ales când ploua, zona pârlului Cuciur făcând mari probleme cu glodul rezultat. În urmă cu mai bine de 10 ani, pe când asfaltul exista dar foarte deteriorat, același traseu dura mai bine de 20 de minute. Cu ajutorul mijloacelor de transporturilor din ziua de azi, și a infrastructurii, o călătorie cu un automobil mic se efectuează în aproximativ cinci minute.

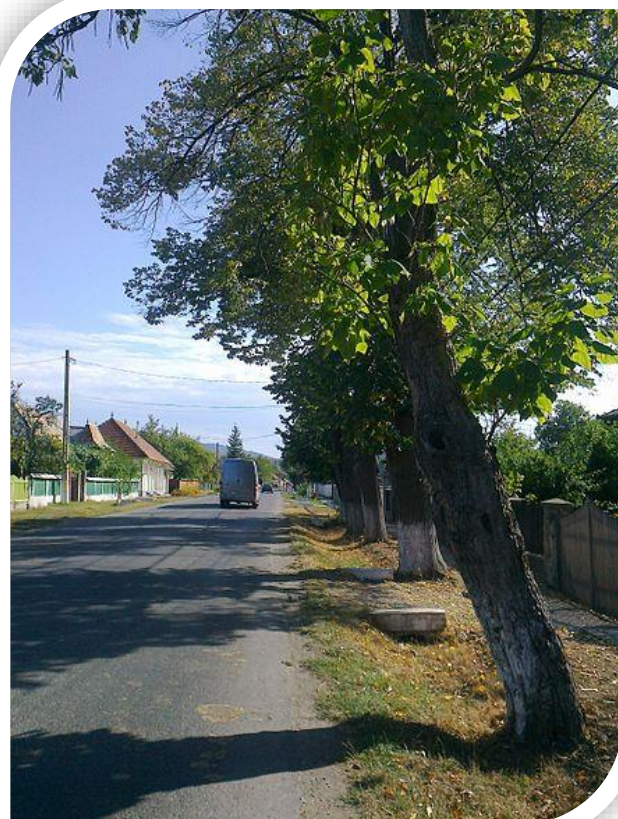
În urmă cu sute de ani, drumul ce lega moșia Cașin de cea a Oneștiului nu era asfaltată, iar mijloacele de transport erau căruțe, șarete și calești trase de cai. Astfel parcurgerea acestui drum dura ore bune, mai ales când ploua, zona pârâului Cuciur făcând mari probleme cu glodul rezultat. În urmă cu mai bine de 10 ani, pe când asfaltul exista dar foarte deteriorat, același traseu dura mai bine de 20 de minute. Cu ajutorul mijloacelor de transporturilor din ziua de azi, și a infrastructurii, o călătorie cu un automobil mic se efectuează în aproximativ cinci minute.

În prezent, transportul prin și spre comuna Cașin nu mai este o problemă, principalul factor benefic fiind infrastructura. Șoseaua principală care traversează comuna, anume drumul județean DJ 115, este asfaltată cu covor bituminos, iar drumurile comunale atât de multe și de întortocheate, se află majoritatea într-o stare relativ bună având în vedere că sunt neasfaltate. Pe lângă faptul că la ore regulate trec prin comună autobuze urmând traseele Onești - Cașin - Mănăstirea Cașin, un număr semnificativ de săteni (majoritatea Țigani din Vlașca), prestează meseria de „ciubucar”, transportând persoane cu autoturisme proprii, pe același traseu al autobuzelor și la același tarif. În cadrul comunei regăsim următoarele stații de autobuz:

- La Curița;
- la „podul Curiței”;
- lângă magazinul „Ciolana”;
- în fața magazinelor „Milu” și „Nicușor Mîșu”;
- devala în dreptul uliței vis a vis de magazinul „Cimpoia”;
- devala lângă troiță.

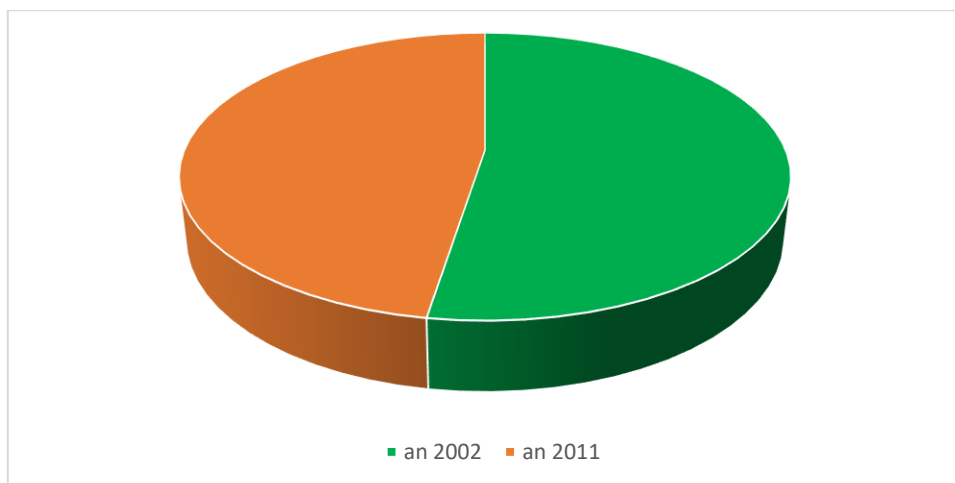
De menționat este faptul că, secolul trecut exista o linie ferată care unea „Poiana Scutarului” cu gara Onești, trecând și prin Cașin. Calea ferată deservea la exploatarea forestieră și a înlesnit transporturile pentru armată în al II -lea război mondial. Acum, în Cașin, pe locul fostei căi ferate se află un drum comunal lung dintr-un capăt în altul al satului asemeni unei șosele de centură a orașelor.

Conform recensământului efectuat în 2011, populația comunei Cașin se ridică la 3.387 de locuitori, în scădere față de recensământul anterior din 2002, când se înregistraseră 3.749 de locuitori. Majoritatea locuitorilor sunt români (95,34%), cu o minoritate de romi (1,86%). Pentru 2,8% din populație, apartenența etnică nu este cunoscută. Din punct de vedere confesional, majoritatea locuitorilor sunt ortodocși (95,26%). Pentru 2,8% din populație, nu este cunoscută apartenența confesională.

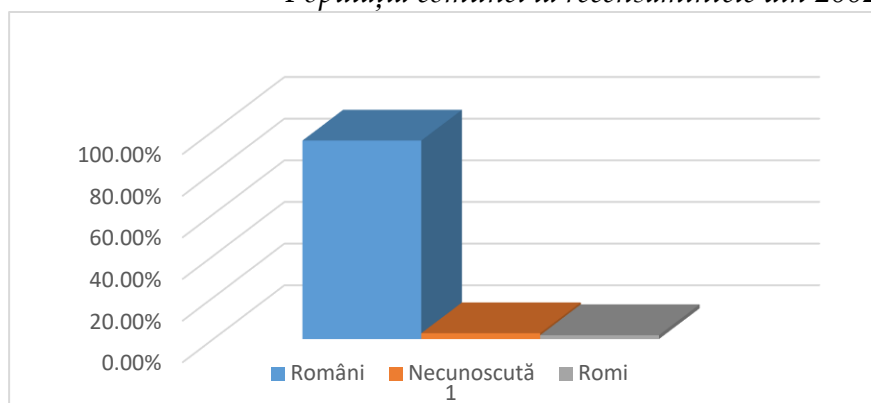

Șoseaua principală a comunei Cașin

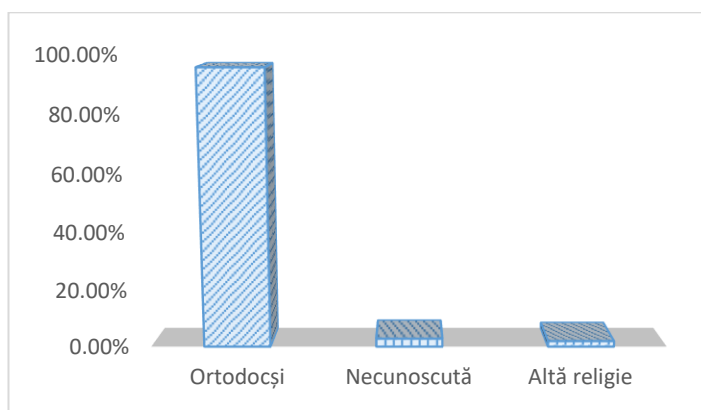

Populația comunei la recensămintele din 2002 și 2011

Componența etnică a comunei Cașin

Componența confesională a comunei Cașin

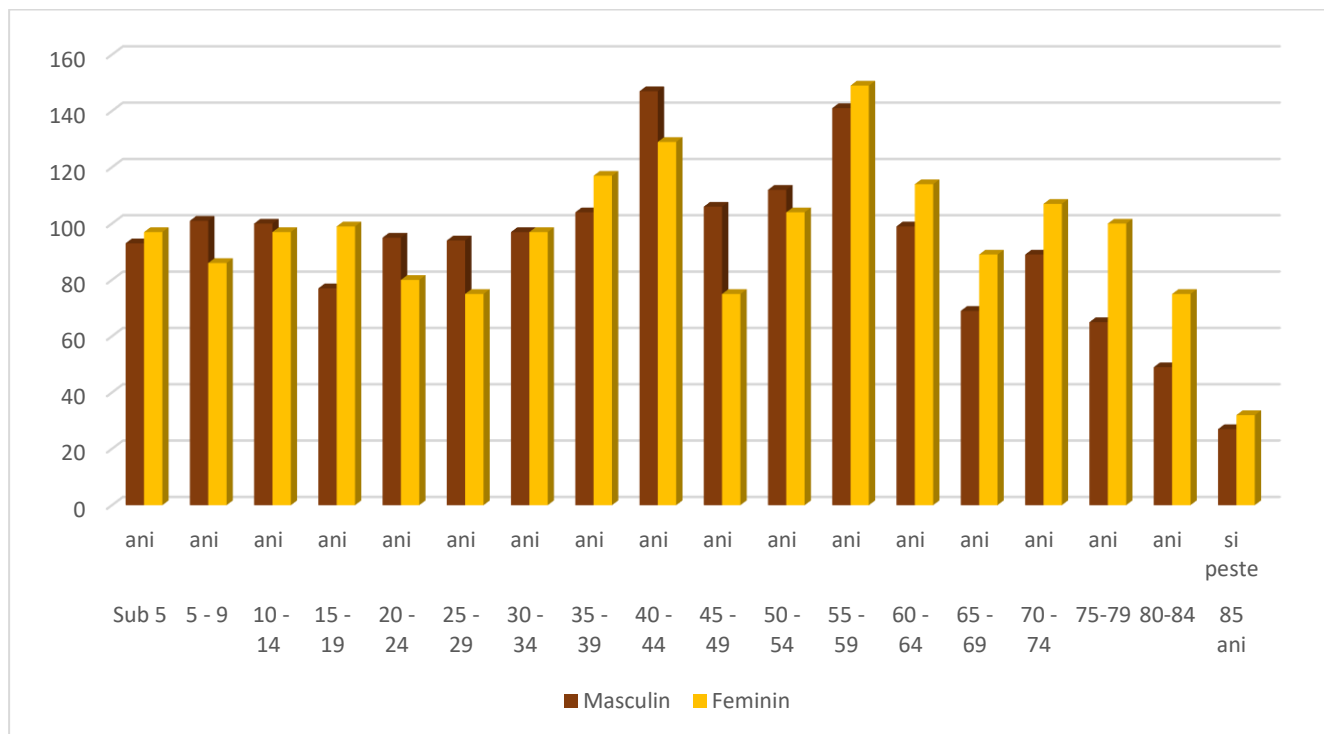
Conform rezultatelor recensământului din anul 2011 (Tabel 3) publicate pe <http://www.bacau.insse.ro>, populația comunei Cașin pe categorii de vârstă se prezintă astfel:

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A COMUNEI CAȘIN, JUDEȚUL BACĂU, 2021 - 2027

POPULATIA STABILA PE SEXE SI GRUPE DE VARSTA

JUDEȚUL/ comuna/ SEXE	POPUL ATIA STABIL A TOTAL	GRUPA DE VARSTA																	
		Sub 5 ani	5 - 9 ani	10 - 14 ani	15 - 19 ani	20 - 24 ani	25 - 29 ani	30 - 34 ani	35 - 39 ani	40 - 44 ani	45 - 49 ani	50 - 54 ani	55 - 59 ani	60 - 64 ani	65 - 69 ani	70 - 74 ani	75-79 ani	80-84 ani	85 ani si peste
		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
CASIN																			
Ambele sexe	3387	190	187	197	176	175	169	194	221	276	181	216	290	213	158	196	165	124	59
Masculin	1665	93	101	100	77	95	94	97	104	147	106	112	141	99	69	89	65	49	27
Feminin	1722	97	86	97	99	80	75	97	117	129	75	104	149	114	89	107	100	75	32

Populația stabilă pe grupe de vârstă

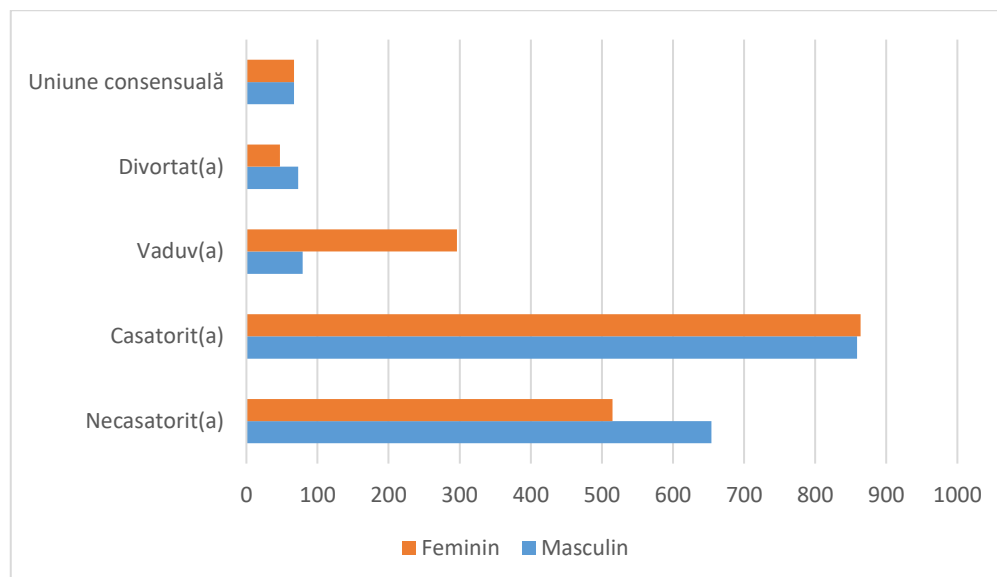
Populația comunei Cașin pe sexe si stare civilă (Tabel 5), conform aceluiași surse, se prezintă astfel:

POPULATIA STABILA PE SEXE SI STARE CIVILA - JUDET BACAU, MUNICIPII, ORASE, COMUNE

JUDEȚUL MUNICIPII SI ORASE COMUNE	POPULATIA STABILA TOTAL	STAREA CIVILA LEGALA					STAREA CIVILA DE FAPT Persoane care traiesc in uniune consensuala
		Necasatorit(a)	Casatorit(a)	Vaduv(a)	Divortat(a)	Informatie nedisponibila	
A	1	2	3	4	5	6	7
BACAU							
Ambele sexe	616168	237303	295587	57602	25597	79	20126
Masculin	304000	133532	147058	11655	11713	42	10063
Feminin	312168	103771	148529	45947	13884	37	10063
CAȘIN							
Ambele sexe	3387	1169	1723	375	120	*	134
Masculin	1665	654	859	79	73	-	67
Feminin	1722	515	864	296	47	*	67

* Număr redus de cazuri de observare (mai mic de 3)

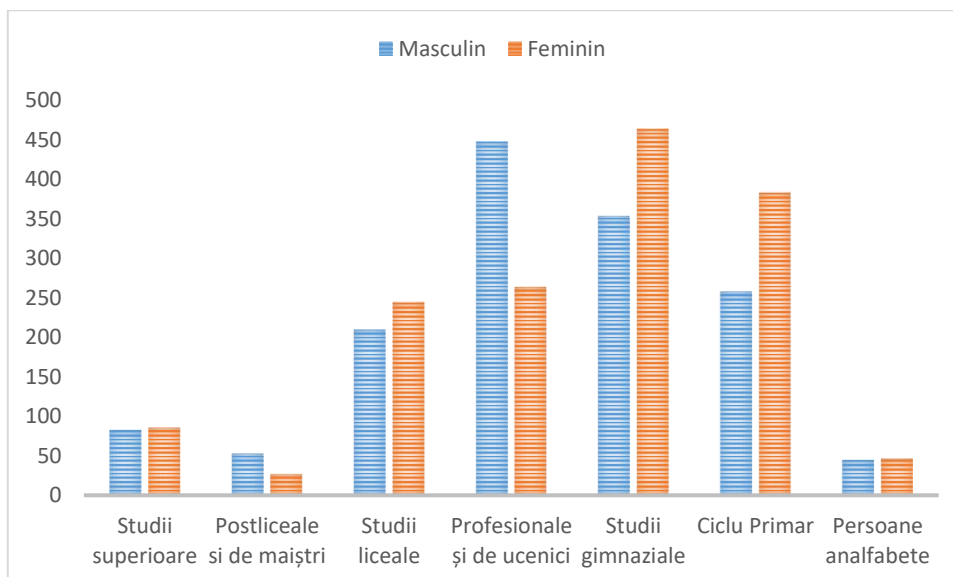

Populația stabilă a comunei pe sexe și stare civilă

Populația stabilă după nivelul de educație la nivelul județului Bacău și al comunei Cașin, conform recensământului din 2011 (Tabel 16) se prezintă astfel:

POPULATIA STABILA DE 10 ANI SI PESTE PE SEXE, DUPA NIVELUL DE EDUCATIE - JUDET BACAU, MUNICIPII, ORASE, COMUNE											
MACROREGIUNEA REGIUNEA DE DEZVOLTARE JUDETUL	POPULATIA STABILA DE 10 ANI SI PESTE TOTAL	NIVELUL INSTITUTIEI DE INVATAMANT ABSOLVITE									
		Superior		Post- liceal si de maistri	Secundar				Primar	Fara scoala absolvita	
		Total	din care:		Total	Superior		Inferior (gimnazial)		Total	din care:
			Universitar de licenta			Liceal	Profesional si de ucenici				Persoane analfabete
A	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
BACAU											
Ambele sexe	544535	55431	47665	16833	364012	105090	103539	155383	88953	19306	8806
Masculin	267255	25570	22291	8780	187276	49555	65948	71773	37719	7910	3132
Feminin	277280	29861	25374	8053	176736	55535	37591	83610	51234	11396	5674
CAȘIN											
Ambele sexe	3010	169	152	80	1985	455	712	818	641	135	92
Masculin	1471	83	76	53	1012	210	448	354	258	65	45
Feminin	1539	86	76	27	973	245	264	464	383	70	47

Populația stabilă a comunei după nivelul de educație

Din analiza datelor privind nivelul de educație al comunei raportat la județul Bacău, observăm că din populația comunei Cașin fac parte și oameni cu studii superioare, însă cea mai mare parte a populației o reprezintă sectorul studiilor liceale, studiilor profesionale și de ucenici și gimnazial. Acest fapt demonstrează că, populația comunei este relativ săracă, neputându-și permite să susțină financiar 4 sau 5 ani de studii superioare pentru copii.

Analizând datele furnizate de INSS privind populația stabilă a comunei pe grupe de vârstă, observăm că, 22,15% din totalul populației comunei o reprezintă copii cu vârsta cuprinsă între 0 și 19 ani, iar 27,01% din totalul populației o reprezintă pensionarii, cu vârsta cuprinsă între 60 și mai mult de 85 de ani. Din aceste date rezultă ca forța de muncă a comunei Cașin este de 50,84%.

4.2 Educație, cultură și artă

Rolul educației culturale

De ce avem nevoie de cultură? Ca să nu devenim ființe banale, ușor de manipulat. Educația culturală este o investiție inteligentă. Educația culturală are impact pe mai multe planuri: intelectual, emoțional și social. Rezultatele ei se văd peste 5 sau 10 ani dar este vorba despre un capital de care vei dispune toată viața.

Educația trebuie privită ca un domeniu interdisciplinar. Ea nu se învață doar la școală, ci continuă și după școală. Studiile au demonstrat că artele performative facilitează dezvoltarea la nivel emoțional. Societățile dezvoltate au înțeles cât de importantă este cultura în viața indivizilor și încurajează copiii să își pună în practică hobbyurile. De exemplu, în Germania 60% din populație știe să cânte la un instrument.

Câteva dintre avantajele educației culturale a copilului:

- Încurajează și dezvoltă socializarea, comunicarea și încrederea în sine a copilului dincolo de educația primită în școală
- Atrage atenția asupra armoniei și frumosului artei: pictură, sculptură, muzică, teatru, opera, balet
- Formează așa-numitul "bagaj cultural" atât de necesar fiecăruia dintre noi

- Este o investiție pe termen lung pentru că îmbunătățește calitatea vieții oamenilor
- Ne învață ce înseamnă bunul-gust
- Este un foarte plăcut mijloc de cunoaștere a vieții
- Stimulează creativitatea celui care intra în contact cu arta
- Te ajută să fii un om deosebit, manierat
- Copilul se familiarizează cu ideea de valoare și cu importanța patrimoniului. Educația culturală te face mândru de istoria poporului tău.

Școala, ca o necesitate umană, s-a înființat în comună în urma Legii instrucției publice din anul 1864.

Primele forme organizate de învățământ apar în Moldova încă din secolul al XVI-lea, Școala de la Cotnari. În timpul domniei lui Vasile Lupu, a lui Constantin Mavrocordat și a lui Alexandru Ghica, învățământul face progrese remarcabile, dar anul școlar 1858-1859 constituie un moment cu totul deosebit pentru învățământul sătesc din Moldova.

Este cunoscut rolul învățământului pentru dezvoltarea oricărui neam și de aceea ar fi fost de prisos a argumenta necesitatea organizării lui într-o societate modernă. Cine se apleacă cu interes și cu migală asupra filelor istoriei neamului nostru va constata cu ușurință faptul că încă din Evul Mediu au existat preocupări pentru a asigura accesul la știință de carte, chiar dacă, pentru început, marea masă a populației nu putea beneficia de acest mijloc de iluminare a minții.

Învățământul își are începuturile în Țările Române, legate de singura instituție de cultură din vechime, care era biserica. În biserici și mănăstiri au apărut primele manuscrise, primele cărți mai apoi, și aceste sfinte lăcașe asigurau contactul cu cuvântul scris.

Învățământul din comuna Cașin s-a dezvoltat în contextul general al evoluției științei de carte în Moldova secolului al XIX lea și al României secolelor al XX lea și al XXI lea. Dezvoltarea economică, creșterea demografică, nevoia de instrucție și educație în epoca modernă a determinat organizarea învățământului primar, școala primară fiind considerată de Nicu Gane ca "pârghia cea mai puternică pentru ridicarea neamului, dânsa ne învață a cunoaște limba strămoșească, a ne cunoaște pe noi înșine, a iubi țara și a o apăra la nevoie."

Educația formală pentru copii trebuie completată cu activități extracurriculare care să permită dezvoltarea copiilor în funcție de aptitudini și abilități, eventual și prin cuprinderea lor în centre vocaționale care să ofere un context civilizat și educativ de petrecere a timpului liber. Însă, având în vedere lipsa fondurilor cu care se confruntă majoritatea comunelor, practic această posibilitate, fiind cea mai la îndemână pentru autorități, este practic dată la o parte tocmai din lipsa fondurilor.

În ceea ce privește educația continuă, la nivelul comunităților rurale, lipsește infrastructura și lipsesc activitățile referitoare la educația adulților. În contextul actual, educația adulților și investiția în resursa umană este o prioritate, motiv pentru care, orice comunitate rurală trebuie să aibă în vedere un obiectiv care să vizeze crearea contextului

favorabil exercitării activităților din acest domeniu. În acest fel membrii comunității, tinerii, șomerii, vor avea acces la informație, servicii de formare, calificare și recalificare.

Cultură

O personalitate a vieții culturale a comunei a fost învățătorul Neculai Pâslaru (1866–1943). A venit la școala din Cașin în 1890, iar în 1913, în urma unui examen, s-a transferat la Școala de Băieți nr. 2 din Târgu Ocna. La pensionarea sa în 1928, Ministerul Instrucțiunii i-a acordat medalia „Răsplata Muncii pentru Învățămant” pentru întreaga activitate didactică. După pensionare, a documentat și a redactat prima monografie a comunei Cașin.

Școala la Cașin a luat mai întâi ființă în biserică, acolo fiind tiparul, limba și focul românismului, bisericii datorându-se multe scrieri vechi în limba română strămoșească. În anul 1858, a luat ființă școala din Cașin sub conducerea cântărețului Ion Poncoș (Zărnescu), fiind întreținută de părinții elevilor. Se predă cântul bisericesc, citirea ceaslovului, rânduiala slujbei bisericești și învățarea rugăciunilor. Deoarece se dădea deosebită însemnătate cântului, școala purta numele de „Școala de cântăreți”. Ea a funcționat regulat timp de patru ani, până în 1862, când cursurile au fost suspendate, din motive necunoscute. La 2 ianuarie 1865, școala se reînființează, de data aceasta pe seama statului și cu o nouă organizare. Localul de școală a fost construit în 1898 și avea 4 săli de clasă, cancelaria și locuință pentru director. Școala este astăzi modernă, deținând multe facilități standarde timpului în care trăim. Incinta ei se regăsește în centru comunei Cașin, lângă Căminul Cultural. Școala din Curița este înființată la 1 octombrie 1905 și a funcționat până în anul 2010. Înainte ca aceasta să fie construită, dar și după ce ea nu mai funcționează, copiii din Curița învățau la Școala din Cașin.

Școala din Cașin a luat ființă în 1858, temelia ei fiind pusă de către biserică, prin intermediul cântărețului Ion Poncoș, lucru care vine să confirme cele spuse de ilustrul institutor, anterior amintit: „Școala românească a luat ființă în biserică, fiindcă acolo a fost tiparul, limba și focul românismului”. Din lucrarea „Monografia comunei Cașin” am aflat că în școala aceluia timp se predă „cântul bisericesc, citirea ceaslovului, rânduiala slujbei bisericești și învățarea rugăciunilor pe din afară.” Se numea „Școala de cântăreți”. Astfel școala a funcționat regulat timp de patru ani, când cursurile au fost suspendate din motive necunoscute. La 2 ianuarie 1865 școala se reînființează, iar primul învățător este D. Marcu care funcționează până în 1867 când este înlocuit de Hurmuzache Vechiu, zis Vechiulescu. Aceștia i-au urmat mai mulți învățători, cum ar fi: Ion Pâslaru, Spiridon Herțan, Nicolae Nedelcu, ultimii doi fiind absolvenți ai Școlii Normale din Iași.

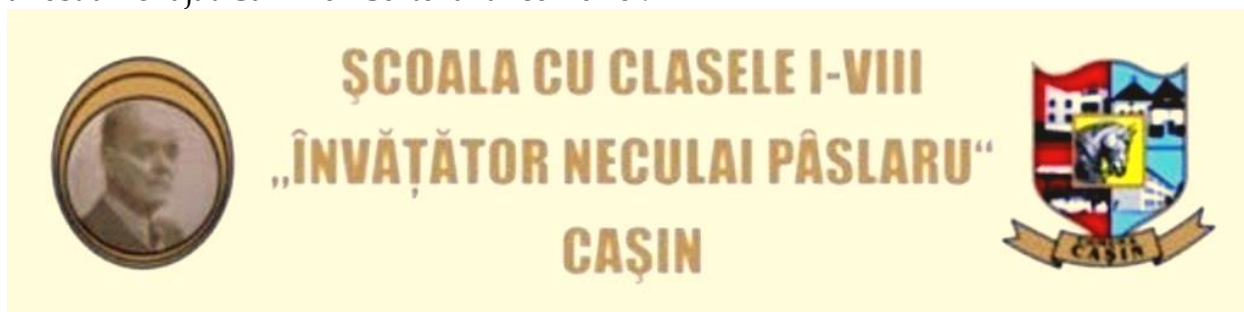
La 15 septembrie 1890, este transferat la Școala din Cașin institutorul Niculai Pâslaru, care a condus această școală timp de 23 de ani. Niculai Pâslaru (1866-1943), al cărui nume îl poartă școala în prezent, s-a născut pe 17 ianuarie 1866, în Cașin. Cursul

primar l-a urmat la Școala din Cașin și la Târgu-Ocna. A urmat cursurile Școlii Normale din Bârlad și a luat diploma de învățător în 1885. A funcționat ca învățător: 2 ani la Școala din Căiuți, 3 ani la Tescani, 23 de ani la Școala din Cașin și 17 ani la Târgu – Ocna. A fost revizor școlar al județului Bacău. Pentru activitatea sa didactică a fost decorat cu „Răsplata muncii”.

În anul 1898 a fost construit un local de școală care avea două săli de clasă, cancelaria și locuința pentru director. Școala funcționează în vechiul local până în 1969, când s-a mutat într-un local nou construit în apropiere. În prezent, în localul vechi al școlii a fost amenajat Căminul Cultural al comunei.

Noul local în care funcționează astăzi școala este o clădire modernă, așezată în centrul satului, cu două etaje, încălzire centrală, laboratoare și cabinete de specialitate, bibliotecă școlară, mini-sală de sport și alte îmbunătățiri care asigură cele mai bune condiții desfășurării activităților școlare și extrașcolare. Este cea mai înaltă clădire din sat. De aici înțelegem respectul pe care îl au sătenii din Cașin pentru educație și față de cultură.

De-a lungul timpului mulți dintre elevii care au absolvit cursurile școlii din Cașin au devenit intelectuali de seamă, cu care trebuie să ne mândrim: învățători: NECULAI PÂSLARU, G. I. ZĂRNESCU, G.I. VORNICELU, I. MÂNICUȚĂ etc.; preoți: Preot I. I. VORNICELU, Preot N. I. IONIȚESCU, Preot C. MOICEANU etc; magistrați: I. G. BREBULEȚ, C. I. BALCANAȘU; avocați: I. N. CIMPOIA, I. IONIȚESCU; medici: G. I. MÂNICUȚĂ; ingineri: V. V. CIMPOIA, N. N. PÂSLARU, V. PÂSLARU și alte nume ilustre pe care le găsim consemnate în monografia comunei Cașin.

Școala Gimnazială "Învățător Neculai Pâslaru"

Școala noastră este dotată cu tehnică modernă, clasele sunt echipate cu toate aplicațiile educative pentru disciplinele care se desfășoară în ele. Școala a pus accent pe instruirea continuă a cadrelor didactice, astfel încât în 2013 profesorii au participat la proiectul „Dezvoltarea profesională a cadrelor didactice prin activități de mentorat”.

Ansamblul acestor elemente dă un sens aparte educației, făcând atractive și moderne lecțiile care se desfășoară în școala noastră. Cursurile de formare pe care le-au parcurs profesorii din proiect a dat elevilor șansa ca ei să fie îndrumați să folosească tehnologia în scopuri de învățare, într-un mod creativ, menit să îi educe pe elevi să învețe, să își folosească, pe lângă cunoștințe, imaginația, intuiția și bucuria de a descoperi lucruri noi.

Țintele strategice ale Școlii Gimnaziale "Învățător Neculai Pâslaru" sunt:

1. crearea unui mediu mai sigur și mai plăcut în școală;
2. prevenirea și diminuarea pe termen lung a absenteismului;
3. consolidarea parteneriatului școală – familie – comunitate;
4. dezvoltarea atitudinilor pro active și civice (concentrare, autocunoaștere, comunicare, voluntariat, proiectare în viitor);
5. dezvoltarea competențelor cognitive (clasificare, organizare, planificare);
6. dezvoltarea competențelor sociale (inteligență emoțională, empatie, toleranță, leadership).

Misiunea școlii noastre este de a oferi elevilor o educație globală prin dezvoltarea diferitelor inteligente și oferirea de modele cu rol social pentru orientarea și optimizarea învățării lor pe tot parcursul vieții.

Grădinițe

În comun Cașin funcționează 2 grădinițe:

Grădinița modernă cu program normal din Cașin – își desfășoară activitatea într-o clădire ce are ca regim înălțime doar parter, fundația este din beton, pereții din cărămidă, acoperișul din lemn și învelitoare din tablă. Terenul aferent curții are o

suprafață de 621 mp, curte în care, în zilele însorite și frumoase, preșcolarii au loc pentru felurite jocuri ale copilăriei.

Aceasta este dotată cu 2 săli de clasă, având grupe mixte de copii, de care beneficiază aproximativ 40 de copii.

Grădinița cu program normal Cașin

Până în anul 2008, când a fost construită noul sediul al grădiniței, preșcolarii învățau într-o grădiniță mai veche, aflată pe un teren din fața bisericii cu hranul "Sfântul Dumitru".

Grădinița cu program normal Curița – are o suprafață aferentă de 145mp, cu regim de înălțime parter. Fundația este din bolovani de râu, pereții din paianta, acoperiș de lemn și învelitoare din tablă. Terenul aferent curții are o suprafață de 585 mp – inclusive talpa construcției. Clădirea este totată cu 3 săli de clasă, având 2 grupe de copii, respective grupă și grupă mare, de aceasta putând beneficia aproximativ 30 de copii.

Grădinița cu program normal Curița

Biblioteca

Biblioteca din Cașin a fost înființată în anul 1901 de către directorul școlii din acea vreme, Neculai Pâslaru dar clădirea în care funcționează și astăzi biblioteca este din anul 1953. A primit din partea școlii numeroase cărți de literatură, știință și cultură sătească. În timpul primului război mondial, a fost devastată pierdându-se multe cărți de valoare.

Astăzi se numește „*Biblioteca Populară Căpitan de rezervă Ștefan C. Petrovici*”, mort în respectivul război. Familia acestui erou, în amintirea scumpului lor fiu, au donat de la Cluj o mulțime de cărți valoroase, precum și mobilier pentru bibliotecă, un aparat de radio, o presă pentru cărți, clei și șfoară, și altele. Prin această donație făcută de distinsele persoane, biblioteca din Cașin s-a îmbogățit semnificativ având o colecție de cărți destul de valoroasă, atât ca preț cât și ca importanță. Astăzi biblioteca, pe lângă toate celelalte, mai cuprinde și patru computere conectate la internet și imprimantă, pentru a deservi nevoile de studiu ale copiilor și adulților din comună.

La ora actuală, biblioteca publică are 6,538 volume de carte, un număr de 560 cititori înscrși și 324 cititori activi.

Biblioteca este dotată corespunzător, cu calculatoare și internet gratuit care sunt zilnic folosite de către cititori, aceștia sunt în special copii.

Cămine culturale în comuna Cașin

În timpul primului război mondial, din inițiativa generalului Manolescu, a fost construit în satul Cașin precum și în alte sate din zona războiului, câte o clădire intitulată „Casa Națională”, cu scop de a servi ca sală pentru teatru sătesc, cinematograf, sărbători populare și tot ce contribuie la cultura sătenilor. Tot în această casă se fac nunți, petreceri

populare, iar altădată hore în Duminicile și sărbătorile de peste an. Prin aceasta se urmărește ca tineretul să nu mai petreacă prin cârciume. Casa Națională, sau Căminul Cultural, se întreține prin taxele încasate cu ocazia nunților, a cumetriilor, etc.

În prezent, Căminul Cultural este unul modern, cel de mai jos, fiind una din cele trei construcții care dă fală satului.

În comuna Cașin există 2 camine culturale, astfel:

În centrul localității Cașin își desfășoară activitatea un Cămin Cultural cu anexe. Suprafața construită de 319mp, regim de înălțime parter și fundație din bolovani de râu. Din totalul suprafeței construite, 174mp au pereții de cărămidă, acoperișul de lemn, învelitoarea cu țiglă. Terenul aferent curții are o suprafață de 1043mp – inclusive talpa construcției. Clădirea este dotată cu 7 camere.

Cămin Cultural Cașin

În centrul satului Curița își desfășoară activitatea un Cămin cultural cu anexe - Căminul Cultural din Curița a fost modernizat în anul 2011.

Căminul Cultural Curița

Etnografie

Etnografia cuprinde ansamblul faptelor și fenomenelor culturii și civilizației de factură popular-tradițională, referindu-se la arhitectura țărănească, țesutul de casă și îmbrăcămintea locuitorilor, obiceiuri, ocupații creația folclorică, datini, ritualuri și altele. Teritoriul comunei CAȘIN fac parte dintr-o arie etnografică cu elemente definite - Valea Siretului, cu elemente distincte față de zonele limitrofe.

Gospodăriile

Viața artistică a comunei Cașin este în strânsă legătură cu trecutul ei. Casele vechi de circa o sută de ani, dintre care puține se mai găsesc astăzi în comună, sunt construite din bârne de lemn de brad ale căror capete se prelungesc dincolo de cheutori. În construcția acestor case nu se găsește fier, până și cuiele cu care este prinsă șindrila pe acoperiș sunt făcute tot din lemn.

Poarta familiei Cosăcea Ion, făcută la data de 14 noiembrie 1936

La casele mai noi se găsesc bineînțeles și cuie de fier, lucrute de fierari. Acoperișul este foarte înalt, având coama îngustă. În fața casei se află prispa potrivit de largă, cu stâlpi sau fără. Pe stâlpii prispei se sprijină cosoroaba și capetele grinzilor cu întreg acoperișul. La stâlpii din față este întotdeauna o culme, pe care se întind rufele la uscat. Pereții sunt văruiți și cu un brâu negru tras jos, înafară de peretele din dosul casei, care este totdeauna nevăruit. Are însă trei cruci albe trase cu bidinea înmuiață în var.

Motive florale - Poarta familiei Cosăcea Ion

În bârnele pereților sunt înfipite niște penițe de lemn, numite „purice”, pe care se sprijină lutul (tencuiala). Ușile sunt foarte rudimentare, au încuietori și chei de lemn. Ferestrele sunt mici și fixe, au drugi de lemn prinși în cruce. Casele vechi au trei încăperi: o tindă mică la intrare, prevăzută cu o mică deschidere după ușă, pentru ca să poată intra și ieși pisica. Sus este gura podului și scara de lemn pentru urcat în pod. Din tindă, drept înaintea, intri într-o cameră mică unde locuiesc toți ai casei. Această încăpere are o singură fereastră, iar într-un colț se găsește o sobă mare cu vatră joasă, cuptor și hoarnă, sprijinită perichiciu cu doi stâlpi de lemn. Coșul sobei, scos din podul casei, este ridicat numai de o palmă de la podea având deasupra cabalaică - două cărămizi puse în

picioare și rezemate una de alta, lăsând loc pentru ieșirea fumului din pod. Fumul apără lemnăria podului de putrezire, astfel acest sistem a fost și încă mai este folosit. În dreapta tindei se găsește a treia și cea din urmă încăpere, de obicei fără sobă și cu una sau două ferestre fixe. Toate încăperile sunt lipite de jos în sus cu lut amestecat cu baligă de cal.

Casele cele mai noi au camerele mai mari, iar ferestrele în canaturi, ca să se poată deschide pentru aierisire. Multe sunt acoperite cu țiglă, iar alții cu tablă. Casele de odinioară erau frumos împodobite înăuntru, fetelor mari reveninu-le această muncă. Icoana și candela, care se aprinde la fiecare sărbătoare, nu lipsea din niciocasă, pereții erau acoperiți cu scoarțe diferite, și cu motive naționale, mobila era simplă: un pat, o masă, câteva scaune, o oglindă și un dulap pentru haine. În camera de locuit se afla: un pat, o laiță, un blidar (colțar), o masă cu câteva scaune, obiecte de bucătărie. Pereții acestei camere se îmbracă cu scoarțe și leicere numai în zilele mari, la Paști și la Crăciun.

Poartă de lemn nouă

Obiceiuri

Dintre obiceiurile de-a lungul anului, cele mai bine păstrate sunt obiceiurile de iarnă, de la Sfântul Nicolae și până la Bobotează. Locuitorii comunei Cașin respectă și restul sărbătorilor de peste an cu ritualurile specifice. Creația populară dăinuie prin folclor literar, musical, dramatic și coregrafic. Datinile legate de naștere, de nuntă, de înmormântare se întâlnesc încă în comuna Cașin. Folclorul Anului Nou este cel mai bogat și plin de sensuri dintre toate manifestările de-a lungul anului, iar localitatea Cașin este renumită pentru acestea. Cele mai vechi forme de cultură din satele Cașinului sunt creațiile populare, legate de diferite obiceiuri și mai ales de folclorul Anului Nou.

Portul

Locuitorii satului Cașin au portul mocănesc, deosebit de al sătenilor din satele înconjurătoare.

Bărbații de altădată purtau: căciulă de miel cu fundul rotund, plete lungi lăsate pe spate, ȋtari de lână mai subțiri pentru vară și mai groși pentru iarnă, se încingeau cu chimir lat de piele, uneori împodobit cu nasturi de cositor. Purtau cămașă de cânepă pe deasupra ȋtarilor, și cheptar din piele de oaie înflorit cu mătase. Iarna îmbrăcau cojoc, suman și sarică. În picioare purtau opinci legate cu nojițe din păr de capră și obiele din lână. Femeile purtau părul lung, împletit în două cozi adunate în jurul capului, acoperit cu căiță și ștergar de borangic sau bumbac, cămăși de cânepă ori de bumbac, fotă neagră de lână, brăcine și chingă de lână, iar pe deasupra cu bondiță, cojocel sau zăbun. Iarna îmbrăcau și sarica. În picioare aveau opinci cu călțuni de bumbac sau de lână. Demult se obișnuia ca morții să fie înmormântați în costume naționale.

Sport

La ora actuală, în comuna Cașin funcționează o singură echipă de fotbal, numită „Măgura Cașin” și activă în anul 2012 în Liga a IV-a (primul eșalon al județului Bacău). Echipa dispută meciurile de acasă pe stadionul „Mecon” din Onești, terenul din Cașin, numit „Tănase”, neîncadrându-se încă în standardele necesare respectivului eșalon. Deasemeni, în fiecare an la zilele comunei (de obicei pe la 15 august, când este sărbătoarea „Sânta Maria Mare”), primăria organizează un mini-campionat de football pe terenul din curtea școlii Cașin. La acesta participă, pe categorii de vârstă, echipe de pe toate văile vecine ale Cașinului, premiile fiind răsplătite în cupe și bani. Atmosfera în aceste zile este una cu totul unică, învăluită într-un aer măreț de sărbătoare, voia bună, distracția și cheful regăsindu-se în inimile tuturor cășunenilor.

În comuna Cașin nu există nicio sală de sport, sunt 2 terenuri de sport fără dotări specifice. Meciurile jucate de echipa de fotbal a comunei considerate acasă, se joacă pe stadionul din Onești.

Contribuții în al Doilea Război Mondial

Al Doilea Război Mondial a izbucnit atunci când conducătorul Germaniei Naziste, Adolf Hitler, a atacat Polonia la data de 1 septembrie 1939. România a intrat în război, de data aceasta, de partea nemților, pentru a recăpăta teritoriul pierdut, Basarabia. Lupte între forțele armate au avut loc și pe valea Cașinului, unde se găsesc și astăzi cazemate, mărturii reale a teatrului de război.

Cazemată de pe valea Cașinului, Lupești.

Cimitirul Eroilor

Cimitirul Eroilor este locașul unde locuiesc în vecii vecilor trupurile neînsuflețite ale acelor care și-au sacrificat sângele și viața pentru independența și întregirea neamului. După terminarea primului război mondial, s-au întreprins cercetări pe văile, coastele și crestele munților, pe dealuri și toate meleagurile unde au fost lupte. S-au adunat os cu os, trupurile celor căzuți în luptă, s-a făcut identificarea războinicilor pe cât s-a putut. S-a format un cimitir militar la locul numit „Pârâul Sărat” între satele Cașin și Curița. Eroii identificați au fost îngropați fiecare în mormânt separat, având fiecare la cap o cruce de lemn pe care era scris numele și unitatea din care făcea parte. Cei neidentificați au fost îngropați într-un mormânt comun. În fiecare an la Sărbătoarea Eroilor (Înălțarea la Ceruri a Domnului nostru Iisus Hristos), mulți săteni în frunte cu Clerul, școala și autoritățile locale asistă la parastasul ce se face în amintirea celor căzuți pe câmpul de luptă. Ghirlande de flori acopereau mormintele, lumina lumânărilor aprinse la fiecare mormânt, bocetele duioase ale femeilor, glasul preoților, al cântăreților și al corului școlar, făceau o atmosferă așa de pioasă și de înălțătoare, încât storceau lacrimi din ochii tuturor.

Monumentul Eroilor Cașin

În ziua de 19 aprilie 1918, Regina Maria vizitând cimitirul Eroilor de la Cașin - Curița, scrie în lucrarea sa, „Povestea vieții mele”: „Am vizitat și unul din marile cimitire militare, nu departe de Mănăstirea Cașin, într-o mică și adâncă vale lăaturalnică. Este un loc pustiu și melancolic printre dealuri joase și sterpe, dar este minunat de bine îngrijit și orânduit. Sunt câteva sute de morminte cu cruci de lemn de mesteacăn. Toate de aceeași mărime. Fiecare cruce are câte o coroană de frunziș de brad, atârnată de brațele ei întoarse. Coroanele se vestejiseră și căpătaseră culoarea ruginie. Soarele era în asfințit și lumina cu ultimele lui raze crucile albe și ramurile veștejite, care dobândiseră culoarea vie portocalie ca fundurile dealurilor sterpe în culoarea nisipului fără un singur pom; era

o simfonie melancolică, dar nespus de armonioasă. Rătăcind de colo, colo multă vreme, printre tăcute oase a crucilor, întrebându-mă cine plânge oare, sau e chinuit de dor după aceste tinere ființe care n-aveau să se mai întoarcă la vetrele lor niciodată”. ”Societatea mormintelor Eroilor” a dezgropat pe toți scumpulii noștri morți din cimitirul „Pârâul Sărat”, i-a transportat și reînhumat la Cimitirul din Onești, departe de locul unde luptaseră ei. Cimitirul din Cașin era o vie mărturie a luptelor grele din 1917, de pe valea Curiței, stropită cu sângele și albită cu oasele celor peste trei mii de eroi numai ai comunei Cașin.

Astăzi, există în centru comunei, în fața primăriei un monument din marmoră, albă și neagră, pe care sunt înscrise numele tuturor eroilor comunei, și amintește de jertfa făcută de aceștia în primul război mondial. Acest monument a fost ridicat și dezvelit în data de 24 octombrie 1999, de către Ion Gosav în mandatul său ca primar, în prezența sutelor de cetățeni din comună, a elevilor și direcțiunii școlii reprezentată de către prof. Remus Bălănică, a câtorva zeci de veterani, și a preoților care au sfințit acest monument închinat celor dragi care s-au jertfit pe meleaguri străine pentru libertatea noastră. Atunci când a fost ridicat, era acoperit cu gresie, modernizarea lui fiind făcută în anul 2010.

4.3 Sănătate și servicii sociale

Aplicarea reformei sanitare, care a început în anul 1999, vizând inițial asistența medicală primară a determinat reorganizarea sistemului sanitar.

Accesul la serviciile de educație și de sănătate este considerat un drept fundamental al individului, în toate țările civilizate. În ciuda acestor drepturi statuate în conformitate cu principiile umane moderne, toate sistemele de sănătate și educație europene au unele dificultăți în acoperirea întregii populații cu servicii. În România, sărăcirea populației ca și disfuncții ale sistemelor educațional și medical au generat o serie de forme de excluziune socială de la aceste servicii specifice țărilor cu probleme de infrastructură și populație cu un standard de viață scăzut.

Există o corelație directă între sărăcie și accesul la servicii medicale, acestea fiind precare sau chiar inexistente în comunitățile cu venituri reduse, aflate de regulă la sate, indiferent dacă vorbim despre sistemul public sau cel privat. Chiar dacă sistemul de sănătate din România este public, acesta este marcat de inegalități sociale care se reflectă în starea de sănătate a populației.

La nivelul comunei Cașin funcționează un dispensar medical cu medic de familie – clădire ce necesită renovare, acest aspect este în lista de obiective pentru perioada următoare de dezvoltare a comunei, o farmacie în satul Cașin, dar și niciun cabinet veterinar.

Dispensar medical sat Cașin ȘI

Farmacie sat Cașin

Reabilitat prin Programul Național de Dezvoltare Locală (P.N.D.L.)

Medicul de familie asigură accesibilitatea continuă și nelimitată a pacienților la asistența medicală indiferent de vârstă, sex, religie sau altă particularitate individuală, precum și prevenirea apariției bolilor prin educația sanitară a bolnavilor, promovarea unui stil de viață corespunzător dar și prin efectuarea vaccinărilor specifice împotriva unor boli.

Serviciile sociale

Serviciile sociale reprezintă activitatea sau ansamblul de activități realizate pentru a răspunde nevoilor sociale, precum și celor speciale, individuale, familiale sau de grup, în vederea depășirii situațiilor de dificultate, prevenirii și combaterii riscului de excludere socială, promovării incluziunii sociale și creșterii calității vieții.

Serviciile sociale sunt servicii de interes general și se organizează în forme/structuri diverse, în funcție de specificul activității/activităților derulate și de nevoile particulare ale fiecărei categorii de beneficiari.

Serviciile sociale au caracter proactiv și presupun o abordare integrată a nevoilor persoanei, în relație cu situația socioeconomică, starea de sănătate, nivelul de educație și mediul social de viață al acesteia.

Pornind de la nevoile fiecărei persoane, serviciile sociale pot avea o adresabilitate mai largă, la nivel de grup sau comunitate.

Pentru realizarea unor acțiuni sociale coerente, unitare și eficiente în beneficiul persoanei, serviciile sociale se pot organiza și acorda în sistem integrat cu serviciile de ocupare, de sănătate, de educație, precum și cu alte servicii sociale de interes general, după caz.

Clasificarea serviciilor sociale are la bază următoarele criterii:

- a) scopul serviciului;
- b) categoriile de beneficiari cărora li se adresează;
- c) regimul de asistare, respectiv regimul rezidențial sau nerezidențial;
- d) locul de acordare;
- e) regimul juridic al furnizorului de servicii sociale;
- f) regimul de acordare.

Serviciile sociale acordate și administrate de către autoritățile administrației publice locale se înființează prin hotărâre a consiliului local și pot fi organizate ca structuri cu sau fără personalitate juridică.

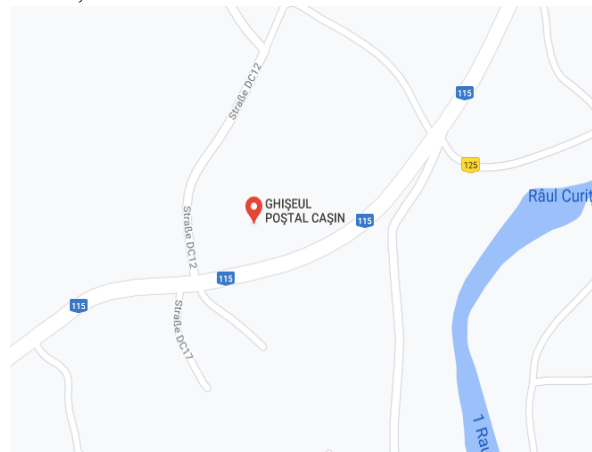
Îmbunătățirea calității vieții reprezintă o preocupare permanentă a tuturor societăților.

În comuna Cașin există și familii ce beneficiază de venitul minim garantat. O atenție deosebită din partea serviciilor sociale primesc și familiile în care cel puțin un părinte este plecat la muncă în străinătate.

De remarcat faptul că, în comună funcționează și un post de poliție pentru asigurarea ordinii și liniștii publice și pentru a fi în slujba cetățeanului, indiferent de probleme cu care se confruntă., dar și un Oficiu Poștal.

Sediul poliției Cașin

Oficiu Poștal Cașin

4.4 Viața religioasă a comunei Cașin

Deși creștinismul s-a născut la oraș, țăranul era păgânul prin excelență, totuși el a rodit, s-a manifestat și s-a conservat cel mai frumos la sate. Aici este mediul cel mai prielnic, sufletele mai liniștite și mai deschise, astfel încât, chiar și până astăzi, Biserica și satul constituie o realizare inseparabilă, e reprezentare osmotică.

Universul religios al țăranului este complex: necuprinsul acestei lumi, tainele țesute în orice făptură, chip, rit de trecere îl duc pe țăran mai aproape de sensul existenței.

Dumnezeul țăranului nu este un concept, o idee, ci o realitate vie, cotidiană, complex, el este cel care "pe cerul bisericii pe toate le știe, le aude, le vede".

La baza vieții spirituale a țăranului stă trăirea sa religioasă, concretizată printr-o varietate de practici religioase și reprezentări cultice, ambele de o originalitate neasemuită. Aceasta indică forța interioară, suflu, tumult, sens și bogăție. Biserica îndrumă și organizează spiritualitatea țărănească, cu toate acestea, țăranul nu o percepe ca pe o instituție străină, oficială, ci dimpotrivă, este văzută ca așezământ tradițional ce închipuie, închide o experiență ancestrală.

Ca sumă a experiențelor vremii, prin biserică s-au păstrat și transmis o multitudine de manifestări și experiențe religioase, trecute în folclor ca obiceiuri și credințe populare, datini.

Traindu-și credința, țăranii, și-au dus copii de mici la biserică unde auzeau pentru prima dată pilde evanghelice, cazaniile și predicile care li se impregnau adânc în memorie și conștiință. În fapt, biserica reprezenta „o școală”, pe tot parcursul vieții și așa este și în zilele noastre.

În comuna Cașin se află ansamblul bisericii „Adormirea Maicii Domnului” (datat în anul 1776) monument istoric de arhitectură de interes național.

Ansamblul cuprinde biserica propriu-zisă, turnul de intrare și zidul de incintă.

Pe lângă cele menționate mai sus Comuna Cașin deține un **potențial turistic ridicat** care este însă insuficient exploatat. La nivelul comunei există posibilități de dezvoltare a **turismului rural, și mai ales a agroturismului**, deoarece comuna dispune, pe lângă un cadru natural pitoresc, nepoluat și de multiple variante de recreere și de cunoaștere a preparatelor gastronomice tradiționale locale.

În satul Cașin sunt trei biserici cu o vechime de peste două sute de ani. Existența a trei biserici într-un sat cu o populație restrânsă pe acele vremuri, nu poate fi explicată decât prin sentimentul religios al sătenilor, foarte dezvoltat, și mai ales prin spiritul de conservare etică al acelor partu tabere de coloniști - întemeietorii satului - care ferindu-se a trăi împreună, și-au construit biserici aparte. Tot așa se explică și mulțimea preoților de altădată, câte doi și trei de fiecare biserică.

Biserica cu hramul „Adormirea Maicii Domnului”

Această Sfântă biserică este cea mai veche din localitate, fiind clădită în anul 1711, conform tradiției satului. În dosul icoanei ce reprezintă praznicul împărătesc, se găsește o inscripție din care se constată reparația Catapitesmei în 1797, zugrav fiind I. Popovici. *Nicolae Iorga, venind dinspre Soveja și vizitând Cașinul, pe 5 august 1905, a scris în lucrarea sa „Sate și Mănăstiri”: „Biserica cea veche din Cașin chiamă deodată privirile. Ea amintește în totul bisericile muntene și este un frumos tip al acestora. Caracterul ei muntenesesc s-ar lămurii prin obârșia locuitorilor”.*

Biserica cu hramul „Adormirea Maicii Domnului” din Cașin

Biserica este clădită din cărămidă, dar cadrul fin sculptat al ferestrelor este din piatră. Pridvorul este deschis având patru stâlpi despărțiți prin arcade ogivale. Alți stâlpi ca aceștia arată asemeni unei perdele între naos și pronaos. Pereții sunt sprijiniți de contraforturi solizi. Astăzi, preotul paroh care slujește la această biserică este Daniel Iordan. În cadrul acestei parohii face parte și bisericuța „Sfântul Nicolae” din Curița.

Biserica cu hramul „Sfântul Dumitru”

Această Sfântă biserică a început a se zidi în anul 1840 cu cheltuiala Egumenului Mănăstirii Cașinului - Isaiia Țarigrădeanul - care a zidit-o până la ferestre, iar de aici și până la terminare, în 1843, a fost zidită prin stăruința și contribuția preotului I. Smărăndoiu și a Ieromonahului N. Velniceru, ajutați și de alți binefăcători. Clopotnița este făcută de I. Smărăndoiu, fiul preotului Smărăndoiu, în 1862. În locul acestei Sfinte biserici a fost înainte altă bisericuță de lemn tot cu hramul Sfântul Dumitru. La marele cutremur din 1977, clopotnița a fost avariata fiind ulterior reparată. Preotul paroh ce slujește astăzi la această Sfântă biserică este Marius Cojocaru. Acestei parohii i se mai adaugă și biserica de lemn cu hramul „Sfinții Voievozi”.

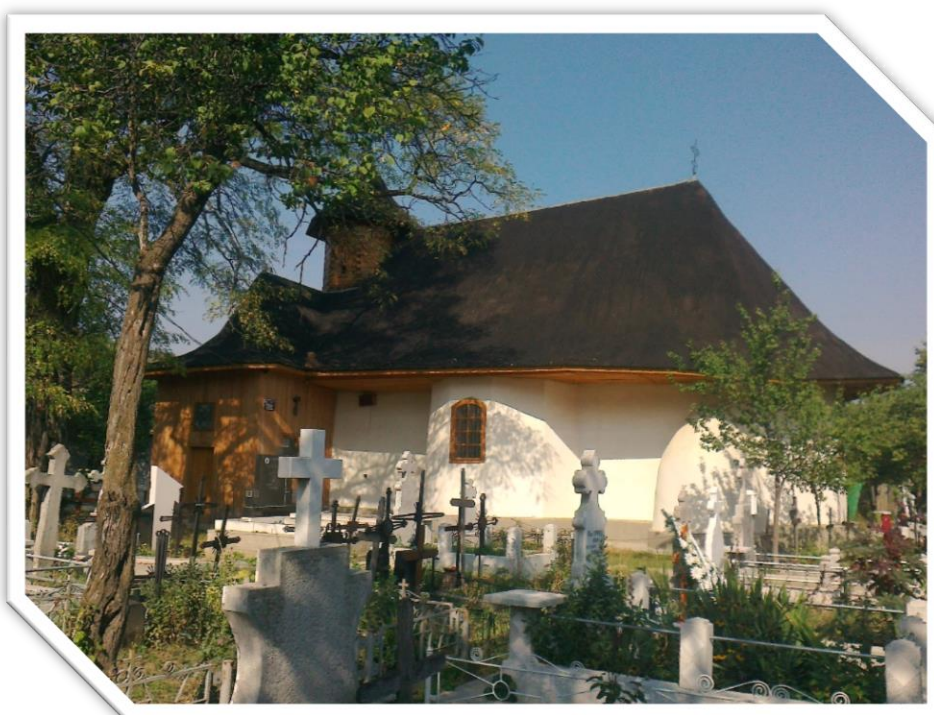

Biserica cu hramul „Sfântul Dumitru” din Cașin

Biserica cu hramul „Sfinții Voievozi”

Această Sfântă biserică a fost construită din lemn în anul 1796 după cum se constată din inscripția din dosul icoanelor Sf. Voievozi. Aparține astăzi parohiei bisericii cu hramul „Sfântul Dumitru”.

Biserica cu hramul „Sfinții Voievozi” din Cașin

Bisericuța cu hramul „Sfântul Nicolae” din Curița

Este clădită din lemn de stejar tăiată de pe terenul din jurul ei. Construcția este făcută în 1777 de către preotul Neculai Sbârcea, după cum dovedește următorul document: *Cuvioșiei Cat. Egumen Kir Kirile, Cu părintească Blagoslovire „Pentru biserica ce va să facă preotul Neculai Sbârcea pe moșia Curița a Mănăstirii Cașin, de vreme ce sunt în mijloc presupusuri ca acelea, se cade să dea numitul preot zăpisi mănăstirii și într-acel chip îi vei da și Cuvioșia ta voie să o facă, căci noi nu poftim pagubă Mănăstirei. Și cu această suntem cuvioșiei tale părinte sfiletesc.”*

Biserica "Sfântul Nicolae" Curița

În satul Curița, mai este în construcție o biserică, ce se construiește cu sprijinul enorișilor din comuna Cașin.

Biserică în construcție – Sat Curița

4.5 Infrastructură și utilități

Prin prisma serviciilor ce le oferă, administrația publică, condiționează existența fiecărui individ uman atât din perspectiva formării personalității, cât și a evoluției sale în calitate de cetățean. Consecințele acestui fapt vizează atât partea (individul), cât și întregul (colectivitatea), starea și evoluția acestora. Astfel, se poate afirma că serviciile publice determină dezvoltarea locală, ele fiind mijloacele prin care se realizează premisele dezvoltării.

Serviciile publice contribuie, la satisfacerea nevoilor indivizilor și colectivităților, reprezentând atât o fațetă a dezvoltării locale, cât și un stimulent al acesteia.

Nevoile fiecărui individ sunt numeroase și variate și se amplifică în funcție de nivelul de dezvoltare al societății și de gradul de cultură. De aceea, este important ca serviciul public să fie privit prin prisma cetățeanului ca principal beneficiar al acestuia, calitatea unui serviciu fiind apreciată în funcție de gradul de satisfacție exprimat de cetățeni.

Astfel, administrația publică locală trebuie să răspundă solicitărilor venite din partea cetățenilor săi în vederea asigurării bunăstării sociale a acestora. Iar serviciile furnizate de autoritățile locale cetățenilor săi trebuie să fie bazate pe principii de egalitate, imparțialitate, continuitate, transparență, consultare. În acest sens, îmbunătățirea calității serviciilor publice oferite trebuie să reprezinte pentru autoritățile locale o politică permanent.

Așadar serviciile publice se află în centrul strategiilor pentru integrarea socială și pentru coeziunea economică și socială. Serviciile publice bine finanțate și inovatoare pot reprezenta fundamentul pentru competitivitate, pe baza investițiilor în educație și formare, în sănătate și ajutor social, în siguranța cetățeanului, și o bună infrastructură de transporturi, comunicații și energie.

Căile de comunicații

Comuna Cașin nu deține căi de comunicații pe linie ferată directe, comuna nu este traversată de nicio linie ferată. De asemenea nu este traversată nici de drumuri europene, naționale sau județene de mare circulație, doar DJ 115 Onesti – Mănăstirea Cașin.

Alimentare cu energie electrică

Teritoriul comunei Cașin este străbătut de rețeaua de înaltă tensiune de 220 kv. Rețelele de joasă tensiune care asigură alimentarea consumatorilor casnici, a instituțiilor și agenților economici, gradul de electrificare a consumatorilor casnici este de peste 98% existând în continuare cereri de racordare la rețeaua electrică, de la persoanele care își construiesc locuințe.

Rețele de distribuție de joasă tensiune, în sistem aerian pe stâlpi, respectă riguros traseul de p emarginea drumurilor, reprezentând linii electrice aeriene, recordate la posturile de transformare.

Rețeaua electrică de iluminat public este executată pe stâlpi comuni cu rețeaua electrică de distribuție publică și este alimentată din aceleași posturi de transformare.

Pentru gospodăriile individuale, alimentarea cu energie electrică se face din rețeaua electrică de joasă tensiune, aerian, prin console pozate pe clădiri.

Alimentare cu apă

În comuna Cașin nu există sistem centralizat de alimentare cu apă la nivelul întregii comune, doar în satul Cașin sistemul de alimentare cu apă a fost finalizat, urmând ca și în satul Curița să se fie racordat la apă.

Aparatul de specialitate din cadrul comunei face eforturi și caută soluții pentru a se alinia unor standarde decente de viață pentru locuitorii comunei, are lucru depunerea la finanțare a unui proiect în acest sens, eforturile și încercările nu se vor opri aici, ci se vor căuta soluții și resurse de finanțare.

Canalizare

În comuna Cașin nu există sisteme centralizate de canalizare a apelor uzate menajere, industriale sau pluviale.

Alimentarea cu gaze

Pe teritoriul administrativ al comunei există un sistem centralizat de alimentare cu gaze naturale a comunei doar în comuna Cașin. Cetățenii care nu sunt racordați la rețeaua de gaz dar și cei la care nu a ajuns rețeaua își prepară hranei la sobă pe lemne sau cu combustibil lichid, precum și cu sobe tip aragaz, cu butelii de gaz lichefiat.

Alimentarea cu caldură

Energia termică este asigurată cu sobe cu lemne și cu centrale termice alimentate cu combustibil solid. Clădirile aflate în administrarea primăriei și care au fost sau sunt în proces de renovare beneficiază de centrale termice cu combustibil solid.

Gospodărire comunală

Această zonă este reprezentată de următoarele elemente:

- Cimitire: cimitirele existente sunt amplasate atât lângă curtea bisericilor, de regulă în intravilanul localităților, sau în trupuri separate;
- Platforme pentru colectare gunoiului: aceste dotări, acolo unde există, nu sunt realizate corespunzător însă se fac eforturi pentru alinierea la legislația de mediu în vigoare.
- Colectarea deșeurilor – primăria are contract de prestări servicii pentru ridicarea gunoiului menajer, atât cele de la rampele de gunoi dar și de la poarta fiecărui cetățean.

În comuna Cașin sunt rampe de gunoi și este considerată excedentară pentru nevoile comunității, datorită amplasamentelor improprie, respectiv, la distanțe prea mici în unele locuri sau prea mari chiar față de zonele de locuit. Containerele pentru colectarea selectivă s-au primit de la Consiliul Județean Bacău, în număr de 40 de bucăți în anul 2013 dar acest număr crește de la an la an, datorită conștientizării populației referitoare la efectele poluării asupra omului.

În urma unei campanii de colectare, s-au strâns la nivelul comunei 2,160 kg de deșeuri electrocasnice în câteva zile.

La nivelul comunei nu există platformă de gunoi ecologică realizată la standardele europene în vigoare.

Se organizează în mod frecvent campanii de ecologizare pe râul Cașin dar și la nivelul pâraurilor Curița, Cugir și Lărguța dar și șanțurile ce mărginesc DJ115 și DC 127, drumurile cele mai tranzitate.

Telefonie și cablu TV

Comuna Cașin este conectată la rețeaua telefonică. Liniile de conectare a localităților măsoara aproximativ 11,5 km. În comună circa 80% din gospodării dețin în medie un abonament telefonic, la rețele fixe sau mobile. În ceea ce privește rețeaua de cablu TV, acesta acoperă toate satele comunei.

Infrastructura de transport

Infrastructura de transport a comunei este cea care determină gradul de dezvoltare economică a acesteia. Potențialul de dezvoltare al comunei este cu atât mai mare cu cât aceasta dispune de o infrastructură de transport modernă. O astfel de rețea de drumuri facilitează reducerea timpului de deplasare spre diferite destinații, sporind accesibilitatea în și dinspre comună.

Infrastructura reprezintă suma elementelor bazei tehnico-materiale cu ajutorul căreia se desfășoară toate fluxurile și transferurile de resurse materiale, umane, servicii și informații în timp util, dintre comunități. Aceste elemente sunt descrise de următoarele componente:

- transportul pe drumuri și căi ferate și alte categorii (aeriane, navale etc.);
- servicii de telecomunicații, televiziune radio etc.;
- utilitățile și structura locativă;
- infrastructura socială.

Dintre căile de comunicație terestre, drumurile își au începuturile în cele mai vechi timpuri, fiind pentru mii de ani, singurul mijloc de comunicare între oameni, pentru deplasarea acestora și transporturile de bunuri materiale între zonele locuite. Începând din antichitate și până în zilele noastre, drumurile au cunoscut o dezvoltare diferită funcție de nivelul economic și social, precum și de gradul de civilizație al fiecărei epoci, la un moment dat.

În decursul exploatării lor, drumurile sunt în permanență supuse influenței unor factori care pot produce lent sau într-un termen scurt uzura și degradarea îmbrăcămintei drumului, a sistemului rutier, a platformei, precum și a celorlalte părți componente ale drumului.

Principalii factori care acționează în general negativ asupra stării drumurilor sunt traficul rutier și factorii climaterici.

Degradarea drumurilor poate fi amplificată sau grăbită și datorită unor cauze generate de concepția greșită în alcătuirea complexelor rutiere, de calitatea necorespunzătoare a execuției lucrărilor sau a materialelor folosite, de nivelul tehnic scăzut al lucrărilor de întreținere și reparații.

Pe teritoriul comunei Cașin își desfășoară activitatea un număr de aproximativ 70 de agenți economici în diferite domenii de activitate, predominantă în comerț dar și în domeniul industriei prelucrării lemnului agriculturii, turism și administrație publică și domeniul serviciilor.

Aici își desfășoară activitatea unul dintre cele mai moderne abatoare din toată zona Moldovei, unde lucrează atât cetățeni ai comunei dar și din alte comune care fac naveta.

Transportul mărfurilor se practică, în cea mai mare parte cu autoturismul.

Transportul auto este din ce în ce mai mult folosit și practicat, pe teritoriul comunei trecând traseul autobuzelor (Onesti – Mănăstirea Cașin și retur).

Legatura între satele componente se face și cu mijloacele proprietate particulară, și din ce în ce mai puțin distanțele sunt străbătute cu piciorul.

Teritoriul administrativ al comunei Cașin este străbătut de următoarele căi de comunicații:

- Drumul județean DJ 115;
- Drumul comunal DC 125;
- Drumul comunal DC 126;
- Drumul comunal DC 127.

Drumul județean DJ 115 face parte din categoria drumurilor care asigură cea mai rapidă legătură a comunei cu localitățile componente și cu municipiul Onești.

DJ 115 are o lungime a traseului de 4,7 km pe teritoriul comunei Cașin, având două benzi de circulație cu suprastructură realizată din âmbrăcăminte asfaltică. Traseul drumului nu prezintă curbe de racordare în plan cu raze mici și are declivități de 9,05%.

Drumul comunal DC 125 străbate teritoriul comunei pe o lungime de 1,00 km, este circulabil la viteză redusă, cu o singură bandă de circulație partea carosabilă din piatra.

Drumul comunal DC 126, cu o lungime de 3,00 km este circulabil la viteză redusă, cu o singură bandă de circulație partea carosabilă din piatra.

Drumul comunal DC 127, cu o lungime de 2,7 km este modernizat prin Programul SAPARD, accesat de Comuna Cașin în perioada 2003-2004, prezentând îmbrăcăminte asfaltică, două benzi de circulație și șanțuri de scurgere a apelor, acest drum este cel care asigură legătura între satele Cașin și Curița.

Drumul comunal DC 127 – modernizat SAPARD

În afara drumurilor enumerate, comuna Cașin mai beneficiază de o rețea densă de drumuri și străzi de interes local care fac legătura zonelor rezidențiale cu drumurile principale. Astfel, în satul Cașin rețeaua drumurilor totalizează o lungime de aproximativ 18,60 km iar în satul Curița totalizează circa 9,8 km.

Rețeaua de străzi și drumuri local în lungime are una sau două benzi de circulație alcătuite din pământ sau balast. Din cele precizate, concluzionăm ca localitatea are o rețea de drumuri caracteristică unei așezări de deal.

Starea tehnică a rețelei de drumuri este diversă. Din lungimea totală a drumurilor sătești și comunale de 28,40 km, mare parte sunt drumuri pietruite și din pământ, fiind greu accesibile pe timp nefavorabil, necesitând lucrări de întreținere.

În vederea modernizării prin asfaltare s-au depus proiecte spre finanțare la Compania Națională de Investiții.

În vederea creșterii calității vieții în comuna Cașin, aceasta a semnat un contract de finanțare cu Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale în data de 09.06.2017 cu titlul **"MODERNIZARE DRUMURI DE INTERES LOCAL IN COMUNA CASIN, JUDEȚUL BACAU"** în valoare totală de 1.291.014 euro, din care 980.902,00 eligibil.

Pentru întreținerea stării drumurilor din comună și pentru a reduce, atât cât se poate cu un utilaj, timpii de intervenții și resursa financiară ce s-ar fi plătit pentru inchiriere, comuna Cașin a accesat fonduri și pentru achiziția unui utilaj, finanțat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale prin intermediul Grupului de Acțiune Locală (GAL) Valea-Trotușului a cărui membru este. Titlul proiectului: **"Achiziție buldoexcavator pentru Primăria comunei Cașin, județul Bacău"** cu o valoare totală de 70.560,00 euro (cu TVA) din care ajutor nerambursabil în sumă de 58.259,00 euro, cu TVA.

4.6 Politica de taxe a comunei Cașin

Veniturile bugetului local se formează din impozite, taxe și alte venituri stabilite de legea bugetară anuală.

Impozitele (taxele) reprezintă principala formă a resurselor financiare publice, definindu-se ca o prelevare obligatorie, fără contraprestație și nerambursabilă, efectuată de către contribuabil pentru satisfacerea nevoilor de interes public.

Se asimilează la această categorie a resurselor fiscale și taxele concretizate în sume de bani plătite, în temeiul unor acte normative, de către persoane fizice sau juridice, pentru serviciile prestate acestora de către instituția publică sau un serviciu public.

Impozitele și taxele locale se aprobă de către Consiliul Local, în limitele și condițiile legii.

Primăria Cașin și Monumentul Eroilor

Legea nr. 571/2003 cu modificările și completările ulterioare, privind Codul Fiscal și HG nr. 44/2004 privind normele de aplicare a legii stabilesc cadrul legal pentru impozitele și taxele locale, precizează contribuabilii care trebuie să plătească aceste impozite și taxe, precum și modul de calcul și de plată al acestora.

Constituie integral venituri proprii ale bugetelor locale, următoarele resurse financiare:

1. impozitele și taxele locale, respectiv:
 - impozitul/taxa pe clădiri;
 - impozitul/taxa pe teren;
 - impozitul pe mijloace de transport;
 - taxa pentru eliberarea certificatelor, avizelor și autorizațiilor;
 - taxa pentru folosirea mijloacelor de reclamă și publicitate;
 - concesiuni;
 - alte taxe locale;
2. amenzile și penalitățile aferente impozitelor și taxelor locale;
3. majorările pentru plata cu întârziere a impozitelor și taxelor locale;
4. taxele extrajudiciare de timbru instituite prin Legea nr. 117/1999, cu modificările ulterioare;
5. amenzile contravenționale prevăzute de OG nr. 2/2001, cu modificările ulterioare;

6. venituri din valorificarea unor bunuri (pământ, imobile).

La stabilirea impozitelor și taxelor locale se are în vedere respectarea următoarelor principii:

- a) principiul transparenței – prin desfășurarea acestei activități într-o manieră deschisă față de public;
- b) principiul aplicării unitare – care presupune organizarea executării și executarea în concret, în mod unitar, a prevederilor Titlului IX din Codul Fiscal și normele metodologice;
- c) principiul autonomiei locale – Consiliul Local stabilește impozitele și taxele locale în condițiile Titlului IX din Codul fiscal și normele metodologice.

Calcularea impozitelor și taxelor pentru clădiri și terenuri se face avându-se în vedere ierarhizarea funcțională a localității, potrivit Legii nr. 2/1968 (cu modificările și completările ulterioare) privind organizarea administrativ teritorială a României și Legii nr. 351/2001 privind aprobarea planului de amenajare a teritoriului și delimitare a zonelor și stabilirea numărului acestora, atât în intravilanul cât și în extravilanul localităților prin hotărâri adoptate de către Consiliul Local.

Veniturile proprii ale bugetelor locale cuprind impozite, taxe și vărsăminte de venituri de la plătitori agenți economici și instituții publice și din impozite și taxe locale de la populație și de la persoane juridice. Veniturile proprii se definesc ca fiind: venituri curente: a) fiscale, b) nefiscale.

Veniturile curente fiscale (impozite pe clădiri, impozite pe teren, impozite pe mijloace de transport) reprezintă categoria cu cea mai mare pondere în cuprinsul bugetelor locale. Ca urmare, aceste termene de plată reprezintă, totodată, și puncte culminante a încasărilor la bugetul local, deși cheltuielile administrative sunt regulate.

Veniturile curente nefiscale (venituri din amenzi și alte sancțiuni aplicate potrivit dispozițiilor legale, venituri din concesiuni și închirieri, etc.) au pondere mai redusă în buget.

Rolul esențial în asigurarea resurselor fiscale locale îl are dezvoltarea locală, care este, în principiu o politică de dezvoltare economică ce își concretizează obiectivele în utilizarea și dezvoltarea resurselor locale, crearea și menținerea unui climat de afaceri stabil și profitabil.

Dezvoltarea economiei locale are o influență categorică și asupra creșterii bunăstării membrilor colectivității, care împreună cu agenții economici locali contribuie prin impozite și taxe locale la realizarea veniturilor fiscale ale colectivității locale.

Capitolul 5

ANALIZA SWOT

5.1 Prezentarea metodologiei analizei SWOT

Analiza SWOT reprezintă o analiză a punctelor tari, a punctelor slabe (vulnerabile), a oportunităților și a amenințărilor care a fost creată și utilizată de întreprinderi ca instrument de formulare a strategiilor.

Acest instrument face posibilă analizarea rapidă a punctelor strategice cheie, precum și identificarea alternativelor strategice. Astăzi, analiza SWOT este aplicată în cadrul analizei teritoriului și este utilizată ca instrument pentru facilitarea planificării în cadrul administrațiilor publice.

Înainte de a începe o analiză SWOT este absolut necesară prezentarea unei descrieri a cadrului general a situației existente pentru ca în cadrul discuțiilor toți participanții să aibă o „bază comună”. Această etapă preliminară reprezintă un element fundamental din moment ce, de cele mai multe ori, persoanele active de la nivel comunității dispun de o informare asimetrică și au viziuni diferite asupra temelor de dezvoltare.

Tehnica SWOT de discuție/analiză și cercetare se bazează pe metoda „brainstorming”-ului, care s-ar traduce printr-o discuție între persoanele implicate în activitatea de elaborare a strategiei.

Analiza SWOT se bazează pe următoarele elemente: puncte tari, puncte slabe, oportunități și amenințări.

Diagrama analizei SWOT

Ce înseamnă un punct tare pentru o comunitate? Aceasta este o întrebare fundamentală la care trebuie să se răspundă. Dintr-o analiză a indicatorilor comunității pot rezulta o întreagă gamă de puncte tari. Acestea pot fi „puncte tari-grele (hard)” și

„puncte tari-ușoare (soft)”. Dacă, în mod normal, primele se identifică destul de repede, celelalte se conturează prin discuții ulterioare sau din activități de cercetare.

Al doilea parametru îl reprezintă punctele slabe. Aflate la polul opus față de punctele tari, acestea reprezintă slăbiciunile cadrului local. Și în cazul analizei punctelor slabe este posibil să facem distincția între „puncte slabe-grele” și „puncte slabe-ușoare”.

Al treilea parametru se referă la zona oportunităților. Acestea pot fi studiate și discutate doar dacă o alegere preliminară a fost proiectată. În acest stadiu, se impune o nouă descriere, mult mai clară persoanelor implicate. Ar putea exista probleme în cadrul analizei dacă punctele tari și oportunitățile se suprapun. Există o diferență clară între acești doi parametri. O regulă simplă, dar folositoare pentru o analiză SWOT corectă, este aceea de a verifica dacă există o distincție clară între punctele tari și oportunități.

Amenințările includ implicațiile negative ale măsurilor adoptate. Analiza oportunităților și a amenințărilor implică un melanj al efectelor interne și externe ale politicii. Efectele externe pot genera într-un fel amenințări.

În analiza SWOT nu există o corespondență exclusivă între puncte tari și oportunități, pe de o parte, și puncte slabe și amenințări pe de altă parte. Uneori, unele elemente de forță pot conduce la amenințări într-un scenariu „după politică”. Punctele tari și punctele slabe sunt concepte „statice”, bazate pe parametrii descriptivi ai unei zone, într-o perioadă determinată de timp CEEA CE EXISTĂ.

Oportunitățile și amenințările au în vedere viitorul și se referă la alegerile pe care le au de făcut persoanele implicate în procesul de planificare CEEA CE VA FI.

Cel mai puternic mesaj transmis de analiza SWOT este acela că, indiferent de acțiunile stabilite, procesul decizional ar trebui să includă următoarele elemente:

- construiește pe Punctele Tari;
- elimină Punctele Slabe;
- exploatează Oportunitățile;
- îndepărtează Amenințările.

PUNCTE TARI

Situația socio-economică a mediului rural

- Pondere ridicată a zonelor rurale în cadrul teritoriului național.
- Resurse naturale aflate în general în stare bună de conservare.
- Patrimoniu cultural material și imaterial și patrimoniu natural bogat și divers.
- Meșteșugari recunoscuți care practică activități tradiționale și realizează produse locale.
- Experiență în actuala perioadă de programare în ceea ce privește dezvoltarea rurală locală bazată pe abordarea de jos în sus, prin constituirea și funcționarea grupurilor de acțiune locală (GAL).
- Intensificarea participării rezidenților din zona rurală la programe de instruire pentru dobândirea de noi competențe.
- O largă acoperire cu servicii de internet mobil în zonele rurale.
- Pondere ridicată a populației active în mediul rural.

Nivel sectorial

- Suprafață agricolă semnificativă cu o pondere mare a terenului arabil și potențial de diversificare a culturilor.
- Jumătate din suprafața agricolă este utilizată în exploatații comerciale mici și mijlocii, orientate către piață.
- Bună asimilare a tehnologiilor inovative la nivelul fermelor comerciale mari.
- Tradiție în domeniul creșterii animalelor, atât în fermele comerciale intensive cât și în fermele mici în sistem extensiv
- Materii prime agricole și non-agricole de calitate.
- Tendință de creștere a sectorului de produse ecologice.
- Gamă variată de alimente tradiționale de calitate înregistrate la nivel național
- Dinamică pozitivă a unităților de procesare modernizate care respectă standardele europene.
- Interes în creștere al investitorilor în sectorul agroalimentar.
- Resurse diversificate de lemn de calitate.
- Existența unui cadru de reglementare și a unui sistem de planificare în sectorul forestier cu largă acoperire.
- Industrie de prelucrare a lemnului cu tradiție, generatoare de valoare adăugată, cu avantaje comparative și competitive la nivel internațional.
- Tradiție în activitatea de cercetare-dezvoltare în domeniul agricol și silvic.
- Sistem de siguranță alimentară reglementat și care contribuie la respectarea standardelor minime obligatorii a alimentelor.

Mediu și climă

- Pondere ridicată a terenurilor agricole și forestiere generatoare de servicii ecosistemice caracterizate printr-o mare diversitate biologică, inclusiv suprafețe agricole semnificative cu înaltă valoare naturală gestionate în mod tradițional, care contribuie la conservarea biodiversității.
- Utilizarea redusă a inputurilor agro-chimice (fertilizanți și pesticide) care conduce la atenuarea efectelor negative istorice ale utilizării acestora asupra calității solului și apei.
- Suprafață semnificativă a terenurilor agricole aflate sub angajamente de agro-mediul prin care se promovează practici agricole extensive, cu impact redus asupra mediului.
- Nivelul general scăzut al emisiilor de gaze cu efect de seră în agricultură.
- Pondere relativ ridicată a pădurilor și suprafețelor care au fost desemnate a avea funcții de protecție, fiind administrate în baza unor concepte de gestionare durabilă a pădurilor compatibile cu cele recunoscute la nivel European.

PUNCTE SLABE

Situația socio-economică a mediului rural

- Trend demografic negativ - populație rurală în scădere (în special tineri) și în curs de îmbătrânire.
- Slaba dezvoltare a activităților non-agricole generează dependența populației rurale de agricultura de subzistență.
- Nivel scăzut al productivității muncii.

- Nivel scăzut de absolvire a sistemului de învățământ primar și tentința crescută de abandon școlar din învățământul obligatoriu, comparativ cu zonele urbane, în special în rândul familiilor sărace și a minorității romă.
- Cultură antreprenorială slab dezvoltată, caracterizată de lipsa cunoștințelor manageriale de bază.
- Nivel scăzut al venitului pe gospodărie.
- Calitatea slabă a infrastructurii turistice și a serviciilor turistice rurale.
- Infrastructură rurală de bază slab dezvoltată sau incompletă – infrastructura rutieră, de apă, canalizare, racordare la rețelele de electricitate și de comunicații în bandă largă.
- Acces limitat la serviciile sociale de bază (sănătate, îngrijirea bătrânilor, creșe/grădinițe etc.).
- Pondere crescută a populației rurale aflată în risc de sărăcie sau de excluziune socială.
- Degradarea așezărilor tradiționale cu valoare culturală și a monumentelor istorice.
- Acces scăzut la resurse financiare pentru micii antreprenori și a noilor inițiative de afaceri în mediul rural.
- Lipsa experienței manageriale, parteneriate public-private fragile și nivel scăzut de conștientizare a oportunităților din cadrul LEADER, în teritoriile satelor comunei.
- Strategiile locale ale GAL-urilor nu răspund în totalitate nevoilor părților interesate.
- Capacitate scăzută de a elabora și de a implementa în mod eficient proiecte viabile de dezvoltare locală.
- Costuri mari ale produselor de creditare.

Nivel sectorial

- Număr mare de ferme mici (de subzistență și semisubzistență) care utilizează o mare parte din forță de muncă.
- Nivel mare de fărâmițare a terenurilor agricole și forestiere.
- Procent mare al fermierilor în vârstă.
- Productivitate agricolă scăzută.
- Inexistența sistemelor publice de conservare a potențialului genetic autohton.
- Diminuarea efectivelor de animale – în special bovine și porcine.
- Scăderea suprafețelor și îmbătrânirea plantațiilor pomicole.
- Nivel scăzut de pregătire profesională de bază și de competențe profesionale în rândul fermierilor și deținătorilor de păduri.
- Programe insuficiente de pregătire profesională (pe tot parcursul vieții) pentru fermieri, deținătorii de păduri și pentru populația din zona rurală în general.
- Slaba adaptare a specializărilor universităților de profil la cerințele pieței muncii.
- Calitatea slabă a cursurilor de formare profesională și curricule neadaptate la cerințele sectorului, pentru fermieri și deținătorii de păduri.
- Sistem public de consultanță actualmente în tranziție și capacități globale de consultanță inadecvate în raport cu cerințele pieței.
- Structuri și sisteme slab dezvoltate pentru transferul de cunoștințe și inovare.
- Capacitate redusă a activităților de cercetare de a răspunde nevoilor sectorului agro-alimentar.
- Dotări tehnice deficitare și insuficiente în agricultură și silvicultură.

- Utilizarea resurselor necesare în vederea limitării efectelor schimbărilor climatice este inefficientă și costisitoare pentru fermieri din zonele cu risc ridicat.
- Dificultăți în adaptarea la tehnologii noi pentru micii fermieri și procesatori din cauza accesului redus la surse de finanțare.
- Înregistrarea scăzută în registrul de carte funciară a terenurilor agricole.
- Succes limitat al politicii de stimulare a cooperării între fermieri, reflectat într-un grad scăzut de asociere cu implicații în viabilitatea exploatațiilor.
- Tratamente inegale din punct de vedere al obligațiilor fiscale față de grupurile de producători și membrii acestora, în raport cu producătorii individuali neasociați.
- Menținerea unui procent mare de produse neprocesate la export.
- Sisteme de colectare și depozitare slab dezvoltate.
- Sisteme și servicii inadecvate de gestionare a riscurilor prin care să se aplaneze potențialele riscuri agricole.
- Ponderea suprafeței împădurite este inferioară mediei UE și sub pragul minim recomandat de comunitatea științifică și academică din România.
- Slaba adaptare a fermelor comerciale în gestionarea riscurilor asociate cu condițiile adverse de mediu.

Mediu și climă

- Slaba eficiență economică a practicilor agricole tradiționale.
- Abandonul activităților agricole datorat în special reducerii numărului de animale pe suprafețele de pajiști naturale și seminaturale situate în zone afectate de constrângeri naturale.
- Insuficienta corelare a sectorului de cercetare agricolă (inclusiv cea relevantă pentru provocările specifice legate de diminuarea efectelor schimbărilor climatice și adaptarea la acestea) cu practica agricolă.
- Insuficiența personalului angrenat în administrarea schemelor de sprijin adresate utilizării durabile a resurselor naturale, în raport cu complexitatea implementării măsurii de agro-mediu și climă.
- Accentuarea fenomenelor de degradare a solului (eroziune, alunecări de teren și deșertificare) care afectează suprafețe agricole semnificative.
- Nivelul de producere și utilizare a resurselor de energie regenerabilă în sectorul agricol și silvic este scăzut.
- Gradul de accesibilitate al pădurilor este redus ca urmare a unei densități scăzute a rețelei de drumuri forestiere.
- Facilitățile și echipamentele utilizate în ferme pentru depozitarea și aplicarea gunoierului de grajd și a nămolurilor de epurare sunt inadecvate contribuind la riscul apariției emisiilor de gaz.
- În multe comunități rurale, calitatea apei din pânza freatică este în continuare neconformă, printre cauze aflându-se și poluarea istorică cu nitrați.

OPORTUNITĂȚI

Situația socio-economică a mediului rural

- Sinergia (inclusiv teritorială) dintre programele de dezvoltare naționale și ale UE.

- Crearea de noi IMM-uri cu activități non-agricole, culturale, creative și de cooperare în zonele rurale, pentru crearea de noi locuri de muncă.
- Continuarea sprijinului pentru investiții în activități agricole și non-agricole locale și pentru servicii rurale.
- Dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor de bază ca precondiție pentru creșterea nivelului de atractivitate a zonelor rurale.
- Utilizarea abilităților și activelor de capital de către persoanele care au activat pe piețe de muncă externe în domeniul agricol.
- Continuarea și consolidarea programelor de instruire de bază, a programelor de învățare pe tot parcursul vieții și de dezvoltare a abilităților antreprenoriale.
- Potențialul tehnologiei informaționale și al mijloacelor media de a sprijini dezvoltarea rurală.
- Continuarea sprijinului financiar pentru protejarea, conservarea și valorificarea resurselor locale (moștenire culturală, patrimoniu natural) ca bază pentru o dezvoltarea rurală sustenabilă.
- Promovarea identității locale.
- Dezvoltarea pachetelor de instrumente financiare pentru sprijinirea micilor afaceri.
- Consolidarea parteneriatelor ca bază pentru întărirea strategiilor locale care pot facilita inovarea, promovarea cooperării și creșterea economică locală.
- Creșterea accesului populației la tehnologia informației și serviciile de comunicații pentru a conecta societatea rurală la progresele globale, facilitând o mai bună participare la creșterea economică.

Nivel sectorial

- Creșterea permanentă a cererii de alimente de calitate pe piețele naționale și internaționale, inclusiv a cererii de alimente ecologice certificate.
- Sprijin financiar pentru reîntinerirea generațiilor în ferme.
- Înființarea de parteneriate care să promoveze transferul de cunoștințe și inovarea.
- Sporirea nivelului de conștientizare cu privire la beneficiile practicilor prietenoase cu mediul înconjurător și la gestionarea durabilă a resurselor naturale, pentru fermieri și pentru deținătorii de păduri.
- Servicii de consultanță îmbunătățite pentru creșterea performanței sectoarelor agricol și silvic.
- Creșterea valorii adăugate a produselor alimentare cu semne de calitate.
- Creșterea valorii adăugate prin diversificarea ofertei de produse din lemn de calitate
- Dezvoltarea teritorială echilibrată asigurată de măsuri care să reducă decalajele și dezavantajele dintre zonele afectate de constrângeri naturale (în special zonele montane) și celelalte zone.
- Neutralizarea efectelor schimbărilor climatice, prin folosirea de tehnologii inovative care să asigure un management eficient al resurselor naturale.
- Înființarea și dezvoltarea de lanțuri locale de aprovizionare cu produse agro-alimentare și de rețele de desfacere care să conecteze producătorii și consumatorii, inclusiv să asigure o legătură mai bună între zonele rurale și urbane.

- O Rețea Națională de Dezvoltare Rurală care să faciliteze diseminarea de informații, să încurajeze cooperarea transnațională și inter-regională și asimilarea de cele mai bune practici inovative.
- Posibilitatea de utilizare a instrumentelor de gestionare a riscurilor în agricultură (asigurarea recoltelor, animalelor și plantelor, înființarea de fonduri mutuale, stabilizarea veniturilor).

Mediu și climă

- Creșterea atractivității zonelor rurale printr-o creștere a gradului de conștientizare a consumatorilor în ceea ce privește produsele locale de o valoare ridicată și a faptului că un consum ridicat al acestor produse constituie o investiție în serviciile publice oferite de agricultura extensivă, adresate întregii societăți.
- Stimularea gestionării durabile a resurselor naturale.
- Atingerea unor obiective mai ambițioase cu privire la protecția mediului prin crearea unor pachete de agro-mediu și climă.
- Creșterea suprafețelor de teren agricol împădurite – în special terenurile cu productivitate scăzută sau cele afectate de fenomene de degradare, cum ar fi eroziunea solului, alunecări de teren sau deșertificare.
- Adaptarea la efectele schimbărilor climatice prin înființarea perdelelor forestiere.
- Integrarea acțiunilor care să contribuie la atingerea obiectivelor de mediu identificate la nivel local în strategiile de dezvoltare locală.

AMENINTĂRI

Situația socio-economică a mediului rural

- Scăderea populației rurale, în special în rândul tinerilor și al persoanelor calificate, îndeosebi în zonele montane.
- Adâncirea disparităților dintre zonele rurale și urbane, din cauza slabei capacități în asigurarea infrastructurii și a serviciilor de bază.
- Menținerea gradului ridicat de ocupare în sectorul agricol față de celelalte sectoare ale economiei rurale
- Resurse financiare limitate ale comunităților locale necesare întreținerii infrastructurii de bază.
- Pierderi materiale și umane datorate vulnerabilității comunităților rurale în fața manifestării, din ce în ce mai frecvente, a efectelor schimbărilor climatice și a fenomenelor meteorologice extreme.
- Alterarea și pierderea moștenirii culturale și a tradițiilor rurale.
- Eșecul în formarea de parteneriate locale puternice și în promovarea potențialului endogen al regiunilor.

Nivel sectorial

- Menținerea tendinței descendente a numărului de cercetători și a centrelor de cercetare.
- Menținerea unui nivel scăzut de calitate al consultanței, ca sprijin pentru fermieri.
- Creșterea concurenței produselor cu valoare adăugată mare provenite din alte piețe și a presiunii exercitate asupra sectorului de vânzare cu amănuntul.
- Volatilitatea prețurilor pentru produse agricole.

- Creșterea ponderii suprafețelor ocupate de livezile îmbătrânite, slab productive.
- Destabilizarea pieței lemnului și afectarea sănătății pădurilor, ca urmare a manifestării fenomenelor climatice extreme cu frecvență și intensitate crescută (secetă, vânt puternic).
- Menținerea unui grad mare de fărâmițare a exploatațiilor agricole, cu implicații în performanța la nivelul fermelor și în viabilitatea acestora.

Mediu și climă

- Creșterea impactului negativ asupra mediului a activităților agricole (degradarea solurilor, poluarea apelor, afectarea biodiversității și creșterea emisiilor GES) ca rezultat al intensivizării agriculturii în urma creșterii cererii globale de produse alimentare (în special pe terenurile agricole cele mai productive).
- Abandonul activităților agricole cu influențe negative în conservarea biodiversității, calitatea solului, starea peisajelor, în special în zonele afectate de constrângeri naturale.
- Exploatarea suprafețelor împădurite în afara cadrului legal, cu consecințe ulterioare în ceea ce privește diminuarea funcțiilor de protecție a mediului.
- Accentuarea efectelor negative, în special asupra resurselor de apă, rezultate în urma utilizării unor tehnologii neperformante cu scopul limitării efectelor schimbărilor climatice.

5.2 Analiza SWOT a comunei Cașin

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<i>Aspecte generale</i> - Poziționarea geografică avantajoasă în cadrul județului; - Accesibilitatea facilă a comunei (rutier, feroviar și aerian); - Clima și relieful favorabil; - Rețea hidrografică extinsă; - Densitatea populației scăzută și funcționalitatea agricolă a localității; - Tradiție îndelungată în zonă în agricultură și creșterea animalelor, soluri bogate, existența surselor de apă; - Existența căilor de acces pentru turism rural, chiar dacă necesită intervenții pentru modernizare.	<i>Aspecte generale</i> - Nevalorificarea corespunzătoare a resurselor naturale locale; - Nevalorificarea corespunzătoare a resurselor antropice locale; - Lipsa diversității activităților economice locale; - Riscurile naturale la care este supusă comuna datorită amplasării geografice și riscurile provocate de comunitate.
<i>Dezvoltare economică</i> - Creșterea numărului de salariați din comună, 2011-2018; - Potențial agricol local foarte ridicat (soluri calitative/fertile);	<i>Dezvoltare economică</i> - Spiritul antreprenorial scăzut; - Productivitate scăzută a agenților economici locali activi; - Rata șomajului ridicată, la nivel local; - Infrastructură turistică slab dezvoltată; - Absența sistemelor de irigații;

- Evoluția ridicată a sectorului imobiliar/rezidențial datorită tinerilor ce se întorc din străinătate; - Forța de muncă disponibilă pentru activități agricole; - Ponderea ridicată a fondului agricol în totalul fondului funciar; - Productivitate agricolă ridicată, comparativ cu alte comune din județ; - Evoluția agriculturii ecologice în plan local.	- Promovarea slabă a resurselor turistice locale; - Accesul limitat al populației la diverse servicii și activități recreaționale; - Număr redus și stare avansată de degradare a căminelor culturale existente.
<i>Conectivitate</i> - Accesibilitate rutieră facilă a comunei - Comuna Cașin se afla la: o distanță de 11 km față de municipiul Onesti; - Accesibilitate aeriană facilă prin localizarea Aeroportului Internațional Bacău; - Conectivitate feroviară bună a comunei pentru accesul internațional; - Acoperire bună a localității cu servicii de telefonie, internet și TV.	<i>Conectivitate</i> - Starea precară a infrastructurii rutiere și necesitatea modernizării și reabilitării drumurilor satești din comună; - Gradul scăzut de iluminare a drumurilor locale la nivel de comună.
<i>Domeniul social</i> - Evoluția pozitivă a efectivului populației; - Spor natural pozitiv; - Spor migrator pozitiv (stabiliri de domiciliu, inclusiv migrația externă); - Condiții de locuire bune (suprafață locuibilă per locuință și per locuitor ridicate).	<i>Domeniul social</i> - Populație în curs de îmbătrânire din punct de vedere demografic; - Rata de îmbătrânire demografică ridicată; - Lipsa infrastructurii de sprijinire a cazurilor sociale; - Ponderea ridicată a pensionarilor (25% din populația stabilă); - Plecarea la muncă în străinătate a locuitorilor; - Slaba dezvoltare a infrastructurii de bază;
<i>Servicii publice</i> - Existența rețelei de distribuție a apei potabile; - Existența serviciilor de salubritate în comună; - Gradul mediu de solicitare a personalului didactic; - Existența infrastructurii de sănătate în comună (cabinet medical de familie, farmacie); - Existența unui cabinet veterinar în comună; - Existența infrastructurii și activităților culturale în comună.	<i>Servicii publice</i> - Acoperirea slabă a rețelei de distribuție a apei potabile în comună; - Lipsa rețelei de canalizare din comună; - Lipsa rețelei de furnizare a gazelor naturale în comună; - Scăderea numărului populației școlare; - Numărul redus de PC-uri din unitățile școlare locale.
<i>Mediu și eficiență energetică</i> - Calitatea ridicată a terenurilor agricole; - Existența unui fond forestier mare.	<i>Mediu și eficiență energetică</i> - Existența terenurilor neagricole, lăsate negrijite.
<i>Capacitate administrativă</i> - Ponderea ridicată a investițiilor în bugetul local;	<i>Capacitate administrativă</i> - Deficitul de personal calificat; - Necesitatea formării și instruirii resurselor umane;

- Interesul crescut al administrației publice în dezvoltarea și implementarea de proiecte pentru dezvoltarea comunei.	- Necesitatea modernizării primăriei; - Insuficiența echipamentelor / soluțiilor IT; - Necesitatea serviciilor de consultanță pentru managementul proiectelor implementate de autoritatea publică.
OPORTUNITATI	AMENINTARI
- Accesarea fondurilor europene și guvernamentale pentru modernizarea și reabilitarea drumurilor satești din comună; - Crearea de produse și activități legate de calitatea factorilor de mediu; - Valorificarea produselor specifice locale prin investiții în domeniul agricol (realizare sere pentru creșterea legumelor, centru de colectare produse agricole – fructe, legume, lapte, centru de prelucrare produse agricole fructe, legume, carne); - Investiții în infrastructura turistică locală (construcții structuri de primire turistică – pensiune); - Asocierea în domeniu agricol și atragerea fondurilor în agricultură; - Evoluția pozitivă a consumului de produse agricole ecologice; - Prioritizarea sectorului agricol național pentru susținerea creșterii economice; - Relansarea Programelor Operaționale pentru dezvoltarea socio-economică a României; - Dezvoltarea rețelelor de transport; - Preocupările existente atât la nivel județean cât și la nivel național și european pentru reducerea disparităților între mediul rural și cel urban în privința calității vieții.	- Schimbarea factorilor climatici; - Creșterea prețurilor la energie și combustibil; - Lipsa fondurilor locale pentru dezvoltarea investițiilor; - Presiunea exercitată de dezvoltarea imobiliară asupra factorilor de mediu și a biodiversității; - Presiuni asupra sistemului social prin îmbătrânirea populației; - Situația sistemului sanitar național – starea infrastructurii de sănătate și exodul personalului medical; - Schimbările continue ale sistemului de învățământ; - Atragerea investițiilor străine cu precădere în alte zone ale țării; - Inconsecvență și instabilitate politică; - Concurența de la nivel regional în domeniul turismului; - Blocarea finanțărilor pentru programele de mediu; - Atractivitatea scăzută a mediului rural pentru forța de muncă specializată.

Capitolul 6

STRATEGIA DE DEZVOLTARE SOCIO-ECONOMICĂ A COMUNEI CAȘIN

6.1 Contextul elaborării strategiei de dezvoltare locală

Strategia este definită drept cadrul care orientează alegerile, care determină natura și direcția unei comunități. Strategia ajută la stabilirea unei direcții unitare pentru comunitate în termenii obiectivelor sale operaționale și furnizează baza alocării resurselor necesare pentru orientarea acestora spre atingerea acestor obiective.

Planurile strategice sunt documente elaborate pe termen mediu și lung, care se revizuiesc periodic și care pun în relație eforturile de planificare a acțiunilor. Un astfel de exercițiu permite unei comunități să realizeze o prioritizare, o ierarhizare a problemelor în funcție de resursele disponibile.

Principii de bază în planificarea strategică:

- șansele comunității de a avea succes sporesc în cazul când există un plan strategic care include folosirea oportunităților apărute în mediul exterior;
- șansele comunității de a avea succes sunt mai mari dacă liderii ei își proiectează perspectiva împreună cu membrii organizației astfel, încât toți să fie implicați în procesul de realizare a perspectivei.

Strategia de dezvoltare locală reprezintă un instrument participativ care implică întreaga comunitate și care are drept scop asigurarea dezvoltării economice. În cele mai multe cazuri, o strategie de dezvoltare locală este un demers pe termen lung, fiind o proiecție în viitor a comunității. Această viziune a comunității cu privire la dezvoltarea sa viitoare trebuie să fie împărtășită de toți actorii relevanți de la nivel local și transpusă într-un set de obiective specifice și un plan de acțiuni concret.

Strategia nu este altceva decât un instrument care permite luarea unei decizii la un moment dat pe baza evaluărilor anterioare cu caracter justificativ.

Planificarea strategică este un proces sistematic prin care comunitatea, fie ea o comună, un oraș, un municipiu sau o microregiune agreează anumite priorități, care sunt esențiale pentru îndeplinirea misiunii ei și se află în concordanță cu evoluția mediului înconjurător.

Planificarea este o activitate orientată spre viitor prin care sunt stabilite o serie de obiective și a ceea ce trebuie făcut pentru a atinge aceste obiective. În urma planificării se pot lua decizii cu privire la ce trebuie făcut, când trebuie făcut, cum trebuie făcut și cine trebuie să o facă. Planificarea este un proces care nu se încheie odată cu crearea unui plan, ci continuă cu implementarea acestuia, ținându-se cont de faptul că, în etapa de implementare și control, planul poate necesita îmbunătățiri sau modificări menite să îl facă mai eficient.

Pe parcurs pot apărea modificări, ajustări, însă acestea nu modifică substanțial obiectivele și acțiunile prevăzute anterior.

Planificarea trebuie văzută ca fiind un proces ciclic, repetitiv. Orice proces de planificare constă în stabilirea obiectivelor, planificarea propriu zisă pentru atingerea

acestora, un proces de autocontrol și un sistem periodic de revizuire, urmat de o evaluare a rezultatelor și de decizia de a reîncepe exercițiul de programare.

Planificarea internă este un instrument de coordonare care ne poate ajuta să:

- ✓ definim orientările și obiectivele strategice ale comunității;
- ✓ determinăm prioritățile și cele mai potrivite acțiuni pe care la vom face pe termen scurt și mediu.

În ceea ce privește utilizarea procesului de planificarea strategică ca un mijloc de comunicare și motivare internă aceasta ne permite să:

- ✓ informăm membrii comunității despre problemele cu care aceasta se confruntă, dincolo de problemele personale ale fiecăruia;
- ✓ stabilim împreună cu membrii comunității calea optimă de utilizare a resurselor umane, materiale și de altă natură.

6.2 Strategia de Dezvoltare Locală a Comunei Cașin

Strategia pleacă de la premisa că, dezvoltarea durabilă prezintă un cadru de gândire care, odată însușit de către cetățean, va ajuta la crearea unei societăți mai echitabile, definită prin echilibru și solidaritate și care să poată face față schimbărilor aduse de probleme actuale globale, regionale și naționale, inclusiv scăderea demografică. Grija statului față de cetățean și respectul cetățeanului față de instituții, față de aproapele său, de valorile morale și diversitatea culturală și etnică vor duce la o societate durabilă.

Prezentul document este realizat la solicitarea reprezentanților Primăriei Cașin, județul Bacău și reflectă atitudinea locuitorilor cu privire la prioritatea de dezvoltare a Administrației Locale pe următorii șapte ani. Opinia locuitorilor a fost cunoscută utilizând metodele de cercetare formală cu cele două ramuri: cantitativă și calitativă. Astfel, în ceea ce privește cercetarea calitativă, operatorii au utilizat interviuri, iar cercetarea cantitativă a fost realizată prin utilizarea anchetelor, documentelor existente.

Odată cu intrarea României în Uniunea Europeană este necesar să ajungem la un nivel de trai similar celorlalte țări integrate, prin atingerea unui produs intern brut (PIB - indicator macroeconomic care reflectă suma valorii de piață a tuturor mărfurilor și serviciilor destinate consumului final, produse în toate ramurile economiei în interiorul unui stat în decurs de un an) de 55%. Pentru atingerea acestui obiectiv, România va beneficia în continuare, în perioada 2021 – 2027 de finanțări pe diverse domenii.

Strategia de Dezvoltare Locală a comunei Cașin reprezintă instrumentul de lucru al administrației publice locale și este agreat de întreaga comunitate locală. Astfel se va orienta gândirea, decizia și acțiunea către obiective superioare sau către premisele obiectivelor. Totodată prin acest mijloc se vor evita abaterile datorate urgențelor, avantajelor și dezavantajelor ce pot interveni în anumite momente. În aceste condiții, toți factorii interesați de progresul economico-social al comunei vor beneficia de acest ghid de prezentare a tuturor obiectivelor de dezvoltare, prin care se indică atât direcțiile de dezvoltare specifice, cât și acțiunile punctuale ce se vor constitui ca viitoare proiecte ale administrației publice locale.

Utilizarea instrumentelor de consultare a comunității locale a determinat adaptarea tuturor propunerilor de acțiuni pentru că se dorea ca la final Strategia de Dezvoltare Locală să fie în consens cu aspirațiile locuitorilor comunei Cașin.

Importanța acestui aspect este dată atât de certitudinea implicării viitoare a comunității în implementarea strategiei de dezvoltare locală, cât și de posibilitatea asumării depline și conștiente a acestora.

În procesul de elaborare a strategiei de dezvoltare, administrația publică locală lansează procedura de consultare a comunității din localitatea Cașin asupra propunerii finale.

Metodologic, prezenta strategie are la bază și se fundamentează pe următoarele instrumente și proceduri de lucru:

- *analiza de conținut;*
- *analiza de date statistice din surse organizate și realizate de consultant;*
- *comparații de date statistice înseriate și pe scale evolutive;*
- *interviuri în profunzime cu factori decizionali și de opinie din structura domeniilor cheie analizate în cadrul studiului;*
- *analiza SWOT;*
- *interpretări aferente unor studii, rapoarte, cercetări, documente de politică, strategie și norme acționale europene, naționale, regionale, județene și locale.*

6.3 Obiectivele Strategiei de Dezvoltare Locală

Strategia de dezvoltare economică durabilă reprezintă cadrul pentru o viziune pe termen lung asupra dezvoltării durabile, în care creșterea economică, coeziunea socială și protecția mediului merg mână în mână și se sprijină reciproc. Strategia de dezvoltare economică durabilă a județului Bacău reprezintă un demers pe termen lung, un instrument care urmărește stabilirea într-o manieră unitară a principalele obiective de dezvoltare la nivel județean, acțiunile prioritare pentru atingerea acestora și principalii actori și rolurile acestora. Abordarea integrată a acestor aspecte va conduce la o mai bună coordonare a actorilor locali și intervențiilor acestora și rezolvarea mai eficientă a problemelor de dezvoltare economico-sociale, Strategia de dezvoltare economică a județului Bacău, orizont 2030, corelată cu obiectivele Agenda 2030.

Principalele probleme cu care se confruntă județul Bacău sunt reprezentate de către disparitățile de dezvoltare socio-economică dintre mediul urban și cel rural distribuția teritorială a centrelor urbane, respectiv concentrarea acestora în zona centrală și vestică precum și declinul sectorului industrial care a afectat în mod grav anumite zone. Pe de altă parte, județul Bacău dispune de resurse naturale și antropice variate și bogate: soluri favorabile agriculturii, resurse hidrografice, izvoare de ape minerale și terapeutice, resurse minerale (hidrocarburi, combustibili solizi, zăcăminte nemetalifere, sare gemă, săruri de potasiu), roci utile și materiale de construcții, fond forestier.

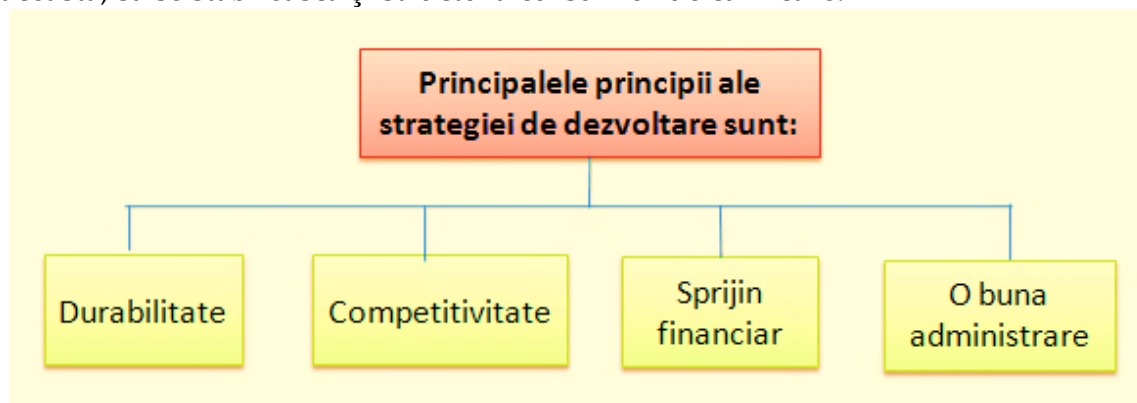
Ținând cont de aceste aspecte, dezvoltarea viitoare a județului se va baza pe valorificarea superioară resurselor locale (potențial agricol, resurse turistice etc.), susținerea, dezvoltarea și afirmarea rolului de catalizator al dezvoltării socio-economice al centrelor urbane și pe regenerarea zonelor industriale și valorificarea tradiției în domeniu. Susținerea activităților cu valoare adăugată mare, respectiv din domeniul cercetării, dezvoltării și inovării va permite atragerea și valorificarea resurselor umane înalt calificate și afirmarea municipiului Bacău.

În cazul strategiilor pe termen lung trebuie să se ia în considerare, cu foarte mare atenție, viitoarele rezultate trebuie luat în calcul și faptul că rezultatul real nu poate fi prevăzut deoarece situațiile neprevăzute pot și ele să exercite o influență importantă asupra lor.

Obiectivele de dezvoltare ale comunei Bacău se pot realiza numai în condițiile unei strategii care să stabilească cu claritate alternativele de dezvoltare ale comunei, în funcție de aceasta, să se stabilească și structura cursurilor de calificare.

Durabilitate - condiții mai bune de trai pentru toți locuitorii comunei dar, în special, pentru persoanele defavorizate, precum și un minim de condiții necesare pentru un trai decent, sănătatea și bunăstarea tuturor.

Competitivitate - permite dezvoltarea economiei proprii în context regional, național și chiar internațional, promovarea unui sector privat productiv și competitiv.

Sprijin financiar - să poată facilita accesul la o varietate de surse financiare pentru a satisface nevoile de investiții și dezvoltare.

O bună administrare - reacția eficientă și efectivă la problemele comunității prin responsabilizarea autorităților locale și parteneriatul cu societatea civilă.

Principalele obiectivele ale strategiei de dezvoltare durabilă, sunt:

- ✓ orientarea comunei spre dezvoltare economică cu scopul de a crea mai multe locuri de muncă;
- ✓ dezvoltarea unui proces comun de organizare pentru a stabili prioritățile comunității, strategia și acțiunile sale;
- ✓ sprijinirea autorităților publice locale în prezentarea strategiilor financiare și de investiții;
- ✓ să determine eficientizarea managementului.

Realizarea obiectivelor de dezvoltare economico - socială durabilă va lua în considerare următoarele criterii:

- coeziunea și solidaritatea cetățenilor;
- puterea comunei;
- dezvoltarea durabilă;
- obiective de calitate globale locale – integrare.

Alternativele de optimizare ale proceselor Strategiei de Dezvoltare Locală sunt legate de adoptarea unui anumit model de funcționare, care să poată fi luat ca sistem de referință în evaluarea continuă a rezultatelor, astfel încât procesul de implementare a acestora să poată fi monitorizat și evaluat de către toți partenerii implicați:

- cetățenii și societatea civilă;
- comunitatea economică și componentele ei majore (administrația, infrastructuri urbane, sisteme financiar-bancare, etc.);
- tehnocrații (experti, evaluatori, auditori, tehnologi).

Cele trei procese de bază principale: *social, economic și mediu* vor fi completate de alte procese caracteristice comunei Cașin, procesele de urbanism și infrastructura, conturând un proces comunitar integrat, alcătuit din procesele paralele realizând un ansamblu funcțional, cu o viziune unitară integrată. Acestea corespund domeniilor și sectoarelor definite încă din faza de evaluare a situației existente și a potențialului local.

Capacitatea strategiei și a planurilor de acțiune de a răspunde nevoilor actuale, utilizând eficient resursele existente și adaptându-se viziunii generațiilor tinere reprezintă, de asemenea, un criteriu fundamental de realizare a obiectivelor majore descrise în acest capitol.

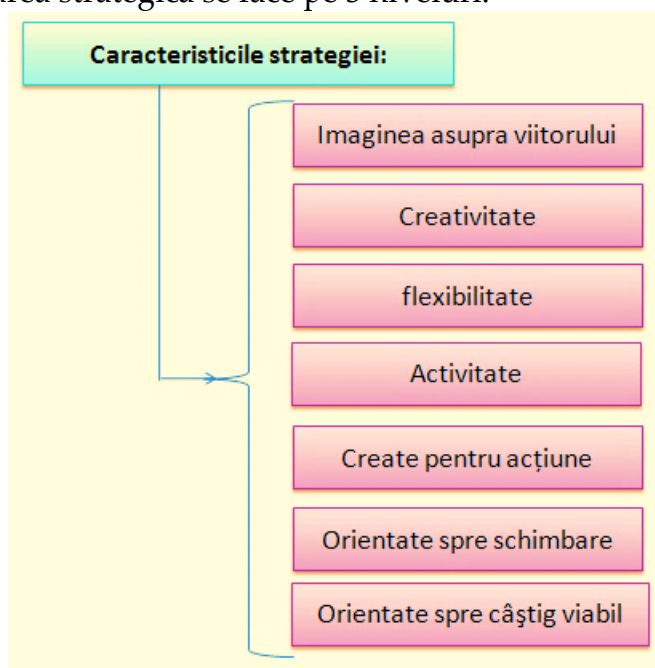
Pentru fiecare domeniu planificarea strategică se face pe 3 niveluri:

- nivel strategic - pe termen lung;
- nivel tactic - pe termen mediu;
- nivel de proiecte - pe termen scurt, esalonat.

În acest fel se acoperă complet aria de dezvoltare strategică a comunei și se prefigurează tendințele pentru perioada următoare.

Strategia de dezvoltare durabilă are cel puțin șapte trăsături caracteristice care se recomandă managerilor de la nivel local responsabili cu acest domeniu.

Această strategie se adresează, în special, comunității locale, care și-a arătat interesul pentru obiectivele ei și pe care le susținem, așa cum reiese din consultarea locuitorilor comunei.

Principalele obiective ale dezvoltării durabile ale comunei Cașin, constau în:

- dezvoltarea infrastructurii de bază a comunei;
- protecția mediului;
- întărirea coeziunii sociale și reducerea sărăciei;
- regenerare rurală.

Redactarea strategiei pornește de la următoarele **PREMISE**:

- îmbunătățirea condițiilor de viață ale populației comunei (locuințe și locuri de muncă la standarde europene);
- ridicarea standardului calitativ al designului comunei, al construcțiilor, serviciilor și al imaginii în general;

- ⇒ oferirea de oportunități pentru intervenția sectorului privat în operațiunile comunei, fie sub forma investițiilor directe în proiecte izolate, fie sub forma parteneriatelor sau consultărilor permanente între parteneri;
- ⇒ adaptarea la inevitabilele schimbări ce au loc în comună. De aceea, procesul de planificare trebuie să fie creativ, participativ și anticipativ.

Conform premiselor de formulare a strategiei și a perspectivelor de dezvoltare a comunei Cașin, conceptul strategic trebuie formulat astfel încât transpunerea sa într-un plan strategic să asigure un pachet de acțiuni ce vor duce la creșterea economică, creșterea bazei de impozitare, crearea de locuri de muncă și îmbunătățirea calității mediului de viață al comunității.

Conceptul strategic de dezvoltare se traduce astfel printr-o dezvoltare economică datorată poziției geostrategice a comunei, determinată de atragerea de firme/activități economice/investiții. În acest sens, trebuie urmate două puncte prioritare: *creșterea gradului de atractivitate a comunei* (prin îmbunătățirea imaginii, a calității vieții, prin revitalizare rurală) și *facilități de atragere a firmelor private* (prin investiții în infrastructură, oferta de terenuri și clădiri, servicii strategice, facilități fiscale, etc.)

Luând în considerare faptul că o comună nu este un sistem închis, iar realizarea obiectivelor generale se întemeiază pe aplicarea unui management care să conducă la dezvoltare și/sau regenerare rurală, politicile, planificarea strategică rurală, precum și realizarea programelor și proiectelor se vor face cu respectarea următoarelor *principii*:

- dezvoltarea durabilă, în așa fel încât pe termen lung să se producă schimbări majore de cultură și atitudine în ceea ce privește utilizarea resurselor de către populație și operatorilor de piață;
- întărirea capacității instituționale: prin management eficient, definirea serviciilor publice în raport cu resursele financiare actuale, cu obiectivele dezvoltării durabile, precum și cu cerințele populației;
- realizarea programelor și proiectelor prin parteneriat public-privat;
- realizarea acelor programe și proiecte pe care sectorul privat nu le poate realiza;
- integrarea politicilor atât pe orizontală, pentru a se realiza un efect sinergic simultan între sectoare, cât și pe verticală, având în vedere corelarea și integrarea politicilor de dezvoltare a comunei cu politicile de dezvoltare ale județului Bacău și ale regiunii din care face parte;
- managementul resurselor, ce presupune integrarea fluxurilor de resurse energetice, materiale, financiare și umane, precum și integrarea fluxurilor de resurse energetice și materiale într-un ciclu natural;
- utilizarea mecanismelor de piață pentru a atinge ținta durabilității, respectiv emiterea de reglementări pentru eco-taxă și funcționarea utilităților publice în sistem de piață, evaluarea investițiilor după criterii de mediu, luarea în considerare a problemelor de mediu la întocmirea bugetului local;
- descentralizarea managementului în sectorul energetic;
- design-ul durabil arhitectonic în temeiul căruia se stabilesc reguli privitoare la materialele de construcții, design-ul unei clădiri, bioclimatul, densitatea clădirilor într-un areal, orientarea spațială a clădirilor, "structuri verzi" în jurul clădirilor, microclimat, eficiența energetică;

- realizarea unui program sau proiect fără a afecta cultura unei comunități, ori pentru a recupera moștenirea culturală a unei comunități și/sau tradițiile întregii comunități locale;
- evitarea multiplicării serviciilor publice, care nu servesc unei nevoi locale;
- fixarea regulilor de utilizare rațională a terenurilor pentru toate proiectele de dezvoltare în baza planului de urbanism general, ca instrument de planificare spațială;
- analiza capacității tehnice de execuție;
- evaluarea eficienței utilizării resurselor financiare și umane;
- evaluarea viabilității financiare a unui program sau proiect prin prisma veniturilor fiscale obținute;
- identificarea nevoilor comunității locale și a priorităților acesteia;
- corespondența între lansarea unui program sau proiect și nevoile comunității;
- evaluarea nevoilor comunităților sărace și a capacității municipalității de a asigura accesul acestora la locuința, locuri de muncă și serviciile publice de bază;
- protecția mediului;
- realizarea unui program sau proiect în parteneriat cu sectorul privat, ori realizarea unui program sau proiect de către sectorul privat, pentru a transfera costurile unei investiții, dacă există oportunitatea de a obține profituri viitoare;

asigurarea publicității informațiilor cu impact în investiții (informații topografice, informații statistice privind economia locală și regională, regulamentul de urbanism, planul de urbanism general și planurile de urbanism zonal).

Obiectivul general strategic de dezvoltare durabilă este transformarea sustenabilă a comunei și creșterea capacității sale economice, astfel încât acesta să devină un centru de referință în domeniile economice și de investiții din punct de vedere ecologic, precum și un centru regional cultural, de învățământ și turistic.

Principalele obiective ale strategiei de dezvoltare locală a comunei Cașin sunt:

- Dezvoltarea climatului economic;
- Dezvoltarea infrastructurii de bază;
- Dezvoltarea resurselor umane;
- Îmbunătățirea calității mediului;
- Creșterea standardului de viață, reducerea sărăciei;
- Creșterea capacității administrative.

Obiective specifice

Dezvoltarea climatului social-economic:

- Restaurarea și valorificarea patrimoniului cultural;
- Promovarea turismului ecumenic;
- Promovarea, modernizarea și dotarea instituțiilor culturale;
- Înființarea de centre de colectare a produselor agricole (cereale, legume), precum și promovarea acestuia în lanțurile de furnizare;
- Sprijinirea activităților agricole și a IMM-urilor;
- Ridicarea gradului de informare și conștientizare a cetățenilor privind antreprenoriatul și accesarea de fonduri.

Dezvoltarea infrastructurii rurale, de bază:

- Modernizarea și reabilitarea tuturor drumurilor comunale, drumurilor de exploatare agricolă
- Extinderea aducțiunii cu apă și canalizare la nivelul întregii comune
- Înființare de noi cămine culturale
- Refacerea podurilor și podețelor la nivelul întregii comune
- Reparații la toate școlile și grădinițele din comună
- Realizare trotuare

Creșterea standardului de viață, reducerea sărăciei, creșterea capacității administrative:

- Elaborarea/revizuirea strategiilor de dezvoltare, planurilor urbanistice și de amenajare a teritoriului – extinderea spațiului intravilan și sistematizarea teritoriului;
- Formarea personalului din administrația publică;
- Înființarea și dezvoltarea capacității administrative și a structurilor asociative;
- Implementarea sistemelor informatice integrate de tip e-Administrație: site dedicat îmbunătățit cu funcții publice de acces la documente de interes public, formulare etc.

Dezvoltarea resurselor umane

Obiectivul general în domeniul resurselor umane este dezvoltarea durabilă a resurselor umane, creșterea competitivității capitalului uman, conservarea tradițiilor, dezvoltarea meșteșugurilor ca instrument în integrarea pe piața muncii a persoanelor inactive, a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, a șomerilor, a persoanelor ocupate în agricultura de subzistență din comuna Cașin, prin furnizarea de servicii de informare, formare și consiliere profesională inclusiv prin dezvoltarea și valorificarea competențelor antreprenoriale a cetățenilor comunei Cașin și a zonelor limitrofe.

Proiectele în acest domeniu vor avea în vedere nevoile de dezvoltare la nivel local și vor fi adaptat acestor categorii de persoane, prin furnizarea serviciilor personalizate, care includ și componente de activare și motivare, programe de plasare la locul de muncă și alte categorii de intervenții care urmăresc facilitarea accesului pe piața muncii în sectoare/activități non-agricole. Participarea grupurilor țintă la programele de formare se va realiza în urma activității de informare și consiliere profesională sau de mediere.

Beneficiarii direcți

- Administrația Publică Locală a comunei Cașin;
- Parteneri locali și instituții ale comunei Cașin;
- Agenți economici și ONG-uri care acționează în comuna Cașin;
- Locuitorii comunei Cașin.

Principii și condiții

Pentru realizarea Planului Local de Acțiune, primarul comunei Cașin, ca autoritate publică locală, trebuie să-și întărească capacitatea instituțională la toate nivelele de

decizie și execuție, aceasta presupune atragerea și furnizarea de resurse financiare suficiente și mobilizarea resurselor umane, identificarea celor mai eficiente mecanisme de comunicare, dar și analizarea cadrului administrativ de alocare a responsabilităților.

Rezolvarea problemelor curente, cât și a celor ce vor apărea în viitor depinde în foarte mare măsură de gradul de competență al conducerii administrației publice locale.

Materializarea capacității instituționale este un proces de durată în care administrația publică trebuie să acționeze pentru schimbarea radicală a atitudinii funcționarului public față de accesul cetățenilor la activitatea administrației.

În acest sens o principală preocupare a managerului primăriei a fost de armonizare a procedurilor administrative cu cele ale Uniunii Europene.

INVESTITII PRIORITARE PROPUSE A FI REALIZATE **PENTRU PERIOADA 2021-2027**

Nr. crt.	DENUMIRE INVESTIȚIE
1.	CULTE: - Construirea de capele mortuare pe lângă fiecare biserică
2.	EDUCAȚIE: - Cresterea eficienței energetice și gestionarea inteligentă a energiei în clădirile publice cu destinația de unități de învățământ la Școala Învățător N. Paslaru; - Locuri de joacă pentru copii; - Îmbunătățirea și eficientizarea sistemului de învățământ prin atragerea de fonduri europene și naționale pentru reabilitarea școlilor și a grădinițelor (construire grădinițe) și dotarea acestora cu material didactic;
3.	CULTURĂ: - Extindere, reabilitare și modernizare – Cămin Cultural din sat Cașin; - Finalizare construire CAMIN CULTURAL SAT CURITA , comuna Casin; - Modernizare, dotare și întreținere bibliotecă comună; - Construire sau modernizare cămine culturale
4.	ECONOMIE ȘI ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ - Achiziție echipamente pentru situații de urgență (inundații, dezapezire) și mediu. - Dotarea cu mobilier și aparatură birotică, achiziții programe informatice și software pentru sediul primăriei; - Înființarea Camerei Agricole pentru îndrumarea cetățenilor privind finanțările acordate de Uniunea Europeană; - Dezvoltarea comerțului local și a micilor firme pentru crearea de noi locuri de muncă; - Realizarea unui centru de informare a cetățeanului; - Dezvoltarea turismului rural, implicit ecumenic, și agroturismului ca factor cheie în dezvoltarea economică a comunei;
5.	SĂNĂTATE:

	- Constructia dispensare medicale noi in fiecare sat din comună; - Construire parc agrement; - Cooperare cu cabinete medicale mari și promovarea în comună a campaniilor împotriva cancerului, campanii pentru copii, bătrâni, adulți pentru menținerea stării de sănătate fizică dar și mentală.
6.	PROTECȚIA MEDIULUI: - Ecologizarea pârâurilor - Managementul deșeurilor A. Realizarea unui sistem de colectare selectivă a deșeurilor B. Inițierea și aprobarea unui sistem local de penalizare a depozitării neautorizate de deșeurilor C. Informare și educarea cetățenilor privind colectarea selectivă a deșeurilor D. Responsabilizarea agenților economici - Achiziție echipamente pentru situații de urgență (inundații, dezapezire) și mediu
7.	SPORT: - Construire sală de sport scolară în Sat Cașin; - Modernizare teren de sport Școala Învățător Nicolae Pâslaru; - Amenajare locuri de joacă pentru copii; - Modernizarea terenurilor de sport, la nivelul întregii comune Cașin.
8.	ORDINEA PUBLICĂ: - Extindere sistem de supraveghere video în puncte fixe; - Creșterea gradului de siguranță a cetățenilor.
9.	TINERET: - Implicarea tinerilor prin participare activă la viața socială, culturală și politică a comunității
10.	ENERGIE: - Modernizarea sistemului de iluminat public prin creșterea eficienței energetice a corpurilor de iluminat și prin gestionarea inteligentă a energiei electrice a infrastructurii de iluminat public din comuna Cașin; - Extindere rețea iluminat; - Extindere rețele electrice; - Modernizarea și extinderea iluminatului stradal, pe cât posibil introducerea iluminatului stradal cu energie neconvențională.
11.	FONDURI EUROPENE: - Creșterea gradului de absorbție a fondurilor europene prin depunerea de noi proiecte de finanțare
12.	INFRASTRUCTURĂ: - Modernizare drumuri de interes local în comuna Cașin; - Extindere rețea de distribuție gaze naturale în satele Cași și Curița; - Extindere rețea de apă potabilă, construire Stația de Gospodărire a Apei, sat Cașin; - Realizare rețea de canalizare; - Construire Stație de apurare a apelor uzate; - Alei pietonale și parcuri; - Pistă de biciclete.

6.4 Eficiența energetică a comunei Cașin

România, ca țară membră a Uniunii Europene trebuie să se supună și să îndeplinească condițiile impuse de legislația UE. În ceea ce privește eficiența energetică, România a realizat "Strategia Energetică a României cu perspectiva anului 2050", strategie la care trebuie să se alinieze toate comunitățile rurale și urbane a României.

Strategia trasează direcțiile de dezvoltare ale sectorului energetic național pentru următoarele decenii, oferind autorităților publice și investitorilor repere necesare pentru întemeierea deciziilor strategice.

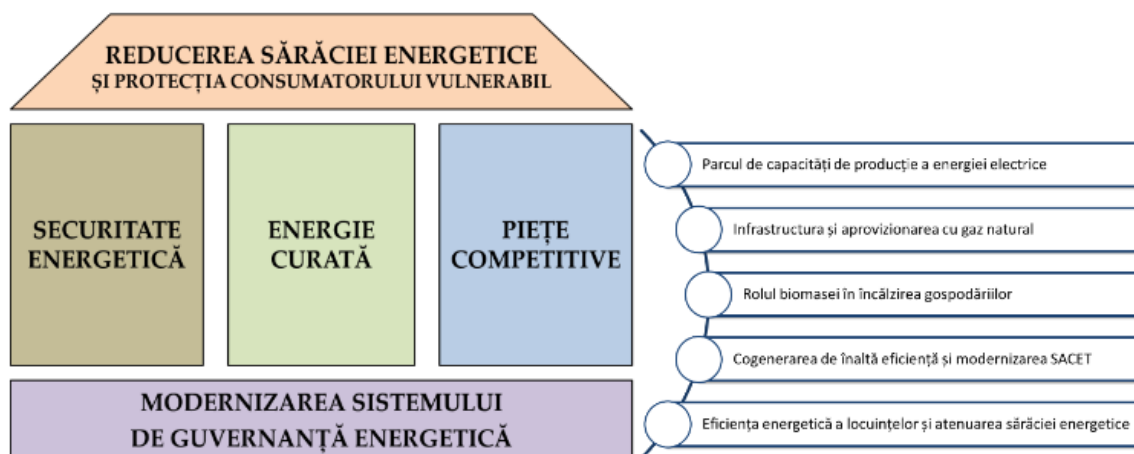
Sectorul energetic contribuie în mod esențial la dezvoltarea României, prin influența profundă asupra competitivității economiei, a calității vieții și a mediului. Pentru a susține pe termen lung așteptările consumatorilor, sectorul energetic românesc trebuie să devină mai robust din punct de vedere economic, mai avansat din punct de vedere tehnologic și mai puțin poluant. Punctul focal al Strategiei Energetice este anul 2030, în jurul căruia gravitează planificarea strategică și analiza de detaliu a sectorului energetic național. Strategia oferă o viziune și propuneri de dezvoltare a sectorului energetic până în 2030 și este centrată în jurul unui set de principii și obiective strategice fundamentale.

Pentru buna întemeiere a opțiunilor strategice, a fost realizat un studiu complex de modelare macroeconomică, cu simularea și compararea a numeroase scenarii de dezvoltare, prezentate în anexa metodologică. Proiecțiile pentru anul 2030 sunt bazate pe o modelare cantitativă cu grad ridicat de detaliu. Totodată, Strategia analizează și perspectiva pentru anul 2050, în care România este situată într-un context de transformări tehnologice, economice și de politici energetice care vor influența dezvoltarea piețelor românești de energie în următoarele trei decenii. Proiecțiile anului 2050 sunt, inevitabil, afectate de un grad mai mare de incertitudine, astfel că ele sunt relevante mai ales din punct de vedere al tendințelor generale, oferind o perspectivă de termen lung propunerilor strategice pentru 2030.

Obiective strategice fundamentale

Strategia Energetică a României urmărește cinci obiective strategice fundamentale (prezentate pe scurt în imaginea de mai jos): imperativele de securitate energetică, de asigurare a competitivității economiei, respectiv de tranziție a sectorului energetic către un model de dezvoltare sustenabilă, sprijinite pe fundamentul unei bune guvernante a sectorului energetic și urmărind, în definitiv, asigurarea energiei pentru toți consumatorii și suportabilitatea ei prin reducerea sărăciei energetice și protecția consumatorilor vulnerabili.

Principii ale Strategiei Energetice

Ca prim principiu, Strategia pune pe plan central nevoile și interesele tuturor consumatorilor de energie – casnici, comerciali și instituționali.

Strategia Energetică a României acordă atenție faptului că aceste nevoi și interese sunt diverse și în permanentă evoluție. În legătură cu aceasta, al doilea principiu este transparența și dialogul de substanță cu părțile interesate, atât în procesul de elaborare a Strategiei, cât și în procesul general de elaborare a politicilor. Apoi, modernizarea sistemului de guvernare energetică se bazează pe trei principii:

- o mai bună delimitare a funcțiilor statului de elaborator de politici și de reglementator de cea de deținător de active și de investitor;
- utilizarea mecanismelor pieței competitive în urmărirea obiectivelor strategice, pentru a da o perspectivă stabilă mediului investițional;
- și respectarea neutralității tehnologice.

Neutralitatea tehnologică este importantă din perspectiva minimizării costului tranziției energetice; în urmărirea obiectivelor securității energetice și al reducerii emisiilor trebuie evitată tendința de a prescrie soluții tehnologice specifice, ce nu sunt bazate pe principii de eficiență economică. Neutralitatea tehnologică presupune capacitatea pieței competitive de a selecta soluțiile tehnologice cele mai eficiente din punct de vedere al raportului performanță-cost, apte a contribui la realizarea obiectivelor strategice. Modelarea cantitativă oferă indicații cu privire la competitivitatea relativă a tehnologiilor și la modul în care mixul lor poate contribui eficient la îndeplinirea obiectivelor strategice.

Noi direcții de dezvoltare a sectorului energetic din România

Pentru a beneficia de deschiderile oferite în procesul de tranziție energetică globală, România trebuie să-și asume direcții noi de dezvoltare în sectorul energetic. Aceste deschideri pot aduce avantaje directe consumatorilor și crește atractivitatea României pentru investiții în industria producătoare de mașini, componente și materiale necesare tranziției energetice:

(I) Transformarea României în centru al producției de componente pentru autovehicule electrice și pentru tehnologiile de SRE.

De exemplu, pot fi produse în România baterii pentru stocarea energiei electrice, pompe de căldură, materiale pentru creșterea eficienței energetice a clădirilor, tehnologii de gestiune a rețelelor inteligente și a consumului de energie etc. Cercetarea și inovarea din România vor potența această direcție de evoluție tehnologică.

Concurența între țări pentru a atrage capacități de producție a acestor echipamente, componente și materiale este acerbă. Pentru a deveni o destinație atractivă de investiții și a crea locuri de muncă în acest domeniu, România trebuie să devină, treptat, un utilizator de importanță regională al acestor tehnologii, conform priorităților sale strategice.

(II) Dezvoltarea rețelelor inteligente de transport și distribuție a energiei electrice.

Rețelele inteligente permit controlul în timp real și comunicarea în dublu sens cu consumatorii, cu optimizarea instantanee a producției și consumului de energie.

Interacțiunea dintre rețelele de energie electrică, internet și rețelele de comunicații se va amplifica, facilitând câștiguri de eficiență energetică și de flexibilitate. Noile tehnologii trebuie adoptate treptat, cu un cost cât mai redus, cu protecția datelor cu caracter personal și cu grad înalt de securitate în fața atacurilor cibernetice.

(III) Rețelele inteligente vor facilita tranziția consumatorului către rolul de prosumator, care injectează în rețea propria producție de energie electrică. Producția distribuită de energie electrică (energie generată sau stocată în diferite tipuri de sisteme de capacitate mică) poate reduce pierderile în rețelele electrice și crește siguranța aprovizionării. Pe termen lung, prosumatorul va avea impact asupra arhitecturii rețelelor, în special atunci când dispune și de o capacitate de stocare a energiei electrice, pentru a limita interacțiunea cu rețeaua. Va scădea, astfel, numărul gospodăriilor fără acces la rețelele de energie, inclusiv prin adoptarea de soluții autonome (off-grid), ce vor deveni mai accesibile economic.

(IV) Promovarea autovehiculelor electrice și a celor hibride, atât autoturisme, cât și autobuze și autoutilitare de mic tonaj, dedicate mediului urban. În 2030, acestea vor fi o prezență obișnuită în trafic, contribuind la reducerea emisiilor de gaze de eșapament. Rolul principal al statului este de a susține dezvoltarea infrastructurii de încărcare și a pieței în fazele incipiente de dezvoltare. România este bine plasată pentru a produce autovehicule electrice, baterii și componente, fiind necesară o politică activă de atragere a acestui tip de investiții. Încălzirea electrică (pompe de căldură) și soluțiile de trigenerare au de asemenea un potențial important.

(V) Clădirile inteligente, sub aspectul construcției, arhitecturii, operării, interschimbabilității și stocării pentru toate formele de energie, cu caracteristici de prosumator. Este oportună promovarea pe termen lung a construcției de astfel de clădiri la nivel național, inclusiv prin stabilirea unor standarde ambițioase de eficiență energetică pentru construcțiile noi. Atingerea Țintelor de decarbonare în orizontul anului

2050 va presupune investiții mari în eficiența energetică a imobilelor, iar statele care vor reuși să atragă investiții în industria eficienței energetice vor avea de câștigat în fața celor cu un stoc de clădiri mai puțin eficiente energetic, importatori ai acestor tehnologii. România poate fi printre câștigători în acest domeniu: materialele de construcție sustenabile și echipamentele pot fi produse în România, atât pentru piața internă, cât și pentru piețele internaționale.

Eficiența energetică și sursele regenerabile de energie reprezintă o bază importantă pentru dezvoltarea durabilă, pentru că ele contribuie la protecția mediului și a climei, la crearea de locuri de muncă la nivel local și la creșterea economică, la securitatea aprovizionării cu energie, la independență față de fluctuațiile prețului energiei, precum și la coeziunea socială și inovare.

Economisirea energiei și îmbunătățirea eficienței energetice reprezintă cel mai rapid, ecologic și rentabil mod de a aborda siguranța energetică, echitatea globală în domeniul energiei, protecția mediului, și stabilirea climei și de a asigura o creștere economică durabilă pe termen lung. Măsurile pentru îmbunătățirea eficienței energetice și pentru utilizarea surselor regenerabile de energie permit reducerea poluării mediului. Este important și util să schimbăm și să împărtășim informații, experiențe și bune practici care reprezintă cele mai eficiente mijloace pentru promovarea eficienței energetice și a surselor regenerabile de energie. Școlile trebuie să joace un rol important în accelerarea diseminării și în transferul bunelor practici și al tehnologiilor eficiente, care vor contribui la îmbunătățirea eficienței energetice la nivel local și global. Educarea, informarea și conștientizarea persoanelor și a actorilor interesați din comunitățile locale cu privire la eficiența energetică este o prioritate și trebuie să fie sprijinite.

Creșterea eficienței energetice are o contribuție majoră la realizarea siguranței alimentare, dezvoltării durabile și competitivității, la economisirea surselor energetice primare și la reducerea emisiilor de gaze cu efect de sera. În acest sens, Comisia Europeană a propus un set complet de măsuri în vederea instituirii unei noi politici energetice europene menite să combată schimbările climatice și să stimuleze securitatea și competitivitatea sectorului energetic al UE. Totodată, complexitatea problemelor legate de producerea, transportul și consumul energiei a crescut odată cu acutizarea problemelor.

În ceea ce privește țara noastră, acțiunile ce vizează promovarea eficienței energetice contribuie la reducerea impactului negativ asupra mediului, cât și la creșterea securității în alimentare, diminuând gradul de dependență de importurile energetice. Astfel, România trebuie să încurajeze în continuare investițiile în surse alternative de energie, acestea constituind o sursă nepoluantă și nepuizabilă care asigură creșterea siguranței în alimentarea cu energie, precum și limitarea importului de resurse energetice.

Economisirea energiei și îmbunătățirea eficienței energetice

Sporirea eficienței energetice se poate realiza pe mai multe căi începând de la educarea utilizatorilor în respectarea unor norme pentru economisirea energiei, continuând cu izolarea clădirilor, folosirea aparatelor electrocasnice de ultimă generație.

Reabilitarea respectiv modernizarea termică a unei clădiri reprezintă îmbunătățirea ei în scopul menținerii căldurii la interior. Aceasta presupune adăugarea

de izolație termică, etanșarea, îmbunătățirea sau chiar înlocuirea ferestrelor și a ușilor, precum și îmbunătățirea echipamentelor și instalațiilor cu care este dotată clădirea. Reabilitarea termică înseamnă și implementarea de măsuri de eficiență energetică în toate activitățile de renovare și reparații ale clădirii.

Țările din Europa Centrală și de Est se confruntă cu probleme economice și de mediu severe generate de sistemele lor energetice ineficiente și poluante precum și de o industrie poluantă. Investiții în producție curată, eficiență energetică îmbunătățită și utilizarea resurselor energetice locale constituie obțiuni viabile de abordare simultană a consecințelor de mediu și sociale ale tranziției. În același timp, unele din cele mai bune oportunități pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră vor fi consecința investițiilor în producția curată și eficientă energetică precum și din utilizarea resurselor locale de energie.

În cadrul strategiei de dezvoltare locală unul din obiectivele specifice este politica privind problemele energetice, de aceea Programul de îmbunătățire a eficienței energetice ce se dorește a fi accesat este un instrument important în elaborarea unei viziuni pe termen de cel puțin 5 ani care să definească evoluția viitoare a comunității, ținând seama de care să se orienteze întregul proces de planificare energetică.

Programul de eficiență energetică se impune ca o necesitate în abordarea integrată a resurselor disponibile la nivel local precum și a consumurilor energetice, în vederea coordonării investițiilor și planificării corespunzătoare a resurselor financiare. Rezolvarea problemelor de eficientizare energetică constituie o prioritate a politicilor de dezvoltare socială și economică.

În lipsa unui program de îmbunătățire a eficienței energetice ca document programatic și asumat, intervențiile spontane, neordonate, fără o țință clară și o procedură de monitorizare prin stabilirea indicatorilor relevanți, au un impact local pe termen scurt, fără o valorificare eficientă a resurselor și potențialului local.

Conform legislației în vigoare, termenii legislativi abordați sunt:

✓ **Eficiența energetică** = raportul dintre rezultatul constând în performanța, serviciul, bunurile sau energia și energia folosită în acest scop (Directiva 2012/27/UE).

✓ **Economisirea de energie** = reducerea consumului de energie prin schimbarea comportamentului sau prin diminuarea activității economice (Planul pentru eficiența energetică, Comisia Europeană, 8 martie 2011).

✓ **Utilizarea eficientă a energiei, creșterea eficienței energetice** = realizarea unei unități de produs, bun sau serviciu fără scăderea calității sau performanțelor acestuia, concomitent cu reducerea cantității de energie cerute pentru realizarea acestui produs, bun sau serviciu (Legea 199/2000 privind utilizarea eficientă a energiei, modificată prin Legea 120/2002).

Ca obiective de investiție, comuna Cașin își propune ca în perioada următoare să acceseze fonduri pentru dezvoltarea (modernizarea) terminată a clădirilor publice: primărie, școli, grădinițe și de ce nu, montarea de centrale eoliene pentru producerea de energie, ceea ce va permite primăriei să depindă cât mai puțin de furnizorul de energie electrică și, prin urmare costuri cât mai reduse în acest sens.

Noul concept al *dezvoltării durabile* determină o abordare diferită de cea clasică, cu care suntem obișnuiți, atunci când este vorba de o clădire. În prezent, clădirea este

considerată ca un organism într-o evoluție continuă, care în timp trebuie tratat, reabilitat și modernizat pentru a corespunde exigențelor stabilite de utilizator într-o anumită etapă. De mare actualitate sunt analizele și intervențiile legate de economia de energie în condițiile asigurării unor condiții de confort corespunzătoare. Acest aspect a fost denumit *eficientizarea energetică a clădirii*. În paralel cu reducerea necesarului de energie, se realizează două obiective importante ale dezvoltării durabile, și anume,

- ✓ economia de resurse primare și
- ✓ reducerea emisiilor poluante în mediul înconjurător.

Sporirea eficienței energetice se poate realiza pe mai multe căi, de la educarea utilizatorilor clădirii în spiritul economiei de energie, la intervenții ce sunt la îndemâna multora și până la efectuarea unei expertize și a unui audit energetic în urma cărora experții recomandă o serie de soluții tehnice de modernizare. Aceste soluții depind de tipul, vechimea și destinația clădirilor și se constituie în ceea ce se numește *reabilitarea sau modernizarea clădirii*.

Eficientizarea energetică a clădirilor reprezintă o prioritate de prim rang, având în vedere slaba calitate a majorității construcțiilor existente, fie vechi, fie ieftine. Pe de altă parte, costurile legate de reabilitarea termică a unei clădiri sunt mai mici decât costurile legate de instalarea unei capacități suplimentare de energie termică pentru încălzire. În România, consumurile energetice pentru sectorul populației sunt la nivelul a 40% din consumul total de energie al țării, iar ponderea aceasta s-a constatat mai mult sau mai puțin peste tot în lume.

Funcțiunea clădirilor civile este aceea de a crea în interior un climat confortabil, indiferent de sezon. În acest sens, elementele de construcție care alcătuiesc anvelopa unei astfel de clădiri trebuie astfel concepute încât să asigure în interiorul încăperilor condiții corespunzătoare de *confort higrotermic, acustic, vizual-luminos, olfactiv-respirator*. Noțiunea de confort trebuie să sugereze crearea unui mediu corespunzător desfășurării vieții normale.

Confortul higrotermic se traduce în nivele de temperatură și umiditate ușor de suportat. El se realizează cu consum de energie, fie pentru încălzirea spațiului utilizat (iarna), fie pentru răcirea lui (vara). Din acest motiv, confortul higrotermic reprezintă componenta de confort direct legată de noțiunea de eficiență energetică a clădirii în sensul că se urmărește atingerea lui cu consumuri energetice minime.

Reabilitarea termică/energetică reprezintă ansamblu de măsuri care conduc la atingerea parametrilor de izolare termică/consumuri energetice prevăzuți(e) la proiectarea inițială a clădirii.

Modernizarea termică presupune ansamblu de măsuri care conduc la îmbunătățirea izolației termice a anvelopei unei clădiri existente și a etanșeității la aer, reducând fluxul termic disipat prin conducție, în scopul realizării condițiilor minime de confort și igienico-sanitare (inclusiv evitarea riscului de condens superficial și interstițial) dar și a reducerii consumurilor de energie și implicit a emisiilor poluante la nivelul stabilit de legislația în vigoare, în condițiile unei investiții optime pe întreg ciclul de viață al clădirii, minime în raport cu performanța obținută și a unei durate de recuperare a investiției cât mai scurte.

Modernizarea energetică presupune ansamblu de măsuri care conduc la creșterea performanței energetice a unei clădiri, analizate independent de comportamentul instalațiilor și al utilizatorilor, prin intervenții atât asupra anvelopei unei clădiri cât și asupra instalațiilor aferente clădirii, în scopul realizării atât a condițiilor minime de confort și igienico- sanitare (inclusiv evitarea riscului de condens superficial și interstițial) cât și a reducerii consumurilor de energie și implicit a emisiilor poluante la nivelul stabilit de legislația în vigoare, în condițiile unei investiții optime pe întreg ciclul de viață al clădirii, minime în raport cu performanța obținută și a unei durate de recuperare a investiției cât mai scurte.

Modernizare termică/energetică complexă, integrată, a unui ansamblu de clădiri presupune ansamblu de măsuri care conduc la îmbunătățirea performanței unui ansamblu de clădiri – evaluată prin analiză multicriterială, ținând cont de resursele locale, de condițiile climatice, economice, sociale, etc. ale amplasamentului și de toate cerințele esențiale în domeniul clădirilor pe întreaga durată de viață a clădirii, în condițiile unei investiții optime pe întreg ciclul de viață al clădirii, minime în raport cu performanța obținută și a unei durate de recuperare a investiției cât mai scurte.

Pentru a putea fi folosite eficient toate resursele financiare, fie de la bugetul de stat, fie din fonduri europene, comuna Cașin trebuie, în primul rând trebuie să știe în ce stare/stadiu sunt clădirile aflate în administrare, drept pentru care se recomandă întocmirea de Audit Energetic pentru fiecare obiectiv.

Prin întocmirea de Audit energetic se află informații clare și foarte corecte despre: gradul de izolare termică a clădirilor, despre termoizolarea planșeului peste ultimul nivel, izolare termică a planșeului inferior, despre instalațiile electrice și de încălzire și, dacă ferestrele și ușile exterioare trebuie înlocuite. Plecând de la faptul că majoritatea clădirilor aflate în administrare sunt clădiri ridicate înainte de 1990 când se construia normelor în vigoare de atunci, și de la faptul că normele de proiectare au tot suferit modificări în decursul timpului, toate clădirile necesită termoizolare, schimbarea ușilor și ferestrelor și a instalațiilor care, la momentul actual prezintă un grad avansat de uzură.

Pentru clădirile astfel conformate energetic, în exploatare vor rezulta consumuri energetice mari, ceea ce va avea drept consecință clasificarea energetică extrem de nefavorabilă precum și emisii mari de noxe (CO_x , NO_x , SO_x , fum, hidrocarburi nearch, vapori de apă, etc), rezultate ale arderii combustibililor.

Totodată la aceste clădiri, există un important risc de condens pe suprafața interioară a elementelor de închidere - în perioada de iarnă - deoarece, temperatura suprafețelor în zona punților termice, coboară sub temperatura punctului de rouă.

Constatarea acestor aspecte conduce la concluzia că se impun – pentru elementele care compun anvelopa - lucrări de reabilitare termică.

Aceste categorii de lucrări constau în adoptarea de soluții de izolare termică a peretilor, a planșeului sub podul și înlocuirea ferestrelor vechi cu ferestre noi din PVC cu geam termopan.

Prin gradul de protecție termică impus pentru această categorie de clădiri se are în vedere atât realizarea condițiilor de confort, eliminarea completă a riscului de condens cât și reducerea consumului de energie termică pentru încălzirea spațiilor utile.

În acest context, efectul asupra mediului înconjurător se va reduce considerabil.

Îmbunătățirea protecției termice a pereților exteriori prezintă următoarele avantaje:

- corectează majoritatea punților termice, ce reprezintă un procent destul de mare din suprafața pereților exteriori;
- protejează elementele de construcție structurale precum și structura în ansamblu, de efectele variației de temperatură a mediului exterior;
- nu conduce la micșorarea ariilor locuibile și utile;
- permite realizarea, prin aceeași operație, a renovării fațadelor;
- nu necesită modificarea poziției corpurilor de încălzire și a conductelor instalației de încălzire;
- permite utilizarea clădirii în timpul executării lucrărilor de reabilitare și modernizare;
- nu afectează pardoselile, tencuielile, zugrăvelile și vopsitoriile interioare existente etc.

Soluții pentru eficientizarea instalațiilor de încălzit și a instalațiilor electrice:

Instalații de încălzit – se propune ca soluție eficientă montare de centrale termice

Se prevede dezafectarea sobelor existente și realizarea unui sistem nou de încălzire a spațiilor. Acesta este compus din:

- Instalația interioară propriu-zisă de încălzire;
- Parte de preparare a apei calde ca agent termic folosit în instalația interioară de încălzire.

În Centrala Termică se va monta un cazan cu funcționare pe combustibil solid (lemn), cu gazeificare, cazan de preparare agent termic, pompe de circulație, butelie de egalizare, distribuitor colector.

La instalația de încălzire interioară vor fi folosite corpuri de încălzire de tipul radiatoarelor panou din oțel. Alimentarea acestora cu agent termic preparat în centrala termică se va face prin distribuție inferioară. Vor fi folosite țevi din polipropilenă reticulară pozată aparent, fixată cu coliere speciale în pereții de zidărie. Fiecare corp de încălzire va fi echipat cu robineti pe tur, retur și dispozitiv de aerisire. În punctele cele mai înalte ale instalației se vor monta aerisitoare automate.

Instalațiile electrice – se propune ca soluție eficientă:

- utilizarea cu precădere a corpurilor de iluminat cu lămpi fluorescente (dotate cu condensatoare pentru îmbunătățirea factorului de putere și balasturi electronice) întrucât acestea au o eficacitate luminoasă ridicată (flux luminos raportat la puterea electrică);
- utilizarea iluminatului local pentru zonele de interes și limitarea în acest fel a iluminatului general;
- utilizarea corpurilor de iluminat cu randament ridicat (fluxul luminos al corpului de iluminat raportat la fluxul luminos al lămpilor aferente);
- prevederea de întrerupătoare cu senzori de prezență (mișcare);
- prevederea unui număr suficient de comutatoare și întrerupătoare pentru secționarea iluminatului artificial și utilizarea eficientă a aportului de iluminat natural din timpul zilei;
- utilizarea de senzori de lumină pentru acționarea iluminatului exterior;
- asigurarea curățirii periodice a corpurilor periodice a corpurilor de iluminat și a lămpilor cât și a suprafețelor reflectante (pereți, tava, pardoseli, mobilier);

- utilizarea mobilierului și a zugrăvelilor în culori deschise care asigură o bună reflexie a luminii.
- utilizarea de echipamente consumatoare de energie electrică (aparatură de birou și electrocasnică) moderne, cu randamente ridicate.

Măsurile de reabilitare termooenergetică propuse a fi realizate în perioada următoare determină o reducere importantă a consumurilor energetice pentru încălzire și a emisiilor de dioxid de carbon.

Realizarea lucrărilor de reabilitare termooenergetică are ca efect reducerea costurilor de întreținere pentru utilități și diminuarea efectelor schimbărilor climatice prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră ca urmare a reducerii consumului de combustibil utilizat.

Pachete de acțiuni pentru clădiri din sectorul rezidențial:

- Reabilitarea termică a blocurilor. Măsura se referă la intervenții la blocurile de locuit realizate după proiecte elaborate în perioada anilor 1950-1990 cu respectarea Legii nr. 372/2005 pentru reducerea consumurilor energetice la consumatorii finali și ameliorarea aspectului urbanistic al localității;
- Modernizarea instalațiilor de iluminat utilizând echipamente eficiente energetic. Măsura are ca scop intervenții asupra instalațiilor electrice;
- Utilizarea energiilor regenerabile pentru prepararea apei calde de consum la casele individuale. Măsura se referă la instalarea de panouri solare pentru reducerea consumului de gaze naturale și a cheltuielilor cu energia.

Măsurile antemenționate se pot implementa prin accesarea unor proiecte în cadrul POR privind eficiența energetică a clădirilor rezidențiale în cadrul cărora se finanțează următoarele acțiuni: îmbunătățirea izolației termice și hidroizolației clădirii, șarpantelor și învelitoarelor inclusiv măsuri de consolidare; reabilitarea și modernizarea instalației de distribuție a agentului termic – încălzire apă caldă și de consum; achiziționarea și instalarea unor sisteme alternative de producere a energiei din surse regenerabile; înlocuirea corpurilor de iluminat fluorescent și incandescent din spațiile comune cu corpuri de iluminat cu eficiență energetică ridicată și durată mare de viață; implementarea sistemelor de management al funcționării consumurilor energetice – achiziționarea și instalarea sistemelor inteligente pentru promovarea și gestionarea energiei electrice.

Pachete de acțiuni pentru Investiții în iluminatul public:

- înlocuirea sistemelor de iluminatul public cu incandescență cu iluminat prin utilizarea unor lămpi cu eficiență energetică ridicată, durată mare de viață și asigurarea confortului corespunzător (ex. LED), inclusiv prin reabilitarea instalațiilor electrice – stâlpi, rețele, etc.;
- achiziționarea/instalarea de sisteme de telegestiune a iluminatului public;
- extinderea/reîntregirea sistemului de iluminat public în localitățile urbane;
- utilizarea surselor regenerabile de energie (ex. panouri fotovoltaice, etc.);
- orice alte activități care conduc la îndeplinirea realizării obiectivelor proiectului;
- realizarea de strategii pentru eficiență energetică (ex. strategii de reducere a CO₂).

Comuna Cașin este situată în partea de sud-vest al județului Bacău, la sud de municipiul Onești, fiind compusă din două sate: Curița și Cașin. Comuna este traversată de drumul județean DJ115, ce face legătura cu comuna Mănăstirea Cașin (în zona sudică) și cu municipiul Onești (partea nordică) unde se termina în DN11.

Populația comunei este de 3387 de locuitori, în conformitate cu datele publicate conform Recensământului populației din 2011.

Infrastructura educațională din comuna Cașin este reprezentată de *Școala Gimnazială "Învățător Neculai Pâslaru" Cașin*, spațiul de învățământ găzduind și o grădiniță.

Infrastructura și serviciile de bază în comunitățile rurale sunt neadecvate atât din punct de vedere al calității dar mai cu seama a funcționalității acestora. Acestea reprezintă principalele elemente care mențin un decalaj accentuat între zonele rurale și zonele urbane din România și cu atât mai mult, o piedică în calea egalității de șanse și a dezvoltării socio-economice a zonelor rurale. Astfel, dezvoltarea și modernizarea infrastructurii reprezintă nevoi de baza pentru populația rurală. Deficiențele ce decurg dintr-o infrastructură locală slab dezvoltată determină de asemenea decalaje privind calitatea vieții în mediul rural.

În cadrul HG 122/2015 privind eficiența energetică este prevăzută obligația ca autoritățile administrației publice locale să întocmească programe de îmbunătățire a eficienței energetice în care includ măsuri pe termen scurt și măsuri pe termen lung.

Școala Gimnazială "Neculai Pâslaru" a fost construită în anul 1969 cu aceeași funcțiune de spațiu destinat activității de învățământ.

Clădirea existentă a Școlii Gimnaziale "Neculai Pâslaru", construită în anul 1969 cu funcțiunea de spațiu de învățământ, nu prezintă degradări structurale, însă nu are grupuri sanitare suficiente în interiorul incintei.

Pereții clădirii sunt executați din zidărie de cărămidă confinată cu beton armat și planșee din grinzi de lemn; în zona grupurilor sanitare existente planșeul este executat din beton armat. Acoperișul este de tip șarpantă pe scaune, din lemn, cu învelitoare din tablă zincată ondulată.

Clădirea nu prezintă degradări structurale, executându-se doar lucrări de reparații curente în interiorul clădirii (zugrăveli, înlocuire tamplărie) și igienizări periodice.

Clădirea este în prezent foarte inefficientă din punct de vedere energetic, lipsesc măsurile de izolare termică la toate elementele de construcții. Instalațiile electrice sunt vechi și subdimensionate.

Obiectivul general al proiectului vizează modernizarea clădirilor publice cu destinație de unități de învățământ, prin finanțarea de activități/acțiuni specifice realizării de investiții pentru creșterea performanței energetice a acestora.

Proiectul propune soluții pentru creșterea performanței energetice a clădirii și implicit reducerea emisiilor de CO₂:

- îmbunătățirea performanței energetice a anvelopei;
- îmbunătățirea performanțelor instalațiilor sanitare și termice;
- îmbunătățirea consumurilor de energie electrică pentru asigurarea iluminatului interior.

La finalizarea implementării proiectului se estimează creșterea eficienței energetice a clădirii astfel:

- reducerea gazelor cu efect de seră cu 66.43%, de la 116.03 la 38.96 (echivalent to CO_2/an)
- scăderea consumului anual de energie primară cu 63.72%, de la 688.821.03 KWh/an la 249.872,25 KWh/an
- scăderea consumului anual specific de energie primară pentru încălzire din surse neregenerabile cu 67.23%, de la 291.83 kWh/m²/an la 95.64 kWh/m²/an
- scăderea consumului anual de energie finală din surse neregenerabile cu 67.05%, de la 45,995 tep la 15,16 tep.

Cadru legislativ:

- o HG nr. 122/ 2015 privind eficiența energetică
- o HG nr. 1460/2008 - Strategia națională pentru dezvoltare durabilă a României - Orizonturi 2013-2020-2030
- o HG nr. 1069/2007 - Strategia Energetică a României 2007 - 2020, actualizată pentru perioada 2011- 2020
- o Legea 372/2005 privind performanța energetică a clădirilor, republicată

6.5 Proiecția financiară

Un manager este interesat, în speță Primarul, de aspectele financiare ale proiectului în care se implică, oricât de interesantă și de inovatoare este realizarea unui proiect. De aceea, trebuie acordată toată atenția documentelor referitoare la aspectele financiare ale proiectului prezentate prin intermediul studiului de fezabilitate și proiectului tehnic (evoluția estimată a veniturilor și cheltuielilor pentru următoarea perioadă de timp). Un element cheie al oricărui proiect îl reprezintă modul de satisfacere al nevoilor comunității locale.

Volumul cheltuielilor trebuie previzionat cu atenție și monitorizat pe tot parcursul derulării proiectului. Cheltuielile care urmează să se efectueze în vederea realizării proiectelor nu vor avea o structura omogenă și, din acest motiv, trebuie să se facă distincția între diferitele destinații ale resurselor de care dispune primăria comunei Cașin.

O primă distincție importantă este cea dintre cheltuielile inițiale - care vor fi efectuate pentru a pune în mișcare noul proiect - și cele aferente realizării efective a proiectului. Primele trebuie efectuate de regulă, o singură dată, în perioada inițială. Cea de-a doua categorie de cheltuieli va avea un nivel mai stabil în timp, dar este și mai îndepărtată în timp față de momentul întocmirii studiului de fezabilitate și/sau proiectului tehnic. Este foarte important să existe un grafic al celor două categorii de cheltuieli și să se determine cu precizie momentul în care proiectul să se realizeze.

În cazul în care acest moment este mai îndepărtat în realitate decât s-a presupus inițial, s-ar putea ca rentabilitatea proiectului să nu mai fie cea scontată. Atunci când se previzionează cheltuielile cu activitatea curentă, va trebui să se determine și mărimea resurselor necesare. Un volum prea mare va ține resurse imobilizate în mod inutil, în timp ce un volum prea redus creează riscul unor întreruperi forțate ale realizării proiectului. Va trebui să se poată justifica nivelul pentru care s-a optat.

Datele referitoare la veniturile și cheltuielile previzionate vor da o imagine asupra rentabilității proiectului. În aprecierea acestei rentabilități este bine să se evalueze cum vor arăta rezultatele în cazul în care apar evenimente neprevăzute. De aceea s-a stabilit că planificarea strategică din punct de vedere financiar este greu de realizat datorită schimbărilor legislației. Din aceeași cauză, bugetul local pe următorii 6 ani nu se poate exprima exact.

Repartizarea veniturilor arată gradul mare de dependență față de bugetul de stat și necesitatea alocării unor sume care să permită măcar asigurarea unui buget minim de funcționare.

6.6 Surse de finanțare identificate a fi accesate pentru perioada 2021 -2027

România își propune să capitalizeze lecțiile învățate în două perioade de programare (2007-2013 și 2014-2020) și să schimbe paradigma cu privire la utilizarea asistenței tehnice.

Analiza efectuată relevă nevoia de a avea o abordare mai strategică în ceea ce privește utilizarea asistenței tehnice în special pentru acțiuni de consolidare a capacităților principalilor actori la nivelul fiecărui sector prin cartografierea nevoii de asistență tehnică, precum și prin maparea acestor nevoi cu sursele disponibile într-un mod eficient care să genereze impactul dorit.

Astfel, România a demarat elaborarea unui *Plan de acțiune* cu două componente, prima componentă dedicată fondurilor UE și cealaltă componentă dedicată acelor măsuri evidențiate în Raportul de țară/Recomandările specifice de țară, (alte sectoare economice cu necesități de reformă structurală, care implică sprijinul DG Reform).

Acest plan este structurat la nivel de domenii/sectoare prioritare (apa, apa-uzată, deșeuri, energie, riscuri, transport, dezvoltare, urbana, cercetare și inovare, IMM-uri și digitalizare, educație, piața muncii, sănătate etc), care abordează problemele și deficiențele care afectează în cea mai mare măsură procesul de implementare a fondurilor europene la nivel de politica sectorială, dar și la nivel orizontal.

Elaborarea acestui plan reprezintă un angajament colectiv al Guvernului României alături de Ministerul Fondurilor Europene fiind implicat și Secretariatul General al Guvernului și ministerele de linie.

Astfel, în perioada aprilie-iulie 2020, cu participarea SGG, a ministerelor de linie, DG Regio, DG Reform și IFI s-au desfășurat reuniunile tehnice la nivel de domeniu care au evidențiat o analiză aprofundată a situației actuale, problemele cu care se confruntă și o serie de măsuri /acțiuni care au fost identificate în scopul eliminării sau reducerii semnificative a barierelor din calea absorbției și pregătirea actorilor care acționează în acel sector pentru exercițiul prezent cât și pentru perioada 2021-2027.

În baza concluziilor desprinse va fi elaborat Roadmap-ul privind creșterea capacității administrative care va reprezenta un tablou de bord cu măsurile și acțiunile avute în vedere pentru a întări și consolida capacitatea administrativă însoțit de asemenea de planuri de acțiune pe domenii care abordează problemele specifice și punctuale ale domeniului și de a căror rezolvare pe termen scurt depinde punerea în aplicare a măsurilor din Roadmap.

Măsurile și acțiunile propuse vizează stabilirea de responsabilități instituționale și termene de realizare, precum și asocierea unor surse sau furnizori de asistență tehnică. Impactul implementării măsurilor propuse prin acest plan este așteptat să se producă gradual pe parcursul perioadei 2020-2023, influențând atât perioada curentă 2014-2020 cât și exercițiul financiar 2021-2027.

În ceea ce privește propunerea de plan de acțiune în domeniul consolidării capacității administrative, Ministerul Fondurilor Europene are în vedere consolidarea capacității de implementare, împreună cu dezvoltarea abilităților și competențelor necesare, astfel încât beneficiarii să fie capabili să efectueze anumite activități de bază fără sprijinul unei echipe IFI / consultanți în viitor.

Concret, la nivelul Ministerului Fondurilor Europene, încă din anul 2019 a început aceasta analiză detaliată pentru a putea identifica și propune măsuri sau acțiuni pentru anumiți beneficiari și anumite sectoare (autorități de management, organisme intermediare, potențiali beneficiari).

Procesul a demarat cu evaluarea nevoilor pentru următoarea perioadă concomitent cu inventarierea sprijinului actual 2014-2020, astfel încât să se asigure că există premisele că alocarea asistenței tehnice aferentă exercițiului 2021-2027 este disponibilă cât mai curând posibil în vederea capitalizării expertizei și dezvoltării capacității administrative a sistemului de management și control, dar și la nivelul solicitanților/beneficiarilor, cu scopul de a avea o implementare mai eficientă și judicioasă a fondurilor alocate noii perioade de programare 2021-2027.

Romania are în intenție o abordare dinamică prin care va adapta acțiunile la noile provocări propuse de noua perioadă de programare (fără proiecte majore, noi reguli de finanțare și implementare, constrângeri privind concentrare tematică, ținte privind schimbările climatice etc.)

Utilizarea expertizei IFI a fost și este considerată un instrument adecvat pentru a stimula și accelera utilizarea fondurilor UE dar care nu ar trebui să se substituie expertizei și competențelor acumulate la nivel național.

Prin acest exercițiu Romania va identifica acele sectoare cheie în care sprijinul IFI să ofere acțiuni personalizate, cu accent pe furnizarea de soluții pragmatice și operaționale sau/și instrumente pentru beneficiari, ușor de implementat ulterior.

Complementar, apreciem și sprijinul DG Reform prin SRSS/Technical Support Instrument (TSI) pentru elaborarea de strategii sau pentru reforme structurale.

PROPUNERI LEGISLATIVE UE

În perioada 29 – 30 mai 2018, Comisia Europeană a publicat propunerea privind [pachetul legislativ privind Politica de Coeziune \(PC\) 2012-2027](#). Acesta cuprinde:

- **Regulamentul privind prevederile comune (CPR)**
- **Regulamentul privind Fondul european de dezvoltare regională (FEDR) și Fondul de coeziune (FC)**
- **Regulamentul privind cooperarea teritorială;**
- **Regulamentul privind mecanismul de cooperare transfrontalieră;**
- **Regulamentul privind „Fondul social european plus” (FSE+).**

Regulamentul privind prevederile comune conține **un set unic de norme pentru 7 fonduri UE** implementate în gestiune partajată, respectiv: Fondul european de dezvoltare regională, Fondul de coeziune, Fondul social european+, Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime (FEPAM), Fondul pentru azil și migrație (FAMI), Fondul pentru securitate internă (ISF) și Instrumentul pentru frontiere externe și vize (IBMF). Comparativ cu actuala perioadă de programare, CPR nu mai acoperă Fondul european pentru agricultură și dezvoltare rurală (FEADR).

Negocierile privind politica de coeziune la nivelul Consiliului au demarat în luna septembrie 2018, sub Președinția austriacă fiind finalizate aspectele privind abordarea strategică și programarea și management și control.

Pe durata Președinției române a Consiliului UE, s-au finalizat aspectele privind condiții pentru eligibilitate și cadrul de performanță, monitorizare, evaluare, comunicare și vizibilitate, sprijin financiar din fonduri, management financiar și obiectivele, definițiile, delegarea puterilor, implementarea, prevederile tranzitorii și finale ale CPR, precum și regulamentele specifice politicii de coeziune, respectiv FEDR, FC, FSE+ și CTE).

SIMPLIFICARE: REGULI MAI SCURTE, MAI PUȚINE ȘI MAI CLARE

Conform Comisiei Europene, pentru întreprinderile și antreprenorii care beneficiază de sprijinul UE, noul cadru oferă mai puțină birocrație și modalități mai simple de solicitare a plăților, prin utilizarea opțiunilor simplificate în materie de costuri. Pentru facilitarea sinergiilor, un cadru unic de reglementare acoperă în prezent 7 fonduri UE implementate în parteneriat cu statele membre („gestionare partajată”). Comisia propune, de asemenea, controale mai relaxate la programele cu istoric bun, o mai mare încredere în sistemele naționale și extinderea principiului „auditului unic”, pentru a evita suprapunerea verificărilor.

UN CADRU MAI FLEXIBIL

Noul cadru reunește stabilitatea necesară planificării investițiilor cu nivelul corespunzător de flexibilitate bugetară, pentru a face față unor evenimente neprevăzute. O evaluare intermediară va determina dacă este nevoie de modificarea programelor pentru ultimii doi ani ai perioadei de finanțare, pe baza priorităților emergente, a executării programelor și a celor mai recente recomandări specifice fiecărei țări.

În anumite limite, se vor permite transferuri de resurse în cadrul programelor fără a fi necesară o aprobare oficială a Comisiei. O dispoziție specifică facilitează mobilizarea de fonduri UE începând din prima zi, în caz de dezastru natural.

O LEGĂTURĂ MAI STRÂNSĂ CU SEMESTRUL EUROPEAN ȘI CU GUVERNANȚA ECONOMICĂ A UNIUNII

Politica de coeziune sprijină reformele pentru crearea unui mediu favorabil investițiilor, în care întreprinderile pot să prospere. Se va asigura deplina complementaritate și coordonare cu Programul de sprijin al reformei, în forma sa nouă și consolidată.

În perioada bugetară, recomandările specifice fiecărei țări (RST) formulate în contextul semestrului european vor fi luate în considerare de două ori: la început, pentru conceperea programelor din cadrul politicii de coeziune, și apoi în cadrul evaluării intermediare. Pentru a stabili condițiile propice creșterii economice și creării de locuri de

muncă, noile condiții favorizante vor contribui la înlăturarea obstacolelor din calea investițiilor. Aplicarea lor va fi monitorizată pe întreaga perioadă financiară.

MAI MULTE OPORTUNITĂȚI PENTRU SINERGII ÎN SETUL UE DE INSTRUMENTE BUGETARE

Cadrul de reglementare unic care acoperă fondurile politicii de coeziune și Fondul pentru azil și migrație vor facilita crearea de strategii de integrare a migranților la nivel local sprijinite prin resurse UE utilizate în sinergie; Fondul pentru azil și migrație se va concentra pe nevoile pe termen scurt ale migranților în momentul sosirii, în timp ce politica de coeziune va sprijini integrarea lor socială și profesională. În afara cadrului unic de reglementare, vor fi facilitate sinergii cu alte instrumente UE, cum ar fi **politica agricolă comună, Orizont Europa, programul LIFE sau Erasmus +**.

INTERREG EUROPE: ELIMINAREA OBSTACOLELOR TRANSFRONTALIERE ȘI SPRIJINIREA PROIECTELOR INTERREGIONALE PENTRU INOVARE

Cooperarea interregională și transfrontalieră va fi facilitată de noua posibilitate ca o regiune să utilizeze părți din propria alocare pentru a finanța proiecte în altă parte a Europei, împreună cu alte regiuni.

Noua generație a programelor de cooperare interregională și transfrontalieră („Interreg”) va ajuta statele membre să depășească obstacolele transfrontaliere și să dezvolte servicii comune. Comisia propune un nou instrument pentru regiunile de frontieră și pentru țările dornice să-și armonizeze cadrele juridice, denumit Mecanismul transfrontalier european.

Pornind de la succesul acțiunii pilot din 2014-2020, Comisia propune crearea Investițiilor interregionale pentru inovare. Regiunile cu active corespunzătoare de „specializare inteligentă” vor fi sprijinite mai mult pentru alcătuirea clusterelor paneuropene în sectoare prioritare precum datele masive (big data), economia circulară, sistemele avansate de fabricație sau securitatea cibernetică.

NORME CONSOLIDATE PENTRU INVESTIȚIILE UE CELE MAI PERFORMANTE

Toate programele își vor menține cadrul de performanță cu obiective cuantificabile (numărul de locuri de muncă create sau accesul suplimentar la rețele în bandă largă). Noul cadru instituie un bilanț anual al performanței, sub forma unui dialog politic între autoritățile programului și Comisie. Performanța programelor va fi evaluată și cu ocazia evaluării intermediare. Din motive de transparență și pentru ca cetățenii să poată urmări progresele înregistrate, statele membre vor trebui să raporteze toate datele de implementare o dată la două luni, iar platforma de date deschise privind coeziunea va fi actualizată automat.

UTILIZAREA MAI INTENSĂ A INSTRUMENTELOR FINANCIARE

Conform Comisiei Europene, granturile pot fi eficient completate de instrumentele financiare, care au efect potențator și sunt mai apropiate de piață. În mod voluntar, statele membre vor putea să transfere o parte din resursele politicii lor de coeziune către noul fond InvestEU gestionat la nivel central, ca să acceseze garanția furnizată de bugetul UE. Va fi mai ușor să se combine granturile și instrumentele financiare. Noul cadru include și dispoziții speciale pentru a atrage mai mult capital privat.

Implementarea politicii de coeziune 2021 - 2027 în România se desfășoară sub egida celor 5 priorități investiționale stabilite la nivelul UE ce vor viza:

o **O EUROPĂ MAI INTELIGENTĂ:**

Componenta de *Cercetare și Inovare* va fi în continuare o prioritate de finanțare ce va presupune dezvoltarea și consolidarea capacităților de cercetare și inovare a organizațiilor prin crearea unor sisteme atractive de inovare (de ex. *Sisteme SMART în Sanatate*) și adaptarea tehnologiilor avansate pentru crearea unui sistem antreprenorial solid.

Dacă vom discuta despre *Competitivitate*, Autoritățile anunță că se dorește și în perioada următoare facilitarea accesului la finanțare a IMM-uri, sprijinirea acestora pentru internaționalizare și pentru investiții în noi tehnologii.

Digitalizarea va fi și ea un obiectiv ce va veni în beneficiul cetățenilor, a companiilor și autorităților statului.

În contextul unei economii bazată pe cunoaștere, vor fi dezvoltate la nivelul IMM-urilor competențele pentru *specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenariat*, inclusiv organizarea de stagii de pregătire practică, formare pentru implementarea standardului - sistem de Management a Inovării în companii. Totodată, vor fi dezvoltate și capacitățile administrative ale actorilor implicați în implementarea, monitorizarea, revizuirea strategiilor de specializare inteligentă.

Obiectivul de Politică 1 - O Europă mai inteligentă, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente

România va contribui la acest obiectiv prin sprijinirea creșterii gradului de integrare a sistemului Cercetare, Dezvoltare și Inovare din România în European Research Area, întărirea cooperării dintre organizațiile CDI și întreprinderi, creșterii nivelului de investiții în CDI, digitalizării serviciilor publice prin modernizarea și simplificarea procedurilor administrației publice locale și centrale, dezvoltării unor competențe profesionale adaptate la economia cunoașterii în ceea ce privește procesul de descoperire antreprenorială la nivel național și regional.

România își propune să aloce fonduri europene atât pentru **infrastructura de cercetare-dezvoltare**, cât și pentru măsuri de consolidare a legăturilor dintre mediul academic și industrie. Astfel, sunt avute în vedere intervenții la nivelul dezvoltării facilităților pentru cercetare, în domenii relevante, conectate cu piața, având un efect de multiplicare asupra activităților de inovare, cu impact economic direct. Cercetarea pe teme de interes național, în domenii precum *inteligență artificială, tehnologii avansate, resurse și combustibili alternativi, microbiologie, genetică și tratarea cancerului* este susținută prin dezvoltarea unor proiecte strategice.

Vor fi susținute **întreprinderile inovatoare și creative, spin-off-urile și start-up-urile** din domeniile de specializare inteligentă. Mai mult, este încurajată promovarea inovării prin cercetare aplicată, dezvoltare experimentală și transfer tehnologic, precum și inițiativele de îmbunătățire a capacității de inovare în întreprinderi. O componentă esențială a acestor acțiuni va consta în concentrarea eforturilor asupra proceselor inovative și a transferului de tehnologii vizând adaptarea la schimbările climatice, reducerea emisiilor și economia circulară. Totodată, este necesară dezvoltarea unor mecanisme suport pentru facilitarea participării entităților CDI din România la rețele, consorții și proiectele europene / internaționale în domeniile de mare viitor.

Datorită expertizei deținute, **institutele de învățământ superior** joacă un rol important în dezvoltarea facilităților pentru cercetare, formare și educație, urmând a servi ca pepinieră de tineri cercetători, antreprenori și inovatori, și vor contribui la dezvoltarea proiectelor de cercetare la nivel regional și național. Totodată sunt sprijinite Institutele Naționale de Cercetare și Dezvoltare și Institutele de cercetare ale Academiei Române, dar și cooperarea între întreprinderile mari și IMM-uri.

România digitală presupune automatizarea proceselor, dar în același timp înseamnă și procese sigure, clare, ușoare și precise. Fondurile europene urmăresc finanțarea infrastructurilor critice necesare asigurării unor servicii publice esențiale și digitalizării principalelor evenimente de viață. Pot fi propuse și implementate proiecte care vizează procesul de luare a deciziilor în administrație sau întreprinderi bazat pe sisteme și soluții complexe, inclusiv măsuri de securitate a sistemelor de informații și răspuns adecvat la amenințările cibernetice în creștere.

Măsurile propuse mediului privat menite să stimuleze, cu ajutorul fondurilor europene, creșterea competitivității economice vizează accesul la finanțare și crearea condițiilor pentru funcționarea mai flexibilă a sectorului întreprinderilor pe piață, diseminarea de noi modele de afaceri și extinderea capacităților de producție, dezvoltarea antreprenoriatului și apariția de noi întreprinderi.

De asemenea, *creșterea activității internaționale și accederea pe noi piețe a firmelor românești* va fi susținută prin încurajarea participării în consorții și parteneriate europene,

precum și prin inițiative de tipul identificarea potențialilor parteneri comerciali, pregătirea ofertelor și negocierea contractelor, dezvoltarea brand, misiuni economice, evenimente între companii.

Infrastructurile de suport pentru afaceri, de tipul incubatoare, acceleratoare, hub-uri, parcuri științifice și tehnologice, spațiile de co-working, dincolo de investițiile în infrastructură, trebuie să propună servicii noi, mai avansate.

Smart city - orașul inteligent este laboratorul de mâine, prin testarea și dezvoltarea tehnologiilor pentru promovarea și susținerea durabilității, securității și, în general, a unui stil de viață mai sănătos. Chiar dacă nu toate orașele din România sunt hub-uri dinamice, mare parte au cunoscut o dezvoltare accelerată în ultimii ani.

Astfel, sunt avute în vedere acțiuni referitoare la:

- ⇒ **Dezvoltarea capacităților de cercetare, dezvoltare și inovare atât în organizațiile de cercetare (institute de cercetare și institute de învățământ superior), cât și în întreprinderi**
- ⇒ Creșterea capacității organizațiilor CDI românești de a se integra în Spațiul European de Cercetare, creșterea participării românești la programele europene, precum și parteneriate și proiecte de cooperare interregionale și internaționale, aliniate domeniilor RIS3;
- ⇒ Crearea unui sistem atractiv de inovare în economie, pentru toate tipurile de inovare, prin creșterea gradului de colaborare dintre organizațiile CDI și întreprinderi la nivel național și regional, inclusiv prin investiții în infrastructurile proprii ale organizațiilor de CDI/întreprinderilor din domenii de specializare inteligentă, pentru a dezvolta nișe de specializare inteligentă a nivel național;
- ⇒ Îmbunătățirea procesului de transfer tehnologic de la organizațiile de CDI către IMM-uri prin consolidarea capacității CDI, inclusiv a întreprinderilor și promovarea colaborării între Institutele Naționale CDI/ institute de învățământ superior și mediul de afaceri (pentru trecerea de la idee la piață), dar și între întreprinderile mari și IMM-uri, precum și prin crearea/dezvoltarea structurilor de transfer tehnologic și serviciilor;
- ⇒ Continuarea dezvoltării și utilizării de infrastructuri mari CDI, de relevanță la nivel european și global, ca instrumente pentru transfer tehnologic;
- ⇒ Dezvoltarea oportunităților de afaceri prin utilizarea rezultatelor din cercetare și creșterea numărului de întreprinderi inovatoare, creșterea numărului de cercetători și investiții pentru trecerea de la concept la produs, sprijinirea dezvoltării și utilizării clusterelor cu accent pe exploatarea inovativă și completarea verigilor lipsă din cadrul lanțului de valoare;
- ⇒ Creșterea succesului și performanței proiectelor prin identificarea mix-ului de intervenții, a necesarului de formare asociat specializărilor inteligente și dezvoltarea capacităților administrative;
- ⇒ Susținerea implementării mecanismelor de economie circulară în companiile românești;
- ⇒ **Utilizarea digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor;**
- ⇒ Creșterea gradului de digitalizare al proceselor, produselor și serviciilor publice prin continuarea digitalizării proceselor și serviciilor publice aferente infrastructurilor critice (cum ar fi fiscalitate, pensii), evenimentelor de viață (EV) rămase neacoperite

din perioada 2014-2020) și, asigurarea interoperabilității și a securității cibernetice, precum și prin creșterea gradului de digitalizare în domeniile educație, cultură și ocupare;

- ⇒ Digitalizarea în educație prin creșterea gradului de digitalizare în domeniu atât în ceea ce privește evenimentele de viață aferente, cât și în ceea ce privește utilizarea digitalizării ca instrument pentru învățare și creștere a gradului de cultură;
- ⇒ Îmbunătățirea procesului guvernamental de luare a deciziilor prin sisteme și soluții informatice complexe prin ameliorarea cadrului de interoperabilitate la nivelul serviciilor publice;
- ⇒ Digitalizarea administrației și serviciilor publice la nivel local (siguranța publică, servicii și utilități publice, monitorizare energie, mediu, iluminat public, sisteme GIS - intervenții de tip smart-city);
- ⇒ Transformarea digitală a companiilor prin adoptarea tehnologiilor și instrumentelor digitale care conduc noi modele de afaceri, sprijin pentru dezvoltarea Hub-urilor Inovative Digitale (DIH);
- ⇒ Digitalizarea în învățământul preuniversitar, profesional și tehnic/dual și universitar prin crearea și dezvoltarea unor platforme digitale, baze de date și biblioteci virtuale pentru studenți, live streaming etc;
- ⇒ **Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor;**
- ⇒ Introducerea investițiilor tehnologice (inclusiv tehnologii IT&C, IoT, automatizare, robotică, inteligență artificială), a investițiilor pentru servicii și echipamente necesare pentru transformarea digitală a IMM-urilor, precum și susținerea la nivel regional a Hub-urilor Inovative Digitale;
- ⇒ Suport pentru dezvoltarea și implementarea de noi modele de afaceri pentru IMM-uri, în special pentru internaționalizare, sprijinirea clusterelor, sprijin pentru crearea de noi întreprinderi și trecerea de la stadiul de start-up la cel de scale-up;
- ⇒ Stimularea accesului la finanțare al IMM-urilor prin utilizarea Instrumentelor Financiare;
- ⇒ **Intervenții în cercetarea din domeniul medical;**
- ⇒ Acțiuni dedicate cercetării și/sau utilizării clinice: ex. producție de plasmă sau derivate, producție de vaccinuri;
- ⇒ Cercetare în domeniul bolilor transmisibile/ netransmisibile;
- ⇒ Realizarea unei infrastructuri de cercetare-dezvoltare în domeniul genomicii;
- ⇒ **Intervenții pentru digitalizare în domeniul medical;**
- ⇒ Refacere și modernizare sistem informatic (CNAS), Observatorul național pentru date în sănătate, soluții digitale în infrastructura din sănătate (ex.: digitizare internă și externă a instituțiilor medicale), uniformizarea fluxurilor informaționale.

Complementarități între programe

În ceea ce privește domeniul **cercetare/ dezvoltare/inovare**, există complementarități între POR-uri, POCIDIF, POEO, POTJ și POS.

Astfel, prin POR-uri se au în vedere investiții care vizează în principal IMM-urile în domenii de specializare inteligentă: dezvoltarea conexiunilor și sinergiilor pentru integrarea în structuri și rețele alinate domeniilor RIS3, cooperarea între întreprinderi, centre de cercetare-dezvoltare și sectorul învățământului superior; dezvoltarea

structurilor CDI în folosul întreprinderilor și sprijinirea transferului tehnologic;; dezvoltarea capacității ecosistemului antreprenorial de inovare pentru crearea, maturizarea și internaționalizarea start-up / spin-off în domenii RIS3.

Prin POCIDIF se au în vedere investiții în domeniile de specializare inteligentă identificate la nivel național pentru creșterea competitivității economice prin cercetare și inovare și prin utilizarea/dezvoltarea de mari infrastructuri de CDI.

Totodată, prin POEO sunt propuse spre finanțare adaptarea ofertei de educație și formare profesională la dinamica pieței muncii și la provocările inovării și progresului tehnologic.

Cercetarea și inovarea este avută în vedere și în POS, unde sunt propuse spre finanțare infrastructuri privind cercetarea din domeniul medical și măsuri de tip FSE+ care susțin cercetarea în sănătate.

Totodată, finanțarea unor activități privind cercetarea și inovarea de promovare a transferului de tehnologii avansate și sprijinirea cooperării dintre industrie și cercetători sunt avute în vedere și în POTJ în măsura în care planurile pentru tranziție Justă vor identifica acest tip de investiții ca fiind prioritare.

Tot în cadrul OP 1, domeniul digitalizare este vizat de mai multe programe, respectiv POR-uri, POCIDIF, POTJ și POS.

Astfel, prin POR-uri se vor susține acțiuni de tip smart city (siguranța publică, servicii și utilități publice, monitorizare energie, mediu, rețele de trafic și transport public, iluminat public, sisteme GIS, baze de date urbane etc.), creșterea eficienței administrației publice ca urmare a digitalizării, precum și transformarea digitală a companiilor prin adoptarea tehnologiilor și instrumentelor digitale care conduc la noi modele de afaceri.

Prin POCIDIF este avută în vedere dezvoltarea competitivității economice prin digitalizare fiind vizate investiții în creșterea nivelului de interoperabilitate al sistemelor informatice din administrația publică centrală pentru crearea unui sistem standardizat, interconectat și digital, încurajând reutilizarea informațiilor și a serviciilor care există deja și care sunt disponibile prin diferite surse.

Prin POS se va asigura finanțarea infrastructurii de informatizare a sistemului medical și măsuri FSE+ care susțin informatizarea și utilizarea metodelor moderne de investigare, intervenție, tratament.

Totodată, prin POTJ vor fi avute în vedere investiții în digitalizare și competențe digitale avansate în administrația publică locală și întreprinderi, pentru zonele vizate de acest program, în măsura în care aceste domenii vor fi identificate ca priorități în planurile de tranziție Justă.

În domeniul **competitivitate/antreprenoriat**, în procesul de programare s-a avut în vedere complementaritatea între POR-uri, POCIDIF, POEO și POTJ.

Astfel, prin POR-uri se are în vedere finanțarea sub formă de grant a antreprenoriatului și infrastructurii suport pentru afaceri și stimularea activităților inovatoare și creșterea competitivității IMM-urilor, iar prin POCIDIF se va oferi sprijin prin instrumente financiare pentru întreprinderi, inclusiv în domeniile de specializare inteligentă la nivel național, pe baza Evaluării ex-ante pentru instrumente financiare, care va fi elaborată, conform cerințelor Regulamentului.

Totodată, prin POEO va fi asigurată adaptarea ofertei de educație și formare profesională la dinamica pieței muncii și la provocările inovării și progresului tehnologic, creșterea accesibilității, atractivității și calității învățământului profesional și tehnic, precum și acțiuni de antreprenoriat și economie socială.

Prin POTJ vor fi finanțate investiții pentru crearea de noi întreprinderi, inclusiv susținerea acestora prin incubatoare de afaceri și servicii de consultanță, precum și investiții productive în IMM-uri, inclusiv în întreprinderi nou înființate, care conduc la diversificare și reconversie economică a zonelor vizate de acest program.

Complementaritatea între fonduri

Pe **domeniul cercetare/inovare/dezvoltare**, complementaritatea între fonduri este realizată între FEDR, FSE+ și FTJ. Din FEDR se va finanța dezvoltarea infrastructurilor de cercetare (inclusiv în domeniul medical) și competitivitatea, din FSE se va finanța adaptarea ofertei de educație și formare profesională la dinamica pieței muncii și la provocările inovării și progresului tehnologic (inclusiv în sănătate). Totodată, prin FTJ se au în vedere investiții care vor viza transferul de tehnologii avansate și sprijinirea cooperării dintre industrie și cercetători.

În ceea ce privește **digitalizarea**, complementaritatea se va realiza între aceleași fonduri, investițiile din FEDR vizând infrastructura de digitalizare (inclusiv în domeniul medical), cele din FTJ digitalizarea și competențele digitale avansate în administrația publică locală și întreprinderi, iar cele din FSE vor susține informatizarea și utilizare metodelor moderne de investigare, intervenție și tratament în domeniul sănătății, precum și creșterea competențelor digitale și utilizarea resurselor educaționale deschise.

În ceea ce privește **antreprenoriatul**, complementaritatea este realizată tot între FEDR, FSE+ și FTJ. Astfel, din FEDR se va asigura finanțarea acestui domeniu pentru infrastructuri suport pentru afaceri, stimularea activităților inovatoare și creșterea competitivității IMM-urilor, în timp ce din FSE se vor finanța măsuri privind adaptarea ofertei de educație și formare profesională la dinamica pieței muncii și la provocările inovării și progresului tehnologic; creșterea accesibilității, atractivității și calității învățământului profesional și tehnic, precum și măsuri care vizează direct antreprenoriatul și economie socială. Totodată, din FTJ, în zonele vizate de planurile de tranziție Justă se are în vedere finanțarea creării de noi întreprinderi, inclusiv prin incubatoare de afaceri și servicii de consultanță, precum și investiții productive în IMM-uri, inclusiv în întreprinderi nou înființate, care conduc la diversificare și reconversie economică.

Complementarități și sinergii cu alte instrumente ale Uniunii Europene

Orizont Europa

Sinergia între fonduri și Orizont Europa va fi asigurată prin Strategia Națională de Specializare Inteligența 2021-2027. Monitorizarea și stimularea participării beneficiarilor români la Orizont Europa se va asigura de către Ministerul Educației și Cercetării, care este Punct Național de Contact pentru Orizont Europa.

În cadrul OP 1, POCIDIF va sprijini proiecte care contribuie direct la întărirea capacității administrative a entităților din domeniul CDI din România de a realiza aplicații pentru proiecte și apeluri la nivel european și mondial. Componenta CDI a

POCIDIF va fi dezvoltată în condiții de sinergie și complementaritate cu Planul Național de Cercetare, Dezvoltare și Inovare IV (2021-2027) și, de asemenea, în sinergie cu programul Orizont Europa. La nivel regional, este susținută participarea la implementarea unor proiecte interregionale și atragerea de noi resurse pentru cercetare-inovare, intensificarea schimbului de cunoștințe și valorificarea infrastructurii/competențelor de cercetare regionale.

De asemenea, POS va lua în considerare realizarea de sinergii, în domeniul său de intervenție, prin acțiunile de cercetare medicală sprijinite, atât cu PNCDI IV, cât și cu Programul Orizont Europa.

În complementaritate cu FEDR, programul **Europa digitală** va contribui la asigurarea faptului că beneficiile transformării digitale vor ajunge la toți cetățenii și la toate întreprinderile. Programul va oferi finanțare pentru proiecte în cinci domenii, respectiv: competențe digitale avansate, inteligența artificială (IA), supercomputerul, securitatea și apărarea cibernetică și asigurarea utilizării pe scară largă a tehnologiilor digitale în întreaga economie și societate.

Sinergiile dintre programe vor permite realizarea unor economii de scară și a unor investiții mai coerente și obținerea unei valori adăugate pentru cetățeni și actorii economici. Ele vor amplifica impactul pe teren al investițiilor digitale la nivelul UE, în timp ce investițiile digitale naționale și regionale vor fi mai în măsură să completeze acțiunea la nivelul UE.

Programul privind piața unică promovează sinergii și complementarități menite să sprijine IMM-urile și antreprenoriatul în cadrul fondului InvestEU. Programul vine în completarea sprijinului acordat IMM-urilor și antreprenoriatului în cadrul FEDR. Programul urmărește sinergii cu programul „Orizont Europa” și cu Programul spațial în ceea ce privește încurajarea IMM-urilor să profite de soluții de inovare revoluționare și de alte soluții elaborate în cadrul acestor programe.

Programul Cooperarea în domeniul vamal (CUSTOMS) continuă și în perioada 2021-2027 să faciliteze coordonarea între autoritățile statelor membre și consolidarea capacității, inclusiv formarea și schimbul de bune practici, pentru a asigura o aplicare uniformă a legislației vamale a UE, alături de digitalizarea și modernizarea uniunii vamale. Din această perspectivă, un obiectiv principal al programului CUSTOMS va fi dezvoltarea, operarea și întreținerea în continuare a infrastructurii vamale IT.

Alături de celelalte fonduri (FEDR, FSE+, Fondul pentru gestionarea integrată a frontierelor), Programul Cooperarea în domeniul fiscal (Fiscalis) contribuie la activitatea de îmbunătățire a cooperării fiscale în UE prin: dezvoltarea și menținerea unor soluții informatice interoperabile și eficiente pentru a sprijini autoritățile fiscale în aplicarea legislației UE.

Programul Spațial European urmărește dezvoltarea unui sector manufacturier și al serviciilor inovativ și competitiv, care va include întreprinderile mici și mijlocii și start-up-urile, fapt ce va conduce la sinergii și complementarități cu acțiunea FEDR și a programului Orizont Europa în cadrul activităților de dezvoltare tehnologică și de cercetare ale Uniunii. În cadrul programului, vor fi încurajate progresele tehnice și științifice, vor fi sprijinite competitivitatea și capacitatea de inovare a industriilor din sectorul spațial al Uniunii, în special a întreprinderilor mici și mijlocii, a întreprinderilor

nou-înființate și a întreprinderilor inovatoare. În complementaritate cu celelalte fonduri dedicate consolidării competitivității, Programul Spațial European va sprijini competențele și capacitatea de a inova ale persoanelor juridice și fizice din Uniune care activează sau doresc să activeze în acest sector, ținând seama în special de poziția și de necesitățile întreprinderilor mici și mijlocii și ale întreprinderilor nou-înființate.

o **O EUROPĂ MAI VERDE**

Dacă ne gândim la proiectele din *Energie*, ca și obiective specifice propuse menționăm promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, promovarea energiei din surse regenerabile și dezvoltarea de sisteme inteligente de energie, rețele și stocare în afara TEN-E (*Rețele Transeuropene de Energie*).

Având în vedere că trăim într-o perioadă în care *consecințele schimbărilor climatice și criza apei sunt principalele riscuri*, Comisia sprijină finanțarea proiectelor care promovează adaptarea la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor și a rezilienței în urma dezastrelor și care promovează gestionarea sustenabilă a apei.

Pentru promovarea tranziției către o *economie circulară*, se vor face investiții pentru extinderea și îmbunătățirea sistemelor integrate de gestionare a deșeurilor, pentru a crește reutilizarea și reciclarea acestora, pentru a preveni generarea deșeurilor și devierea de la depozitele de deșeuri.

Protecția naturii și a Biodiversității vor fi îmbunătățite prin dezvoltarea infrastructurii verzi (în special în mediul urban) și prin reducerea poluării.

În ceea ce privește obiectivul *mobilității Urbane*, vor fi selectate acele proiecte prin care se va facilita accesul mai rapid și mai ieftin al populației în zona urbană.

Obiectivul de Politică 2 - O Europă mai ecologică, cu emisii scăzute de carbon prin promovarea tranziției către o energie nepoluantă și Justă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a adaptării la schimbările climatice și a prevenirii și gestionării riscurilor

România va contribui la acest obiectiv prin finanțarea nevoilor de dezvoltare din următoarele sectoare: adaptarea la schimbările climatice prin creșterea eficienței energetice și dezvoltarea sistemelor inteligente de energie, a soluțiilor de stocare și a adecvanței sistemului energetic, prevenirea și gestionarea riscurilor, infrastructura de apă și apă uzată, economia circulară, conservarea biodiversității, calitatea aerului, decontaminarea siturilor poluate, regenerare urbană, mobilitate urbană, termoficare, pescuit și acvacultură.

Accelerarea investițiilor în **eficiență energetică** în clădiri, măsurile de consolidare și de utilizare a unor surse de energie alternativă pot fi luate în calcul pentru a reduce emisiile de carbon și pentru a face față mai bine unui climat în schimbare. România se confruntă cu o provocare majoră pentru renovarea fondului său de construcții și atingerea obiectivelor de emisii de carbon. Sunt încurajate măsuri de creștere a

performanței energetice a clădirilor rezidențiale și publice, inclusiv clădiri de patrimoniu, care în final vor permite importante economisiri de energie și reducerea vizibilă a gazelor cu efect de seră.

La nivelul **energiei**, pot fi avut în vedere proiecte de modernizare și eficientizare a producției, inclusiv din surse alternative, alături de inițiative în domeniul transportului, distribuției și stocării. De asemenea, vor fi finanțate echipamente și sisteme inteligente pentru asigurarea calității energiei electrice, vor fi implementate soluții digitale pentru izolarea defectelor și realimentarea cu energie în mediul rural și urban și vor fi adresate măsuri de creștere a adecvănței rețelei naționale de energie electrică. Totodată, pot fi susținute proiecte demonstrative în întreprinderi, precum și măsuri de sprijin adiacente, inclusiv creșterea eficienței energetice a proceselor tehnologice.

Infrastructura de **apă și apă uzată** reprezintă una dintre cerințele primare pentru asigurarea adecvată a calității vieții. În România, gradul de acoperire cu această infrastructură este insuficientă și inadecvată în raport cu cerințele de conformare cu directivele de mediu. Pentru perioada 2021-2027, investițiile care vizează sectorul apă – apă uzată vor fi realizate conform Master Planurilor Județene urmând a continua politica de regionalizare în sector, demarată în perioadele anterioare de programare. Astfel, se are în vedere finalizarea implementării proiectelor începute în perioada 2014-2020, precum și dezvoltarea de noi proiecte prin care se urmărește conformarea cu prevederile directivelor în ceea ce privește colectarea și epurarea apelor uzate, precum și asigurarea accesului populației la apă potabilă. Totodată, aceste proiecte vor avea o componentă de management al nămolului rezultat în urma epurării.

Politica națională în domeniul **gestionării deșeurilor** se subscie politicii europene în materie de prevenire a generării deșeurilor și urmărește reducerea consumului de resurse și punerea în practică a ierarhiei deșeurilor. Investițiile în domeniul deșeurilor vor viza în primul rând prevenirea sau reducerea cantităților de deșeuri generate, reutilizarea și valorificarea deșeurilor prin reciclare sau alte operațiuni, precum și sistarea activității și reabilitarea depozitelor neconforme, astfel încât valoarea produselor, a materialelor și a resurselor să fie menținută în economie cât mai mult timp posibil. Prioritară va fi reciclarea deșeurilor municipale, respectiv pregătirea pentru reutilizare și reciclarea a 65% din masa deșeurilor municipale până în 2035. Proiectele promovate vor viza adaptarea sistemelor integrate de management al deșeurilor, precum și creșterea capacității actorilor din sector pentru asigurarea unui management durabil al deșeurilor.

Rețeaua Natura 2000 este instrumentul principal pentru conservarea patrimoniul natural pe teritoriul Uniunii Europene. 18% din teritoriul Uniunii Europene este parte a acestei rețele. România nu face excepție, peste 20% din teritoriul său fiind declarat sit Natura 2000.

Investițiile pentru **conservarea biodiversității** urmăresc asigurarea unui management eficient al ariilor naturale protejate, protecția diversității biologice, inclusiv refacerea ecosistemelor protejate degradate. Astfel, vor fi sprijinite elaborarea și implementarea planurilor de management pentru siturile Natura 2000 și ariile naturale protejate, dezvoltarea de măsuri generale de cunoaștere (inclusiv studii), monitorizare și conservare a diversității biologice, precum și acțiuni de reconstrucție ecologică a ecosistemelor degradate.

Premisele pentru protejarea sănătății umane și a mediului ca întreg sunt create inclusiv prin monitorizarea și evaluarea **calității aerului**, precum și prin monitorizarea și reducerea emisiilor de poluanți atmosferici. Investițiile demarate în actuala perioadă de programare privind dotarea sistemului național de evaluare și monitorizare a calității aerului în vederea dezvoltării și îmbunătățirii Evaluării Naționale a Calității Aerului vor fi continuate și diversificate astfel încât România să respecte cerințele de asigurare și control al calității datelor și de raportare a RO către CE. De asemenea, la nivel local va fi monitorizată constant calitatea aerului.

S-au identificat nevoile de investiții prioritare pentru a promova un răspuns flexibil în materie de schimbări climatice, prevenirea și gestionarea situațiilor de urgență și de criză, inclusiv a impactului **riscurilor** naturale și antropice (inundații, secetă, incendii forestiere, alunecări de teren, cutremure), conform priorităților stabilite la nivel național și în cadrul coordonării și cooperării transfrontaliere și transnaționale.

În ceea ce privește **siturile contaminate**, Strategia Națională și Planul Național pentru Gestionarea Siturilor Contaminate din România (HG nr. 683/2015) au inventariat 1393 situri contaminate, dintre care 210 situri contaminate istoric și 1183 situri Potențial contaminate, ca urmare a desfășurării activităților economice. Aceste situri reprezintă zone în care s-au desfășurat în principal activități miniere și metalurgice, petroliere, chimice, alte activități industriale, prezentând posibil impact semnificativ asupra sănătății umane, a calității solurilor, apelor subterane și apelor de suprafață, ecosistemelor etc. Inventarul siturilor poluate /contaminate s-a realizat fără a se cunoaște însă gradul de poluare și fără a exista o ierarhizare din perspectiva riscurilor pe care acestea le incumbă asupra stării de sănătate a populației și, prin urmare, au fost identificate nevoile de finanțare în domeniu.

Prioritățile naționale pentru **dezvoltarea urbană** aferente perioadei 2021-2027 se grupează în jurul a trei piloni principali: conectivitate - rețele digitale, mobilitate urbană; atractivitate - locuire, spații publice, acces la servicii de calitate, infrastructură verde; competitivitate – mediu de afaceri dinamic, locuri de muncă, educație și competențe, tehnologie. Acestea li se adaugă dimensiunea identității locale și consolidarea comunității - oportunități egale, valorizarea patrimoniului, valorificarea oportunităților turistice.

Analiza **sectorului pescuit și acvacultură** a evidențiat starea de fapt a întregului sector prin identificarea problemelor, realităților și necesităților cu care se confruntă toți actorii în vederea transpunerii acestora în intervenții și direcții prioritare de dezvoltare în cadrul strategiei sectorului pentru perioada post 2020 în corelare cu obiectivele PCP. Astfel, este necesară sprijinirea pescuitului durabil și conservarea resurselor biologice acvactice, precum și sprijinirea activităților de acvacultură și procesare durabile și comercializarea produselor din pescuit și din acvacultură. Intervențiile acestea vor contribui la realizarea de investiții albastre, economie durabilă și adaptare la schimbările climatice.

Astfel, sunt avute în vedere acțiuni referitoare la:

- ❖ **eficiență energetică:**

- sprijinirea marilor întreprinderi, respectiv a IMM-urilor, în acțiunile de îmbunătățire a eficienței lor energetice, prin proiecte demonstrative și de eficiență energetică în IMM-uri și măsuri de sprijin adiacente și proiecte de eficiență energetică în întreprinderile mari și măsuri de sprijin adiacente;
- îmbunătățirea eficienței energetice în clădiri publice și rezidențiale, inclusiv prin utilizarea unor surse alternative de energie, precum și consolidarea clădirilor, în funcție de riscurile identificate;
- Îmbunătățirea eficienței energetice în domeniul încălzirii centralizate pe baza de combustibili alternativi/SACET de condominiu;
- **sisteme și rețele inteligente de energie;**
- promovarea utilizării de echipamente și sisteme inteligente pentru asigurarea calității energiei electrice;
- implementarea de soluții digitale pentru localizarea/izolarea defectelor și realimentarea cu energie în mediul rural și urban;
- digitalizarea stațiilor de transformare și soluții privind controlul rețelei de la distanță;
- măsuri de creștere a adecvanței SEN prin investiții în soluții de flexibilitate;
- implementarea de soluții privind stocarea energiei "behind the meter";
- **apă și apă uzată;**
- **acțiuni integrate de dezvoltare a sistemelor de apă și apă uzată regionale,** respectiv:
 - ✓ construirea și reabilitarea rețelelor de canalizare și construirea/reabilitarea/modernizare (treaptă terțiară) a stațiilor de epurare a apelor uzate care asigură colectarea și epurarea încărcării organice biodegradabile în aglomerări mai mari de 2.000 l.e. , inclusiv soluții pentru un management adecvat pentru tratarea nămolurilor rezultat în cadrul procesului de epurare a apelor uzate; sisteme individuale adecvate de tratare a apelor uzate pot fi finanțate, în cadrul proiectelor regionale integrate de apă uzată, ca soluții tehnice aplicate punctual și justificat, la nivelul anumitor aglomerări, ulterior stabilirii și implementării cadrului legal și metodologic de către autoritățile responsabile la nivel național;
 - ✓ construirea și reabilitarea și de sisteme de captare și aducțiune, stații de tratare, rețele de transport și distribuție a apei destinate consumului uman în contextul proiectelor integrate de apă și apă uzată;
 - ✓ măsuri necesare pentru eficientizarea proiectelor și sustenabilitatea investițiilor (automatizări, SCADA, GIS, contorizări, măsuri privind implementarea managementului activelor etc);
 - **acțiuni de pregătirea și gestionarea proiectelor de investiții** de apă și apă uzată;
 - **acțiuni de consolidare a capacității actorilor** implicați în sector;
 - **economia circulară;**
 - îmbunătățirea modului de gestionare a deșeurilor municipale în vederea asigurării tranziției spre economia circulară, respectiv:
 - ✚ Investiții în extinderea sistemelor de colectare separată atât în ceea ce privește colectarea din poartă în poartă a deșeurilor reciclabile și a biodeșeurilor, dar și colectarea deșeurilor textile și deșeurilor periculoase menajere (echipamente mobile de colectare,

mașini pentru colectarea separată, infrastructura suport pentru colectarea, transportul deșeurilor și stocarea temporară, inclusiv centre de colectare prin aport voluntar);

✚ Investiții privind valorificarea materiala a deșeurilor (stații de sortare, stații de compostare și instalații de digestie anaerobă);

✚ Investiții privind instalații de tratare a deșeurilor reziduale, inclusiv îmbunătățirea instalațiilor TMB existente

➤ investiții individuale suplimentare pentru închiderea depozitelor de deșeuri neconforme;

➤ întărirea capacității instituționale a actorilor din sector (MMA, ANPM, UAT, ADI-uri, ANRSC) în vederea accelerării tranziției spre economia circulară;

➤ **biodiversitate;**

➤ îmbunătățirea accesului administratorilor/custozilor siturilor Natura 2000 la servicii de asistență tehnică specializată pentru elaborarea sau revizuirea Planurilor de management a siturilor Natura 2000/ Planuri de acțiune pentru specii, pentru toate tipurile de habitate (inclusiv cele din mediu marin), prioritate la finanțare având planurile de management ale siturilor aflate în arealul proiectelor de infrastructură;

➤ menținerea/îmbunătățirea stării de conservare a speciilor și habitatelor prin măsuri de conservare specifice prevăzute în planurile de management al siturilor Natura 2000, planuri de acțiune pentru specii, și după caz a ecosistemelor degradate și a serviciilor furnizate în afara ariilor naturale protejate;

➤ facilitarea accesului autorităților și entităților cu rol în managementul biodiversității la servicii de asistență tehnică, cercetare și echipamente pentru îmbunătățirea nivelului de cunoaștere a biodiversității și a ecosistemelor (ex. realizarea de studii științifice) și consolidarea capacității de management al rețelei Natura 2000 și al altor arii naturale protejate de interes național;

➤ **calitatea aerului;**

➤ dotarea Rețelei Naționale de Monitorizare a Calității Aerului cu echipamente noi, prin înlocuirea sau up-datarea echipamentelor existente de măsurare a poluanților uzate din punct de vedere moral și tehnic, astfel încât să se continue conformarea cu cerințele de asigurare și controlul calității datelor și de raportare a RO la CE, conform prevederilor directivelor europene;

➤ **managementul riscurilor;**

➤ amenajarea complexă a bazinelor hidrografice prin utilizarea infrastructurii verzi sau prin adaptarea, construirea ori reabilitarea infrastructurii existente de gospodărire a apelor și îmbunătățiri funciare adaptate la noile practici UE, inclusiv cele privind asigurarea conectivității laterale și/sau transversale a râului;

➤ dezvoltarea infrastructurii de monitorizare, avertizare și alarmare a fenomenelor hidro-meteorologice severe (inundații și secetă) pentru evaluarea și gestionarea durabilă a resurselor naturale, inclusiv activități în scopul conștientizării publice;

➤ consolidarea capacității administrative pentru asigurarea implementării directivelor europene în domeniu.

➤ continuarea măsurilor de limitare a efectelor negative ale eroziunii costiere

- sprijinirea măsurilor pentru sistemul de gestionare a riscurilor, inclusiv creșterea rezilienței la nivel național și adaptarea continuă la realitatea operațională;
- **situri contaminate;**
- sprijinirea procesului de inventariere și investigare preliminară și detaliată a siturilor Potențial contaminate, (în principal prin dezvoltarea unei baze de date și a unei platforme GIS care să permită actualizarea permanentă);
- remedierea siturilor contaminate orfane aflate în proprietatea autoritatilor publice sau puse la dispoziția acestora de către proprietar, asigurarea calitatii factorilor de mediu, în vederea protejării sănătății umane și mediului, inclusiv monitorizare postremediere a acestora.
- ❖ **regenerare urbană**
- regenerarea spațiilor urbane degradate prin investiții în infrastructura verde în zonele urbane și/sau reconversia funcțională a acestora;
- **mobilitate urbană;**
- dezvoltarea infrastructurii urbane curate (infrastructuri de transport, ciclism, material rulant, combustibili alternativi);
- dezvoltarea unor culoare de mobilitate;
- realizarea de infrastructuri specifice pentru combustibili alternativi;
- dezvoltarea și modernizarea rețelei de transport public;
- dezvoltarea transportului metropolitan precum și îmbunătățirea calității serviciilor pe calea ferată prin asigurarea unor mijloace de transport ecologice pentru transportul călătorilor, precum și infrastructură pentru transportul public, sisteme inteligente de transport pentru transport public, ciclism și infrastructură de transport pietonal, dezvoltarea și optimizarea sistemelor de transport public, inclusiv: modernizarea, extinderea liniilor de tramvai, achiziționare, modernizare material rulant (tramvaie), achiziționare troleibuze, autobuze, modernizare, echipare depou, e-ticketing;
- **pescuit și acvacultură;**
- sprijinirea activităților de pescuit durabile din punct de vedere economic, social și al mediului;
- promovarea activităților sustenabile de acvacultură;
- promovarea marketingului, calității și valorii adăugate a produselor din pescuit și din acvacultură, precum și procesarea acestor produse;

Complementarități între programe

Complementaritățile între POR-uri și programele naționale vizează în principal domeniile eficiență energetică, riscuri, economie circulară, infrastructură verde, situri poluate și mobilitate urbană.

În ceea ce privește **eficiența energetică**, prin POR-uri se va finanța eficiența energetică în clădiri publice și locuințe (luând în considerare riscul la cutremur), precum și încălzire centralizată pe baza de combustibili alternativi/SACET de condominiu, iar prin PODD se va finanța eficiența energetică în IMM și întreprinderi mari. Totodată, prin POTJ sunt avute în vedere finanțări privind dezvoltarea de tehnologii și infrastructuri pentru o energie curată la prețuri accesibile și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră

în eficiența energetică și energia din surse regenerabile pentru IMM-uri și întreprinderi mari.

Din perspectiva **riscurilor**, prin POR-uri se va finanța riscul la cutremure în contextul investițiilor în clădiri prin prisma eficienței energetice. Prin PODD se va finanța riscul la inundații, secetă, eroziune costieră și sistemul de management al riscurilor.

Referitor la **economia circulară**, prin POR-uri și POTJ se va acorda sprijin pentru IMM-urile care prin activitatea lor contribuie la acțiunile de prevenire a generării de deșeuri și reducerea cantității acestora, precum și acțiuni de creștere a reutilizării eficiente și reciclării acestora.. Prin PODD se va acorda finanțare pentru autoritățile publice în vederea sprijinirii măsurilor pentru îndeplinirea obiectivelor de reciclare și depozitare a deșeurilor prevăzute în Pachetul privind economia circulară și îndeplinirea angajamentelor luate privind închiderea depozitelor de deșeuri.

În ceea ce privește **infrastructura verde**, prin POR-uri se are în vedere finanțarea regenerării spațiilor urbane degradate, inclusiv prin promovarea investițiilor ce promovează infrastructura verde în zonele urbane, iar prin PODD finanțarea conservării biodiversității în ariile Natura 2000 și prin POTJ sunt vizate investiții în proiecte de restaurare a terenurilor și de reconversie în măsura în care acestea vor fi identificate ca prioritare prin planurile de tranziție Justă. De menționat este faptul că pentru toate proiectele de infrastructură de transport din POT/POR-uri menținerea și refacerea infrastructurii verzi va reprezenta o preocupare majoră.

Referitor la **siturile poluate**, complementaritatea este asigurată între POR-uri, PODD și POTJ. Astfel, prin POR-uri se urmărește finanțarea reconversiei funcționale a terenurilor virane degradate/neutilizate/abandonate din zona urbană, în timp ce prin PODD este avută în vedere inventarierea și investigare preliminară și detaliată a siturilor potențial contaminate și remedierea acestora. Totodată, prin POTJ sunt avute în vedere investiții în regenerarea și decontaminarea siturilor poluate, în funcție de prioritățile identificate în planurile de tranziție Justă.

În ceea ce privește **mobilitatea urbană**, există complementaritate între POR-uri și POT, respectiv între finanțările urbane din POR privind creșterea utilizării transportului public și a altor forme de mobilitate urbană ecologice, dezvoltarea infrastructurii urbane curate și infrastructura pentru combustibili alternativi și cele din POT privind trenurile metropolitane, metroul și materialul rulant.

Complementaritatea între fonduri

La nivelul **OP 2 – o Europă mai verde**, referitor la **eficiența energetică**, fondurile vor avea o abordare complementară în ceea ce privește FEDR/FC și FTJ. Prin FEDR /FC se va finanța eficiența energetică în clădiri publice și locuințe, încălzirea centralizată și în mediul privat, în timp ce din FTJ, în teritoriul pre-identificat, se au în vedere finanțări ce vizează dezvoltarea de tehnologii și infrastructuri pentru o energie curată la prețuri accesibile și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și producerea energiei din surse regenerabile pentru mediul privat. De precizat este faptul că FC va finanța eficiența energetică în regiunea București-Ilfov.

Similar, în ceea ce privește **apa/apa uzată** se va asigura complementaritatea între FEDR și FC, din FC finanțându-se acest sector în regiunea București-Ilfov.

Referitor la **economia circulară**, se asigură complementaritatea între FEDR, FC și FTJ. Din FEDR se vor asigura investițiile în mediul privat care vizează măsurile pentru IMM-uri care prin activitatea lor contribuie la îndeplinirea obiectivelor de reciclare, în timp ce din FC se asigură finanțare pentru autoritățile locale pentru îndeplinirea obiectivelor de reciclare și depozitare a deșeurilor prevăzute în Pachetul privind economia circulară. De asemenea, din FTJ se are în vedere finanțarea acțiunilor IMMurilor care contribuie la reducerea cantităților de deșeuri și consolidarea economiei circulare la nivel județean, funcție de prioritățile identificate în planurile de tranziție Justă.

În ceea ce privește **biodiversitatea și infrastructura verde**, complementaritatea este asigurată între FEDR și FC în sensul că FEDR vizează investiții în conservarea biodiversității în ariile Natura 2000, iar prin ambele se vor implementa proiecte care vor avea în vedere realizarea infrastructurii verzi. Totodată, prin FTJ vor fi investiții în proiecte de restaurare și de reconversie a terenurilor.

Referitor la domeniul **mobilitate urbană**, se va realiza complementaritatea între FEDR și FC, în sensul că din FC se va finanța dezvoltarea infrastructurii de metrou în regiunea București-Ilfov, iar din FEDR restul investițiilor care contribuie la îmbunătățirea mobilității urbane, respectiv a transportului public urban și a altor forme de mobilitate urbană ecologică, a infrastructurii urbane curate și pentru combustibili alternativi, precum și a trenurilor metropolitane și materialului rulant.

Complementarități și sinergii cu alte instrumente ale Uniunii Europene

Programul LIFE va contribui la: tranziția către o economie circulară, eficientă din punct de vedere al resurselor și al energiei, cu emisii scăzute de dioxid de carbon și rezistentă la schimbările climatice, protecția și îmbunătățirea calității mediului și la conservarea naturii și oprirea și inversarea tendinței de declin al biodiversității. Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor acționează în calitate de punct de contact pentru programul LIFE. Programul cuprinde două domenii de acțiune principale:

Mediu: natură și biodiversitate și economia circulară și calitatea vieții;

Politici climatice: atenuare și adaptare și tranziția către o energie curată. Componenta de granturi și achiziții publice din cadrul programului LIFE va fi în continuare gestionată direct de către Comisie, cu sprijinul unei agenții executive.

Se vor dezvolta sinergii în special cu FEDR, care în cadrul proiectelor demonstrative și de eficiență energetică în IMM-uri va finanța acțiuni de promovare a reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră. Totodată, FEDR va sprijini intervențiile vizând îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi, în special în mediul urban, și reducerea poluării și va realiza investiții în rețeaua Natura 2000.

În ceea ce privește complementaritatea cu FSE+, programul LIFE va asigura finanțare pentru acțiuni de inovare, adaptare socială și responsabilizare a întreprinderilor, lucrătorilor și cetățenilor, astfel încât aceștia să își dezvolte capacitățile și competențele de care au nevoie pentru a contribui la combaterea schimbărilor climatice.

În cadrul clusterului „Alimente, bioeconomie, resurse naturale, agricultură și mediu”, activitățile **programului Orizont Europa** vor permite crearea unei baze de

cunoștințe și găsierea de soluții pentru: protecția, gestionarea și utilizarea durabilă a resurselor naturale terestre și marine, precum și consolidarea rolului sistemelor terestre și acvatice ca absorbanți de carbon; protecția biodiversității, securizarea serviciilor ecosistemice și garantarea securității alimentare și nutriționale, asigurând regimuri alimentare sigure, sănătoase și nutritive; accelerarea tranziției de la o economie liniară bazată pe combustibilii fosili la o economie circulară eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor, rezilientă, cu emisii scăzute, inclusiv de carbon, precum și sprijinirea dezvoltării unei bioeconomii durabile și a economiei albastre și dezvoltarea unor zone rurale, montane, costiere și urbane reziliente și dinamice.

Aceste activități vor fi complementare intervențiilor finanțate din FEDR în ceea ce privește creșterea reutilizării și reciclării deșeurilor și promovarea tranziției către o economie circulară. În același timp, complementar acțiunii FEDR, Orizont Europa va sprijini cercetarea și inovația în cadrul diferitelor sectoare cu emisii reduse de carbon, în special în domenii precum: energie regenerabilă, sisteme energetice inteligente, eficiență energetică, soluții integrate de stocare a energiei etc.

Mecanismul pentru interconectarea Europei sprijină investițiile în infrastructurile transfrontaliere din sectorul energiei, fiind complementar acțiunilor întreprinse în domeniul energiei din cadrul PODD. MIE va completa investițiile realizate din FEDR în domeniul energetic prin dezvoltarea de proiecte având ca obiectiv o mai bună integrare a pieței interne a energiei, interoperabilitatea rețelelor transfrontaliere și transsectoriale, facilitarea decarbonizării și securitatea aprovizionării.

Obiectivul general al **Mecanismului de protecție civilă al Uniunii Europene** este consolidarea cooperării dintre statele membre ale UE în domeniul protecției civile, în vederea îmbunătățirii prevenirii, pregătirii și reacției la dezastre. Când scara de urgență copleșește capacitățile de răspuns ale unei țări, aceasta poate solicita asistență prin intermediul Mecanismului.

În complementaritate cu FSE+, cu scopul de a consolida prevenirea, pregătirea și răspunsul eficace la dezastre, Mecanismul de protecție civilă al UE va putea finanța acțiuni de informare, educare și sensibilizare a publicului, precum și acțiuni asociate de diseminare, în scopul implicării cetățenilor în prevenirea și reducerea la minimum a efectelor produse de dezastre în Uniune și pentru a ajuta cetățenii Uniunii să se protejeze ei înșiși cu mai multă eficacitate și în mod durabil.

o **O EUROPĂ CONECTATĂ**

O parte din finanțarea alocată României pentru această etapă (aprox. **30,6 mld. euro**), va fi destinată obiectivului **conectivitate**, adică acelor investiții prin care se va facilita dezvoltarea unei rețele TEN-T durabilă, rezilientă în fața schimbărilor climatice, inteligentă, sigură și intermodală. Totodată, se vor avea în vedere și investițiile în infrastructură de bandă largă, de foarte mare capacitate, de tip **Broadband**.

Obiectivul politic 3 - O Europă mai conectată prin creșterea mobilității și conectivitatea TIC regională

O Europă mai interconectată poate fi realizată prin creșterea conectivității transportului, dezvoltarea rețelelor TEN-T durabile, inteligente, sigure și intermodale, rezistente la schimbările climatice, durabile, inteligente și intermodale la nivel național, regional și local inclusiv printr-un acces mai bun la rețeaua TEN-T și mobilitatea transfrontalieră.

Un transport sustenabil și eficient este important pentru a asigura legătura între regiuni și țări, conectând astfel piețe și persoane și contribuind la activitatea economică, la dezvoltare și la creștere. Pentru a asigura coeziunea și competitivitatea, sunt necesare, de asemenea, conexiuni fluide între toate statele membre ale UE.

În cadrul acestui obiectiv de politica, România își propune finalizarea unor tronsoane ale rețelei TEN-T principală și anumite părți ale rețelei TEN-T globale, transportul fiind un factor important al dezvoltării economiei.

Astfel, prioritatea pentru România rămâne dezvoltarea infrastructurii de transport în special pe rețeaua principală, precum și conexiunea regiunilor la rețeaua TEN-T prin realizarea variantelor ocolitoare și a racordurilor lipsă, care va permite o mai bună interconectare a regiunilor dar și a României cu alte state membre.

Pentru România rămân vitale investițiile în toate modurile de transport. Astfel, fondurile UE vor continua să se concentreze pe optimizarea conectivității atât pe plan intern, cât și internațional, și dezvoltarea unui transport durabil.

Sunt necesare investiții prioritare pentru continuarea dezvoltării rețelelor TEN-T, inclusiv pentru îmbunătățirea legăturilor la acestea, pentru creșterea mobilității naționale, regionale și transfrontaliere. Creșterea numărului de pasageri, optimizarea traficului, siguranța pasagerilor și a mărfurilor și calitatea în ansamblu a serviciului oferit sunt aspecte care vor face obiectul viitoarelor intervenții.

Atât Programul Operațional Transport cât și Programele Operaționale Regionale reprezintă instrumentele de finanțare care vin să servească obiectivului de politica 3 - O Europă mai conectată, să finanțeze intervențiile în infrastructuri de transport care urmăresc reducerea decalajelor de dezvoltare, reducerea blocajelor și a timpilor de călătorie, și creșterea competitivității regiunilor.

Drumurile joacă un rol semnificativ în acest sens, întrucât transportul rutier reprezintă soluția de transport cea mai utilizată în UE atât din punct de vedere al mărfurilor transportate cât și din punct de vedere al traficului de calatori.

În ceea ce privește modul de **transport rutier**, va fi tratată cu prioritate rețeaua primară la nivelul României care este întinsă în preponderență pe aliniamentul rețelei TEN-T Centrale și TEN-T Globale. Rețeaua primară reflectă la nivel național conceptul politicii UE de focalizare a principalelor investiții pe o rețea compactă ce reprezintă coloana vertebrală a sistemului de transport. Rețeaua primară rutieră va reprezenta baza de la care România va aborda procesul investițional post 2020. Complementar rețelei primare sunt avute în vedere intervențiile la nivelul rețelei secundare de transport având rolul de a asigura accesibilitatea regională și urbană a rețelei primare de transport în mod eficient, sigur și cu impact redus asupra mediului. Fără o accesibilitate crescută a regiunilor și centrelor urbane la rețeaua primară vor fi afectate accesul la piața unică și

locurile de muncă, se reduc oportunitățile de investiții și scade gradul de satisfacție socială.

În domeniul **infrastructurii feroviare** intervențiile se vor focaliza asupra continuării modernizării rețelei primare de cale ferată a României pentru secțiunile situate predominant pe rețeaua TEN-T Centrală. Acțiunile susținute au în vedere achiziții de mijloacele de lucru (trenuri de lucru și echipamente) pentru asigurarea proceselor de modernizare a infrastructurilor feroviare precum și conformarea cu parametrii tehnici, inclusiv în ceea ce privește sistemul ERTMS.

Pentru a asigura beneficiile economice, sociale și de mediu aduse de modernizarea rețelei feroviare de cale ferată este necesar ca serviciile de transport să fie la calitatea solicitată de utilizatori, completate și de măsurile de facilitare a eficienței transportului feroviar public de călători (optimizarea mersului trenurilor – graficului de călătorii, sistemele de ticketing, măsuri de creștere a accesibilității persoanelor cu deficiențe de deplasare și alte măsuri similare). Un sistem de transport eficient trebuie să asigure traseul neîntrerupt al călătorilor și al mărfurilor la destinațiile solicitate. Un sistem de **transport multimodal** asigură acest deziderat prin utilizarea a mai mult de un mod de transport. În România în cadrul principalelor orașe este necesară asigurarea atât a terminalelor de transport intermodal, cât și a legăturilor acestora cu principalele huburi modale.

Transportul naval este considerat alături de transportul feroviar un mod de transport mai prietenos cu mediu și astfel participă la implementarea strategiei europene Green Deal și contribuie la obținerea dezideratului de neutralitate a emisiilor de carbon. Transportul naval este susținut în sinergie și de Mecanismul Interconectarea Europei 2021-2027 cu accent deosebit pe modernizarea căilor navigabile.

Având în vedere datele statistice referitoare la rata accidentelor rutiere în România, **siguranța rutieră** este printre cele mai scăzute dintre statele UE. Prioritățile propuse spre finanțare au în vedere operațiuni care să contribuie la îmbunătățirea siguranței circulației rutiere, reducerea numărului de accidente rutiere, în particular a accidentelor fatale în scopul contribuției la „Viziunea 0” a Comisiei Europene, precum și minimizarea efectelor economice cauzate de aceste accidente.

Astfel, sunt avute în vedere acțiuni referitoare la:

- ⇒ creșterea accesibilității regiunilor și populației prin construcția/ modernizarea rețelei rutiere și feroviare, la standarde europene, în special la nivelul rețelei TEN-T;
- ⇒ finalizarea tronsoanelor rutiere inițiate anterior și continuarea investițiilor în dezvoltarea rețelei TEN-T centrale și globale pentru asigurarea accesibilității la piețele internaționale;
- ⇒ reabilitarea și modernizarea drumurilor naționale care asigură conectivitatea zonelor cu o accesibilitate redusă;
- ⇒ realizarea de legături rutiere secundare reabilite și nou construite către rețeaua rutieră și nodurile TEN-T (drumuri județene inclusiv de tip descărcări autostradă;
- ⇒ îmbunătățirea sistemului de management al infrastructurii rutiere și a condițiilor de siguranță;

- ⇒ finalizarea investițiilor inițiate pe tronsoanele feroviare care asigură conectivitatea cu piețele internaționale, în coordonare cu proiectele propuse spre finanțare în CEF, îmbunătățirea condițiilor de management și control al traficului feroviar; implementarea unui mixt de măsuri de reformă și optimizare a serviciilor;
- ⇒ creșterea atractivității transportului naval prin îmbunătățirea condițiilor de navigație prin investiții în infrastructura portuară și prin investiții în căi navigabile;
- ⇒ creșterea atractivității transportului intermodal pentru atragerea unui volum crescut de mărfuri manipulat în terminale intermodale (inclusiv în porturi);

Complementarități între programe

Complementaritățile între programe în cadrul OP 3 sunt asigurate între POR-uri și POT.

Astfel, prin POR se va finanța creșterea gradului de accesibilitate prin investiții în legături rutiere secundare conectate cu infrastructura TEN-T și soluții pentru decongestionarea/fluidizarea traficului, iar prin POT se va finanța TEN-T rutier, infrastructura rutieră națională, TEN-T feroviar, infrastructura feroviară națională, îmbunătățirea mobilității naționale, transport multimodal, căi navigabile și porturi și siguranța rutieră.

Complementaritatea între fonduri

În cadrul OP 3 – o Europă mai conectată, complementaritatea va fi realizată în domeniul **transporturi** între FEDR și FC, ca și în cazul mobilității urbane. Din FEDR se vor finanța investițiile în legături rutiere secundare conectate cu infrastructura TEN-T, TEN-T rutier și feroviar, precum și infrastructura rutieră și feroviară națională și siguranța rutiera. Din FC se va finanța TEN-T rutier și feroviar, transportul multimodal, caile navigabile și porturile. Mecanismul de finanțare între FEDR și FC privind TEN-T rutier și feroviar urmează a fi stabilit la nivel de program.

Complementarități și sinergii cu alte instrumente ale Uniunii Europene

Proiectele de rețele de transport transeuropene vor continua să fie finanțate atât prin gestiune partajată, din Fondul de Coeziune, cât și prin gestiune directă, în cadrul **Mecanismului pentru interconectarea Europei (MIE)**.

Ca în perioada 2014-2020, cea mai mare parte a alocării MIE va fi destinată finanțării rețelei de căi ferate și sectorului naval. Astfel, MIE va finanța intervenții similare cu cele prevăzute în POT. Data fiind nevoie uriașă de investiții la nivelul sectorului rutier și feroviar, pentru dezvoltarea rețelei TEN-T, nu există elemente de suprapunere, ci din contra de complementaritate fiind avută în vedere următoarea abordare care creează un echilibru investițional la nivelul surselor/instrumentelor de finanțare, respectiv o puternică preferință pentru finanțarea infrastructurii feroviare din CEF, în timp ce POT se va axa pe concentrarea investițiilor la nivelul sectorului rutier.

o O EUROPĂ MAI SOCIALĂ

Prin aceasta operațiune, se dorește să fie implementat *Pilonul european al drepturilor sociale*, adică se vor urmări investiții pentru a îmbunătăți *accesul la piața muncii* prin politici active în domeniul pieței forței de muncă (*ocupare*), prin anticiparea nevoilor în materie de competențe și prin sprijinirea tranzițiilor și a mobilității pe piața muncii. De asemenea, vor fi analizate

investițiile care vor îmbunătăți calitatea, eficacitatea și relevanța pieței forței de muncă, prin crearea unor sisteme de *educație și formare* performante. Și nu în ultimul rând, pentru realizarea acestui obiectiv, menționăm investițiile care vor favoriza *incluziunea activă*, pentru promovarea integrării socioeconomice a comunităților marginalizate, pentru consolidarea accesului la servicii de calitate, pentru abordarea problemei deprivării materiale și pentru a investi în locuințe, în *asistență medicală* și în infrastructura de îngrijire pe termen lung.

Obiectivul de Politică 4 – O Europă mai socială prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale

Prin intervențiile vizate la nivelul Obiectivului de Politică 4, România are în vedere crearea acelor pârghii fundamentale dezvoltării tuturor sectoarelor economice, respectiv investițiile în oameni. În acest context, intervențiile vizate au în vedere patru aspecte majore:

- A) asigurarea unei educații de calitate incluzive la toate nivelurile,
- B) adaptarea resursei umane la dinamica pieței muncii și a progresului tehnologic,
- C) combaterea sărăciei și promovarea incluziunii sociale prin măsuri personalizate,
- D) asigurarea unor servicii de sănătate de calitate și accesibile tuturor .

În ceea ce privește **educația**, prin intervențiile avute în vedere, România își propune să adreseze cele mai stringente probleme cu care sistemul educațional se confruntă: reducerea părăsirii timpurii a școlii, un fenomen care a luat amploare în ultimii ani, prin măsuri atât la nivel de sistem educațional cât și prin măsuri centrate pe elev și familie; creșterea participării copiilor cu dizabilități/ cerințe educaționale speciale prin individualizarea învățării și adaptarea tehnicilor de predare la nevoile specifice acestor și accesibilizarea educației; încurajarea participării la educație de la cele mai fragede vârste până la învățământul terțiar, în special a copiilor/ tinerilor care provin din grupuri vulnerabile, inclusiv prin măsuri care se adresează părinților/ tutorilor; corelarea sistemului de educație cu cerințele/ competențele solicitate pe piața muncii.

În vederea soluționării deficitului de **forță de muncă**, sunt propuse o serie de măsuri prin care este vizată includerea pe piața muncii a unor grupuri cu o participare mai redusă, precum femeile care au în îngrijire copii, dar și activarea unor grupuri dezavantajate, precum șomerii, șomerii de lungă durată, inactivii, NEETs etc. În acest sens au fost prevăzute pachete integrate care să răspundă nevoilor complexe cu care

aceștia se confruntă. Se au în vedere de asemenea, măsuri în sfera anteprenoriatului prin care se încurajează deschiderea de noi afaceri, dar și dezvoltarea sectorului economiei sociale. În contextul schimbărilor structurale pe piața muncii determinate de progresul tehnologic sau fenomene atipice precum epidemiile, sunt necesare măsuri de adaptabilitate a lucrătorilor și a întreprinderilor precum reconversie/formare profesională, flexibilizarea formelor de muncă, asigurarea sănătății și securității la locul de muncă.

În vederea combaterii saraciei, **sprijinirii incluziunii și promovării dreptului la demnitate socială**, România își propune următoarele obiective generale: creșterea accesului la servicii sociale pentru populația vulnerabilă, cu precădere din mediul rural prin înființarea și dezvoltarea de servicii sociale la nivel local, creșterea calității serviciilor sociale destinate persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile prin asigurarea cu personal de specialitate bine pregătit la nivel local și infrastructura adecvată, reducerea gradului de excluziune socială pentru grupurile vulnerabile prin oferirea de suport și servicii accesibile pentru depășirea situațiilor de dificultate în care se afla, creșterea capacității sistemului național de asistență socială de a răspunde la nevoile populației vulnerabile prin dezvoltarea capacității furnizorilor de servicii sociale publici și privați la nivel local, creșterea capacității autorităților locale de a identifica și evalua nevoile sociale ale comunității intru-un mod participativ și de a elabora planuri de acțiune adecvate.

Accelerarea remedierii principalelor probleme identificate în **domeniul sănătății** necesită o abordare integrată care să țină cont de: nevoia de a îmbunătăți serviciile de diagnostic și tratament necesar bolnavilor existenți concomitent cu nevoia de a investi în programe preventive de sănătate publică care să reducă în mod eficace povara bolilor în populație; necesitatea de a evita ca sectorul curativ al sistemului de sănătate să intre în competiție pentru resurse cu cel preventiv, precum și nevoia de a asigura intervențiile de sănătate de tip FSE (instruire resurse umane, dezvoltare de metodologii și proceduri, elaborare criterii de asigurare și control al calității serviciilor medicale, etc.) integrat și coordonat cu intervenții de tip FEDR (investiții în infrastructura fizică a unităților sanitare, aparatură, etc.).

Astfel, sunt avute în vedere acțiuni referitoare la:

- ⇒ educație;
- ⇒ investiții pentru îmbunătățirea accesibilității, calității și caracterului abordabil, din punctul de vedere al costurilor, ale educației și îngrijirii copiilor preșcolari, inclusiv ale infrastructurii aferente;
- ⇒ investiții pentru a preveni abandonul școlar timpuriu, prin introducerea: unei abordări centrate pe elev, pentru copiii expuși acestui risc, a unor programe „A doua șansă”, flexibile, dar și a unor servicii relevante de consiliere și orientare profesională, concomitent cu îmbunătățirea competențelor cadrelor didactice, astfel încât să poată să acorde atenția necesară copiilor din grupurile vulnerabile/dezavantajate;
- ⇒ investiții pentru a ameliora calitatea educației și formării profesionale, astfel încât să se adapteze evoluțiilor înregistrate pe piața forței de muncă, inclusiv formările necesare și furnizarea de echipamente specifice;

- ⇒ investiții pentru a sprijini dezvoltarea unor metode și tehnici de predare inovatoare și eficiente;
- ⇒ **infrastructura educațională;**
- ⇒ îmbunătățirea accesului la educație prin construire / reabilitare / modernizare / dotare pentru toate tipurile de instituții de educație (preșcolar, învățământ primar, secundar, terțiar centre de educație și formare profesională / învățământ dual, etc.);
- ⇒ **acces pe piața muncii;**
- ⇒ integrarea tinerilor pe piața muncii;
- ⇒ asigurarea accesului la ocupare pentru categoriile vulnerabile, inclusiv creșterea ocupării femeilor;
- ⇒ dezvoltarea culturii antreprenoriale, sprijinirea antreprenoriatului și a economiei sociale;
- ⇒ dezvoltarea mecanismelor de anticipare a competențelor și de monitorizare a politicilor active de ocupare;
- ⇒ dezvoltarea dialogului social și implicarea partenerilor sociali în implementarea politicilor de ocupare, inclusiv prin creșterea capacității acestora;
- ⇒ asigurarea unui mediu de lucru sigur și sănătos și promovarea îmbătrânirii active;
- ⇒ creșterea participării la învățarea pe parcursul întregii vieți pentru asigurarea tranzițiilor pe piața muncii și a mobilității profesionale a angajaților;
- ⇒ **sănătate;**
- ⇒ investiții pentru construirea spitalelor regionale și infrastructuri spitalicești noi cu impact teritorial, inclusiv: implementarea planului de tranziție, acțiuni de instituționalizare/ bugetare a spitalelor regionale, acțiuni de operaționalizare a spitalelor regionale, elaborarea și implementarea planului de formare a personalului;
- ⇒ dotarea și/sau modernizarea infrastructurii: cabinetelor medicilor de familie, a centrelor/compartimentelor unde se furnizează servicii de asistență medicală comunitară, în care se furnizează servicii de asistență medicală școlară, inclusiv servicii de asistență stomatologică;
- ⇒ dotarea/extinderea/ modernizarea / reabilitarea infrastructurii publice: a unităților sanitare/ altor structuri publice care desfășoară activități medicale de tip ambulatoriu, a centrelor regionale de screening (ex. cancer mamar, cancer colorectal, cancer col uterin etc);
- ⇒ dezvoltarea de instrumente de suport care să faciliteze creșterea accesibilității și eficacității serviciilor de asistență medicală primară și integrarea cu serviciile de asistență medicală comunitară;
- ⇒ servicii de reabilitare, paliative și îngrijiri pe termen lung adaptate fenomenului demografic de îmbătrânire a populației și profilului epidemiologic al morbidității;
- ⇒ investiții în infrastructură și servicii care vizează: unitățile sanitare dedicate serviciilor esențiale pentru afecțiuni complexe; structurile sanitare care au atribuții în prevenirea, controlul, diagnosticul și supravegherea bolilor transmisibile, inclusiv în epidemii, pandemii, controlul și supravegherea infecțiilor asociate actului medical și a celor implicate în sănătatea publică; Sistemul național de

- transfuzii, inclusiv a infrastructurii de testare a sângelui și/sau procesare a plasmei.
- ⇒ implementarea de programe de screening populațional/ diagnosticare și tratament al stadiilor incipiente în special pentru persoane aparținând grupurilor vulnerabile;
 - ⇒ măsuri privind diagnosticarea precoce și/ sau tratament, precum și creșterea capacității de îngrijire medicală a pacientului critic prenatal/ neonatal/ postneonatal;
 - ⇒ măsuri destinate controlului infecțiilor asociate actului medical;
 - ⇒ măsuri destinate creșterii eficacității serviciilor de laborator;
 - ⇒ **sprijinirea incluziunii și promovarea dreptului la demnitate socială;**
 - ⇒ acoperirea nevoii de servicii sociale primare în mediul rural (rețele de asistenți sociali, servicii sociale pentru îngrijirea persoanelor vârstnice, rețea de asistență medicală comunitară);
 - ⇒ extinderea rețelei de servicii de îngrijire de zi (inclusiv servicii de recuperare și respiro pentru copii cu dizabilități) pentru copiii aflați în risc de separare de familie și pentru persoanele adulte cu dizabilități;
 - ⇒ creșterea capacității serviciilor de îngrijire a persoanelor vârstnice la domiciliu pentru mediul urban, centrelor de găzduire și de integrare pentru migranți, serviciilor pentru victimele violentei domestice și ale traficului de persoane;
 - ⇒ dezvoltarea unei rețele de suport pentru persoanele vârstnice izolate/fără susținători legali și dezvoltarea de programe de voluntariat la nivel local;
 - ⇒ sprijinirea autorităților locale pentru clarificarea situației juridice a așezărilor informale, pentru diagnoza socială în cadrul comunității și pentru nevoia de locuire în cazul calamităților și pentru punerea în aplicare a strategiilor DLRC;
 - ⇒ dezvoltarea rețelei de servicii pentru persoanele cu adicții și persoanele fără adăpost, pentru sprijinirea persoanelor post-detenție, de suport pentru încadrarea persoanelor cu dizabilități, de servicii mobile de recuperare pentru persoanele cu dizabilități;
 - ⇒ crearea serviciilor de suport pentru asistarea deciziei pentru persoanele cu capacitate restrânsă de exercițiu;
 - ⇒ sprijinirea persoanelor cu dizabilități în accesarea echipamentelor și tehnologiilor asistive, a familiilor monoparentale, a participării copiilor școlari în tabere de creație/sportive;
 - ⇒ consilierea și orientarea tinerilor în proces de dezinstituționalizare și a copiilor cu probleme legate de comportament;
 - ⇒ asigurarea de ajutor material sub forma de alimente, produse igiena, pachet pentru copil și masă caldă pentru persoanele dezavantajate;
 - ⇒ creșterea calității serviciilor sociale prin asigurarea specializării/ perfecționării specialiștilor din domeniul social;
 - ⇒ dezvoltarea infrastructurii de locuințe sociale în mediul urban;
 - ⇒ dezvoltarea infrastructurii de servicii de recuperare pentru veterani;
 - ⇒ dezvoltarea unei infrastructuri specifice pentru protejarea memoriei victimelor Holocaustului și promovarea nondiscriminării.

Complementarități între programe

Referitor la complementaritățile în cadrul OP 4, acestea sunt asigurate în principal pentru domeniile capital uman pentru piața muncii, educație și sănătate.

Astfel, pentru viitoarele investiții în **capital uman pentru piața muncii** au fost stabilite complementarități numai între programele naționale, respectiv POEO, POIDS și POTJ. Astfel, din POEO va fi asigurat sprijin pentru valorificarea potențialului tinerilor pe piața muncii, creșterea accesului pe piața muncii pentru toți, antreprenariat și economie socială și pentru susținerea reformelor pe piața muncii în acord cu dinamica pieței muncii. Din POIDS se vor asigura finanțări atât din FEDR, cât și din FSE, prin DLRC pentru măsuri referitoare la piețele de muncă locale și sprijin pentru grupurile sociale vulnerabile, precum și pentru îmbătrânirea activă și facilitarea accesului vârstnicilor la servicii. Totodată, din POIDS sunt propuse măsuri din FSE pentru ajutorarea persoanelor dezavantajate. Din POTJ se va acorda sprijin conform planurilor de tranziție Justă pentru perfecționarea și recalificarea lucrătorilor, asistență pentru căutarea unui loc de muncă acordată persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă și incluziunea activă a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă în teritoriile vizate de program.

Referitor la **educație**, complementaritățile în acest domeniu sunt asigurate între POR-uri, POCIDIF, POEO și POIDS. Prin POR-uri se vor realiza investiții în infrastructuri specifice care vor asigura creșterea gradului de participare la nivelul educației timpurii și învățământului obligatoriu (învățământ antepreșcolar, preșcolar, primar), creșterea gradului de participare la învățământul profesional și tehnic și creșterea relevanței învățământului terțiar. Prin POEO se vor asigura finanțări din FSE în ceea ce privește prevenirea părăsirii timpurii a școlii și creșterea accesului și a participării grupurilor dezavantajate la educație și formare profesională, creșterea calității și asigurarea echității în sistemul de educație și formare profesională, adaptarea ofertei de educație și formare profesională la dinamica pieței muncii și la provocările inovării și progresului tehnologic, creșterea accesibilității, atractivității și calității învățământului profesional și tehnic. Totodată, din POIDS sunt avute în vedere investiții prin DLRC în ceea ce privește infrastructura educațională și măsurile pentru combaterea abandonului școlar al elevilor. În același program, dar în afara DLRC sunt propuse măsuri tip FEDR și FSE+ pentru reducerea sărăciei copiilor și incluziunea socială a celor mai vulnerabili dintre ei, iar din FSE ajutorarea persoanelor dezavantajate.

În ceea ce privește domeniul **sănătate**, complementaritatea este avută în vedere între POS și POIDS. Astfel, complementar investițiilor în infrastructură (spitale regionale, județene, municipale, orașenești, alte infrastructuri, echipamente, e-sănătate, cercetare), servicii (de asistență medicală primară, comunitară și servicii oferite în regim ambulatoriu; de reabilitare, paliativă și îngrijiri pe termen lung) și alte măsuri FSE vizând utilizarea de metode moderne de investigare, intervenție, tratament, precum și de formare profesională din POS, prin POIDS se vor putea asigura finanțări tip FEDR și FSE+ în cadrul DLRC și vor viza integrat infrastructura de servicii socio-medice, precum și măsuri tip FSE+ de sprijin a rețelei de asistență medicală comunitară în mediul rural.

Complementaritatea între fonduri

În cadrul OP 4 – o Europă mai socială, în ceea ce privește **capitalul uman pentru piața muncii**, complementaritatea este avută în vedere pentru investițiile din FSE+ și FTJ. Astfel, investițiilor tip FSE în regiunile vizate de tranziția justă se adaugă cele din FTJ privind perfecționarea și recalificarea lucrătorilor, asistență pentru căutarea unui loc de muncă, incluziunea activă a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă.

În ceea ce privește domeniul **educație**, complementaritatea va fi asigurată între FSE și FEDR. Astfel, din FEDR se vor finanța investiții în e-educație, infrastructura școlară pentru învățământul ante-preșcolar, preșcolar, primar, profesional și tehnic și învățământul terțiar, inclusiv pentru combaterea abandonului școlar și reducerea sărăciei copiilor și incluziunea socială a celor mai vulnerabili dintre ei. Din FSE se vor realiza investiții pentru grupurile țintă care vor utiliza infrastructura realizată din FEDR.

De asemenea, complementaritatea între FSE+ și FEDR va fi asigurată și în ceea ce privește **combaterea sărăciei** în cadrul mecanismului DLRC.

În domeniul **sănătate**, complementaritățile sunt realizate între investițiile din FEDR, care vizează infrastructura de sănătate (spitale regionale, județene, municipale, orașenești, alte infrastructuri, echipamente, infrastructura sociomedicală), și FSE, care vizează în principal servicii (de asistență medicală primară, comunitară și servicii oferite în regim ambulatoriu; de reabilitare, paliativă și îngrijiri pe termen lung) și alte măsuri FSE vizând utilizarea de metode moderne de investigare, intervenție, tratament, precum și de formare profesională.

Complementarități și sinergii cu alte instrumente ale Uniunii Europene

În timp ce **Fondul pentru Azil și Migrație** este conceput să se adreseze necesităților pe termen scurt privind integrarea migranților din state terțe, noua generație de fonduri ale Politicii de Coeziune (în special FSE+ și FEDR) asigură sprijin pentru integrarea pe termen mediu și lung a acestora, facilitând integrarea în piața muncii.

Programul **Erasmus +** va oferi oportunități de învățare și mobilitate pentru profesori, elevi, ucenici, tineri și studenți în vederea dobândirii de care aceștia din urmă a aptitudinilor și competențelor relevante, precum și a capacității de inserție profesională, care le pot facilita tranziția de la educație la piața muncii. Erasmus+ se va concentra puternic pe incluziune, scopul fiind acela de a permite ca tot mai mulți tineri provenind din medii defavorizate să aibă acces la acest program și va consolida oportunitățile de cooperare transnațională pentru universități, instituții de învățământ și de formare profesională.

În vederea sprijinirii mobilității internaționale de învățare și preluare de bune practici se are în vedere suplimentarea din buget FSE+ a mobilităților internaționale care, din constrângeri bugetare, nu pot fi acoperite din buget Erasmus+. Astfel, din FSE+ se va susține asigurarea unui sprijin financiar suplimentar față de grantul Erasmus+ pentru elevi / studenți / instituțiile cu acreditare, cu scopul satisfacerii cererii de mobilitate internațională, asigurându-se astfel sinergia Erasmus+/FSE+.

În domeniul competențelor digitale, FEDR va completa abordarea vastă a programului Erasmus+ în materie de competențe sprijinind dezvoltarea și dobândirea de

competențe digitale avansate necesare pentru dezvoltarea de tehnologii de vârf, în cooperare cu industriile relevante.

În timp ce prin FSE+ se va urmări creșterea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, sustenabile și cu prețuri accesibile, precum și îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a rezilienței sistemelor de sănătate și a serviciilor de îngrijire pe termen lung, activitățile de cercetare și inovare din cadrul **programului Orizont Europa** vor crea legături strânse între cercetarea bazată pe descoperire, cercetarea clinică, epidemiologică translațională, etică, ecologică și socioeconomică, precum și între acestea și științele reglementării. Acestea vor aborda domenii cu nevoi clinice nesatisfăcute, ca, de exemplu, bolile rare sau dificil de tratat (de ex. cancerul pediatric și cancerul pulmonar).

În complementaritate cu FSE+, **programul Europa digitală** va sprijini formarea competențelor digitale avansate atât pentru actuala și viitoarea forță de muncă, cât și pentru întreprinderile mici și mijlocii și administrația publică. Programul asigură tipurile de intervenții necesare pentru ca forța de muncă actuală și studenții să poată dobândi ușor competențe digitale avansate, în special în calculul de înaltă performanță, inteligența artificială și securitatea cibernetică, oferindu-le absolvenților și lucrătorilor existenți mijloacele necesare pentru a dobândi și de a-și dezvolta aceste competențe, indiferent de locul în care se află.

Programul **EU4Health 2021-2027** este răspunsul pe care Uniunea Europeană l-a dat soluționării provocărilor legate de pandemia COVID-19, având ca obiective stimularea pregătirii UE pentru amenințările majore transfrontaliere pentru sănătate, precum și consolidarea sistemelor de sănătate, rezistente și capabile să se confrunte cu epidemii și provocări pe termen lung, cum ar fi îmbătrânirea populației și inegalitățile în starea de sănătate. Programul, cu un buget de aprox. 9,4 mld. Euro, asigură acțiunea sinergică și complementaritatea în domeniul sănătății cu FSE+ (sprijinirea dezvoltării de competențe pentru personalul medical și a accesului îmbunătățit la asistență medicală), FEDR (modernizarea infrastructurii în sectoarele de sănătate publică și privată, investițiile în cercetare și inovare, în asimilarea de tehnologii avansate și soluții inovatoare), Orizont Europa (cercetarea și inovarea în domeniul sănătății), Europa Digitală (implementarea infrastructurii digitale în domeniul sănătății, inteligența artificială, valorificarea oportunităților pe care le oferă supercalculatoarele în ceea ce privește sănătatea), Mecanismul pentru Interconectarea Europei (finanțarea rețelor Gigabit cu grad ridicat de rezistență, pentru a conecta factorii socio-economici, inclusiv spitalele și centrele medicale, în domenii în care astfel de rețele nu există sau sunt prevăzute a fi realizate în viitorul apropiat), Mecanismul de Redresare și de Reziliență (sprijinirea creșterii rezilienței sistemelor de sănătate naționale) și Mecanismul de Protecție Civilă al Uniunii (sprijinirea eforturilor în situații de urgență, modernizarea capacităților rescEU etc.).

Prin intervențiile pe care le susține, **Programul de Sprijin pentru Reforme** va fi coerent și complementar cu FSE+ care numără printre obiectivele sale contribuția la dezvoltarea capacității instituționale a tuturor instituțiilor și serviciilor pieței muncii, inclusiv a serviciilor publice de ocupare a forței de muncă, a instituțiilor de securitate socială, a instituțiilor de microfinanțare și a instituțiilor care oferă finanțare pentru întreprinderile sociale și pentru economia socială.

Programul de Sprijin pentru Reforme este așteptat, de asemenea, să aibă un efect pozitiv asupra ocupării forței de muncă prin susținerea reformelor pe piața muncii, în special a celor care sporesc competențele și calificările forței de muncă, și prin adaptarea competențelor la nevoile pieței.

Programul Corpul european de solidaritate își propune să stimuleze implicarea tinerilor și a organizațiilor în activități de solidaritate accesibile și de înaltă calitate, reprezentând o platformă unică, atât în interiorul, cât și în afara UE. Programul va dezvolta legături strânse și sinergii cu cadrele și cu sistemele naționale, precum programele de servicii civice.

Fondul pentru justiție, drepturi și valori asigură sinergii de politică cu Fondului Social European+, prin promovarea egalității de gen și a egalității de șanse, a valorilor UE și a respectării drepturilor fundamentale. FSE+ va oferi cetățenilor sprijin prin investiții în capitalul uman, ocuparea forței de muncă, inovarea socială, dobândirea de competențe digitale de bază, incluziunea socială a persoanelor celor mai defavorizate. În mod complementar, programele din cadrul Fondului pentru justiție, drepturi și valori vor promova ocuparea forței de muncă, politicile sociale și educaționale prin dezvoltarea de capacități eficiente în materie de justiție și asigurarea respectării legii.

o **O EUROPĂ MAI APROPIATĂ DE CETĂȚENII SĂI**

Vor fi sprijinite proiectele strategice de dezvoltare durabilă, care vor avea ca și scop investiții în *turism* (stațiuni turistice urbane de interes național), investiții în infrastructură din domeniul cultural, investiții în *patrimoniul cultural*, investiții pentru regenerarea urbană și *securitatea spațiilor publice*.

În viitoarea perioadă de programare, 2021-2027, se anunță o **abordare personalizată a dezvoltării regionale**.

Astfel, vor fi păstrate o parte din metodele de alocare a fondurilor (ex: PIB-ul pe cap de locuitor) și vor fi introduse noi criterii de selecție (șomajul în rândul tinerilor, nivel scăzut de educație, schimbări climatice și primirea și integrarea migranților), pentru o adaptare reală a intervențiilor la nevoile și specificul regional, prin descentralizarea gestiunii și implementării la nivelul autorităților locale.

Obiectivul de Politică 5 – O Europă mai aproape de cetățeni prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a zonelor urbane, rurale și de coastă și a inițiativelor locale

Alegerea Obiectivului de Politică 5 ca direcție de acțiune se datorează **modului integrat de abordare a problemelor teritoriale si locale**, care implică autoritățile locale si parteneriatele, abordare pe care Romania dorește sa o utilizeze pentru asigurarea coeziunii economice și sociale, redresării tendinței de adâncire a decalajelor între regiunile și zonele mai dezvoltate și cele mai puțin dezvoltate, dar și pentru reducerea decalajelor față de alte țări din UE.

În scopul apropierii finanțărilor de realitățile locale, România a decis înființarea de programe operaționale regionale, care să permită dezvoltarea integrată a regiunilor, pe baza strategiilor regionale.

În acest sens, recunoscând rolul important al orașelor ca promotori de dezvoltare, va fi sprijinită în continuare **dezvoltarea urbană**, indiferent de dimensiune, pe baza priorităților identificate în Strategiile Integrate de Dezvoltare Urbană.

Este avută în vedere alocarea de sume dedicate (pe baza unor algoritmi clar stabiliți) pentru investiții în municipiile reședință de județ, inclusiv zonele funcționale, cu scopul de a consolida capacitatea de planificare și coordonare pentru gestionarea investițiilor urbane integrate, pentru a genera creștere economică, inovare și productivitate, precum și pentru a asigura accesul la noi locuri de muncă și servicii publice de bază la nivel local, în linie cu potențialul de creștere al acestora și în baza unei abordări personalizate.

Totodată, sunt avute în vedere investiții în zonele urbane de mici dimensiuni (municipii și orașe), inclusiv zonele funcționale, pentru asigurarea unui standard de viață minim acceptabil pentru toți cetățenii și creșterea rezilienței și potențialului de dezvoltare a acestora. În plus, sunt avute în vedere investiții în regenerarea fizică și securitatea spațiilor publice urbane.

Dezvoltare urbană va fi finanțată din toate obiectivele de politică, contribuind astfel la îndeplinirea cerințelor de concentrare tematică.

România are un **potențial turistic** insuficient valorificat, ca sursă de dezvoltare locală și națională. De aceea sunt avute în vedere investiții în infrastructura turistică, inclusiv în noi tehnologii, dezvoltarea unei rețele de destinații turistice competitive, precum și creșterea calității serviciilor. Patrimoniul cultural și natural este un element important care contribuie în mod decisiv, atât la dezvoltarea turismului, cât și la dezvoltarea locală, dar care necesită ample investiții de conservare și restaurare și în aceste condiții intervențiile la nivel regional vor fi prioritizate în sensul concentrării către obiectivele cele mai reprezentative (cetăți medievale, mănăstiri și biserici, centre etnografice, monumente arheologice, case memoriale, alte măsuri de recunoaștere a valorilor naționale etc).

Intervențiile specifice OP 5 (**investiții în patrimoniul cultural, natural și turism**), conform proiectului de regulament general, acestea pot fi sprijinite doar prin instrumente / strategii ITI, DLRC sau alte strategii teritoriale (strategie regională sau locală) care răspund cerințelor Regulamentului general.

În ceea ce privește implementarea dezvoltării teritoriale integrate, România va folosi ambele abordări, atât **Investițiile Teritoriale Integrate**, cât și **Dezvoltarea Locală plasată sub Responsabilitatea Comunității**.

Astfel, se va continua utilizarea Investițiilor Teritoriale Integrate, cu finanțare din toate obiectivele de politică, atât pentru continuarea implementării Strategiei Integrate de Dezvoltare Durabilă a Deltei Dunării, cât și pentru Valea Jiului. Pentru **ITI Delta Dunării**, vor fi continuate investițiile nefinalizate și intervențiile care contribuie la implementarea direcțiilor de acțiune identificate în Strategie. Pornind de la lecțiile învățate din actuala perioadă vor fi luate măsuri pentru îmbunătățirea implementării și a guvernanței. De asemenea, se va utiliza **ITI în Valea Jiului**, zonă minieră aflată în

proces de trecere către utilizarea de energie curată. Strategia care va sta la baza înființării ITI este elaborată cu sprijinul unui proiect finanțat de DG Reform, care va furniza și propuneri de structuri de guvernantă.

Dezvoltarea Locală plasată sub Responsabilitatea Comunității va fi finanțată din Programul Operațional Combaterea Sărăciei, pe baza nevoilor de investiții identificate de Strategiile de Dezvoltare Locale elaborate în cadrul Grupurilor de Acțiune Locale. Finanțarea acestor strategii se va putea face atât din FEDR cât și din FSE pentru comunitățile urbane mai mari de 20.000 locuitori, această opțiune fiind stabilită pentru a nu se suprapune intervenția DLRC cu cea LEADER, din cadrul viitorului Plan National Strategic 2021-2027, care se desfășoară în mediul rural și în mediul urban, dar doar în localitățile mai mici de 20.000 locuitori.

Utilizarea abordării integrate, bazată pe strategii teritoriale integrate, promovată prin OP 5 va contribui la asigurarea de condiții pentru o viață de calitate pentru toți cetățenii, valorificarea oportunităților de dezvoltare locală sustenabilă, asigurarea identității locale și consolidarea comunităților, precum și valorizarea patrimoniului și valorificarea oportunităților turistice. De asemenea, intervențiile în turism și în patrimoniul cultural și natural vor avea ca efect pe lângă consolidarea economiei locale și sprijinirea educației tinerei generații.

Sunt asigurate complementarități între POR-uri și POIDS în ceea ce privește investițiile în turism și cultură. Prin POR-uri este vizată creșterea utilizatorilor resurselor turistice, a securității spațiilor publice și a utilizatorilor infrastructurilor de cultură, în timp ce prin POIDS, prin DLRC este vizată reabilitarea unor obiective turistice/culturale.

În domeniul prezervării și dezvoltării patrimoniului cultural, intervențiile finanțate din FEDR în cadrul Programelor Operaționale Regionale vor fi complementare acțiunilor sprijinite prin programul Europa Creativă, în ceea ce privește atât patrimoniul construit (clădiri ori construcții valoroase prin unicitate, originalitate ori vechime), precum și patrimoniul mobil aflat în muzee.

Fondul de Modernizare

2% din cantitatea totală de certificate pentru perioada 2021 - 2030 vor fi luate pentru a institui FM, conform Art. 10(d) Directiva EU ETS. României îi va reveni o cotă parte de 11,98%. Vor fi finanțate investițiile din următoarele domenii, definite ca fiind prioritare în Directiva ETS:

- ⇒ Producerea și utilizarea energiei electrice obținute din resurse regenerabile
- ⇒ Îmbunătățirea eficienței energetice (inclusiv în transport, clădiri, agricultură și deșeuri) cu excepția producției de energie pe bază de combustibili fosili solizi
- ⇒ Stocarea energiei
- ⇒ Modernizarea rețelelor de energie, inclusiv a țevelor din cadrul sistemelor de termoficare urbană, a rețelelor pentru transportul energiei electrice, creșterea interconexiunilor între statele membre ale UE
- ⇒ Tranziția justă în regiunile miniere, în principal, cu scopul de a sprijini reeducarea, dezvoltarea și reangajarea resurselor umane din regiunile respective.

Fondul pentru inovare este instituit prin Directiva revizuită a sistemului de comercializare a emisiilor (ETS) 2003/87 / CE ca succesor al programului NER300. FI va

sprijini proiecte demonstrative în tehnologii cu emisii reduse de carbon în industriile mari consumatoare de energie, regenerabile, stocarea de energie și captarea, utilizarea sau stocarea de CO₂, în toate statele membre până în 2030. Fi se va baza pe lecțiile învățate din programul NER300: de ex. condiții de investiții provocatoare (prețul scăzut al carbonului), lipsa finanțării publice și private în primele etape, proiectarea rigidă, selectarea complexă a proiectului și luarea deciziilor.

Fondul va fi un instrument cheie pentru punerea în aplicare a strategiei pe termen lung a UE pentru reducerea emisiilor de GES și pentru a sprijini competitivitatea pe termen lung a UE. Companiile vor beneficia de sprijin simplificat, mai rapid și mai eficient pentru proiectele lor, iar proiectele la scară mică se vor bucura de condiții simplificate de finanțare.

Sinergia între FTJ și **Orizont Europa** va fi asigurată prin Planurile Teritoriale de Tranziție Justă. Monitorizarea și stimularea participării beneficiarilor români la Orizont Europa se va asigura de către Ministerul Educației și Cercetării, care este Punct Național de Contact pentru Orizont Europa.

Intervențiile finanțate prin FTJ vor fi, în multe cazuri, susținute de acțiunile de clusterelor de dezvoltarea digitală, industrie și spațiu și climă, energie și mobilitate prevăzute de Orizont Europa – programe precum Europa digitală vor beneficia de avansurile excepționale și de progresele pe termen lung înregistrate de cercetare și inovare.

Mecanismul de asigurare a complementarităților și sinergiilor între programe, fonduri și cu alte instrumente ale Uniunii Europene

Tratatul de Funcționare a Uniunii Europene constituie baza de instituire a celor 8 fonduri reglementate de Regulamentul privind Dispozițiile Comune (RDC), respectiv: Fondul European de Dezvoltare Regional (FEDR), Fondul Social European+ (FSE+), Fondul de Coeziune (FC), FEPAM, Fondului pentru Azil și Migrație (FAMI), Fondul pentru Securitate Internă (FSI) și Fondul pentru Managementul Integrat al Frontierelor (IMFV), precum și noul Fond privind Tranziția Justă (FTJ).

Conform RDC, statele membre trebuie să asigure coordonarea, complementaritatea și coerența dintre fondurile europene și programele prin care acestea sunt implementate, fiind necesar să asigure mecanisme cheie de coordonare între entitățile competente, pentru a evita duplicarea finanțării pe parcursul programării și al implementării. Evitarea duplicării în implementare va fi asigurată prin comitetele de monitorizare pentru fiecare program operațional, care să asigure gestionarea și implementarea eficientă a programelor.

Totodată, pentru ca resursele să fie utilizate astfel încât să servească în cel mai bun mod intereselor României, principiul complementarității cere ca fondurile să nu fie utilizate izolat, ci ținând seama de alte instrumente de finanțare naționale sau europene.

Acest lucru înseamnă că pentru acțiunile înrudite sau consecutive se corelează fonduri din mai multe surse, cu evitarea dublei finanțări sau adoptării unor scheme de investiții în contradicție cu obiectivele fondurilor. Investițiile din fonduri și alte instrumente naționale sau europene pot susține direct atingerea obiectivelor stabilite în domeniile de interes.

Domeniile față de care există un puternic interes și în care se impune o abordare complementară atât a fondurilor europene, cât și a programelor naționale cu cele regionale acoperă toate obiectivele de politică și sunt legate de: cercetare/ dezvoltare/ inovare, digitalizare, competitivitate/ antreprenoriat, utilizarea eficientă a resurselor prin creșterea eficienței energetice și scăderea emisiilor de gaze cu efect de seră, economie circulară, infrastructură verde, conectivitate, educație și aspecte sociale.

Astfel, pentru a veni în întâmpinarea prevederilor RDC privind complementaritatea și pentru a asigura o utilizare cât mai eficientă a fondurilor europene, România a propus în programe o serie de intervenții concepute în mod integrativ pentru a aborda aspectele identificate în Recomandările Specifice de Țară și a veni în întâmpinarea principalelor provocări și nevoi de dezvoltare identificate la nivel național.

În conformitate cu HG 145/25.02.2020, în vederea asigurării rolului Ministerului Fondurilor Europene de coordonare metodologică și monitorizare a participării României la programele și inițiativele europene gestionate centralizat de către Comisia Europeană și a analizării complementarității și a sinergiilor cu programele subsecvente Acordului de Parteneriat, a fost creat *Comitetul Interministerial pentru coordonarea și monitorizarea participării României la Programele și Inițiativele gestionate centralizat de către Comisia Europeană*.

Comitetul are rolul de a monitoriza participarea României la programele și inițiativele europene gestionate centralizat de către Comisia Europeană, de a analiza complementaritatea și sinergiile dintre acestea și programele finanțate din fondurile europene, precum și rolul de a formula propuneri și recomandări în scopul dezvoltării de mecanisme de sprijin pentru îmbunătățirea accesării și creșterii participării la programele și inițiativele europene gestionate centralizat de către Comisia Europeană.

Comitetul este alcătuit din reprezentanți ai ministerelor la nivel de secretar de stat, iar în sprijinul acestuia sunt Grupuri tehnice de lucru pe domenii relevante pentru programele și inițiative gestionate direct de către Comisia Europeană, formate din reprezentanți/experti desemnați ai ministerelor, reprezentanți ai unor instituții sau organizații, reprezentanți ai societății civile, reprezentanți ai mediului economic, academic sau ai organizațiilor neguvernamentale, după caz, cu expertiză relevantă pentru subiectele în dezbatere.

Printre domeniile acoperite se regăsesc: mediu și politici climatice, cercetare, dezvoltare și inovare, digitalizare, transport și energie, fiscalitate și instrumente financiare, piață unică și IMM, educație, justiție, egalitate, drepturi și valori, securitate, spațiu, acțiune externă, cultură, tineret și sport.

Totodată, în vederea asigurării sinergiilor și complementarităților, Ministerul Fondurilor Europene își propune dezvoltarea unei platforme online cu rol de punct unic de acces. Platforma va integra informații privind fonduri din mai multe surse de finanțare și va facilita, într-un mod integrat și facil pentru utilizatori, conectarea cu portalul on-line administrat direct de către Comisia Europeană "Funding & Tenders portal", precum și cu site-urile oficiale ale instituțiilor care gestionează fonduri europene și naționale.

În completarea informațiilor furnizate în cadrul fiecărui Obiectiv al Politicii de Coeziune privind complementaritatea dintre programe și fonduri, mai jos sunt detaliate modalitățile privind **coordonarea, demarcarea și complementaritatea dintre fondurile**

europene dedicate Afacerilor Interne, respectiv Fondul Azil, Migrație și Integrare (FAMI), Fondul Securitate Internă (FSI) și Instrumentul pentru Managementul Frontierelor și Vize (IMFV).

Astfel, acestea vor fi asigurate în mod integrat de către o autoritate de management unică multi-fond din cadrul Ministerul Afacerilor Interne (AM AI), în cadrul a trei Programe Naționale distincte (PN FAMI, PN FSI, PN IMFV), în special prin corelarea și sincronizarea intervențiilor finanțate privind migrația legală, lupta împotriva traficului de droguri, platforme și sisteme care pot contribui la combaterea criminalității transfrontaliere și a terorismului. Autoritatea de Management pentru Afaceri interne, împreună cu celelalte Autorități de Management ale programelor operaționale din cadrul Acordului de Parteneriat vor avea în vedere acoperirea tuturor complementarităților dintre cele 8 fonduri.

Sinergiile dintre acțiunile finanțate din FAMI și programele Acordului de Parteneriat vor fi asigurate prin complementaritatea dintre acțiunile finanțate din FAMI și din FSE+, în special privind integrarea socio-economică a resortisanților țărilor terțe, asistență materială de bază și acces la educație primară și secundară, precum și din FEDR, în principal pentru infrastructura de recepție, locuințe sociale sau infrastructură socială pentru migranți care ar putea fi necesare în funcție de mărimea provocărilor legate de migrație.

Având în vedere nivelurile ridicate ale fluxurilor de migrație către UE în ultimii ani și importanța asigurării coeziunii societăților europene, este crucial să fie asigurată în continuare sprijinirea politicilor statelor membre pentru integrarea timpurie a resortisanților țărilor terțe cu statut legal. În acest context, FAMI va continua să sprijine măsurile necesare a fi implementate în primele faze ale integrării, adaptate la nevoile resortisanților din țările terțe. Acțiunile de integrare pe termen scurt vor include instruire de bază în limbaj, cursuri de orientare civică, îndrumare administrativă și legală, ghisee unice pentru integrare, consultanță și asistență generală în domenii precum locuințe, mijloace de susținere, asistență psihologică și servicii de sănătate, precum și măsuri orizontale pentru dezvoltarea capacității administrative a autorităților naționale relevante, inclusiv pentru dezvoltarea de strategii de integrare, precum și pentru consolidarea schimbului, cooperării și promovării contactului, dialogului constructiv și acceptării dintre resortisanții țărilor terțe și societatea primitoare.

Pentru a utiliza eficient toate alocările financiare din FSE+, FEDR și FAMI care contribuie la integrarea migranților, autoritățile de management relevante vor crea și vor folosi în timpul fazelor de programare și implementare a fondurilor, mecanisme de coordonare interinstituțională capabile să asigure un răspuns adecvat la provocările comune și disponibilitatea resurselor necesare pentru obiectivele de politică prevăzute. Un prim pas în acest sens a fost făcut prin elaborarea ordinelor comune de constituire a echipelor de elaborare a programelor operaționale aferente politicii de coeziune.

Totodată, pentru a se debloca potențialul de multiplicare al impactului la nivel național, se vor crea posibile complementarități dintre acțiunile FSI și programele Acordului de Parteneriat, prin asigurarea sinergiilor, convergența și completarea finanțărilor din FSI cu intervenții din FSE+, în principal pentru acțiuni de prevenire a radicalizării prin incluziune socială, pentru protecția victimelor infracțiunilor și

consumatorilor de droguri, precum și din FEDR, în principal pentru acțiuni legate de protecția spațiilor publice și a infrastructurilor critice și de securitatea cibernetică. FEDR ar putea aborda, de asemenea, problemele de securitate cibernetică atunci când promovează soluții TIC guvernamentale și servicii IT (amenințări cibernetică și criminalitate cibernetică). Amenințările cibernetică sunt în trend ascendent, putând perturba furnizarea de servicii esențiale către populație.

FSI va aborda în principal aspectele de securitate privind combaterea traficului de droguri și protecția victimelor infracțiunilor, iar FSE+ poate asigura resurse pentru aspectele privind sănătatea publică, inclusiv accesul la servicii de sănătate pentru consumatorii de droguri și victimelor infracțiunilor, reducerea daunelor, prevenirea deceselor cauzate de consumul de droguri și cercetarea aspectelor epidemiologice ale utilizării și abuzului de droguri.

FEDR ar putea finanța acțiuni legate de protecția spațiilor publice cu impact la nivel local, regional și național, întrucât FSI poate finanța doar proiecte la scară mică, cum ar fi integrarea inovatoare a securității în proiectarea de noi clădiri și spații publice, achiziționarea de sisteme de televiziune cu circuit închis și alte echipamente preventive, cum ar fi sisteme informatice de securitate și de comunicații, rezistente la atacuri cibernetică.

Sinergiile dintre IMFV și programele Acordului de parteneriat se vor asigura prin finanțarea din IMFV a operațiunilor maritime cu scopuri multiple când obiectivul principal este supravegherea frontierei, precum și prin completarea finanțărilor din IMFV cu intervenții din FEDR, prin programul Interreg, în special prin sprijinirea acțiunilor în domeniul mobilității și gestionării trecerii la frontieră și gestionării migrației, și din FSE+, care ar putea susține activități care vizează dezvoltarea abilităților digitale ale polițiștilor de frontieră.

Coordonarea, demarcarea și complementaritatea dintre fondurile europene dedicate pescuitului (FEPAM) și cele aferente politicii de coeziune (FEDR, FC, FSE+) se va realiza în domeniile cercetare/ dezvoltare/ inovare, digitalizare/ informatizare, competitivitate, eficiență energetică, biodiversitate, capital uman pentru piața muncii, combaterea sărăciei.

Astfel, în domeniul cercetare/dezvoltare/inovare, complementar cu politica de coeziune, politica de pescuit va finanța susținerea parteneriatelor cu institutele de cercetare din domeniu. În ceea ce privește digitalizarea, politica de pescuit vizează investiții în digitalizarea activităților de control și inspecție, colectare și prelucrare de date privind sectorul pescăresc pentru aplicarea Politicii Comune de Pescuit în România.

Referitor la competitivitate, viitorul program privind implementarea politicii de pescuit va asigura sprijin pentru investițiile în dotarea ambarcațiunilor și navelor de pescuit pentru creșterea performanței economice, securitatea și siguranța la bord și scăderea impactului de mediu, înființarea, extinderea și modernizarea fermelor de acvacultură, precum și pentru înființarea, extinderea și modernizarea unităților de prelucrare și comercializare a peștelui și/sau produselor din pește, inclusiv sprijinirea lanțului scurt de comercializare și a infrastructurii necesare acestuia.

În ceea ce privește biodiversitatea, complementaritatea din partea FEPAM va fi asigurată prin sprijinirea sustenabilității economice a fermelor de acvacultură care furnizează

servicii de mediu, iar în ceea ce privește capitalul uman prin sprijinirea formării profesionale a pescarilor și viitorilor pescari și sprijinirea formării profesionale a acvaculturilor și viitorilor acvacultori.

Referitor la combaterea sărăciei, prin FEPAM se va asigura complementaritatea cu politica de coeziune în funcție de abordările grupurilor locale de acțiune din zonele pescărești și strategiile de dezvoltare locală.

Parte dintre aceste domenii vor fi sprijinite și prin **REACT-EU** și **Facilitatea pentru Relansare și Reziliență**, respectiv: sănătate și, tranziția digitală și ecologică, menținerea și crearea de locuri de muncă, educație, pregătire profesională și dezvoltarea de competențe.

Facilitatea de Relansare și Reziliență, componenta a Pachetului de Redresare Economică Next Generation EU (NGEU) lansat de Comisia Europeană are în vedere sprijinirea investițiilor și reformelor esențiale pentru o relansare durabilă, îmbunătățirea rezilienței economice și sociale a statelor membre și sprijinirea tranziției către o economie verde și digitală.

Astfel, prin intermediul Planului de Relansare și Reziliență care va fi elaborat la nivel național vor fi abordate dificultățile economice și sociale întâmpinate în urma crizei provocate de Coronavirus, în diverse domenii, precum ocuparea forței de muncă, social, educație, sănătate, financiar, mediul de afaceri, dar și pentru reformele și investițiile care contribuie la tranziția către o economie verde și digitală.

Pentru acțiunile înrudite sau consecutive se corelează fonduri din mai multe surse, cu evitarea dublei finanțări și adoptarea unor scheme de investiții care să corespundă nevoilor pe termen scurt (REACT-UE), mediu (facilitatea pentru relansare și reziliență - FRR) și lung (politica de coeziune) ale României.

Conform pachetului legislativ 2021-2027 propus de Comisia Europeană, alocările dedicate României din fondurile aferente Politicii de Coeziune însumează aprox. 31 miliarde euro (prețuri curente) și sunt distribuite pe fonduri astfel:

- ✦ **Fondul European de Dezvoltare Regională - 17,715 miliarde euro**, inclusiv 392 milioane euro pentru Cooperare Teritorială Europeană,
- ✦ **Fondul Social European Plus - 8,385 miliarde euro**,
- ✦ **Fondul de Coeziune - 4,499 miliarde euro**, inclusiv alocarea de transferat către Mecanismul pentru Interconectarea Europei (Connecting Europe Facility - CEF) - 1,091 miliarde euro, din care doar 70% la dispoziția Statului Membru,
- ✦ **Fondul pentru o Tranziție Justă - 1,766 miliarde euro.**

Concentrarea tematică la nivel național, conform pachetului legislativ, presupune ca:

- 🇷🇴 **25% din total alocare FEDR este pentru Obiectivul de Politică 1 (o Europă mai inteligentă)**
- 🇷🇴 **30% din total alocare FEDR este pentru Obiectivul de Politică 2 (O Europă mai ecologică)**
- 🇷🇴 **30% din total alocare FEDR este pentru intervenții care vor contribui la îndeplinirea obiectivelor climatice**
- 🇷🇴 **37% din total alocare FC este pentru intervenții care vor contribui la îndeplinirea obiectivelor climatice**

- ✚ **6% din total alocare FEDR** este pentru intervenții care vor contribui la dezvoltarea urbană durabilă
- ✚ **25% din total alocare FSE+** este pentru obiectivele specifice privind incluziunea socială
- ✚ **2% din total alocare FSE+** este pentru obiectivele specifice privind ajutorarea celor mai defavorizate persoane
- ✚ **10% din total alocare FSE+** este pentru sprijinirea ocupării tinerilor care nu au un loc de muncă sau nu sunt integrați într-un program de educație sau formare (**NEETs**)

Conform propunerii pachetului legislativ care va guverna politica de coeziune în perioada de programare financiară 2021-2027, statele membre au la dispoziție o serie de prevederi care permit sau impun transferi între fonduri, astfel:

- statele membre pot solicita transferul de până la 20% din alocările financiare ale unui program, de la oricare fond către oricare alt fond aflat în gestiune partajată sau către orice instrument cu gestiune directă sau indirectă. Acest lucru a fost propus pentru a facilita, pe parcursul implementării programelor, atingerea obiectivelor stabilite pentru fonduri.

- transferuri obligatorii către Fondul pentru o Tranziție Justă (FTJ) din alocările naționale FEDR și FSE+, de minim 1,5 și maxim 3 ori mai mari decât suma alocată la nivel național pentru FTJ.

Pe lângă fondurile alocate/susținute de Uniunea Europeană, nu trebuie să neglijăm nici sursele de finanțare națională acordate prin Compania Națională de Investiții (CNI), prin Programul Național de Dezvoltare Locală (PNDL), și, mai recente și adaptate situației globale actuale, programele de sprijin pentru tineri, pentru diaspora, IMM Invest, sau programul Casa verde.

PROGRAMUL NAȚIONAL DE CONSTRUCȚII DE INTERES PUBLIC SAU SOCIAL, finanțat prin CNI

Compania Națională de Investiții S.A. (CNI) derulează Programul Național de Construcții de Interes Public sau Social (PNCIPS) prin care se pot realiza obiective de investiții în conformitate cu prevederile Anexei 3 din OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare așa cum sunt acestea definite în cadrul art. 1, alin (2), lit. a) – n), din Anexa 3 a actului normativ menționat anterior.

Subprogramele din cadrul PNCIPS sunt următoarele:

1. SUBPROGRAMUL "SĂLI DE SPORT"

a. Conform art. 3, alin. 1 din Anexa 3 la OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare se pot finanța următoarele categorii de servicii și lucrări: expertizare tehnică / expertizare energetică / proiectare / construcții noi / reabilitare / consolidare / extindere / modernizare / finalizare structuri începute cu aceeași destinație / dotare;

b. Conform art 1. alin. 2, lit. a) din OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare, expresia **săli de sport** semnifică spații special amenajate în vederea desfășurării activităților sportive de orice fel.

2. SUBPROGRAMUL "BAZINE DE ÎNOT"

a. Conform art. 3, alin. 1 din Anexa 3 la OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare se pot finanța următoarele categorii de servicii și lucrări: expertizare tehnică / expertizare energetică / proiectare / construcții noi / reabilitare / consolidare / extindere / modernizare / finalizare structuri începute cu aceeași destinație / dotare;

b. Conform art 1. alin. 2, lit. b) din OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare, expresia **bazine de înot** semnifică bazine pentru competiții naționale și internaționale, precum și bazine de înot didactic școlare.

3. SUBPROGRAMUL "COMPLEXURI SPORTIVE"

a. Conform art. 3, alin. 1 din Anexa 3 la OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare se pot finanța următoarele categorii de servicii și lucrări: expertizare tehnică / expertizare energetică / proiectare / construcții noi / reabilitare / consolidare / extindere / modernizare / finalizare structuri începute cu aceeași destinație / dotare;

b. Conform art 1. alin. 2, lit. c) din OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare, expresia **complexuri sportive** semnifică spații și terenuri special amenajate pe care se pot desfășura activități sportive și de recreere, acoperite sau în aer liber, inclusiv activități conexe.

4. SUBPROGRAMUL "AȘEZĂMINTE CULTURALE"

a. Conform art. 3, alin. 1 din Anexa 3 la OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare se pot finanța următoarele categorii de servicii și lucrări: expertizare tehnică / expertizare energetică / proiectare / construcții noi / reabilitare / consolidare / extindere / modernizare / finalizare structuri începute cu aceeași destinație / dotare;

b. Conform art 1. alin. 2, lit. d) din OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare, expresia **așezăminte culturale** semnifică imobile în care se desfășoară activități în domeniul cultural, de informare și de educație permanentă, precum: căminele culturale, casele de cultură, universitățile populare, școlile populare de arte și meserii, centrele culturale și alte asemenea.

5. SUBPROGRAMUL "UNITĂȚI ȘI INSTITUȚII DE ÎNVĂȚĂMÂNT DE STAT"

a. Conform art. 3, alin. 1 din Anexa 3 la OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare se pot finanța următoarele categorii de servicii și lucrări: expertizare tehnică / expertizare energetică / proiectare / construcții noi / reabilitare / consolidare / extindere / modernizare / finalizare structuri începute cu aceeași destinație / dotare;

b. Conform art 1. alin. 2, lit. e) din OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare, expresia **unități și instituții de învățământ de stat** semnifică imobile destinate procesului educațional și de cercetare, spații cu destinația de cămine și cantine, imobile destinate activităților cultural – sportive.

6. SUBPROGRAMUL "PATINOARE ARTIFICIALE"

a. Conform art. 3, alin. 1 din Anexa 3 la OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare se pot finanța următoarele categorii de servicii și lucrări: expertizare tehnică / expertizare energetică / proiectare / construcții noi / reabilitare / consolidare / extindere / modernizare / finalizare structuri începute cu aceeași destinație / dotare;

b. Conform art 1. alin. 2, lit. f) din OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare, expresia **patinoare artificiale** semnifică patinoare artificiale pentru competiții naționale și internaționale, precum și patinoare artificiale de agrement.

7. SUBPROGRAMUL "UNITĂȚI SANITARE"

a. Conform art. 3, alin. 1 din Anexa 3 la OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare se pot finanța următoarele categorii de servicii și lucrări: expertizare tehnică / expertizare energetică / proiectare / construcții noi / reabilitare / consolidare / extindere / modernizare / finalizare structuri începute cu aceeași destinație / dotare;

b. Conform art 1. alin. 2, lit. g) din OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare, expresia **unități sanitare** semnifică spitale / dispensare medicale și/sau alte unități sanitare în care funcționează cabinete medicale.

8. SUBPROGRAMUL "SĂLI DE CINEMA"

a. Conform art. 3, alin. 1 din Anexa 3 la OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare se pot finanța următoarele categorii de servicii și lucrări: expertizare tehnică / expertizare energetică / proiectare / construcții noi / reabilitare / consolidare / extindere / modernizare / finalizare structuri începute cu aceeași destinație / dotare;

b. Conform art 1. alin. 2, lit. h) din OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare, expresia **săli de cinema** semnifică spații destinate proiecției cinematografice.

9. SUBPROGRAMUL "LUCRĂRI ÎN PRIMĂ URGENȚĂ"

a. Conform art. 3, alin. 2 din Anexa 3 la OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare, în scopul prevenirii și atenuării efectelor riscurilor naturale cauzate de cutremure de pământ, inundații, alunecări de teren, tasări și/sau prăbușiri de teren se pot finanța următoarele categorii de servicii și lucrări: expertizare tehnică, proiectare, execuție de construcții noi, reconstrucția imobilelor afectate de cutremure de pământ, inundații, alunecări de teren, tasări și/sau prăbușiri de teren sau expertizare tehnică, proiectare și execuția lucrărilor care constau în consolidarea / repararea elementelor structurale și, după caz, a elementelor nestructurale ale construcției și/sau introducerea unor elemente structurale suplimentare, demolări parțiale, lucrări de îmbunătățire a terenului de fundare, reabilitări la construcții și instalațiile aferente, reparații capitale;

b. Conform art 1. alin. 2, lit. i) din OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare, expresia **lucrări în primă urgență** semnifică lucrări executate în scopul prevenirii și atenuării efectelor riscurilor naturale cauzate de cutremure de pământ, inundații, alunecări de teren, tasări și/sau prăbușiri de teren

10. SUBPROGRAMUL "REABILITARE BLOCURI DE LOCUINȚE SITUATE ÎN LOCALITĂȚI DIN ZONE DEFAVORIZATE"

- Se finanțează exclusiv obiectivele de investiții preluate din Programul de reabilitare a unor blocuri de locuințe situate în localități din zone defavorizate, pentru anul 2014, aprobat prin HG 343/2014, până la finalizarea acestora.

11. SUBPROGRAMUL "DRUMURI DE INTERES LOCAL ȘI DRUMURI DE INTERES JUDEȚEAN"

a. Conform art. 3, alin. 1 din Anexa 3 la OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare se pot finanța următoarele categorii de servicii și lucrări: expertizare tehnică / expertizare energetică / proiectare / construcții noi / reabilitare / consolidare / extindere / modernizare / finalizare structuri începute cu aceeași destinație / dotare;

b. Conform art 1. alin. 2, lit. o) din OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare, expresia **drumuri de interes local și drumuri de interes județean** semnifică căi de comunicație terestră special amenajate pentru circulația vehiculelor și pietonilor, clasificate conform prevederilor OG 43/1997 privind regimul drumurilor, republicată cu modificările și completările ulterioare, prin acte ale autorităților publice.

12. SUBPROGRAMUL "FOSE SEPTICE, MICROSTAȚII DE EPURARE ȘI SISTEME DE ALIMENTARE CU APĂ"

a. Conform art. 3, alin. 1 din Anexa 3 la OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare se pot finanța următoarele categorii de servicii și lucrări: expertizare tehnică / expertizare energetică / proiectare / construcții noi / reabilitare / consolidare / extindere / modernizare / finalizare structuri începute cu aceeași destinație / dotare;

b. Conform art 1. alin. 2, lit. p) – r) din OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare, expresia:

i. **Fose septice** semnifică rezervoare etanșe subterane, în care se colectează apele menajere produse în gospodării, elimină în bună măsură materiile poluante concentrate în apele uzate și asigură reținerea materiilor solide și a deșeurilor plutitoare;

ii. **Microstații de epurare** semnifică ansamblul de construcții și instalații destinat epurării apelor uzate, prin metode mecanice, mecano-chimice, biologice și altele;

iii. **Sistem de alimentare cu apă** semnifică ansamblul construcțiilor și terenurilor, instalațiilor tehnologice, echipamentelor funcționale și dotărilor specifice, prin care se realizează serviciul public de alimentare cu apă și care cuprinde, de regulă, următoarele componente: captări, aducțiuni, stații de tratare, stații de pompare cu sau fără hidrofor, rezervoare de înmagazinare, rețele de transport și distribuție, bransamente, până la punctul de delimitare a proprietății.

13. SUBPROGRAMUL "ALTE OBIECTIVE DE INTERES PUBLIC SAU SOCIAL ÎN DOMENIUL CONSTRUCȚIILOR"

a. Conform art. 3, alin. 1 din Anexa 3 la OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare se pot finanța următoarele categorii de servicii și lucrări: expertizare tehnică / expertizare energetică / proiectare / construcții noi / reabilitare / consolidare / extindere / modernizare / finalizare structuri începute cu aceeași destinație / dotare;

b. Conform art 1. alin. 2, lit. j) din OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare, expresia **alte obiective de interes public sau social în domeniul construcțiilor** semnifică orice tip de construcții care se realizează pentru satisfacerea nevoilor materiale și spirituale ale comunităților locale, inclusiv la nivel național, care nu se încadrează în restul categoriilor de subprograme.

CINE POATE FI BENEFICIAR ÎN CADRUL PROGRAMULUI NAȚIONAL DE CONSTRUCȚII DE INTERES PUBLIC SAU SOCIAL

Conform Art. 1, alin. 2, lit. k din OG 25/2001 cu modificările și completările ulterioare prin beneficiari se înțelege statul, prin autoritățile administrației publice centrale, autoritățile administrației publice locale, precum și alte instituții publice și instituții de interes public și persoane juridice recunoscute ca fiind de utilitate publică în condițiile legii, precum și alte entități ce funcționează în baza unor legi speciale, inclusiv persoane fizice și juridice în cazul Subprogramului "Lucrări în primă urgență".

De asemenea, antreprenorii români vor avea la dispoziție 3 miliarde de euro, pentru a fi accesați în mod direct din fondurile de coeziune în viitoarea perioadă de programare 2021-2027, printre altele urmând să fie create și 4 linii de finanțare a startup-urilor, în mediul rural și urban, conform unui document de negociere, intrat în posesia StartupCafe.ro.

În perioada de programare 2014-2020, au fost doar 1,5 miliarde de euro pentru oamenii de afaceri (dintr-un total de 22,5 miliarde de euro, cât a însemnat alocarea de fonduri europene structurale și de investiții pentru România, de la UE).

În prezentare apar fonduri pentru startup-uri și alte firme mici și mijlocii (IMM) la 2 obiective majore de politică urmărite de UE și asumate de România pentru 2021-2027:

1. Obiectivul de Politică 4: **Fonduri pentru startup-uri în 4 apeluri**

Conform negocierilor România-Comisia Europeană din acest moment, la Obiectivul de Politică (OP) 4: O Europă mai socială, derulat prin Fondul Social European (FSE), vor fi 4 linii de finanțare pentru „Încurajarea antreprenoriatului”:

- **StartUp Student**
- **StartUp Diaspora**
- **StartUp Rural**
- **StartUp Restart.**

La acest obiectiv se vor mai alocă bani europeni și pentru:

- Instrumente financiare - Credite de lucru care ajută afacerile nou înființate să funcționeze, oferind dobânzi subvenționate.
- Un Program pilot în Valea Jiului, cu regătire profesională și antreprenorială. Persoanele disponibilizate care nu vor să devină antreprenori se pot recalifica.
- Calificarea angajaților - consolidarea participării populației în procesul de învățare pe tot parcursul vieții și de reconversie profesională pentru facilitarea tranzițiilor și a mobilității de pe piața muncii.

2. Obiectivul de Politică 1: **bani pentru IMM, startup-uri și scale-up pe tehnologie**

Un alt punct relevant pentru oamenii de afaceri este Obiectivul de Politică 1: O Europă mai inteligentă. Aici se vor pune la bătaie **6 miliarde de euro** (adică 35% din toți banii care revin României din Fondul European de Dezvoltare Regională - FEDR). Evident, nu toți banii vor fi pentru antreprenori, cele mai mari sume ducându-se la beneficiari de stat.

Din acești bani se vor alocă resurse pentru:

⇒ **Consolidarea competitivității economiei românești:**

- investiții în noi tehnologii (Internetul lucrurilor - IoT, Automatizare, Robotică, Inteligență Artificială)
- investiții pentru adoptarea de către IMM-uri a tehnologiilor în domeniul tehnologia informației și a comunicațiilor (digitalizarea proceselor de producție)

- investiții pentru clustere în vederea integrării acestora în lanțurile de valoare europene

- Internaționalizare.

⇒ **Crearea de noi firme și creșterea ratei de supraviețuire a lor**

- crearea de noi întreprinderi
- sprijin pentru trecerea de la start-up la scale-up pentru întreprinderile cu potențial mare de creștere.

⇒ **Facilitarea accesului la finanțare pentru IMM-uri, inclusiv prin încurajarea finanțării inițiale și timpurii a startup-urilor. Aici vor fi instrumente financiare de tip:**

- credite,
- equity (fonduri de investiții care acordă finanțări în schimbul unor părți sociale),
- garanții publice la credite bancare în condiții avantajoase.

De aici vor fi finanțate și investiții de stat foarte utile, cum ar fi obținerea vaccinului tetravalent (cu patru tulpini) la Institutul Cantacuzino sau înființarea unui institut de cercetare în medicină genetică.

Dar vor fi „tocați” bani europeni cu crearea de institute de stat în domeniul tehnologiei, în condițiile în care firme private românești fac cercetare-dezvoltare de calitate în România și au nevoie de fonduri. Astfel, statul român propune:

- Înființarea unui Institut de Inteligență Artificială pentru zona de robotică, automatizări industriale și IT

- Institutul pentru Tehnologiile Viitorului (nanotehnologii, microelectronică, fonică, materiale și tehnologii de fabricație avansate).

Totți acești bani vor fi atrași de către beneficiarii din România în principal prin 2 tipuri de programe operaționale:

- **cele 8 Programe Operaționale Regionale.** Reamintim că Guvernul actual vrea să spargă Programul Operațional Regional (POR), gestionat acum de Ministerul Lucărilor Publice, în 8 POR-uri mai mici, de sine stătătoare, câte unu pe fiecare regiune de dezvoltare, cu câte o autoritate de management.

Aici vor intra investiții în digitalizarea serviciilor publice locale, smart city; Smart specializare și transfer tehnologic, inovare, parcuri smart; IMM, robotică, digitalizare.

- **Programul Operațional Creștere inteligentă și digitalizare.** Aici se vor face proiecte de specializare inteligentă la nivel național, în sinergie cu programul UE Horizon, care este accesat direct de la Comisia Europeană de către beneficiari din UE și din state partenere (cum este Israelul, de exemplu).

Tot la acest program operațional vor intra și proiecte de internaționalizare, tranziție industrială, nanotehnologii, robotică, infrastructură de cercetare-dezvoltare-inovare, precum și instrumente financiare pentru finanțarea firmelor.

În viitoarea Politică Agricolă Comună 2012-2027 se va pune accent pe susținerea formelor asociative din sectorul agricol în principal organizațiile de producători.

Interesul României este ca PAC să continue să fie o politică puternică, bazată pe cei doi piloni, cu o alocare bugetară la fel de consistentă ca până în prezent, care să poată răspunde provocărilor economice, de mediu și sociale.

Alocări financiare pentru plăți directe și măsuri de piață – Pilonul I al PAC, finanțat din FEAGA

Plăți directe

Conform anexei IV a proiectului de Regulament privind Planurile Strategice, România va avea în perioada 2021-2027 o alocare financiară totală pentru plățile directe de 13,5 miliarde euro, mai mare cu 1,252 miliarde euro față de perioada 2014-2020, reprezentând o creștere de 10,2% .

Sectorul vitivinicol

Conform anexei V a proiectului de Regulament privind Planurile Strategice, România va avea, în perioada 2021-2027, o alocare financiară anuală de 45.844.000 euro pentru intervenții în sectorul vitivinicol. În perioada 2014-2020, România are o alocare financiară pentru intervenții în sectorul vitivinicol de 47.700.000 euro anual, potrivit anexei VI la Regulamentul UE 1308/2013.

Sectorul apiculturii

Conform anexei V a proiectului de Regulament privind Planurile Strategice, România va avea în perioada 2021-2027 o alocare financiară anuală de 6.081.630 euro pentru intervenții în sectorul apiculturii.

Viitoarea Politică Agricolă Comună (PAC) va continua să asigure accesul la alimente de calitate superioară și un sprijin puternic pentru modelul european de agricultură, care este unic.

Cele 9 obiective ale viitoarei PAC sunt:

- să le asigure fermierilor un venit echitabil,
- să amelioreze competitivitatea,
- să restabilească echilibrul de putere în lanțul alimentar,
- să combată schimbările climatice,
- să protejeze mediul,
- să conserve peisajele și biodiversitatea,
- să sprijine reînnoirea generațională,
- să ajute la dinamizarea zonelor rurale,
- să protejeze calitatea alimentelor și sănătatea.

Beneficiile PAC

PAC definește condițiile care le vor permite agricultorilor să își îndeplinească multiplele funcții în societate:

Producția de alimente

- În UE sunt circa 10 milioane de exploatații agricole și 22 de milioane de persoane care lucrează în mod regulat în acest sector. Acestea furnizează un volum impresionant și variat de produse accesibile, sigure, de bună calitate.
- UE este cunoscută în întreaga lume pentru alimentele și tradițiile sale culinare, reprezintă unul dintre principalii producători de produse agroalimentare din lume și este în același timp un exportator net de astfel de produse. Datorită resurselor sale agricole excepționale, UE poate și trebuie să joace un rol-cheie în garantarea securității alimentare la nivel mondial.

Dezvoltarea comunității rurale

- Zonele noastre rurale și resursele lor naturale prețioase oferă multe locuri de muncă legate de agricultură – fermierii au nevoie de mașini agricole, clădiri, combustibili, îngrășăminte și îngrijiri medicale pentru animale. Toate aceste produse și servicii formează așa-numitele sectoare „din amonte”.
- Alți oameni lucrează în sectoarele „din aval”, adică se ocupă de pregătirea, prelucrarea și ambalarea alimentelor, precum și de depozitarea, transportul și vânzarea cu amănuntul a acestora. În UE, sectorul agricol și alimentar asigură circa 40 de milioane de locuri de muncă.
- Pentru a funcționa eficient și a rămâne moderne și productive, atât fermele, cât și sectoarele din amonte și din aval au nevoie de acces rapid la cele mai recente informații despre domeniul agricol, despre metodele de cultivare și de creștere și despre evoluțiile pieței. În perioada 2014-2020, se estimează că măsurile luate în cadrul PAC vor asigura servicii de internet mai bune și o infrastructură de calitate pentru circa 18 milioane de europeni din mediul rural – echivalentul a 6,4 % din populația rurală a UE.

O agricultură durabilă

- Agricultorii se confruntă cu o dublă provocare – ei trebuie să producă alimente, dar să protejeze în același timp natura și biodiversitatea. Utilizarea prudentă a resurselor naturale este esențială pentru producția de alimente și pentru menținerea calității vieții, nu numai pentru generațiile actuale, ci și pentru cele viitoare.

Capitolul 7.

BIBLIOGRAFIE

1. <https://comunacasin.ro/>
2. https://www.wikiwand.com/ro/Comuna_Ca%C8%99in,_Bac%C4%83u#/Ca%C8%99inul_modern
3. scoalacasin.blogspot.com
4. Ion Moraru, „Amintiri de pe lungul drum al vieții”, *Onești Express*, 18 august 2011
5. Paginile „Monografia comunei Cașin” pe situl Primăriei Cașin
6. <http://statistici.insse.ro/shop/>
7. <http://www.bacau.insse.ro/main.php?id=453>
8. https://afm.ro/programe_finantate.php
9. <http://www.fonduri-structurale.ro/>
10. <http://www.anpm.ro/strategia-nationala-pentru-dezvoltare-durabila>
11. www.afir.info
12. <https://ec.europa.eu/info/>
13. <https://www.cni.ro/>
14. Strategia de dezvoltare economică durabilă a județului Bacău
15. Strategia de dezvoltare Regională Nord-Est orizont 2021-2027
16. Acord de parteriat propus de România pentru perioada de programare 2014-2020

Localitate: CAȘIN

Cod poștal: 607092

Județ: BACĂU

Telefon: 0234 33 10 67

Țară: România

Fax: 0234 33 10 30

E-mail: primaria@comunacasin.ro

